

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om sjömanspensioner, lag om införande av lagen om sjömanspensioner och lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om sjömanspensioner, som gäller arbetspensioner för sjömän, revideras. Arbetspensionslagarna för löntagarna inom den privata sektorn har med undantag för lagen om sjömanspensioner sammanslagits till lagen om pension för arbetstagare, som träder i kraft vid ingången av 2007. Samtidigt moderniserades och förtydligades lagstiftningen om arbetspension för löntagare. Pensionsskyddet för sjömän bestäms huvudsakligen på samma sätt som pensionskyddet för andra löntagare. I lagen om sjömanspensioner finns det dock särskilda bestämmelser som saknas i lagstiftningen om pension för andra löntagare. Dessa särskilda bestämmelser gäller sjömännens sänkta ålder för ålderspension samt de särskilda tillväxtprocentsatserna för pensionen, finansieringen av pensionskyddet och förvaltningen av sjömanspensionskassan.

Den gällande lagen om sjömanspensioner föreslås bli ersatt med en ny lag om sjömanspensioner och en lag om införande av denna. Strukturen i den nya lagen om sjömanspensioner och de tydligare och noggrannare formuleringarna i de enskilda bestämmelserna motsvarar strukturen i lagen om pension för arbetstagare och lydelsen i de bestämmelser som gäller samma sak. I den nya lagen om sjömanspensioner beaktas samtidigt behoven av innehållsmässiga ändringar av lagen om pension för arbetstagare. I den nya lagen om

sjömanspensioner bibehålls pensionskyddet för sjömän på samma nivå som för närvarande, och de föreslagna ändringarna har också i övrigt endast en försumbar betydelse för sjömännens pensionsrätt.

Förutom de ändringsbehov som lagen om pension för arbetstagare föranleder moderniserar i den nya lagen om sjömanspensioner bestämmelserna om förvaltning av sjömanspensionskassan med beaktande av den bolagsrättsliga lagstiftningen om medelsförvaltning och revision i fråga om andra pensionsanstalter inom den privata sektorn.

När det gäller ikraftträdandet av den nya lagen om sjömanspensioner föreslås att en separat lag om införande av denna lag stiftas. Lagen om införande skall enligt förslaget förutom bestämmelser om ikraftträdandet av lagen om sjömanspensioner också innehålla bestämmelser om de fribrev som uppkommit i samband med pensionsreformen 2005 samt bestämmelser om den rätt till deltidspension som gäller sjömän födda före 1947 och den rätt till arbetslöshetspension som gäller sjömän födda före 1950.

I propositionen förslås också att vissa bestämmelser i lagen om pension för arbetstagare ses över på grund av den föreslagna nya lagen om sjömanspensioner.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2007.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	5
1. Inledning	5
2. Nuläge och bedömning av nuläget	6
2.1. Lagstiftning och praxis	6
2.1.1. Pensionsskydd enligt SjPL.....	6
Tillämpningsområde för SjPL	6
Fastställande av pension enligt SjPL.....	7
Pensionsålder enligt SjPL.....	8
Bestämning av den tid som skall beaktas vid beräkning av sänkt pensionsålder...	8
Förvägran av invalidpension.....	9
Ändring av invalidpension till ålderspension	9
Deltidspension	9
Rehabilitering.....	10
Familjepension	10
Primära förmåner som dras av från pension	11
Partiell sjukdagpenning.....	11
Omvandlingen till fribrev den 31 december 2004	11
2.1.2. Ansökan om och utbetalning av pension	11
2.1.3. Ändringssökande.....	12
2.1.4. Tillsyn.....	13
2.1.5. Straffbarhet för försummelse av arbetsgivares försäkringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter	13
2.1.6. Preskriptionstider.....	13
2.1.7. Retroaktiv utredning av pensionsgrundande anställningar eller inkomster	14
2.1.8. Försäkring.....	14
2.1.9. Förvaltning av sjömanspensionskassan samt medelsförvaltning, solvens och revision	14
2.1.10. Lagen om pension för arbetstagare	15
3. Målsättning och de viktigaste förslagen	15
3.1. Mål och medel.....	15
3.2. De föreslagna innehållsmässiga ändringarna	16
3.2.1. Pensionsskyddet.....	16
Ålderspension	16
Bestämning av den tid som skall beaktas vid beräkning av sänkt pensionsålder.	16
Deltidspension	17
Rehabilitering.....	17
Invalidpension	18
Familjepension	18
Primära förmåner som dras av från pension	18

3.2.2.	Ansökan om och utbetalning av pension	19
3.2.3.	Ändringssökande.....	20
3.2.4.	Ordnande av försäkring	20
3.2.5.	Tillsyn.....	21
3.2.6.	Straffbarhet för försummelse av arbetsgivares försäkringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter	21
3.2.7.	Preskriptionstider.....	21
3.2.8.	Utredning av uppgifter om arbetstagarens arbetsinkomst retroaktivt ...	22
3.2.9.	Förvaltningen av sjömanspensionskassan samt medelsförvaltning, solvens och revision.....	22
4.	Propositionens konsekvenser.....	23
4.1.	Ekonomiska konsekvenser.....	23
4.2.	Konsekvenser för arbetstagarna	23
4.3.	Konsekvenser för arbetsgivarna	24
4.4.	Konsekvenser med tanke på arbetspensionssystemet	24
5.	Beredningen av propositionen.....	24
6.	Samband med andra propositioner	24
DETALJMOTIVERING		26
1.	Lagförslag	26
1.1.	Lag om sjömanspensioner	26
I AVDELNINGEN. Allmänna bestämmelser.....		26
1 kap.	Lagens syfte	26
2 kap.	Lagens tillämpningsområde	27
II AVDELNINGEN. Bestämmelser om pensioner och rehabilitering och om verkställandet av dem		30
3 kap.	Pensions- och rehabiliteringsförmåner	30
	Ålderspension	30
	Deltidspension	33
	Arbetspensionsrehabilitering.....	38
	Invalidpension	41
	Familjepension	45
4 kap.	Fastställande av pension.....	48
	Pensionstillväxt.....	48
	Arbetsinkomster och förmåner som berättigar till pension	52
	Återstående tid	56
	Andra omständigheter som inverkar på invalidpensionens belopp.....	57
	Livslängskoefficient	58
	Fastställande av familjepension	59
5 kap.	Primära förmåner som dras av från pension	63
6 kap.	Beaktande av förändringar i löne- och prisnivå.....	64
7 kap.	Ansökan om pension och beslut	65
8 kap.	Utbetalning av pension, dröjsmålsförhöjning och återkrav.....	66
9 kap.	Ändringssökande.....	71

III AVDELNINGEN.Bestämmelser om ordnande av försäkring och fördelning av kostnader	75
10 kap. Ordnande av pensionskydd och avgifter till pensionskassan.....	75
Ordnande av pensionskydd	75
Avgifter till pensionskassan.....	75
11 kap. Fördelningen av kostnader mellan pensionsanstalterna.....	78
12 kap. Tillsynen över ordnandet av försäkring.....	80
IV AVDELNINGEN. Pensionskassans förvaltning	82
13 kap. Pensionskassans ledning	82
14 kap. Revision av pensionskassan.....	86
15 kap. Pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse	87
16 kap. Pensionskassans ansvarsskuld och täckningen av ansvarsskulden.....	87
17 kap. Placering av pensionskassans medel.....	87
18 kap. Pensionskassans solvens	88
Solvens och verksamhetskapital	88
19 kap. Tillsynen över pensionskassan	89
V AVDELNINGEN. Särskilda föreskrifter	90
20 kap. Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter.....	90
21 kap. Kompletterande bestämmelser och ikraftträdande	92
1.2. Lagen om införande av lagen om sjömanspensioner.....	93
1.3. Lagen om pension för arbetstagare	104
2. Närmare bestämmelser	105
3. Ikraftträdande	105
4. Lagstiftningsordning	105
LAGFÖRSLAGEN	106
om sjömanspensioner.....	106
om införande av lagen om sjömanspensioner	165
om ändring av lagen om pension för arbetstagare	174
BILAGA	176
LAGFÖRSLAG.....	176
om ändring av lagen om pension för arbetstagare	176

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Det lagstadgade pensionssystemet består av ett arbetspensionssystem som gäller löntagare och företagare och ett kompletterande folkpensionssystem som gäller hela befolkningen. Arbetspensionens viktigaste uppgift är att trygga utkomstens kontinuitet när löntagarens eller företagarens arbetsinkomster upphör till följd av ålderdom, arbetsförmåga eller familjeförsörjares död. Lagen om sjömanspensioner (72/1956; SjPL) har varit i kraft sedan den 1 juni 1956, dvs. i femtio år. Arbetsgivaren är skyldig att för sjömän ordna pensionskydd enligt SjPL i sjömanspensionskassan.

I regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens regering konstateras att ”grunden och målsättningen för en hållbar pensionspolitik utgörs av ekonomisk tillväxt, allmänt förtroende för ett hållbart system och strävandena att få människor att orka längre i arbetslivet.” ”Under regeringsperioden slutförs verkställandet av den reform av arbetspensionsförmånerna inom den privata sektorn som riksdagen godkände 19.2.2003. Reformerna utsträcks till varje sektor på lämpligt sätt så att de även gäller de övriga förvärvspensionerna.”

I enlighet med regeringsprogrammet överlämnades våren 2005 en regeringsproposition till riksdagen med förslag till lag om pension för arbetstagare och till vissa lagar som har samband med den (RP 45/2005 rd), i vilken enligt förslaget pensionslagarna för den privata sektorn sammanslås och förtydligas på så sätt att de gällande pensionslagarna för löntagarna inom den privata sektorn med undantag för SjPL slås samman till en lag om pension för arbetstagare. Riksdagen har godkänt dessa lagändringar (lagarna 395—399/2006) och de träder i kraft vid ingången av 2007.

Bestämmelserna om pensionskydd för sjömän och finansieringen av skyddet avviker till många delar från pensionslagarna för övriga löntagare inom den privata sektorn.

Bestämmelser om förvaltningen av sjömanspensionskassan och medelsförvaltningen finns dessutom i SjPL. Därför har en sammanslagning av SjPL med lagen om pension för arbetstagare (395/2006; ArPL) inte ansetts ändamålsenlig med tanke på målet att klarlägga arbetspensionslagstiftningen inom den privata sektorn. Meningen är därför att bestämmelserna om sjömannens pensionskydd och finansieringen av detta också framöver skall ingå i en egen lag som gäller sjömän och att deras pensionsförsäkringar också framdeles sköts av sjömanspensionskassan, som inrättats för ordnandet av SjPL-försäkringar.

I syfte att slutföra lagstiftningsarbetet med att sammanslå och klarlägga lagstiftningen om arbetspensioner inom den privata sektorn föreslås att den gällande SjPL upphävs och ersätts med en ny lag om sjömanspensioner (nya SjPL) och med en lag om införande av den nya SjPL (lag om införande av den nya SjPL). I den föreslagna nya SjPL finns bestämmelser om pensionskyddets tillämplighet, villkoren för erhållande av pension, pensionskyddets nivå och sökande av ändring. I lagen föreskrivs också om förvaltningen av sjömanspensionskassan och medelsförvaltningen.

Genom den nya SjPL moderniseras och klarläggs bestämmelserna i den gällande SjPL. Strukturen i nya SjPL och de enskilda bestämmelsernas ordalydelse motsvarar enligt förslaget strukturen i ArPL och ordalydelsen i de bestämmelser i ArPL som reglerar samma sak. Syftet med dessa bestämmelser är inte att ändra sakinnehållet i eller tolkningen av de nuvarande bestämmelserna. De ändringar i sakinnehållet som gjordes i samband med ArPL förs samtidigt in i nya SjPL. De föranleder inte ändringar av den nuvarande nivån på pensionskyddet enligt SjPL och deras inverkan på sjömannens pensionsrätt är också i övrigt obetydlig. Bestämmelserna om tillsynen över ordnandet av pensionskydd och förseelser mot skyldigheten att ordna pensionskydd görs effektivare.

I de föreslagna bestämmelserna om sjömanspensionskassans medelsförvaltning och solvens i SjPL, beaktas i tillämpliga delar de tre regeringspropositioner som överlämnades till riksdagen våren 2006: regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (RP 76/2006 rd), regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av bestämmelserna om pensionsanstaltarnas verksamhetskapital och ansvarsskuld (RP 77/2006 rd) och regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden samt om ändring av lagar som har samband med den (RP 79/2006 rd). De ändringsförslag avseende revision som ingår i den regeringsproposition som i september 2006 överlämnades till riksdagen med förslag till revisionslag och vissa lagar som har samband med den (RP 194/2006 rd) avses likaså träda i kraft vid ingången av 2007. Dessa ändringsförslag har också i tillämpliga delar beaktats i nya SjPL.

Lagförslagen i propositionen tar även hänsyn till bestämmelserna i grundlagen om att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter skall utfärdas genom lag. Mer detaljerade bestämmelser om befogenheterna att utfärda förordningar föreslås också.

Avsikten är att pensionsskyddet enligt ArPL och den föreslagna nya SjPL handhas på samma sätt som det nuvarande pensionsskyddet i samarbete med olika pensionsanstalter. En viktig utgångspunkt och metod för utvecklingen av arbetspensionsskyddet enligt SjPL har sedan 1950-talet också varit att förhandlingar om innehållet i och finansieringen av pensionsskyddet förs med de centrala arbetsmarknadsorganisationerna inom sjöfarten. Det är inte meningen att denna praxis ändras.

2. Nuläge och bedömning av nuläget

I det avsnitt som behandlar nuläget och bedömningen av nuläget beskrivs tillämpningsområdet för gällande SjPL och de centrala egenskaperna hos pensionsskyddet. SjPL:s innehåll och praxis beskrivs mer detaljerat i

fråga om de bestämmelser i vilka materiellrättsliga ändringar föreslås.

2.1. Lagstiftning och praxis

2.1.1. Pensionsskydd enligt SjPL

Tillämpningsområde för SjPL

SjPL tillämpas på en arbetstagare som på ett finskt handelsfartyg i utrikestrafik utför sådant arbete som avses i sjömanslagen. Fartyget är finskt och berättigat att föra finsk flagg, om det till mer än sex tiondelar ägs av finska medborgare eller en finländsk sammanslutning. Arbetstagarens medborgarskap eller bosättningsland spelar ingen roll, utan alla arbetstagare på fartyget omfattas av SjPL. Fartyg som skrivs in i förteckningen över handelsfartyg och utflaggade fartyg är dock undantag från denna regel.

Enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/1991) kan ett handelsfartyg som används i utrikes sjöfart på vissa villkor som anges i lagen skrivas in i den förteckning över handelsfartyg som förs av Sjöfartsverket. I fråga om personer som arbetar på ett fartyg som är inskrivet i förteckningen över handelsfartyg tillämpas SjPL på finska medborgare och på utlänningar som är fast bosatta i Finland. På andra utlänningar tillämpas SjPL endast om internationella fördrag som Finland slutit förpliktar till det.

Arbetstagare i tjänsteförhållande på isbrytare försäkras enligt lagen om statens pensioner (280/1966) och arbetstagare i arbetsavtalsförhållande enligt SjPL.

På ett utländskt fartyg som hyrts till en finsk redare i huvudsak obemannat tillämpas SjPL på de arbetstagare som står i anställningsförhållande till ett finskt rederi eller en annan arbetsgivare som detta anlitar. Om ett utländskt fartyg hyrs till en utländsk redare i huvudsak obemannat, tillämpas SjPL på de arbetstagare som står i anställningsförhållande till fartygets ägare eller en annan arbetsgivare som denna anlitar.

SjPL tillämpas också på arbetstagare som arbetar på ett fartyg som ägs av ett utländskt dotterbolag till ett finskt bolag, om det finska moderbolaget har gett sjömanspensionskassan en förbindelse om betalning av försäk-

ringsavgiften. Sjömanspensionskassans styrelse kan dessutom i vissa fall på ansökan godkänna att ett utländskt fartyg omfattas av SjPL. På utflaggade fartyg är försäkring enligt SjPL frivillig, eftersom tillämpningen av SjPL beror på om de finska bolagen ger sjömanspensionskassan den förbindelse som behövs. På utflaggade fartyg kan endast finska medborgare och utlänningar som är fast bosatta i Finland omfattas av SjPL.

SjPL tillämpas inte på arbetstagare på fartyg i inrikes fart, utan dessa omfattas i allmänhet av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962; KAPL) och i vissa fall av lagen om pension för arbetstagare (395/1961; APL).

Tillämpningsområdet för den gällande lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985; KoPL) omfattar anställningar som avses pågå kortare tid än ett år och där det skapande konstnärliga arbetet eller framställningssättet är av avgörande betydelse. Till lagens tillämpningsområde hör bland annat musiker, skådespelare, dansörer, andra utövande konstnärer, redaktörer, översättare, tolkar, guider och fotografer. I enlighet med detta försäkras de musiker och andra utövande konstnärer som arbetar på fartyg som omfattas av SjPL enligt KoPL, om anställningsförhållandet är avsett att pågå kortare tid än ett år och enligt SjPL, om anställningsförhållandet är avsett att pågå minst ett år.

Vid ingången av 2007 ersätts APL, KaPL och KoPL med lagen om pension för arbetstagare (395/2006; ArPL).

I rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen föreskrivs vilket lands socialskyddslagstiftning som skall tillämpas när medborgare i EU:s medlemsländer och i EES-länderna arbetar inom EES-området. Bestämmelserna om sjömän i förordningen åsidosätter bestämmelserna om SjPL:s internationella tillämpningsområde. Om finsk socialskyddslagstiftning på grund av reglerna i EEG-förordningen skall tillämpas, pensionsförsäkras sjömännen enligt SjPL. Enligt den huvudregel i förordningen som gäller sjömän omfattas en arbetstagare på ett fartyg som seglar

under ett medlemslands flagg av lagstiftningen i flagglandet.

Sjömanspensionskassans styrelse avgör i oklara fall om en viss person eller personer som arbetar på ett visst fartyg skall omfattas av SjPL.

På personer som omfattas av tillämpningsområdet för APL, KAPL och KoPL börjar man från och med ingången av 2007 tillämpa ArPL. Det nuvarande tillämpningsområdet för SjPL behöver inte ändras på grund av ArPL eller av någon annan orsak.

Fastställande av pension enligt SjPL

Från och med ingången av 2005 har pension som omfattas av SjPL, på samma sätt som pensionen för andra löntagare, med beaktande av intjänandepincipen tjänats in utifrån årsinkomsterna. En sjömans inkomster under hela arbetshistorian samt den åldersbaserade pensionstillväxtprocenten inverkar på pensionsbeloppet. En person börjar tjäna in pension från och med ingången av den månad som följer efter den under vilken han eller hon fyller 18 år. Enligt de särskilda tillväxtprocenterna enligt SjPL tillväxer pensionen med 1,6 procent för varje år som årsinkomsten omfattas av SjPL innan arbetstagaren fyller 53 år, med 2 procent mellan 53 års och 63 års ålder och med 4,5 procent efter 63 års ålder ända tills arbetstagaren fyller 68 år. I fråga om s.k. återstående tid tillväxer pensionen med 1,6 procent om året tills personen i fråga fyller 50 år. Mellan 50 års och 63 års ålder tillväxer pensionen med 1,4 procent per år.

En arbetstagare har rätt till de ovannämnda särskilda tillväxtprocenterna för pensioner enligt SjPL om han eller hon går i ålderspension från ett anställningsförhållande som försäkrats enligt SjPL. Rätt till särskilda tillväxtprocenter enligt SjPL har dessutom den arbetstagare som är berättigad till invalidpension och vars pensionsansökan sjömanspensionskassan är behörig att handlägga, förutsatt att arbetstagarens arbetsinkomster som omfattas av SjPL enligt index för 2004 är minst 16 800 euro under månaden för pensionsfallet och under de 36 kalendermånader som föregick pensionsfallet. En person som blivit arbetslös från ett arbete som omfattas

av SjPL har på vissa villkor som föreskrivs i lagen också rätt till särskilda tillväxtprocenter. Om villkoren för tillämpning av de särskilda tillväxtprocenterna enligt SjPL inte uppfylls för arbetstagaren, fastställs SjPL-pension enligt de allmänna tillväxtprocenterna enligt SjPL. Dessa allmänna tillväxtprocenter är lika stora som tillväxtprocenterna enligt gällande APL.

Under åren 1991—2004 bestämdes pension enligt SjPL särskilt för varje anställningsförhållande utifrån den pensionsberättigande tiden och pensionslönen i anställningsförhållandet. Som pensionsberättigande tid räknades tiden från anställningsförhållandets början till dess slut. Som pensionsberättigande tid räknades också den tid för vilken övertidsersättning som erlaggs i form av vederlag betalas vid anställningsförhållandets slut. Pensionslönen utgjordes av inkomsterna under de tio senaste åren i anställningsförhållandet. Före 1991 beräknades SjPL-pensionens belopp utifrån hela tjänstgöringstiden som procent av pensionslönen.

Pensionsålder enligt SjPL

Bestämmelserna i SjPL om pensionsålder för manskapet respektive befälet avviker från varandra. Vardera gruppen har en allmän pensionsålder samt en egen intjänad, dvs. en sänkt pensionsålder för ålderspension. Med allmän pensionsålder avses den ålder när alla sjömän har rätt att gå i ålderspension oavsett sjötjänstens längd. Den allmänna pensionsåldern för ålderspension enligt SjPL är densamma som pensionsåldern enligt APL.

För att sjömän skall kunna gå i ålderspension vid lägre pensionsålder förutsätts att de har en viss mängd sjötjänst, att de är i sjötjänst när pensionsåldern uppnås och att de under de tre senaste åren har tjänat in minst 18 månader pensionsberättigad tid. Också en person som blivit arbetslös från ett arbete som omfattas av SjPL har på vissa villkor som föreskrivs i lagen rätt till sänkt pensionsålder.

Den allmänna pensionsåldern för ålderspension för befäl och manskap är 63—68 år. Den som hör till befälet kan gå i ålderspension vid lägre pensionsålder, dvs. före 63 års ålder, om han eller hon har den mängd sjö-

tjänst som lagen förutsätter. Sänkt pensionsålder räknas med en månads noggrannhet genom att de sjötjänstmånader som överstiger 324 månader subtraheras från 63 års ålder. T.ex. kan en person som har 337 sjötjänstmånader gå i pension i en ålder av 61 år och 11 månader. En person som tillhör befälet kan gå i ålderspension vid en lägre pensionsålder, dvs. tidigast vid 60 års ålder.

Sänkt pensionsålder för manskapet räknas med en månads noggrannhet på samma sätt som för befälet genom att de sjötjänstmånader som överstiger 324 subtraheras från 63 års ålder. Den som hör till manskapet kan gå i ålderspension tidigast vid 55 års ålder, vilket förutsätter 420 månaders, dvs. 35 års sjötjänst.

Inga ändringar föreslås i fråga om tillväxtprocenterna för sjömanspensionerna eller sjömannens rätt att gå i ålderspension.

Bestämning av den tid som skall beaktas vid beräkning av sänkt pensionsålder

Sedan ingången av 1991 har den tjänstgöringstid som skall beaktas vid beräkningen av sänkt pensionsålder enligt 14 § 6 mom. i gällande SjPL bestämts utifrån anställningstiden från anställningstidens början till dess slut ökad med de dagar för vilka övertidsersättning i form av vederlag betalas ut vid anställningsförhållandets slut.

Före 1991 räknades den tjänstgöringstid som skall beaktas vid beräkningen av sänkt pensionsålder som lönebetalningsmånader. Antalet lönebetalningsmånader erhöles genom att de pensionsberättigande dagarna i varje kalendermånad dividerades med 30. Om minst 15 dagar kvarstod som rest beräknades också dessa dagar utgöra en lönebetalningsmånad. Till tjänstgöringstiden räknades alla arbetade dagar, semesterdagar och vederlagsdagar samt de sjukdagar för vilka arbetsgivaren hade betalt lön. Ett kalenderår kunde ha högst tolv betalningsmånader.

Sedan ingången av 2005 bestäms pension enligt SjPL utifrån årsinkomsterna. Från och med ingången av 2007 registreras de uppgifter om inkomster som omfattas av SjPL i arbetspensionsanstaltens gemensamma intjäningsregister Arek. Eftersom datum för när ett anställningsförhållande enligt SjPL börja-

de eller slutade inte längre har någon inverkan på hur SjPL-pensionen bestäms registreras dessa datum inte mera i arbetspensionsanstalternas gemensamma intjäningsregister. Därför bör bestämmelsen enligt 14 § 6 mom. i SjPL om hur den tjänstgöringstid fastställs som skall beaktas vid beräkningen av sänkt pensionsålder ändras så att den i stället anger hur tjänstgöringstiden beräknas utifrån lönebetalningsmånaderna.

Förvägran av invalidpension

Enligt 24 § i SjPL skall invaliditetspension förvägras eller minskas, om arbetstagaren uppsåtligen har vållat sin arbetsförmåga. Försäkringsdomstolen anser att uppsåtet i fråga skall gälla en uttrycklig avsikt att få pension. Rätt till invalidpension har dock aldrig förvägrats med stöd av denna bestämmelse, och det föreslås därför att bestämmelsen slopas.

Ändring av invalidpension till ålderspension

Invalidpension, även sådan invalidpension som beviljats som rehabiliteringsstöd för viss tid, ändras till ålderspension när arbetstagaren fyller 63 år. Om en arbetstagare vars rehabiliteringsstöd har övergått i ålderspension fortsätter att förvärvsarbeta efter att rehabiliteringsstödet för viss tid upphört efter 63 års ålder, är pensionstillväxten bara 1,6 procent per år, eftersom arbetstagaren får ålderspension för samma tid. En arbetstagare som vid 63 års ålder inte varit tillfälligt arbetsförmögen beviljas däremot inte ålderspension utan egen ansökan. Pensionen för en sådan arbetstagare tillväxer med 4,5 procent per år för förvärvsarbeta efter 63 års ålder. Arbetspensionslagstiftningen skall bidra till att arbetstagarna orkar stanna kvar i sitt arbete. Detta mål uppnås inte om arbetstagaren på grund av tillfällig arbetsförmåga automatiskt ålderspensioneras.

Deltidspension

Villkor för deltidspension är enligt 14 b § 1 mom. 2 punkten i SjPL bland annat att arbetstagaren under minst 12 av de 18 måna-

derna omedelbart före deltidspensionens början har innehaft ett förvärvsarbete på heltid. Arbetsvillkoret om 12 månader avser verklig tid i arbetet. Om arbetstagaren t.ex. insjuknar före den planerade tidpunkten för deltidspensionering och sjukdomen varar över 6 av de senaste 18 månaderna, uppfylls arbetsvillkoret om tolv månader för deltidspension inte. I praktiken har arbetsvillkoret om 12 månader upplevts som för strängt uttryckligen vid sjukdomsfall.

Enligt 14 b § 1 mom. 4 punkten i SjPL förutsätter rätt till deltidspension att arbetstagaren under sammanlagt minst fem av de femton kalenderåren omedelbart före deltidspensionens början har tjänat in pension enligt arbetspensionslagarna för den privata eller offentliga sektorn eller annan därmed jämförbar pension som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande. Vid ingången av 2005 övergick man från intjäning av pension separat för varje anställning till en intjäningstid grundad på inkomsterna, vilket innebär att intjäningstiden räknats på årsinkomsterna på det sätt som bestäms i 4 § 4 mom. i KAPL. Enligt 4 § 4 mom. i KAPL räknas denna intjäningstid om fem år i månader utifrån inkomsterna för de 15 senaste kalenderåren, så att inkomsterna för ett kalenderår divideras med beloppet enligt 1 § 1 mom. 2 punkten i APL, dvs. 229,34 euro enligt indexnivån 2004. I intjäningstiden beaktas endast fulla månader. Denna bestämmelse i SjPL bör ses över eftersom APL och KAPL upphör att gälla vid ingången av 2007.

Enligt 14 c § 2 mom. i gällande SjPL dras deltidspensionen in, om arbetstagaren inte längre uppfyller villkoren för deltidspension. När deltidspensionen har dragits in har arbetstagaren rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren för deltidspension. Om deltidspensionen har varit indragen högst sex månader, beviljas den indragna deltidspensionen på tidigare grunder. Deltidspensionen skall enligt bestämmelsen dras in också i sådana fall där inkomsterna tillfälligt, till exempel under en eller två månader, har överstigit eller understigit den tillåtna inkomstgränsen för deltidsarbete. Bestämmelsen har i praktiken visat sig vara för sträng. Det bör vara möjligt att temporärt inställa utbetalningen av deltidspension på

grund av tillfälligt högre eller lägre inkomster utan att helt dra in pensionen.

Rehabilitering

Rätten till arbetspensionsrehabilitering och rehabiliteringspenningens belopp fastställs enligt 25 § 1 mom. 2 punkten och 25 a § 2 mom. i SjöPL på samma sätt som invalidpension, om arbetstagaren blir arbetsoförmögen på dagen för rehabiliteringsfallet. Med dagen för rehabiliteringsfallet avses den dag då ansökan om rehabilitering lämnades in eller då behovet av rehabilitering senast blir föremål för utredning enligt 12 kap. 6 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004), eller dagen innan rehabiliteringsåtgärderna inleds, om ansökan om rehabilitering lämnas in efter det att rehabiliteringsåtgärderna redan inletts. Dagen för rehabiliteringsfallet infaller dock den första dagen av en sjukledighet, om den sökande har sjukskrivits under pågående anställning och behovet av rehabilitering existerade redan när sjukledigheten började. I och med att dagen för rehabiliteringsfallet definieras på många olika sätt försämras bestämmelsens tydlighet och försvåras tillämpningen.

Familjepension

Om det bland förmånstagarna finns föräldralösa barn kan ett tillägg till sådana barn räknas in i deras pension. Ett barn betraktas som föräldralöst när dess båda föräldrar har avlidit. Tillägget till föräldralösa barn uppgår till högst 2/12 av förmånsåtagarens pension och det läggs till de sammanlagda barnpensionerna. Villkor för beviljande av tillägg till föräldralösa barn är att förmånsåtagarens pension som ligger till grund för familjepensionen inte överskrids. Pensionen överskrids inte när förmånstagarna består av endast barn eller av den efterlevande maken och ett barn, eller när den tidigare maken och inte den efterlevande maken är förmånstagare. Ett barn som saknar båda föräldrarna får enligt de bestämmelser som trädde i kraft vid ingången av 2005 familjepension efter båda föräldrarna oförminskade och utan samordning. Därmed finns det i pensionen enligt SjöPL inte

längre något behov av tillägg till ett barn som saknar båda föräldrarna.

Rätten till efterlevandepension upphör när den efterlevande maken ingår ett nytt äktenskap före 50 års ålder. En efterlevande make vars efterlevandepension dragits in kan enligt 28 a § 1 mom. i SjöPL få tillbaka den indragna efterlevandepensionen, om det nya äktenskapet upplöses inom fem år och det nya äktenskapet inte ger ny rätt till efterlevandepension. Det har mycket sällan hänt att rätten till efterlevandepension återställts. En förenkling av arbetspensionssystemet förutsätter att bestämmelser som i praktiken sällan tillämpats slopas.

Den efterlevande maken egna pensioner eller kalkylerade pension minskar efterlevandepensionens belopp. I SjöPL finns dock för närvarande ingen bestämmelse enligt vilken en intjänad eller kalkylerad pension för den efterlevande maken utifrån arbete utomlands eller anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation skulle minska efterlevandepensionens belopp. Att beakta en sådan pension är motiverat för att de efterlevande makarna skall behandlas lika oberoende av var de har arbetat.

Den efterlevande makens egna pensioner eller kalkylerade pension minskar den efterlevandepension som beviljas enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. När den efterlevande maken har eller har haft anställningar som omfattas av arbetspensionslagarna för den privata sektorn, ber pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn den privata sektorns pensionsanstalt lämna uppgifter om den efterlevande makens kalkylerade pension. Den efterlevande maken har enligt gällande bestämmelser inte någon möjlighet att få ett överklagbart beslut om beloppet av denna kalkylerade pension. Besvärinstanserna har konstaterat att en sådan uträkning av den efterlevande makens pension från den privata sektorns arbetspensionsanstalt inte införlivas med beslutet från den offentliga sektorns pensionsanstalt, och besvär över uträkningen kan således inte anföras samtidigt med sökande av ändring i beslutet om efterlevandepension från den offentliga sektorns pensionsanstalt. Enligt gällande bestämmelser kan den efterlevande maken så

ledes inte söka ändring i den kalkylerade pensionen enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Detta är ett uppenbart missförhållande som försvagar den efterlevande makens rättsskydd.

Primära förmåner som dras av från pension

Enligt 27 § i SjöPL och 8 § 1 mom. i APL skall från arbetspensionen dras av sådana primära ersättningar som arbetstagaren har fått med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen, lagen om skada, ådragen i militärtjänst och lagen om olycksfall i militärtjänst. De primära ersättningarna avdras enligt gängse praxis från ålderspensionen före förtidsminskning av pensionen och från den senarelagda ålderspensionen före uppskovsförhöjning. Rehabiliteringstillägg räknas in i invalidpensionen efter avdraget av primära förmåner. De primära förmånerna avdras enligt vad som ovan angetts ibland först på det slutliga pensionsbeloppet och ibland före minskningar eller höjningar som påverkar pensionens belopp. Lagarnas tydlighet blir lidande av att avdrag görs vid olika tidpunkter i olika situationer.

Sådana ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen, lagen om skada, ådragen i militärtjänst och lagen om olycksfall i militärtjänst som arbetstagaren har fått under minst tre år omedelbart före pensionsfallet skall inte dras av från pensionen, om inte ersättningens belopp samtidigt ändras. Om ersättningens belopp ändras, dras endast den del av ersättningen av som överstiger nivån före pensionsfallet. Bestämmelser om detta finns i 27 § i SjöPL och 8 § 6 mom. i APL. Bestämmelsen har i praktiken sällan tillämpats och kan därför slopas.

Partiell sjukdagpenning

För att stödja den försäkrades återgång till arbetet införs i sjukförsäkringslagen (1224/2004) vid ingången av 2007 ett system för partiell sjukdagpenning. Enligt det har den försäkrade möjlighet att arbeta på deltid och få en partiell sjukdagpenning efter en sjukdom som varat minst 60 dagar. Den partiella sjukdagpenningen är en självständig förmån som betalas under förutsättning att en

arbetstagare i en heltidsanställning har kommit överens med sin arbetsgivare om att arbetet utförs på deltid. Arbetstiden och lönen måste minska till 40—60 procent av den tidigare arbetstiden och lönen. Den partiella sjukdagpenningen är till sitt belopp alltid hälften av den sjukdagpenning som omedelbart föregår den partiella sjukdagpenningen och den kan betalas för 12—72 vardagar. Systemet för partiell sjukdagpenning föranleder ändringsbehov i SjöPL.

Omvandlingen till fribrev den 31 december 2004

Alla SjöPL-anställningar som var vid kraft vid årsskiftet 2004/2005 avslutades den 31 december 2004 och intjänade fribrev räknas ut för anställningarna. Sjömanspensionskassan räknar dessutom för varje arbetstagare ut det sammanlagda pensionsbelopp som tjänats in på SjöPL-anställningar för hela tiden före den 1 januari 2005. Detta sammanlagda belopp för tiden före 2005 bestäms genom tillämpning av flera olika bestämmelser beroende på bl.a. om den SjöPL-pension som tjänats in vid ingången av 2005 bestäms genom tillämpning av de särskilda tillväxtprocenterna eller de allmänna tillväxtprocenterna enligt SjöPL. Dessa bestämmelser avseende sammanräkning av pensionen enligt SjöPL finns numera i ikraftträdandebestämmelserna i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (884/2004), som trädde i kraft vid ingången av 2005. Sakinnehållet i dessa regler behöver inte ändras.

2.1.2. *Ansökan om och utbetalning av pension*

SjöPL innehåller inga allmänna bestämmelser om avbrytande av pensionsutbetalning. Utbetalningen av pension kan därför inte avbrytas även om sjömanspensionskassan miss-tänker att till exempel en utomlands bosatt pensionstagare avlidit. Det kan vara svårt att få upplysningar om en utomlands bosatt pensionstagares situation och därför kan det hända att pension rent av under en lång tid betalas ut utan grund. SjöPL innehåller inte heller några bestämmelser om att utbetalningen av en pension kan ställas in från och

med den dag då pensionstagaren försvunnit, om inga bevis för denna persons död kan uppvisas, men det är sannolikt att personen omkommit genom drunkning, annat olycksfall eller av någon annan jämförbar orsak. Pensionskassan har inte rätt att ansöka om dödförklaring av en pensionstagare. Om särskild ansökan om dödförklaring inte görs, kan magistraten på tjänstens vägnar dödförklara en person som veterligen senast var vid liv för fem år sedan. Dödsdagen fastställs då till den dag när det har gått fem år från det att personen senast var vid liv. Det kan inte anses ändamålsenligt att pensionskassan i sådana situationer, bara på grund av att kassan inte kan ansöka om dödförklaring av en person, i fem års tid betalar ut pension till en person som sannolikt avlidit.

Enligt 28 b § 5 mom. i SjöPL och 19 b § 5 mom. i APL kan en ålderspension eller full invalidpension som före samordning understiger 12,72 euro per månad (enligt indexnivån för 2004) betalas ut som ett engångsbelopp. Som ett engångsbelopp kan likaså en familjepension som understiger detta belopp betalas ut eller en pension som med stöd av EG:s socialtrygghetsförordning (EEG) nr 1408/71 betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bosättningsland beviljat. Gränsen för engångsutbetalning är låg. I synnerhet utbetalningen av pensioner till utlandet föranleder kostnader som ibland t.o.m. kan överstiga det månatliga pensionsbeloppet.

I 28 c § 2 mom. i SjöPL föreskrivs att om en arbetstagare tillfälligt fått pension som utbetalats av Folkpensionsanstalten enligt 45 § 2 mom. i folkpensionslagen (347/1956; FPL) för den tid för vilken arbetstagaren med anledning av besvär beviljas pension retroaktivt, skall sjömanspensionskassan betala ut den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den pension som Folkpensionsanstalten utbetalat till ett för stort belopp för samma tid. Förfarandet kan vara detsamma om arbetstagaren har fått pension enligt FPL för samma tid för vilken pensionskassan rättar eller på annat sätt justerar en beviljad pension. Av Folkpensionsanstaltens förmåner är

också bostadsbidraget enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) inkomstbundet. Enligt gällande bestämmelser betalas emellertid inte arbetspension till Folkpensionsanstalten till den del arbetspensionen motsvarar beloppet av det bostadsbidrag som utbetalats till ett för stort belopp för samma tid, utan Folkpensionsanstalten måste av pensionstagaren kräva tillbaka överbetalningen av bostadsbidraget. Det skulle vara motiverat med tanke på såväl pensionstagaren som folkpensionssystemet att arbetspensionen betalas till Folkpensionsanstalten även till den del pensionen utbetalats för samma tid som bostadsbidraget, om arbetspension betalas till Folkpensionsanstalten på grund av att folkpension betalats ut till ett för stort belopp för samma tid.

SjöPL innehåller inga bestämmelser om prioriteringsordningen för utbetalning av pension när flera olika instanser enligt lag samtidigt har rätt till pensionen. Trots etablerad rättspraxis har i praktiken oklarheter uppstått framför allt om vilken del av pensionen som kan utsökas för betalning av pensionstagarens övriga skulder.

2.1.3. *Ändringssökande*

Bestämmelser om utfärdande av pensionsbeslut i sådana fall där en person förutom i Finland även har arbetat i ett annat EU-land ingår i tillämpningsförordning 574/72 till EG:s socialtrygghetsförordning 1408/71. Enligt EG-bestämmelserna skall de slutliga pensionsbesluten sändas till försäkringsanstalten i den sökandes bosättningsland, som delger den sökande dem i form av ett sammandrag med besluten som bilaga. Tidsfristerna för sökande av ändring börjar löpa först den dag då den sökande har fått beslutssammandraget. Förmåner kan betalas till den sökande genom ett interimistiskt beslut till dess att beslutssammandraget gjorts.

Bestämmelsen finns till därför att pensionen eller de pensionsgrundande försäkringsperioderna från ett land kan påverka beloppet av pension från ett annat land. Det är således för tidigt att söka ändring i pensionens belopp, om inte beslut från alla de länder där den sökande tjänat in pension föreligger. Det är med hänsyn till den pensionsökandes

rättsskydd motiverat att besvärstiden i sådana fall börjar löpa först från och med att beslutssammandraget föreligger.

Det är däremot ohållbart med tanke på den pensionsökandes rättsskydd att besvärstiden börjar löpa först efter det att beslutssammandraget tillställts. Bedömningen av arbetsförmåga görs på nationella grunder. Om arbetstagaren får avslag på pensionsansökan med motiveringen att pensionsanstalten inte anser honom arbetsförmögen, bör arbetstagaren kunna överföra ärendet till besvärinstans utan att invänta beslutssammandraget. Ett sammandrag av besluten kan ges först när ärendet avgjorts i alla de länder där arbetstagaren ansökt om pension och besluten sänts till försäkringsanstalten i den sökandes bopättningsland. Detta kan ta flera år.

Enligt 61 § i SjöPL kan försäkringsdomstolen undanröja ett lagakraftvunnet beslut som grundar sig på felaktiga eller bristfälliga uppgifter eller som är uppenbart lagstridigt. Största delen av de ansökningar om undanröjande av beslut som är riktade till försäkringsdomstolen kommer från förmånsbeviljande anstalter. År 2003 avgjordes 2 199 ansökningar om undanröjande av beslut, varav närmare 80 procent godkändes. Av process-ekonomiska skäl skulle det vara ändamålsenligt att ansökningarna om undanröjande handläggs i första besvärinstans.

2.1.4. Tillsyn

I gällande SjöPL finns inga tydliga bestämmelser om tillsynen över att arbetsgivarna fullgör sin försäkringsskyldighet. Bestämmelser om tvångsförsäkring enligt SjöPL ingår i 7 § i SjöPL. Om arbetsgivaren har försummat att erlagga försäkringspremier enligt SjöPL och inte trots uppmaning rättar till sin försummelse inom en rimlig tid, kan sjömanspensionskassan utifrån inhämtade uppgifter eller, om uppgifter saknas, enligt uppskattning påföra arbetsgivaren en rimlig försäkringspremie som höjts till högst det dubbla beloppet.

Avsaknaden av tydliga bestämmelser om tillsyn i SjöPL har i praktiken försvårat tillgången till sådana uppgifter som behövs för tillsynen.

2.1.5. Straffbarhet för försummelse av arbetsgivares försäkringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter

Enligt 62 § i SjöPL kan en arbetsgivare eller dennes företrädare som uppsåtligt underlåter att sköta arbetsgivarens skyldigheter och skyldigheten att lämna uppgifter enligt SjöPL dömas till böter. Det är arbetsgivarens lagstadgade skyldighet att ordna arbetspensionskydd för sjömännen. Därigenom garanteras arbetstagaren trygghet under ålderdomen eller vid arbetsförmåga eller förlust av en försörjare i enlighet med 19 § 2 mom. i grundlagen. Enbart böter är inte ett tillräckligt strängt straff för försummelse av en sådan skyldighet. Böter är ett lindrigt straff även jämfört med till exempel påföljderna för skattebedrägeri.

2.1.6. Preskriptionstider

Enligt 33 § 5 mom. i SjöPL skall en förmån som betalats utan grund krävas tillbaka inom tio år från betalningsdagen. Pensionskassan skall enligt 8 § 2 mom. i SjöPL fastställa en försäkringspremie enligt SjöPL inom tio år från förfallodagen för försäkringspremien, och enligt 5 mom. i samma paragraf preskriberas återbetalningen av en försäkringspremie som betalats utan grund efter tio år från den dag då försäkringspremien betalades. Enligt 28 b § 6 mom. i SjöPL preskriberas rätten till en förmån enligt SjöPL tio år efter den dag då förmånen borde ha betalats ut.

I lagen om preskription av skulder (728/2003) som trädde i kraft vid ingången av 2004 föreskrivs en allmän preskriptionstid på tre år. Genom att förkorta den allmänna preskriptionstiden för skulder från tidigare tio år har man strävat efter att skuldförhållandena utreds inom rimlig tid och att effektiva indrivningsmetoder främjas. Avsikten är dock att förtroendet för rådande förhållanden skall bibehållas. I och med att den allmänna preskriptionstiden har förkortats måste också den inom arbetspensionssystemet iakttagna preskriptionstiden anses vara för lång.

2.1.7. *Retroaktiv utredning av pensionsgrundande anställningar eller inkomster*

En arbetstagare har rätt att på yrkande få en utredning om de uppgifter som ligger till grund för hans eller hennes pension. Tiden för vilken uppgifter som påverkar pensionsrätten utreds är inte begränsad. Arbetstagaren skall dock vid behov lämna sådana uppgifter om grunderna för sitt yrkande som skäligen kan förutsättas av honom eller henne då även pensionsanstaltens möjligheter att inhämta utredning beaktas. Om yrkandet på utredning gäller en anställning som har upphört mer än fem år tidigare, skall arbetstagaren lämna tillräckliga uppgifter till stöd för sitt krav.

Det har i praktiken varit problematiskt att utreda gamla anställningsuppgifter, eftersom det är svårt att få tillförlitliga upplysningar om tidigare anställningar. Arbetsintyg över anställningen saknas ofta och arbetsgivaren kan inte längre nås eller har inte sparat gamla anställningsuppgifter. Utredningsarbetet drar ut på tiden och leder inte ens efter en lång tid till bevis för att anställningen ger rätt till pension.

2.1.8. *Försäkring*

Sjömanspensionskassan sluter inte särskilda försäkringsavtal med rederierna. Indirekta bestämmelser om hur en arbetstagare skall försäkras i sjömanspensionskassan finns i 1 § i förordningen om sjömanspensioner (654/1991; SjPF), i vilken det föreskrivs om arbetsgivarens skyldighet att lämna uppgifter och om det sätt på vilket försäkringspremierna skall betalas. Enligt 1 § 1 mom. i SjPF skall arbetsgivaren till sjömanspensionskassan betala in de försäkringspremier som arbetsgivaren innehållit på i sjömanstjänst anställda personers lön under kalendermånaden och sin egen premie som svarar mot den senast den 10 dagen i den andra månaden näst efter nämnda kalendermånad. Inom samma tid skall arbetsgivaren tillstålla pensionskassan en redovisning för försäkringspremierna, av vilken bör framgå beloppet av de innehållningar som verkställts ombord på varje fartyg samt arbetsgivarens premieandel som

svarar mot det.

Enligt 1 § 2 mom. i SjPF skall arbetsgivaren meddela sjömanspensionskassan om begynnande och upphörande av ett arbetsförhållande som omfattas av SjPL. Av anmälningarna skall framgå dagen för arbetsförhållandenas begynnande och upphörande, uppgifter om lön samt den anställdes tjänsteställning när arbetsförhållandet upphör. Dessutom skall årsanmälan om de vid årsskiftet fortlöpande arbetsförhållandena göras, av vilka kalenderårets lön och arbetstagarens tjänsteställning vid kalenderårets utgång skall framgå.

Det är motiverat att bestämmelserna i 1 § i SjPF på grund av grundlagens bestämmelser om författningsnivå tas in i nya SjPL. Samtidigt bör sakinnehållet i dessa bestämmelser preciseras och ses över också med beaktande av att datum för när ett anställningsförhållande som omfattas av SjPL började eller slutade från och med ingången av 2007 inte längre registreras i arbetspensionsanstalternas gemensamma intjäningsregister Arek, eftersom de inte längre har någon betydelse för hur SjPL-pensionen bestäms.

2.1.9. *Förvaltning av sjömanspensionskassan samt medelsförvaltning, solvens och revision*

Enligt SjPL är det sjömanspensionskassan som ansvarar för verkställigheten av lagen om sjömanspensioner. I SjPL finns det bestämmelser om förvaltningen av sjömanspensionskassan och om medelsförvaltningen, bokföringen och revisionen samt om den ekonomiska tillsynen över pensionskassan. I fråga om bestämmelserna om upprättandet och sammansättningen av sjömanspensionskassans organ, organens uppgifter och beslutsfattande föreslås inga ändringar i sak annat än i fråga om fullmäktige. Enligt de gällande bestämmelserna om fullmäktige skall en radiotelegrafist vara medlem i fullmäktige. Men eftersom fartygen inte längre har radiotelegrafister föranleder detta ändringar i fullmäktiges sammansättning.

Med sjömanspensionskassans verksamhetskapital avses det belopp med vilket pensionskassans medel överstiger det samman-

lagda beloppet av den försäkringstekniska ansvarsskulden och den kalkylerade del som skall reserveras för fluktuationer i anslutning till försäkringsriskerna. Syftet med verksamhetskapitalet är att i första hand vara en buffert mot riskerna i placeringsverksamheten, men delvis också mot riskerna i försäkringsrörelsen. I motsats till andra pensionsanstalter har sjömanspensionskassan varken något fördelat eller ofördelat tilläggsförsäkringsansvar.

Solvensbestämmelserna för sjömanspensionskassan bestäms enligt samma principer som för arbetspensionsförsäkringsbolagen. I SjPL är dock varken den övre gränsen för det eftersträvade solvensområdet eller de åtgärder som följer av en överskridning av gränsen definierade. Med hjälp av en försäkringsteknisk analys som görs vartannat år följer man däremot upp att försäkringspremien är både tillräcklig och skäligen med tanke på pensionskassans solvens.

Om sjömanspensionskassans verksamhetskapital understiger det dubbla beloppet av solvensgränsen, dvs. under den lägre gränsen för det eftersträvade solvensområdet, skall pensionskassans styrelse göra upp en plan för att stärka pensionskassans solvens. Om pensionskassans verksamhetskapital understiger solvensgränsen, skall pensionskassan utan dröjsmål tillstålla Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning.

I bestämmelserna i nya SjPL är det nödvändigt att beakta de bestämmelser om arbetspensionsanstaltarnas verksamhetskapital och försäkringsskuld samt beräkning av solvensgränsen som för närvarande är under behandling i riksdagen

I bestämmelserna i nya SjPL är det dessutom nödvändigt att beakta de bestämmelser om revision som för närvarande är under behandling i riksdagen

2.1.10. Lagen om pension för arbetstagare

I den stadfästa ArPL hänvisas till vissa för närvarande gällande SjPL-bestämmelser. Dessa hänvisningar bör ses över så att de motsvarar den föreslagna nya SjPL.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Det föreslås att den gällande lagen om sjömanspensioner blir ersatt med en ny lag om sjömanspensioner och en lag om införande av denna. Syftet med nya SjPL och lagen om införande av den är att klarlägga och förenkla den gällande pensionslagstiftningen för sjömän. I nya SjPL har utgångspunkten varit en så tydlig, konsekvent och lättförståelig helhet som möjligt med tanke på dem som ansöker om och får en förmån och dem som verkställer förmånen. Kraven på författningsnivå och bemyndiganden att utfärda bestämmelser på lägre nivå än lag i grundlagen och den exakta avgränsningen dem emellan har också beaktats i nya SjPL och lagen om införande av den.

Den nya SjPL och lagen om införande av den motsvarar i tillämpliga delar till sin struktur och till ordalydelsen i de enskilda bestämmelserna strukturen och ordalydelsen i bestämmelserna i ArPL och lagen om införande av den, som träder i kraft vid ingången av 2007. Avsikten är dock att de särskilda bestämmelserna om sjömäns pensionsskydd bibehålls i nya SjPL och lagen om införande av den.

Den nya SjPL och lagen om införande av den skall enligt förslaget innehålla alla bestämmelser avseende sjömännens och deras arbetsgivares rättigheter och skyldigheter som hänför sig till pensionsskyddet enligt SjPL. Bestämmelserna i ArPL avseende verksamheten mellan pensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen och myndigheterna behöver däremot inte upprepas i nya SjPL, utan till denna del hänvisas i nya SjPL till bestämmelserna i ArPL. Dessa bestämmelser gäller bestämmande av behörig pensionsanstalt och lämnande av uppgifter. Eftersom sjömäns och andra löntagares arbetsinkomster och pensioner justeras med samma lönekoeficient och arbetspensionsindex, hänvisas i nya SjPL också i fråga om bestämning av lönekoeficient och arbetspensionsindex till bestämmelserna i ArPL.

Enligt förslaget skall nya SjPL inte innehålla några bestämmelser om pensionsformer

som slopas. Till sitt sakinnehåll oförändrade bestämmelser om dessa föreslås bli utfärdade i lagen om införande av den nya SjöPL. Sådana bestämmelser är t.ex. bestämmelserna om arbetslöshetspension och om deltidspension för personer födda före 1947. Beviljandet av dessa två pensionsformer upphör 2011. Lagen om införande av SjöPL skall också innehålla bestämmelser om omvandlingen till fribrev i samband med pensionsreformen 2005 i en i sak oförändrad form.

Trots att lydelsen i flera bestämmelser i gällande SjöPL har ändrats i nya SjöPL har syftet varit att bibehålla den etablerade tolkningen. Avsikten är inte att göra väsentliga ändringar i sjömännens pensionsskydd. De föreslagna ändringar som påverkar pensionsskyddets innehåll är i fråga om sjömän precis desamma som de ändringar som redan företagits i fråga om löntagare inom andra privata sektorer i samband med att ArPL stiftades, dock med undantag för de gränobelopp som används när försäkringsskyldigheten börjar. Inga ändringar av försäkringsskyldigheten föreslås i nya SjöPL. Bestämmelserna om preskriptionstider föreslås bli ändrade på samma sätt som i ArPL med beaktande av att den allmänna preskriptionstiden förkortats. Bestämmelser som i praktiken sällan har tillämpats gallras bort och sådan etablerad tolkningspraxis som varit vägledande för tillämpning och verkställighet skrivs vid behov in i lagen.

Eftersom den föreslagna nya SjöPL till sitt sakinnehåll huvudsakligen motsvarar gällande SjöPL kommer närmast de bestämmelser i lagförslaget som föranleder ändringar i innehållet att motiveras i detalj. Till den del som bestämmelserna i gällande SjöPL tas in i nya SjöPL som sådana eller enbart ändrade till sin ordalydelse återfinns noggrannare motiveringar till bestämmelserna i tidigare regeringspropositioner, eftersom det inte är meningen att dessa bestämmelser ändras i samband med den nya SjöPL.

3.2. De föreslagna innehållsmässiga ändringarna

3.2.1. Pensionsskyddet

Syftet är att bestämmelserna om rehabili-

tering och pension, i synnerhet deltidspension, och verkställigheten av dem skall förtydligas och det föreslås att delvis etablerad rättspraxis skall skrivas in i lagen. Tidsgränserna för beviljande av pension i efterskott föreslås bli justerade. Invalidpension och familjepension kan beviljas för sex månader retroaktivt eller av godtagbara skäl också för längre tid. Ålderspension kan beviljas för tre månader retroaktivt och av godtagbara skäl också för längre tid. Deltidspension beviljas dock inte retroaktivt.

Ålderspension

Med hjälp av bestämmelserna i arbetspensionslagarna försöker man uppmuntra och stödja arbetstagarna att fortsätta arbeta också efter 63 års ålder. Det föreslås därför att en bestämmelse tas in i lagen enligt vilken ålderspensionen på arbetstagarens ansökan kan dras in i en sådan situation där tidsbegränsat rehabiliteringsstöd omräknas till ålderspension efter det att arbetstagaren fyllt 63 år. Enligt förslaget kan arbetstagaren ansöka om att ålderspensionen dras in inom sex månader från den tidpunkt arbetsoförmågan beräknas upphöra när rehabiliteringsstödet beviljas. Pensionen dras då in när den beräknade arbetsoförmågan upphör. Enligt förslaget tillväxer pensionen med 4,5 procent om året för det arbete som arbetstagaren utför efter 63 års ålder och efter att ålderspensionen har dragits in. Den föreslagna ändringen svarar mot den ändring som gjordes i samband med ArPL.

Bestämning av den tid som skall beaktas vid beräkning av sänkt pensionsålder

Eftersom datum för när ett anställningsförhållande började eller slutade inte längre har någon inverkan på hur pensionen bestäms registreras dessa datum inte längre i arbetspensionsanstalternas gemensamma intjäningsregister Arek, där uppgifter om inkomster som omfattas av SjöPL kommer att registreras från och med ingången av 2007. Eftersom bestämmelserna om beräkningen av den tjänstgöringstid som skall beaktas när sänkt pensionsålder bestäms i 14 § 6 mom. i gällande SjöPL grundar sig på datum för när ett anställ-

ningsförhållande började och slutade, föreslås att dessa bestämmelser skall ersättas med bestämmelserna i 9 § i nya SjöPL. Enligt dessa grundar sig beräkningen av tjänstgöringstiden, såsom före 1991, på de utbetalningsdagar som ingår i lönebetalningsperioden. När sänkt pensionsålder räknas ut beaktas de dagar för vilka lön har betalats på grundval av arbete, de dagar för vilka lön för sjukdomstid har betalats, semesterdagar, de dagar för vilka semesterersättning har betalats vid anställningsförhållandets slut, de dagar för vederlagsledighet eller andra motsvarande dagar för avlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet, de dagar för vilka vid anställningsförhållandets slut har betalats ersättning för vederlag eller ersättning för annan liknande avlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet och oavlönad ledighet som i fråga om arbetstagare som beviljats deltidspension eller delinvalidpension ingår i avlösningssystemet för ett deltidarbetsförhållande.

Vid beräkningen av sänkt pensionsålder omvandlas de dagar som skall beaktas till månader genom att det sammanlagda antalet dagar divideras med talet 30. Om minst femton dagar kvarstår när antalet fulla månader räknas ut på detta sätt, anses de motsvara en full månad.

Deltidspension

Villkoren för beviljande av deltidspension föreslås bli ändrade så att en kortare tids sjukdom strax före deltidspensionen inte skall utgöra något hinder för att deltidspension beviljas. Den tid för vilken en arbetstagare lyfter dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfallsförsäkring förlänger med ett halvt år den granskningstid under vilken arbetstagaren omedelbart före deltidspensionen skall ha arbetat heltid under minst 12 månader.

Förutsättningarna för beviljande av deltidspension utökas dessutom med en bestämmelse om hur årsinkomsten skall omräknas så att den motsvarar det gällande villkoret för beviljande av deltidspension enligt vilket arbetstagaren under de 15 år som närmast före-

går deltidspensionen skall ha intjänat pension enligt arbetspensionslagarna under sammanlagt fem år. Vid granskningen av att villkoret för årsinkomst är uppfyllt delas årsinkomsterna för varje år med ett belopp som är 25 gånger försäkringsgränsen enligt ArPL. De erhållna delbeloppen avrundas nedåt till närmaste hela tal, och det största tal som beaktas för varje kalenderår är talet 12, som motsvarar ett års arbete enligt gällande lag. Om summan av delbeloppen beräknade enligt inkomsterna under de senaste 15 åren uppgår till minst 60, är det aktuella villkoret för beviljande av delpension uppfyllt.

Bestämmelserna om deltidspension föreslås bli mer flexibla på så sätt att utrymmet kommer att vara större för tillfälliga ändringar i fråga om deltidsarbete inom ramen för deltidspension. Deltidspensionen behöver inte alltid dras in, om den deltidspensionerade arbetstagaren tillfälligt lyfter en högre lön eller arbetar mera än villkoren för erhållande av deltidspension tillåter. När det står klart att ett sådant överskridande är tillfälligt, kan utbetalningen av deltidspensionen tillfälligt avbrytas för de månader under vilka villkoren för deltidspension inte är uppfyllda. Enligt förslaget börjar utbetalningen av den avbrutna deltidspensionen på ansökan på nytt räknat från den tidpunkt från vilken villkoren för erhållande av deltidspension igen uppfylls. Avbrottet föreslås dock kunna omfatta högst sex månader, varefter deltidspensionen utan särskilt beslut betraktas som indragen från och med tidpunkten för avbrottet, om inte deltidspensionstagaren före detta har lämnat inte en ansökan om förnyad utbetalning av deltidspension.

De föreslagna ändringarna i fråga om deltidspension motsvarar de ändringar som gjorts i samband med ArPL.

Rehabilitering

Det föreslås att bestämmelserna om rehabilitering görs klarare genom att begreppet dagen för rehabiliteringsfallet slopas. Rätten till rehabilitering och rehabiliteringspenningens storlek fastställs på samma sätt som invalidpension och arbetstagares rätt till invalidpension, om arbetsoförmågan när ansökan om rehabilitering lämnades är så omfattande att

den berättigar till full invalidpension. Det enda undantaget utgörs av den situation i vilken en arbetstagare har blivit sjukledig medan anställningsförhållandet pågår och behovet av rehabilitering förelåg redan när sjukledigheten började. Invalidpensionen skall då beräknas på samma sätt som i ett sådant fall där arbetstagaren blir arbetsoförmögen när sjukledigheten börjar. Den föreslagna ändringen motsvarar den ändring som gjorts i samband med ArPL.

Invalidpension

I fråga om invalidpension föreslås att lagen inte längre skall innehålla någon bestämmelse om att invalidpension skall förvägras eller minskas i sådana fall där arbetstagaren uppsätligen har vållat sin arbetsoförmåga. Rätt till invalidpension har aldrig förvägrats med stöd av denna bestämmelse. I samband med ArPL gjordes samma ändring. Vid bedömningen av arbetsoförmågan skall det precis som för närvarande beaktas huruvida det är möjligt att genom vårdåtgärder återställa arbetstagarens arbetsförmåga till den normala.

Familjepension

Det föreslås att den efterlevande makens intjänade pension av förvärvsarbete utomlands eller av anställning vid någon av Europeiska gemenskapens institutioner eller i en internationell organisation också beaktas vid en minskning av efterlevandepensionen. Detta innebär att arbetstagarna behandlas lika oavsett var de har arbetat. Dessutom förtydligas de bestämmelser enligt vilka efterlevandepensionen på den efterlevande makens begäran kan minskas utifrån den efterlevandes verkliga inkomster.

Ett barn som saknar båda föräldrarna får enligt de bestämmelser som trädde i kraft vid ingången av 2005 familjepension efter båda föräldrarna, oförminskad och utan samordning. Något behov av tillägg till ett barn som saknar båda föräldrarna föreligger således inte längre. Det finns inte heller längre något behov av den nuvarande bestämmelse i SjöPL enligt vilken efterlevandepensionen börjar löpa på nytt, om utbetalningen har dragits in på grund av att den efterlevande maken har

ingått ett nytt äktenskap, men det nya äktenskapet upplöses inom fem år. Det föreslås att dessa bestämmelser slopas i nya SjöPL.

När en efterlevande make som är anställd i en bransch som faller under arbetspensionslagarna för den privata sektorn ansöker om efterlevandepension enligt de arbetspensionslagarna som gäller den offentliga sektorn, begär den pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna inom den offentliga sektorn ett utlåtande om den efterlevande makens kalkylerade pension av den pensionsanstalt som sköter den privata sektorns pensioner. Denna kalkylerade pension kan minska den efterlevandepension som den efterlevande maken får enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. Den efterlevande maken har enligt gällande bestämmelser inte någon möjlighet att få ett överklagbart beslut om beloppet av denna kalkylerade pension. Den efterlevande makens rättsskydd förutsätter att han eller hon skall ha rätt att anföra besvär över den kalkylerade pensionens belopp, eftersom det kan inverka på det belopp som beviljas i efterlevandepension enligt pensionslagarna för den offentliga sektorn. Därför föreslås det att en ny bestämmelse fogas till lagen enligt vilken den efterlevande maken på begäran har rätt att få ett överklagbart beslut om beloppet av den kalkylerade pension som pensionskassan meddelar den pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn när den efterlevande maken ansöker om efterlevandepension i enlighet med dessa arbetspensionslagarna.

De föreslagna ändringarna i fråga om familjepension motsvarar de ändringar som gjorts i samband med ArPL.

Primära förmåner som dras av från pension

Det föreslås att de primära förmånerna alltid skall dras av sist från den framräknade pensionen. Detta förenhetligar förfarandet för avdrag av de primära förmånerna från pensionen samtidigt som det förtydligar fastställandet och verkställigheten av pensionen.

Det föreslås att den bestämmelse inte tas in i nya SjöPL som föreskriver att endast den del av en ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen

om skada, ådragen i militärtjänst som arbetstagaren erhållit under de tre närmaste åren före pensionsfallet och som överstiger ersättningsnivån före pensionsfallet beaktas vid samordning. Bestämmelsen har i praktiken tillämpats mycket sällan och främjar därför inte målet med den nya lagen, dvs. att ta fram en tydlig och till sin verkställighet fungerande lag.

Dessa ändringsförslag motsvarar de ändringar som gjorts i samband med ArPL.

3.2.2. *Ansökan om och utbetalning av pension*

Nytt i lagen är förslaget om att en bestämmelse om avbrytande av utbetalning av pension tas in i lagen. Avsikten med detta är att förhindra sådana situationer i vilka pensionen, på grund av att pensionskassan inte har fått vetskap om en pensionstagarens död, betalas ut under en lång tid efter att pensionstagaren har avlidit. Om pensionskassan har skäl att misstänka att pensionstagaren inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pension, skall pensionskassan be pensionstagaren om en utredning i ärendet. Om pensionstagaren inte lämnar någon utredning inom den tid som pensionskassan bestämt, kan pensionskassan avbryta utbetalningen av pensionen.

Det föreslås också att en ny bestämmelse tas in i lagen som gäller indragning av pensionen i situationer där någon utredning om en persons död inte kan företas, men det är sannolikt att personen i fråga har dött genom drunkning, någon annan olyckshändelse eller av någon annan med dessa jämförbara orsaker. I sådana fall kan pensionskassan dra in pensionen från den dag då pensionstagaren försvann. Genom en sådan bestämmelse undviks situationer där pensionskassan måste betala ut redan avbruten pension till försvunna personer av den orsaken att den dag då det har förflutit fem år från den dag då pensionstagaren senast vederligen var vid liv betraktas som dödsdag vid dödförklaring.

En månatlig utbetalning av mycket små pensioner kan inte anses vara ändamålsenligt för vare sig pensionstagaren eller pensionskassan. I synnerhet utbetalningen av pensioner till utlandet föranleder kostnader som

ibland t.o.m. överstiger det månatliga pensionsbeloppet. Därför föreslås det att bestämmelsen om utbetalning av pensionen som ett engångsbelopp ändras. Det föreslås att gränsen för engångsbeloppet höjs från nuvarande 12,72 euro till 20 euro. Dessutom föreslås ett flexiblere arrangemang i fråga om utbetalningen av engångsbelopp så att pensionen skall kunna betalas som engångsbelopp också när beloppet uppgår till minst 20 euro, men understiger 50 euro i månaden. En förutsättning för detta är dock att arbetstagaren är underrättad om saken på förhand och inte motsätter sig arrangemanget. De föreslagna penningbeloppen motsvarar ett löneindex med värdet ett (1) år 2004.

Bestämmelsen om utbetalning av pension till arbetsgivaren föreslås bli preciserad så att också ålderspension kan betalas till arbetsgivaren, om denne har betalat arbetstagaren lön för sjukdomstid under samma tid för vilken ålderspension skall beviljas retroaktivt. För att ålderspension skall beviljas förutsätts i regel att anställningsförhållandet har upphört. Ålderspensionen beviljas dock oberoende av anställningsförhållandets upphörande från ingången av den kalendermånad som följer efter det att arbetstagaren fyllt 63 år i de situationer där en arbetstagare som ansökt om invalidpension fyller 63 år före utgången av primärtiden enligt sjukförsäkringslagen. I sådana situationer kan arbetstagaren få ålderspensionen retroaktivt för den tid arbetsgivaren har betalat lön för sjukdomstid.

När en arbetstagare blir uppsagd får han eller hon lön för uppsägningstiden. Även om arbetstagaren skulle insjukna under uppsägningstiden ändras lönen inte till lön för sjukdomstid, utan den kallas fortfarande lön för uppsägningstiden. Om arbetstagaren i detta läge beviljas invalidpension, eller ålderspension som avses i ovanstående stycke, skall den pension som betalas retroaktivt tillfalla arbetsgivaren på samma sätt som invalidpension som betalas retroaktivt för samma tid som arbetstagaren har lyft lön för sjukdomstid. En bestämmelse om detta föreslås ingå i lagen.

Rätten att betala ut pension som beviljas retroaktivt till Folkpensionsanstalten till den del Folkpensionsanstalten för samma tid har betalat ut en förmån till för stort belopp före-

slås bli utvidgad. Till Folkpensionsanstalten kan utöver arbetspension som grundar sig på den försäkrades eget arbete också betalas ut familjepension enligt arbetspensionslagarna. Enligt förslaget skall Folkpensionsanstalten också kunna ersättas för bostadsstöd som betalats till ett för stort belopp under den tid för vilken arbetspension beviljas retroaktivt, om också folkpensionen har betalats ut till ett för stort belopp under samma tid och Folkpensionsanstalten kommer att återfå denna del av folkpensionen av arbetspensionen. Därigenom kan antalet fall minskas i vilka Folkpensionsanstalten tvingas återkräva pensionsavhängiga pensioner eller bostadsstöd av pensionstagaren därför att arbetstagaren beviljas arbetspension retroaktivt.

I praktiken kan det förekomma sådana situationer där pensionen med stöd av SjöPL eller någon annan lag skall betalas ut till någon annan än pensionstagaren själv, och en eller flera myndigheter eller någon annan instans har rätt till förmånen. Med tanke på sådana situationer föreslås att det i lagen skrivs in i vilken ordning pensionen betalas ut när mottagaren är någon annan än pensionstagaren. Den föreslagna utbetalningsordningen grundar sig på vedertagen rättspraxis.

De föreslagna ändringarna motsvarar de ändringar som gjorts i samband med ArPL.

3.2.3. Ändringssökande

Handläggningen av en pensionsansökan utomlands räcker ofta längre än ett år, ibland t.o.m. flera år. Därför är det med tanke på rättsskyddet för pensionssökande som förutom i Finland också har arbetat i något annat EU-land nödvändigt att kunna söka ändring i rätten till invalidpension redan innan beslutet från de andra EU-länderna sammanställs. Detta är nödvändigt då rätt till pension har förvägrats eller när pensionen har beviljats som delinvalidpension fastän den sökande har ansökt om full invalidpension, eller när pensionen har beviljats som rehabiliteringsstöd för viss tid, fastän den enligt ansökan skall betalas ut tills vidare.

Det finns inte några bestämmelser om bedömningen av arbetsförmågan i EG:s förordning om social trygghet, utan sådana ingår enbart i den nationella lagstiftningen. Därför

föreslås att en bestämmelse om att en arbetstagare som förutom i Finland också har arbetat i något annat EU-land skall kunna söka ändring i ett beslut från en pensionsanstalt om förutsättningarna för erhållande av invalidpension, fastän något sammanfattande meddelande om beslutet från de andra EU-länderna ännu inte har gjorts. Rätten till sökande av ändring när det gäller rätt till invalidpension bestäms enligt förslaget i enlighet med SjöPL.

Av processekonomiska skäl skulle det vara ändamålsenligt att ansökningarna om undanröjande av sjömanspensionskassans lagakraftvunna beslut handläggs redan i första besvärinstans. Det föreslås därför att undanröjande av sjömanspensionskassans lagakraftvunna beslut skall behandlas av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Försäkringsdomstolen behandlar enligt förslaget också framöver de ansökningar om undanröjande som avser de lagakraftvunna beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen själv har meddelat.

De föreslagna ändringarna motsvarar de ändringar som gjorts i samband med ArPL.

3.2.4. Ordnande av försäkring

Det föreslås att bestämmelserna i 1 § i gällande SjöPF tas in i lagen i preciserad och delvis ändrad form. Sakinnehållet i de bestämmelser som överförs till den nya lagen skall enligt förslaget ses över, eftersom datum för när ett anställningsförhållande som omfattas av SjöPL började eller slutade inte längre har betydelse för fastställande av pension enligt SjöPL.

I 138 § i nya SjöPL föreslås en tydlig bestämmelse enligt vilken arbetsgivaren skall ordna pensionskydd för sina arbetstagare i Sjömanspensionskassan senast den tionde dagen i den andra kalendermånaden efter arbetsmånaden.

I 139 § föreslås en bestämmelse enligt vilken arbetsgivaren varje månad för var och en av de arbetstagare som varit anställd hos arbetsgivaren skall göra en månadsanmälan till Sjömanspensionskassan. I månadsanmälan skall till Sjömanspensionskassan, med hjälp av det anmälningsförfarande som

pensionskassan använder, meddelas arbetstagens namn och personbeteckning, arbetstagens arbetsinkomst under kalendermånaden, arbetstagens antal dagar i kalendermånaden som skall beaktas vid beräkningen av sänkt pensionsålder och arbetstagens tjänsteställning i Sjöfartsverkets sjömansregister vid utgången av kalendermånaden. Paragrafen ersätter det nuvarande förfarandet för arbetsgivares anställnings- och årsanmälan.

3.2.5. *Tillsyn*

Pensionskassan har enligt förslaget en allmän skyldighet att övervaka att arbetsgivarna inom sjöfarten fullgör sin skyldighet att ordna försäkring enligt denna lag. Pensionskassan och Pensionsskyddscentralen har rätt att företa en inspektion i arbetsgivarens lokaler och att vidta andra tillsynsåtgärder för att utreda om arbetsgivaren har fullgjort sina skyldigheter enligt denna lag. Pensionskassan och Pensionsskyddscentralen har rätt att få handräckning av polisen och andra myndigheter för att kunna företa en inspektion.

I fråga om ordnandet av försäkring bör tillsynen enligt förslaget också omfatta kringgående och missbruk av skyldigheten att ordna pensionsskydd. Om en rättshandling har getts ett sådant innehåll som inte motsvarar sakens faktiska natur eller syfte skall, när denna skyldighet att ordna pensionsskydd avgörs, när pensionsförsäkringsavgiften fastställs eller när ett pensionsärende behandlas, förfaras enligt sakens faktiska natur och syfte.

När en arbetsgivare försummar sin skyldighet att ordna pensionsskydd eller att lämna de nödvändiga anmälningar som behövs för att pensionsskyddet skall kunna ordnas och handhas, kan pensionskassan enligt uppskattning påföra arbetsgivaren en högst till det dubbla beloppet förhöjd skälig försäkringsavgift.

3.2.6. *Straffbarhet för försummelse av arbetsgivares försäkringsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter*

I samband med stiftandet av ArPL fogades till 29 kap. i strafflagen (39/1889) en 4 a § om arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri och en 4 b § om grovt arbetspensionsför-

säkringsavgiftsbedrägeri. Genom dessa bestämmelser ersattes för ArPL:s del straffbestämmelserna i 17 k § i gällande APL. Det föreslås att straffbestämmelserna i 62 § i också den gällande SjöPL, som motsvarar straffbestämmelserna i 17 k § i APL, i nya SjöPL ersätts med nämnda bestämmelser i strafflagen. De tillämpas enligt förslaget på en arbetsgivare som omfattas av SjöPL eller på en företrädare för denne när de har brutit mot skyldigheten att ordna pensionsskydd enligt SjöPL på samma sätt som föreskrivs i fråga om en arbetsgivare som omfattas av ArPL eller en företrädare för denne. Förslaget innebär strängare påföljder än för närvarande. En arbetsgivare eller en företrädare för denne kan till följd av sådana gärningar som avses i 29 kap. 4 a § i strafflagen dömas till böter eller fängelse i högst två år, om arbetsgivaren får till stånd eller försöker få till stånd att ingen eller alltför låg arbetsförsäkringsavgift bestäms eller att den återbetalas utan grund. Om gärningen bedömd som en helhet är ringa och en höjning av försäkringsavgiften anses vara en tillräcklig påföljd, kan eftergift ske i fråga om anmälan, åtal eller straff. Om gärningen är grov kan domen enligt 29 kap. 4 b § i strafflagen vara fängelse i minst fyra månader och högst fyra år. Den föreslagna straffskalan är då densamma som i fråga om skattebedrägeri och grovt skattebedrägeri.

3.2.7. *Preskriptionstider*

I lagen om preskription av skulder (728/2003) som trädde i kraft vid ingången av 2004 föreskrivs en allmän preskriptionstid på tre år. Genom att förkorta den allmänna preskriptionstiden för skulder från tidigare tio år har man strävat efter att skuldförhållandena utreds inom rimlig tid och att effektiva indrivningsmetoder främjas. Avsikten är dock att förtroendet för rådande förhållanden skall bibehållas.

I och med att den allmänna preskriptionstiden har förkortats kan också den preskriptionstid på tio år som iaktas inom arbetspensionssystemet under nuvarande omständigheter anses vara för lång. Därför föreslås att preskriptionstiderna i lagen om sjömanspensioner förkortas till fem år. Den föreslagna

preskriptionstiden på fem år gäller fastställande av pensionsförsäkringsavgift, återbäring av pensionsförsäkringsavgift som tagits ut utan grund, återkrav av pension som utbetalats utan grund samt utbetalning av pension enligt lagen om sjömanspensioner. Det föreslås dessutom att pensionskassan inte skall vara skyldig att reda ut arbetstagarens inkomster retroaktivt för en längre period än det år då begäran om utredning inkommit och de fem föregående kalenderåren. Den föreslagna preskriptionstiden på fem år införs stegvis så att preskriptionstiden fortfarande är tio år under 2007 och 2008. Därefter förkortas den årligen så att en preskriptionstid på fem år tillämpas från och med 2013.

De föreslagna ändringarna motsvarar de ändringar som gjorts i ArPL.

3.2.8. *Utredning av uppgifter om arbetstagarens arbetsinkomst retroaktivt*

Vid ingången av 2007 införs pensionsanstaltarnas och Pensionsskyddscentralens gemensamma intjäningsregister Arek i vilket uppgifterna om arbetstagarnas intjänade inkomster anges i mer koncentrerad och aktuell form än i nuvarande register. Att försäkringskyldigheten fullgörs övervakas av Pensionskyddscentralen och pensionsanstalterna gemensamt. Också arbetstagaren är bättre informerad än för närvarande om vilka av hans eller hennes inkomster som har införts i registret, eftersom uppgift om detta årligen skickas till arbetstagaren. Arbetstagaren kan dessutom på eget initiativ när som helst kontrollera sina uppgifter i intjäningsregistret, t.ex. genom att utnyttja en Internettjänst.

Av ovan beskrivna orsaker begränsas enligt förslaget sjömanspensionskassans skyldighet att retroaktivt reda ut uppgifterna om inkomster som inverkar på arbetstagarens rätt till pension till innevarande år och de fem föregående åren. För tiden dessförinnan görs inte någon utredning om riktigheten i uppgifterna om förvärvsinkomster, och uppgifterna om försäkrade inkomster ändras i regel inte heller. Arbetstagaren får årligen ett utdrag ur registret i vilket anges de inkomster som försäkrats enligt lagen om sjömanspensioner samt de arbetsinkomster som ligger till grund för förmåner som utbetalas under tider utan

lön och av vilka intjänas pension enligt lagen om sjömanspensioner eller den pensionsersättning som betalas enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003). Om arbetstagaren upptäcker brister eller fel i dessa uppgifter, skall pensionskassan på arbetstagarens begäran reda ut uppgifternas riktighet. Uppgifternas riktighet utreds dock inte och ändras inte heller retroaktivt för en längre tid än det innevarande året och de fem föregående åren. Arbetstagaren har rätt att från pensionskassan få ett beslut om de uppgifter om inkomsterna som inverkar på hans eller hennes pensionsrätt.

Även om sjömanspensionskassan enligt förslaget inte är skyldig att reda ut arbetstagarens inkomster retroaktivt för en längre period än de fem föregående kalenderåren, kan arbetstagaren själv förete en utredning över sina tidigare inkomster. Om arbetstagaren själv obestriddligen kan påvisa att han eller hon för mera än fem år sedan har haft arbetsinkomster som borde ha försäkrats enligt lagen om sjömanspensioner, skall dessa arbetsinkomster beaktas som pensionsgrundande för året i fråga när pensionen bestäms och pension intjänas på dem. I sådana fall skall också den föreskrivna preskriptionstiden för fastställande av arbetspensionsförsäkringsavgiften vara tio år i stället för fem. Denna preskriptionstid på tio år räknas från den dag när arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt bestämmelserna i lagen om sjömanspensioner skulle ha förfallit till betalning.

De föreslagna ändringarna motsvarar de ändringar som gjorts i ArPL.

3.2.9. *Förvaltningen av sjömanspensionskassan samt medelsförvaltning, solvens och revision*

Det föreslås att sjömanspensionskassans namn framöver skrivs med stor begynnelsebokstav. Sammansättningen av sjömanspensionskassans fullmäktige föreslås bli ändrad så att fullmäktige i stället för nuvarande 15 medlemmar har 13 medlemmar. Antalet företrädare för såväl arbetsgivarna som arbetstägarna har minskats med en person var, eftersom de radiotelegrafister som har företrätt

arbetstagarna inte längre arbetar på fartygen och eftersom man vill hålla antalet företrädare för arbetsgivarna och arbetstagarna lika stort. I fortsättningen företräds alltså både arbetsgivarna och arbetstagarna i fullmäktige av fem företrädare var. Till övriga delar kvarstår sammansättningen av fullmäktige oförändrad och medlemmarna utses på samma sätt som tidigare.

I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (RP 76/2006 rd), som för närvarande är under behandling i riksdagen, föreslås höjda krav på behörighetsvillkoren för arbetspensionsförsäkringsbolagets verkställande direktör och styrelsemedlemmar. Kraven på en höjning av behörighetsvillkoren har ansetts stå i samklang med den föreslagna utvecklingen i riktning mot allt friare och också mera riskfylld placeringsverksamhet för arbetspensionsanstalterna. När den ekonomiska handlingskraften på en riskfylld aktiemarknad ökar skall kompetensen hos styrelsen, verkställande direktören och de medarbetare som ansvarar för placeringsverksamheten svara mot de nya kraven. Det föreslås att behörighetsvillkoren för medlemmarna i sjömanspensionskassans fullmäktige skärps så att fullmäktiges ordförande eller vice ordförande i stället för tillräcklig kännedom skall ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Ordföranden och vice ordföranden för sjömanspensionskassans styrelse skall enligt förslaget också ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet i stället för tillräcklig kännedom. Dessutom skall styrelsen ha god sakkunskap om sjöfartsbranschen och om placeringsverksamhet i stället för tillräcklig kännedom. Verkställande direktören för sjömanspensionskassan skall ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning i stället för tillräcklig kännedom som för närvarande.

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av bestämmelserna om pensionsanstaltens verksamhetskapital och ansvarsskuld (RP 77/2006 rd) och regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om

täckning av ansvarsskulden samt om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 79/2006 rd) är för närvarande under behandling i riksdagen. Solvensbestämmelserna i SjöPL föreslås bli reviderade så att de stämmer överens med motsvarande bestämmelser för arbetspensionsförsäkringsbolagen. Om pensionskassans verksamhetskapital understiger solvensgränsen, skall sjömanspensionskassan således utan dröjsmål för godkännande tillstålla Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning. Om sjömanspensionskassans verksamhetskapital understiger en tredjedel av solvensgränsen, skall pensionskassan likaså utan dröjsmål för godkännande tillstålla Försäkringsinspektionen en plan för kortfristig finansiering. Det föreslås att bestämmelserna om försäkringsteknisk ansvarsskuld tas in i lagen. Försäkringsteknisk ansvarsskuld används vid beräkningen av solvensgränsen och verksamhetskapitalet, och begreppet skall inte förväxlas med ansvarsskuld enligt balansräkningen.

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till revisionslag och lagar som har samband med den (RP 194/2006 rd) är också under behandling i riksdagen. I den föreslagna nya SjöPL har kraven på revisorer enligt den nya revisionslagen beaktats.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Av reformen följer att lagen om sjömanspensioner skrivs på nytt med syftet att förtydliga och förenkla lagstiftningen. Reformen har inte några konsekvenser för vare sig statens eller kommunernas ekonomi.

4.2. Konsekvenser för arbetstagarna

De väsentliga förändringarna med tanke på sjömannens arbetspensionsskydd har genomförts redan i och med de lagändringar som trädde i kraft vid ingången av 2005. De ändringar som görs genom denna proposition går i regel enbart ut på att nuvarande vedertagen praxis och sådana ändringar som skall underlätta lagens verkställighet tas in i lagen. De beräknas inte ha några betydande ekonomis-

ka konsekvenser för arbetstagarna.

Det föreslås att arbetstagarna varje år får sig tillsänt ett pensionsutdrag av vilket framgår vilka till pension berättigande inkomster och övriga förmåner de har haft och beloppet av den intjänade pensionen. Pensionsutdraget ökar arbetstagarens kännedom om sin intjänade pension och underlättar hans eller hennes möjlighet att övervaka att det utförda arbetet är försäkrat i enlighet med arbetspensionslagstiftningen. Det förtydligande av arbetspensionslagstiftningen som är syftet med reformen förbättrar dessutom arbetstagarnas rättskydd.

4.3. Konsekvenser för arbetsgivarna

I fråga om anmälning av ordnande av försäkring föreslås en övergång till månadsanmälan. Arbetsgivaren skall en gång per månad tillställa sjömanspensionskassan en anmälan om varje arbetstagare för varje kalendermånad. Till denna del förutsätts att arbetsgivaren ändrar sina anmälningsrutiner och anknypande adb-funktioner.

4.4. Konsekvenser med tanke på arbetspensionssystemet

I samband med ikraftträdandet av nya SjPL införs ett gemensamt intjäningsregister för pensionssystemet som omfattar nästan alla pensionsanstalter inom det privata och det offentliga pensionssystemet samt Pensionskyddscentralen. Behovet av en revidering av intjäningsregistersystemet ansluter sig delvis till den pensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2005, vilken medförde att intjänandet av pension ändrades från att ha hänfört sig till anställningsförhållandet till att basera sig på årsinkomsten. På lång sikt kommer det gemensamma intjäningsregistret att sänka kostnaderna för arbetspensionssystemet, eftersom pensionsanstalterna inte behöver upprätthålla egna, separata registrerings-system.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen grundar sig på det gällande regeringsprogrammet och på det avtal om utveckling av arbetspensionerna inom den privata sektorn som arbetsmarknadens centralorganisationer ingick den 5 september 2002. Den fortsatta beredningen har gjorts vid social- och hälsovårdsministeriet. I beredningen har Pensionskyddscentralen, Sjömanspensionskassan, Finlands rederiförening rf, Ålands redarförening rf, Finlands Sjömansunion FS-U rf, Finlands Skeppsbefälsförbund rf och Finlands Maskinbefälsförbund rf deltagit.

6. Samband med andra propositioner

I riksdagen är följande propositioner under behandling: regeringens proposition till Riksdagen med förslag till folkpensionslag, lag om handikappförmåner och lag om bostadsbidrag för pensionstagare samt till vissa lagar som har samband med dessa (RP 90/2006 rd), regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om statens pensioner samt vissa lagar som har samband med den (RP 73/2006 rd), regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om pension för företagare och till vissa lagar som har samband med den (RP 197/2006 rd), regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om pension för lantbruksföretagare och ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 196/2006 rd), regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (RP 76/2006 rd), regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av bestämmelserna om pensionsanstalternas verksamhetskaptal och ansvarsskuld (RP 77/2006 rd), regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden samt om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 79/2006 rd) och regeringens proposition till

Riksdagen med förslag till revisionslag och lagar som har samband med den (RP 194/2006 rd). De förslag till lagändringar som ingår i dessa propositioner avses träda i kraft vid ingången av 2007. I 3, 37, 117, 120, 168, 180, 184, 187, 191, 192, 194, 201, 204, 205, 208 och 209 § i nya SjöPL har de ovan-

nämnda förslagen till lagändringar beaktats som om riksdagen redan hade godkänt dem. Om ändringsförslagen i fråga till någon del inte godkänns förutsätter det att de ovan nämnda paragraferna i nya SjöPL ändras i behövlig utsträckning så att de motsvarar bestämmelserna i gällande SjöPL.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om sjömanspensioner

I AVDELNINGEN. Allmänna bestämmelser

1 kap. Lagens syfte

1 §. *Lagens syfte.* I paragrafen föreskrivs generellt om lagens syfte. Enligt 1 mom. föreskrivs i lagen om den rätt till ålderspension, deltidspension, invalidpension och rehabilitering som sjömän har. Vidare föreskrivs om den rätt till familjepension och begravningsunderstöd som sjömannens förmånstagare har. Den gällande lagen om sjömanspensioner ersätts med en ny lag om sjömanspensioner. Bestämmelserna i den ArPL som träder i kraft vid ingången av 2007 tillämpas inte på sjömän. Syftet med den nya SjPL motsvarar syftet med den gällande SjPL. För närvarande finns emellertid inte någon bestämmelse som generellt anger syftet med SjPL.

Enligt 2 mom. är en arbetsgivare skyldig att ordna pensionsskydd enligt denna lag för sina arbetstagare. För kostnaderna för sjömannens pensionsskydd svarar arbetsgivaren och arbetstagaren till lika stora delar och staten enligt vad som föreskrivs i denna lag. Arbetsgivaren innehåller arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift på arbetstagarens lön och redovisar den tillsammans med sin egen pensionsförsäkringsavgift till Sjömanspensionskassan. I den nya SjPL fastställs arbetsgivarens och arbetstagarens pensionsförsäkringsavgifter på samma sätt och till samma belopp som för närvarande. I 10 kap. föreskrivs närmare om ordnande av pensionsskydd och statens deltagande i kostnader enligt denna lag.

Enligt 3 mom. kan pensionsskydd enligt SjPL även i fortsättningen endast ordnas i Sjömanspensionskassan i Helsingfors. För närvarande föreskrivs om Sjömanspensionskassans uteslutande behörighet att ordna pensionsskydd enligt SjPL i 2 § 1 mom. i SjPL. I

den nya lagen skrivs emellertid Sjömanspensionskassan med stor begynnelsebokstav i stället för med liten. I 13—19 kap. föreskrivs om förvaltningen av Sjömanspensionskassan.

2 §. *Centrala definitioner.* I paragrafen definieras centrala begrepp som förekommer i flera bestämmelser i lagen. Alla definitioner som förekommer i lagen finns inte i denna paragraf. Bland annat definieras begrepp som ansluter till deltidspension i början av bestämmelserna om deltidspension och i övrigt ingår definitioner i olika paragrafer till den del som de gäller begrepp som används endast i vissa paragrafer eller kapitel. I gällande SjPL finns ingen motsvarande bestämmelse. De föreslagna definitionerna motsvarar dock de begrepp som finns i enskilda bestämmelser i gällande SjPL eller som varit gängse vid verkställigheten av SjPL.

I 1 mom. 3 punkten definieras begreppen befäl och manskap. Begreppen är av central betydelse när det gäller rätten för en arbetstagare som omfattas av SjPL att gå i ålderspension vid en pensionsålder som är lägre än 63 år. Arbetstagarnas tillhörighet till befälet eller manskapet bestäms på samma sätt som för närvarande i enlighet med förordningen om fartygsbemanning, besättningens behörighet och vakthållning (1256/1997). Till fartygsbefälet hör däcksbefäl och maskinbefäl. Till manskapet hör däcksmanskap och maskinmanskap, ekonomipersonal och annan fartygspersonal.

I 2 mom. definieras begreppet pensionsfall. I fråga om ålderspension och deltidspension avses med pensionsfall uppfyllande av villkoren för att få dessa pensioner. Villkoren för att få ålderspension och deltidspension definieras i bestämmelserna i 3 kap. om dessa pensionsslag. När det gäller invalidpension avses med pensionsfall inträde av arbetsoförmåga och när det gäller familjepension förmånslåtarens död. Pensionsfallet inverkar bl.a. på när pensionen börjar och på pensionens belopp. I ArPL finns en motsvarande bestämmelse i 2 § 2 mom.

3 §. *Arbetspensionslagar.* I paragrafen

nämns de arbetspensionslagar för den privata och offentliga sektorn som i denna lag avses med arbetspensionslagarna för den privata sektorn och arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. När begreppet arbetspensionslagar används i denna lag avses arbetspensionslagarna både för den privata och för den offentliga sektorn. Lagar som kan jämföras med arbetspensionslagarna är bl.a. lagen om republikens presidents rätt till pension (40/1994) och lagen om pension för riksdagsmän (329/1967). I denna lag avses med arbetspensionslagar dock inte dessa lagar. En motsvarande bestämmelse finns i 3 § i ArPL.

2 kap. Lagens tillämpningsområde

4 §. *Arbetstagare som omfattas av lagens tillämpningsområde.* I paragrafen föreskrivs om anställningsförhållanden och arbetstagare som omfattas av lagens tillämpningsområde. Till paragrafen överförs med preciserad lydelse men oförändrat innehåll bestämmelserna i gällande 1 § 1—3 mom. i SjPL om på vilka fartyg arbetstagarna omfattas av SjPL. Paragrafens 1 mom. 1—4 punkten gäller tillämpning av lagen på arbetstagare som arbetar på ett finskt fartyg. Huvudprincipen är att lagen skall tillämpas på arbetstagare som arbetar på ett finskt handelsfartyg i utrikesfart. I 1 kap. 1 § i sjölagen (1302/1999) och i förordningen om tillämpningen av paragrafen (1304/1999) föreskrivs om när ett fartyg skall anses vara finskt. Ett finskt fartyg som används i handelssjöfart skall vara införd i fartygsregistret enligt fartygsregisterlagen (512/1993). I registret skall införas minst 15 meter långa fartyg som är avsedda för handelssjöfart. Fartygsregistret förs av Sjöfartsverket och länsstyrelsen på Åland. Samma myndigheter för också den förteckning över handelsfartyg i utrikesfart som avses i lagen om förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/1991). Ägarna till de handelsfartyg i utrikesfart som är inskrivna i förteckningen kan få stöd från staten. Vid fastställandet av stödbeloppet beaktas bl.a. pensionsförsäkringsavgifterna enligt denna lag. Arbetstagare som arbetar på andra finska handelsfartyg än sådana som är inskrivna i förteckningen över handelsfartyg i utrikesfart kan dock en-

ligt detta lagrum också omfattas av tillämpningsområdet för denna lag.

Lagen tillämpas också på arbetstagare som arbetar på ett sjögående finskt bärgnings- eller fiskefartyg som används i förvärvssyfte eller på ett finskt isbrytarfartyg, dock inte på en hamnisbrytare. Med bärgningsfartyg avses exempelvis bogserbåtar. På isbrytarfartyg arbetar eventuellt även personer som står i tjänsteförhållande till staten. På dem tillämpas inte heller i fortsättningen SjPL, utan lagen om statens pensioner. I 1 mom. 4 punkten avses ett finskt handelsfartyg som hyrts ut till utlandet i huvudsak obemannat, om arbetstagarna står i anställningsförhållande till fartygets finska ägare eller en av denna anlitad arbetsgivare som producerar fartygsbemannings tjänster. Enligt 1 mom. 5 punkten skall SjPL även tillämpas på arbetstagare som på förordnande av arbetsgivaren tillfälligt någon annanstans än på fartyg som avses i 1—4 punkten utför arbete som hör samman med sjöfart. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen om tillämpningsområde i 1 § i sjömanslagen. Dessutom ingår i lagrummet i fråga den s.k. principen om anställningens odelbarhet, som har iakttagits även mera allmänt i tillämpningspraxis för arbetspensionslagar på grundval av ett anställningsförhållande. Arbete som grundar sig på samma anställningsförhållande försäkras inte enligt flera olika pensionslagar. På arbetstagaren tillämpas i sin helhet den arbetspensionslag som det arbete som arbetstagaren huvudsakligen utgör omfattas av.

I 2 mom. föreskrivs om tillämpning av lagen på arbetstagare som arbetar på ett utländskt handelsfartyg. Momentets 1 punkt gäller fartyg som har hyrts från utlandet i huvudsak obemannat och vars besättning är anställd av en finsk redare eller en av denna anlitad arbetsgivare som producerar fartygsbemannings tjänster. Enligt 2 punkten skall SjPL tillämpas på arbetstagare som arbetar inom sjöfarten, om finsk lagstiftning skall tillämpas på en sådan arbetstagare enligt de internationella lagvalsregler om tillämplig lagstiftning om social trygghet som är bindande för Finland, även om förutsättningarna för att tillämpa nationell lagstiftning inte uppfylls i övrigt. Enligt 3 punkten skall SjPL även tillämpas på en arbetstagare, som en

finsk arbetsgivare har sänt från Finland för att arbeta på ett utländskt handelsfartyg. Bestämmelsen gäller arbete på handelsfartyg som tillhör en annan stat än en EG-medlemsstat, en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller en stat med vilken Finland har en överenskommelse om social trygghet. En förutsättning för att pension i dessa situationer tillväxer enligt SjPL är att en arbetstagare som arbetar på ett utländskt handelsfartyg är anställd av det utsändande företaget och att arbetstagarens anställningsförhållande till det utsändande företaget fortgår under den tid som arbetstagaren arbetar på det utländska handelsfartyget. Vidare förutsätts att arbetstagaren omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet när han eller hon börjar arbeta utomlands. Enligt 4 punkten skall SjPL även tillämpas på arbetstagare som arbetar på ett sådant utländskt fartyg i utrikesfart som tillhör ett finskt bolags utländska dotterbolag, under förutsättning att arbetstagaren är finsk medborgare eller bosatt i Finland och att det finska moderbolaget har gett Sjömanspensionskassan en förbindelse om betalningen av försäkringspremien eller ställt en av kassan godkänd säkerhet för denna betalning. Pensionskassans styrelse kan på ansökan under samma förutsättningar godkänna att denna lag även tillämpas på annan ovan nämnd arbetstagare som är anställd hos något annat utländskt bolag, förutsatt att finska bolag har absolut bestämmanderätt i bolaget i fråga.

Med en finsk arbetsgivare avses i paragrafen en fysisk person som har hemort i Finland och som de facto är bosatt i Finland, eller en sammanslutning som har hemort i Finland. Begreppet finsk arbetsgivare tolkas på samma sätt som vid tillämpningen av 5 § i ArPL.

5 §. Begränsningar av tillämpningsområdet. Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll gällande 1 § 4 mom. i SjPL. Lagen gäller inte anställningsförhållanden som gäller innan en person fyllt 18 år eller efter att en person fyllt 68 år. Lagen börjar tillämpas tidigast från och med ingången av den månad som följer efter den under vilken personen fyller 18 år och slutar tillämpas senast vid ingången av den månad som följer efter den under vilken personen fyller 68 år. Åldersgränserna i fråga

om tillämpningen av SjPL motsvarar bestämmelserna i ArPL och även de åldersgränser som i dag tillämpas inom arbetspensionssystemet. I och med att ArPL träder i kraft vid ingången av 2007 upphör lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (KoPL) att gälla och därför kan den nuvarande begränsningen av det tillämpningsområde som gäller utövande konstnärer på fartyg inte genomföras i den nya lagen genom en hänvisning till KoPL. Därför föreslås att den nuvarande hänvisningen till KoPL skrivs ut i 3 punkten. Tillämpningsområdet för SjPL gäller enligt lagrummet inte musiker, skådespelare, dansörer och andra utövande konstnärer i anställningsförhållanden som avses fortgå en kortare tid än ett år. Dessa personer omfattas för närvarande av tillämpningsområdet för KoPL och från och med ingången av 2007 bestäms deras pensionsskydd enligt ArPL. Eftersom arbetstagare inom de andra yrken som avses i 1 § 1 och 2 mom. i gällande KoPL i praktiken inte arbetar på fartyg som används till sjöfart, ändrar den föreslagna bestämmelsen inte tillämpningsområdet eller tillämpningspraxis för den nuvarande SjPL. Om anställningsförhållandet för en arbetstagare som arbetar inom de yrken som avses i bestämmelsen är avsett att fortgå minst ett år, tillämpas på arbetstagaren fortfarande SjPL, om övriga förutsättningar för att tillämpa SjPL uppfylls.

Det föreslås att en ny bestämmelse som förtydligar tillämpningen av lagen fogas till 2 mom. 1 punkten. Enligt den tillämpas SjPL inte på en arbetstagare, på vilken finsk lagstiftning inte tillämpas på basis av bestämmelserna i EG:s förordning om social trygghet eller i en för Finland bindande internationell överenskommelse om social trygghet. På arbetstagaren tillämpas då i stället lagstiftningen om social trygghet i någon annan stat. Bestämmelsen ändrar inte nuvarande tillämpningspraxis.

Bestämmelsen i 1 § 4 mom. 3 punkten i gällande SjPL överförs till 2 mom. 2 punkten. Enligt punkten tillämpas SjPL inte på utländska arbetstagare eller arbetstagare som bor stadigvarande utomlands när de arbetar på ett finskt handelsfartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikes-

fart, om något annat inte följer av internationella lagvalsregler om tillämplig lagstiftning om social trygghet som är bindande för Finland. Ägare till fartyg i utrikesfart som är inskrivna i handelsfartygsförteckningen får stöd från staten. Vid fastställandet av stödbeloppet beaktas bl.a. pensionsförsäkringsavgifterna enligt denna lag. Det är inte ändamålsenligt att statligt stöd används till att ordna pensionskydd för utländska arbetstagare. Medborgare i EU- och EES-länder omfattas dock av SjPL, om finsk lagstiftning skall tillämpas på dem med stöd av EG:s förordning om social trygghet. Detsamma gäller arbetstagare, som är medborgare i en stat som har slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland, om finsk pensionslagstiftning enligt överenskommelsen skall tillämpas på arbetstagaren.

Bestämmelsen i 1 § 4 mom. 1 punkten i gällande SjPL överförs till 2 mom. 3 punkten. Enligt punkten tillämpas inte SjPL på arbetstagare som arbetar på ett fiskefartyg, om fartygets resor inte utsträcks längre än till Östersjön. Pensionskyddet för arbetstagare på sådana fiskefartyg bestäms enligt ArPL. På ett fiskefartyg arbetar eventuellt också personer som inte står i anställningsförhållande till redaren eller någon annan instans. Som sådana personer har i tillämpningspraxis betraktats bland annat s.k. andelsfiskare, som får betalt endast enligt en viss procentandel av fartygets fiskefångst och som deltar i kostnaderna för fisket. Enligt tillämpningspraxis tillämpas i allmänhet lagen om pension för lantbruksföretagare (LFöPL) på andelsfiskare. Det föreslagna lagrummet ändrar inte denna praxis.

6 §. Personer i ledande ställning. Bestämmelserna i paragrafen är nya i SjPL men motsvarande principer som framgår av bestämmelserna i 1 d § i gällande APL och i 2 § i den föregående APL har i praktiken allmänt tillämpats också vid verkställigheten av SjPL, när det har varit fråga om gränsdragning mellan tillämpningsområdena för SjPL och lagen om pension för företagare (FöPL). I fråga om så kallade företagsföretagare har gränsdragningen mellan SjPL och FöPL således grundat sig på samma principer som gränsdragningen mellan APL och FöPL. En paragraf som motsvarar den som nu föreslås

finns i 7 § i ArPL.

Enligt 1 mom. skall personer i ledande ställning i aktiebolag och personer i ledande ställning i andra sammanslutningar omfattas av lagens tillämpningsområde på vissa villkor som föreskrivs i lagen. Med andra sammanslutningar avses till exempel sådana partrederier som avses i 15 kap. i sjölagen eller andra motsvarande inhemska eller utländska bolag, i vilka en person kan ha bestämmanderätt som grundar sig på ägande eller röst rätt. Bestämmelsen tillämpas på samma sätt som motsvarande bestämmelse i ArPL. När man t.ex. fastställer om en person i ledande ställning antingen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger mer än hälften av ett bolags aktiekapital, eller om röstetalet för aktierna utgör mer än hälften av röstetalet för samtliga aktier, beaktas också de aktier som personen i ledande ställning äger indirekt ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar via ett annat bolag.

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i en annan sammanslutning eller ett annat samfund som är personligen ansvarig för sammanslutningens eller samfundets förpliktelser och förbindelser skall enligt 2 mom. inte anses vara en arbetstagare som omfattas av lagens tillämpningsområde. Med annat samfund avses exempelvis andelslag. Enligt 3 § i lagen om andelslag (1488/2001) är medlemmarna i ett andelslag i princip inte personligen ansvariga för andelslagets förpliktelser. I andelslagets stadgar kan dock intas bestämmelser om medlemmarnas tillskottsplikt gentemot borgenärerna. Betalningsskyldigheten kan vara obegränsad eller begränsad. Om ett obegränsat ansvar har förordnats för en medlem anses han eller hon inte vara en arbetstagare som omfattas av SjPL. Även om bolagsmän i öppna bolag eller andra sådana delägare eller bolagsmän som avses ovan inte anses vara arbetstagare som omfattas av SjPL kan emellertid deras familjemedlemmar omfattas av SjPL, om de får lön från bolaget.

Enligt bestämmelsen fastställs bestämmanderätten i ett aktiebolag eller en annan motsvarande sammanslutning på grundval av de aktier som en person äger ensam eller tillsammans med familjemedlemmar. I regel skall personen då själv äga minst en aktie i

bolaget. En person som arbetar inom sjöfarten i ledande ställning i ett aktiebolag skall således i regel försäkras enligt SjöPL, om han eller hon inte äger aktier i aktiebolaget och får lön för sitt arbete. Oavlönat arbete som en sådan person utför faller i allmänhet utanför pensionskyddet. Ett sådant indirekt ägande som avses ovan kan förutom via aktiebolag också uppstå via öppna bolag, kommanditbolag, partrederier eller motsvarande utländska samfund eller sammanslutningar. Ett indirekt ägande kan däremot inte bedömas på grundval av delägarskap i ett dödsbo eftersom ägandet i ett dödsbo är odelbart.

En verkställande direktör för ett aktiebolag eller ett andelslag är ett lagstadgat organ i sammanslutningen. Därför står den verkställande direktören inte i anställningsförhållande till den sammanslutning som han eller hon företräder. Anställningsvillkoren för den verkställande direktören bestäms enligt det direktörsavtal som ingåtts. Även om en verkställande direktör inte är anställd i ett anställningsförhållande och inte omfattas av bestämmelserna i arbetsavtalslagen, skall den verkställande direktören enligt den föreslagna paragrafen omfattas av SjöPL, om han eller hon inte har bestämmanderätt som baserar sig på ägande eller rösträtt i bolaget och de allmänna villkoren för att tillämpa SjöPL uppfylls. Detta motsvarar nuvarande tillämpningspraxis.

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om pension för företagare och till vissa andra lagar (RP 197/2006) är under behandling i riksdagen. För att undvika situationer där någon missgynnas och överlappande försäkringar vid gränsdragningen mellan tillämpningsområdena för SjöPL och lagen om pension för företagare syftar man till att vid tillämpningen av SjöPL tolka begreppen familjemedlem, make, person i ledande ställning samt indirekt ägande på motsvarande sätt som i den föreslagna 3 § i lagen om pension för företagare.

7 §. Avgörande om tillämpningen av lagen. Paragrafen motsvarar i sak bestämmelsen i 1 § 5 mom. i gällande SjöPL, men ordalydelsen preciseras. Enligt paragrafen har pensionskassans styrelse rätt att, efter att ha hört parterna, i oklara fall genom ett beslut avgöra om denna lag skall tillämpas på en viss ar-

betstagare eller på arbetstagare på ett visst fartyg. I oklara fall kan arbetsgivaren, den som låter utföra arbetet, arbetstagaren eller den som utför arbetet söka ett dylikt avgörande hos pensionskassan på samma sätt som nu. Paragrafen begränsar dock inte befogenheterna för den pensionsanstalt som skickat ett sådant i 81 § avsett pensionsutdrag till arbetstagaren eller befogenheterna för Pensionsskyddscentralen att på grund av arbetslagens yrkande meddela ett i 81 § 6 mom. avsett beslut om uppgifter som inverkar på arbetstagarens pensionsrätt.

II AVDELNINGEN. **Bestämmelser om pensioner och rehabilitering och om verkställandet av dem**

3 kap. **Pensions- och rehabiliteringsförmåner**

Ålderspension

8 §. Rätten till ålderspension. I paragrafen föreskrivs om arbetstagarens rätt till ålderspension och förtida ålderspension. Enligt 1 mom. har en arbetstagare rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken han eller hon har uppnått 63—68 års ålder.

I 2 mom. föreskrivs om arbetstagarens rätt att få pension vid en sänkt pensionsålder som är lägre än 63 år. Den som hör till befälet har rätt till pension tidigast vid fyllda 60 år och den som hör till manskapet tidigast vid fyllda 55 år, så att pensionsåldern 63 år sänks med en månad för varje månad med vilken den tjänstgöringstid som uträknats på det sätt som anges i 9 § överstiger 324 månader. Dessutom förutsätts då att arbetstagarens anställningsförhållande fortsätter tills han eller hon uppnår den på nämnda sätt beräknade sänkta pensionsåldern och att arbetstagaren under tre år innan det till pension berättigande anställningsförhållandet upphör har stått i ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag under minst 18 månader. Begreppen befäl och manskap har definierats i 2 § 1 mom. 3 punkten. Den arbetsgivare som ansvarar för ordnandet av pensionsskydd lämnar pensionskassan uppgift om arbetstagarens befattning, som grundar sig på sjöfarts-

verkets sjömansregister och som anger om arbetstagaren hör till befälet eller manskapet.

I 3 mom. föreskrivs om rätten till förtida ålderspension. Ålderspension beviljas på ansökan högst ett år i förtid räknat från 63 års ålder eller från den enligt 2 mom. beräknade sänkta pensionsålder som arbetstagaren har uppnått då pensionen börjar, dock tidigast från ingången av månaden efter den då arbetstagaren har fyllt 55 år. Enligt 4 mom. är en förutsättning för beviljande av ålderspension och förtida ålderspension att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras. I 5 mom. föreskrivs om rätten till uppskjuten ålderspension och om begynnelsestidpunkten för sådan pension.

Bestämmelser som motsvarar de föreslagna bestämmelserna finns för närvarande i 14 § 1—4 mom. i gällande SjöPL. I ArPL föreskrivs om saken i 11 §. Enligt ArPL är det emellertid inte möjligt att gå i pension vid en lägre intjänad pensionsålder eftersom det är fråga om ett särskilt pensionsarrangemang som sedan tidigare enbart ingår i sjömanspensionssystemet.

9 §. Tid som skall beaktas vid beräkningen av sänkt pensionsålder. Paragrafen är ny i förhållande till gällande SjöPL. I den föreskrivs om beräkning av sänkt pensionsålder enligt 8 § 2 mom. De ändringar av SjöPL som trädde i kraft vid ingången av 2005 medförde att anställningens längd inte längre inverkar på pensionens belopp, utan pensionen tillväxer på grundval av årsinkomsterna. Från och med ingången av 2007 registreras inte längre datum för när ett anställningsförhållande har börjat och slutat i pensionskassans register över anställningsförhållanden. Den tid enligt vilken sänkt pensionsålder beräknas grundar sig inte längre på anställningstiden utan på de dagar, omvandlade till månader, för vilka arbetsgivaren har betalat lön till arbetstagaren. Enligt 1 mom. beaktas vid nämnda avlöningsdagar arbetade dagar, dagar för vilka lön för sjukdomstid har betalats, semesterdagar, dagar för vilka semesterersättning har betalats vid anställningsförhållandets slut, dagar för vederlagsledighet eller andra motsvarande dagar för avlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet, dagar för vilka ersättning för vederlag eller ersättning

för annan liknande avlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet har betalats och oavlönad ledighet som i fråga om deltidspension eller delinvalidpension ingår i avlösningssystemet för ett deltidsarbetsförhållande.

I 2 mom. hänvisas till 224 §, i vilken ingår en beräkningsregel för hur nämnda dagar skall omvandlas till månader. Om minst 15 dagar kvarstår när antalet fulla månader räknas ut på detta sätt, anses vid beräkningen av sänkt pensionsålder dessa 15 dagar motsvara en full månad.

Arbetsgivarna skall varje månad anmäla till pensionskassan varje arbetstagares arbetsinkomster för varje kalendermånad inklusive ovan nämnda avlöningsdagar. De föreslagna bestämmelserna om den tid enligt vilken sänkt pensionsålder beräknas motsvarar de bestämmelser i SjöPL som var i kraft åren 1956-1990. Enligt bestämmelserna bestämdes den ovan avsedda tiden likaså utifrån de dagar som nämns i 1 mom. I 139 § föreskrivs om arbetsgivarnas anmälningsskyldighet.

10 §. Arbetslösa arbetstagares rätt till ålderspension vid sänkt pensionsålder. I paragrafen föreskrivs om rätten för en arbetstagare som blivit arbetslös från ett arbete som omfattas av SjöPL att gå i pension enligt SjöPL vid en sänkt pensionsålder som arbetstagaren har intjänat och att få ålderspension enligt särskild tillväxtprocentsats i de fall då arbetslösheten har berott på att fartygets sålts eller tagits ur trafik eller på att arbetskraften inskränkts eller på att arbetstagaren har sagt upp sitt arbetsavtal eller hävt det på grunder som anges i 46 eller 49 § i sjömanslagen. Paragrafen har samma innehåll som 14 a § i gällande SjöPL.

11 §. Ålderspensionens belopp. Enligt 1 mom. är ålderspensionens belopp den pension som intjänats fram till begynnelsestidpunkten för pensionen, om ålderspensionen börjar vid ingången av månaden efter den under vilken 63—68 års ålder uppnåts. Bestämmelsen motsvarar vad man i samband med de ändringar som gjordes i SjöPL vid ingången av 2005 har avsett, även om en uttrycklig bestämmelse om saken inte togs in i lagen. Till denna del är således den nya SjöPL tydligare än den nuvarande lagen.

I 2—4 mom. föreskrivs om förtidsminsk-

ning och uppskovsförhöjning. Enligt nämnda moment minskas pensionen vid förtida ålderspension med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före uppnåendet av 63 års ålder eller av en intjänad pensionsålder som är lägre än 63 år. Uppskovsförhöjningen är 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsepunkten för pensionen blir uppskjuten till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåtts.

Enligt 3 mom. görs inte någon förtidsminskning av ålderspensionen för en arbetstagare som får arbetslöshetsdagpenning på basis av en rätt till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, även om arbetstagaren går i ålderspension vid 62 års ålder. Bestämmelsen tillämpas också på personer som är födda före 1950, även om de alternativt kan ha rätt till arbetslöshetspension.

Till innehållet motsvarar paragrafen 22 § i gällande SjöPL. Motsvarande bestämmelser finns i 12 § i ArPL.

12 §. Konsekvenserna av den offentliga sektorns sänkta pensionsålder i vissa situationer. Till paragrafen överförs med oförändrat innehåll 17 b § 2 och 3 mom. i gällande SjöPL. Om arbetstagaren går i ålderspension enligt lagen om kommunala pensioner eller lagen om statens pensioner före 62 års ålder, har han eller hon rätt att gå i ålderspension enligt denna lag vid den pensionsålder som föreskrivs i lagen om kommunala pensioner eller lagen om statens pensioner, förutsatt att behörighetsvillkoret för det sista anställnings- eller tjänsteförhållandet enligt någon av nämnda lagar har varit en sådan examen som förutsätts för sjötjänst enligt denna lag eller en viss mängd sjötjänst enligt denna lag. Paragrafen skall i regel endast tillämpas på lotsar. Närmare bestämmelser om omvandling av pensionen så att den motsvarar en lägre ålder än 62 år utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

13 §. Begynnelsepunkt för ålderspension. I 1 mom. föreskrivs om begynnelsepunkten för ålderspension och förtida ålderspension. Bestämmelser om begynnelsepunkten för ålderspension finns för närvarande i 14 § 4 mom. i SjöPL. Enligt den gällande bestämmelsen i SjöPL beviljas ålders-

pension tidigast från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan om pension, men om ansökan har lämnats in inom tre månader efter det att anställningsförhållandet upphörde, beviljas pensionen dock från ingången av kalendermånaden närmast efter den då anställningsförhållandet upphörde.

Enligt 1 mom. börjar ålderspension och förtida ålderspension på ansökan från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension eller förtida ålderspension och har slutat i det arbete på basis av vilket han eller hon ansöker om ålderspension. Ålderspension och förtida ålderspension kan beviljas retroaktivt för tre månader före den månad då ansökan om pension lämnades in. Av giltigt skäl kan pensionen beviljas retroaktivt även för en längre tid än tre månader. Det innebär att villkoren för att få ålderspension retroaktivt blir en aning lindrigare.

I 2 mom. föreskrivs om begynnelsepunkten för ålderspension när en arbetstagare fortsätter att arbeta efter att ha fyllt 68 år. Då beviljas ålderspensionen från ingången av den månad som följer på ansökan om pension. I dessa situationer förutsätts inte att arbetstagaren har slutat i det arbete på grundval av vilket han eller hon ansöker om ålderspension.

Enligt 3 mom. kan pension som intjänats på grundval av arbetsinkomst i ett anställningsförhållande som börjat under tiden för ålderspension beviljas tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 68 år. En motsvarande bestämmelse finns i 14 § 5 mom. i gällande SjöPL. Om arbetstagaren får invalidpension ändras pensionen till ålderspension i enlighet med den föreslagna bestämmelsen i 52 § från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år.

Paragrafen motsvarar 13 § i ArPL.

14 §. Indragning av ålderspension. Invalidpension ändras till ålderspension när arbetstagaren fyller 63 år. Om en arbetstagare som blir arbetsoförmögen på viss tid när han eller hon närmar sig 63 års ålder vill fortsätta arbeta efter att arbetsförmågan upphör, kan han eller hon ansöka om indragning av ålderspensionen. En förutsättning är att arbets-

tagaren har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av sådan arbetsförmåga på viss tid som, när rehabiliteringsstödet beviljades, har beräknats fortgå efter det att arbetstagaren fyllt 63 år. Arbetstagaren skall ansöka om indragning av ålderspensionen inom en månad från den tidpunkt arbetsförmågan beräknades upphöra när rehabiliteringsstödet beviljades. Om villkoren för indragningen uppfylls, tillväxer pensionen på grundval av arbetsinkomsterna av det arbete som arbetstagaren utför efter indragningen med 4,5 procent per år. Arbetstagaren beviljas ny ålderspension på ansökan. För att ålderspension skall beviljas före 68 års ålder förutsätts att anställningsförhållandet upphör. Bestämmelsen är ny i jämförelse med gällande SjöPL. Paragrafen motsvarar 14 § i ArPL.

Deltidspension

15 §. Begrepp i anslutning till deltidspension. I paragrafen definieras begrepp i anslutning till deltidspension. I 1 mom. 1 punkten ingår begreppet förvärvsarbete. Med förvärvsarbete avses arbete som skall försäkras på basis av arbetspensionslagarna och lagar som jämföras med dem. I 2 punkten definieras begreppet heltidsarbete. I den gällande SjöPL definieras heltidsarbete i 14 b § 2 mom. Definitionen ändras inte.

Enligt 2 mom. avses med deltidarbete som nämns i bestämmelserna om deltidspension allt arbete som skall försäkras på basis av arbetspensionslagarna och som en arbetstagare utför när han eller hon får deltidspension. Med ett sådant deltidarbete jämföras deltidarbete i ett EU- eller EES-land. Innehållet i bestämmelsen motsvarar gällande tillämpningspraxis.

När deltidspensionen fastställs, avses med stabiliserad inkomst den i 82 § avsedda inkomst för återstående tid på basis av vilken arbetstagarens invalidpension skulle beräknas, om han eller hon hade blivit arbetsförmögen när deltidspensionen började.

Paragrafen motsvarar 15 § i ArPL.

16 §. Rätten till deltidspension. I paragrafen föreskrivs om förutsättningarna för deltidspension. En förutsättning för deltidspension är att arbetstagaren under en tid av 18

månader omedelbart före deltidspensionens början i minst 12 månader haft förvärvsarbete på heltid. Med förvärvsarbete på heltid jämföras enligt 2 mom. arbete i ett EU- eller EES-land. Enligt den gällande lagen förutsätter villkoret om förvärvsarbete på heltid i minst 12 månader faktiskt arbete. Villkoret uppfylls inte om arbetstagaren t.ex. insjuknar och är sjukskriven en del av de 12 månaderna. Nu föreslås att den tid under vilken arbetstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, partiell sjukdagpenning, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, förlänger granskningstiden på 18 månader, dock med högst sex månader. Om arbetstagaren t.ex. insjuknar förlängs granskningstiden således till högst två år och detta villkor för deltidspension uppfylls om arbetstagaren har haft förvärvsarbete på heltid i minst 12 månader under två år omedelbart före deltidspensionens början. Ett kortvarigt insjuknande före deltidspensionens början hindrar således inte längre i praktiken arbetstagaren från att gå i deltidspension.

Enligt 14 b § 1 mom. 4 punkten i gällande SjöPL är en förutsättning för deltidspension att arbetstagaren under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början har intjänat pension enligt arbetspensionslagarna under en tid av sammanlagt minst fem år. Från och med ingången av 2005 bestäms pensionen inte längre särskilt för varje anställningsförhållande. Vid beräkningen av pensionen behövs, med vissa undantag, således inte längre tidpunkterna för när ett anställningsförhållande börjat och slutat och tidpunkterna registreras inte längre med samma noggrannhet som tidigare. Därför föreslås i 1 mom. 2 punkten en bestämmelse om hur årsinkomsten omvandlas till att motsvara arbetstid. Det krav på att arbetspension skall intjänas under fem år som ingår i 14 b § 1 mom. 4 punkten i gällande SjöPL bevaras genom att tiden omvandlas till månader, vilket ger talet 60. Årsinkomsterna omvandlas till tid genom att årsinkomsten divideras med summan av 25 gånger ArPL-inkomstgränsen 41,89 euro, dvs. 1 047,25 euro. Den erhållna kvoten avrundas nedåt till närmaste hela tal,

som kan vara högst 12. Kvoterna för de senaste 15 åren räknas ihop. Om de sammanräknade kvoterna för de olika åren uppgår till talet 60 eller mera uppfylls arbetsvillkoret för deltidspension. Exempelvis för sex månader arbete med 1 047,25 euro i månadslön beaktas talet sex under detta år. Om månadslönen är 2 000 euro under sex månader arbete, beaktas talet 11 under detta år och på motsvarande sätt är talet två för sex månader arbete med 500 euro i månadslön. De tal som beräknas på detta sätt ger rätt till deltidspension, om talet för arbetet under de senaste 15 åren sammanlagt är minst 60.

Enligt 1 mom. 3 punkten är en förutsättning för deltidspension att arbetstagaren inte får annan pension på grundval av eget arbete eller en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller ett organ inom Europeiska gemenskaperna. I jämförelse med den gällande bestämmelsen preciseras ordalydelsen. I den gällande lagen nämns att endast grundpension enligt 8 § 4 mom. i APL eller en annan jämförbar pension som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande utgör ett hinder. Bestämmelsen har tillämpats så att en pension som beviljats från utlandet och som grundar sig på ett anställnings- eller tjänsteförhållande har jämförats med en grundpension enligt 8 § 4 mom. i APL. Således har en pension som beviljats från utlandet utgjort ett hinder för beviljande av deltidspension också enligt den gällande lagen. Dessutom har man i prövningspraxisen ansett att den gällande bestämmelsen utan ett uttryckligt omnämnande också innebär att pension som grundar sig på anställning i en internationell organisation eller ett organ inom Europeiska gemenskaperna utgör ett hinder för beviljande av deltidspension. Preciseringsen av bestämmelsens ordalydelse innebär således inte någon ändring av gällande tillämpningspraxis.

Enligt 1 mom. 4 punkten är en förutsättning för deltidspension att arbetstagaren efter att anställningsförhållandet enligt denna lag upphörde inte har rätt till deltidspension enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn på grundval av en anställning på heltid som omfattas av nämnda lagar. Bestämmelsen preciseras i förhållande till 14 b §

1 mom. 1 punkten i gällande SjöPL. I den gällande bestämmelsen i SjöPL nämns endast heltidsanställning enligt lagen om statens pensioner eller lagen om kommunala pensioner trots att den även avser anställning enligt de övriga arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn.

I 4 mom. föreskrivs om villkoren för det deltidarbete som deltidspensionen förutsätter. Enligt 1 punkten förutsätter deltidspension att arbetstagarens förvärvsinkomst har minskat så, att hans eller hennes arbetsinkomster i deltidarbetet utgör 35—70 procent av den sammanräknade stabiliserade inkomsten av förvärvsarbetet på heltid. Ett motsvarande villkor finns i den gällande lagen. Däremot slopas den gällande lagens bestämmelser om arbetstiden i deltidarbete och i stället förutsätts att det skett en förändring i arbetstiden som motsvarar inkomstminskningen. I praktiken är det svårt för pensionskassan att övervaka arbetstiden i deltidarbete och övervakningen av att villkoren för deltidarbete uppfylls baserar sig till stor del på övervakning av inkomsterna i deltidarbetet. Pensionskassan får uppgifter om löner som betalas under det föregående året på grundval av arbetsgivarnas anmälningar och uppgifter om inkomster kan också begäras av skattemyndigheterna.

I den gällande lagen är en förutsättning för deltidspension att deltidspensionstagaren inte uteblir från arbetet en längre tid än sex veckor i följd. I denna frånvarotid inräknas inte semester, vederlagsledighet, oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett deltidarbetsförhållande och inte heller sådan tid för vilken deltidspensionstagaren har rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Ordalydelsen i bestämmelsen preciseras att motsvara gällande tillämpningspraxis så att den tid, för vilken arbetstagaren fått lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, som beviljas på grundval av egen skada, eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring inte heller räknas in i frånvarotiden. Förmåner enligt trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfallsförsäkring är primära i förhållande till dagpenningen. När en arbetstagare får en ovan nämnd förmån enligt trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfallsförsäkring,

betalas inte dagpenning enligt sjukförsäkringslagen därför att de nämnda förmånerna är primära. Således är sådana situationer i sak identiska med de situationer där en arbetstagare får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Om arbetsgivaren betalar lön under sjukdomstiden till en arbetstagare, betalas dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen på arbetsgivarens ansökan till arbetsgivaren. Också i en sådan situation har arbetstagaren rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, även om dagpenningen betalas till arbetsgivaren. Den tid för vilken arbetstagaren får dessa förmåner och som kan godkännas som frånvarotid får vara högst 12 månader.

I 5 mom. föreskrivs att om det i förvärvsinkomsten från förvärvsarbete på heltid har ingått övertidsersättning, tillägg för söndags-, natt- eller skiftarbete eller andra tillägg eller ersättningar, beaktas sådana tillägg och ersättningar inte vid prövningen av om de villkor i fråga om arbete som förutsätts för deltidspension uppfylls. Innehållet i bestämmelsen motsvarar gällande 4 f § i lagen om pension för arbetstagare, 1 § i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, 19 § i lagen om pension för lantbruksföretagare och bestämmelsen i social- och hälsovårdsministeriets beslut om tillämpningen av 17 § lagen om pension för företagare (991/1986).

Bestämmelser som motsvarar 1—4 mom. finns i 14 b § 1 mom. i gällande SjöPL. Paragrafens 5 mom. är nytt på lagnivå. Motsvarande bestämmelser finns i 16 § i ArPL.

17 §. Deltidspensionens belopp. Enligt 1 mom. är deltidspensionens belopp hälften av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten av heltidsarbete och inkomsten av deltidsarbete (inkomstbortfall). En motsvarande bestämmelse finns i 16 g § 1 mom. i gällande SjöPL.

I 2 mom. föreskrivs om deltidspensionens belopp när arbetstagaren har rätt att få deltidspension också på grundval av en annan arbetspensionslag. I dessa fall är deltidspensionens belopp 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten av dessa arbeten och inkomsten av ett eller flera deltidsarbeten. Den deltidspension som beviljas enligt denna lag utgör en lika stor andel som de enligt denna lag försäkrade arbetsinkomster-

nas andel utgör av de arbetsinkomster som beaktats i den stabiliserade inkomsten och som baserar sig på de lagar med stöd av vilka deltidspension beviljas. En motsvarande bestämmelse finns i 16 g § 2 mom. i gällande SjöPL.

Enligt 3 mom. kan deltidspensionens maximibelopp vara högst 75 procent av de pensioner som arbetstagaren innan deltidspensionen börjar har tjänat in enligt arbetspensionslagarna och av förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003). En primär förmån som arbetstagaren får minskar maximibeloppet, eftersom maximibeloppet beräknas på den pension som minskats med den primära förmån som arbetstagaren får. Maximibeloppet skall justeras när deltidspensionstagaren beviljas en primär förmån eller om en primär förmån som beaktats vid beräkningen av maximibeloppet ändras. I den gällande bestämmelsen föreskrivs inte om justering av maximibeloppet i dessa situationer, även om pensionen enligt etablerad rättspraxis har justerats i dessa situationer. I jämförelse med den nuvarande bestämmelsen preciseras bestämmelsen till denna del.

Enligt 4 mom. jämställs med en pension som skall beaktas då maximibeloppet beräknas en motsvarande förmån som en arbetstagare har tjänat in inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland. I den gällande 16 g § i SjöPL nämns inte särskilt att pension som intjänats utomlands skall beaktas när maximibeloppet på 75 procent för deltidspension räknas ut. Enligt vedertagen tillämpningspraxis har pension som tjänats in inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland dock jämställts med pension som tjänats in i Finland. Denna tillämpningspraxis har för EES-ländernas del grundat sig på beslut av Europeiska gemenskapernas domstol (EG-domstolen), enligt vilka hela arbetskarriären skall beaktas när en persons rätt till en förmån utreds. EG-domstolen har dessutom i sin beslutspraxis betonat likabehandlingen av EU-medborgare.

För tillämpningen av bestämmelsen behövs uppgifter om pension som tjänats in inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland. Om en tillräcklig utredning om en sådan pensions belopp inte fås, kan såsom pension som skall beaktas då maximibeloppet beräknas användas den pension, som arbetstagaren hade intjänat, om hans eller hennes i försäkringstiden medräknade arbete inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i ett land med vilket överenskommelse om social trygghet ingåtts, hade utgjort arbete som omfattas av denna lag (teoretisk pension).

I fall där den ovan nämnda gränsen på 75 procent minskar deltidspensionens belopp, görs minskningen med beaktande av dessa lagar i förhållande till de arbetsinkomster som beaktats i den stabiliserade förvärvsinkomsten. Bestämmelsen har samma innehåll som 16 g § 3 mom. i gällande SjPL.

Paragrafen motsvarar 17 § i ArPL.

18 §. *Begynnelsestidpunkten för deltidspension.* Enligt paragrafen beviljas deltidspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken villkoren för pensionen uppfylls. Deltidspension beviljas dock inte retroaktivt. I den gällande lagen föreskrivs om begynnelsestidpunkten för deltidspension i första meningen i 14 c § 1 mom. i SjPL. Enligt gällande bestämmelse kan deltidspension beviljas retroaktivt för sex månader före ansökan om pension. Nu slopas möjligheten att bevilja pensionen retroaktivt. Övergången till deltidspension förutsätter att arbetsgivaren och arbetstagaren ingår en överenskommelse före övergången till deltidspension. I praktiken görs ansökan om deltidspension så, att pensionen börjar samtidigt som deltidsarbetet.

19 §. *Deltidspensionstagarens anmälningskyldighet.* Innehållet i paragrafen motsvarar till den del som gäller deltidspension bestämmelsen i 17 b § i APL om pensionstagarens anmälningskyldighet. Bestämmelsen tillämpas i gällande SjPL på grundval av en hänvisningsbestämmelse i 64 §. Dessutom kompletteras den föreslagna bestämmelsen så, att en deltidspensionstagare skall vara skyldig att även underrätta pensionskassan om över sex veckor lång frånvaro från arbe-

tet, om frånvaron inte beror på semester, vederlagsledighet eller oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett deltidsarbetsförhållande eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Paragrafen motsvarar 19 § i ArPL.

20 §. *Justering av deltidspension.* Deltidspensionens belopp skall enligt paragrafen justeras om det har inträffat en sådan bestående förändring i inkomsterna av deltidsarbetet som på ett betydande sätt avviker från den allmänna löneutvecklingen. Vidare skall deltidspensionens belopp justeras när deltidspensionstagaren beviljas deltidspension med stöd av en sådan arbetspensionslag som inte tidigare har berättigat honom eller henne till deltidspension.

En förändring som på ett betydande sätt avviker från den allmänna löneutvecklingen avser en förändring på över 10 procent. Om inkomsterna av deltidsarbetet stiger eller sjunker med över 10 procent i jämförelse med de med lönekoeficienten justerade inkomsterna som utgör grund för deltidspensionen, men inkomsterna av deltidsarbetet fortsättningsvis utgör mellan 35 och 70 procent av den stabiliserade inkomsten av heltidsarbetet, skall deltidspensionens belopp justeras. Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter den under vilken förändringen skett, eller om förändringen sker kalendermånadens första dag, från denna dag. Om en förändring i förvärvsinkomsterna konstateras först i samband med den årliga kontrollen och en utredning om tidpunkten för förändringen inte fås, skall deltidspensionens belopp justeras från ingången av det år då inkomsterna förändrades. Om inkomsterna av deltidsarbetet inte längre ligger mellan 35 och 70 procent, indras deltidspensionen. När deltidspensionens belopp justeras anses den förvärvsinkomst som deltidspensionen första gången fastställdes på som stabiliserad förvärvsinkomst.

Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll 16 g § 4 mom. i gällande SjPL. Den nya bestämmelsen är dock mera exakt än den gäl-

lande lagen, eftersom även tidpunkten för justeringen av deltidspensionen föreskrivs genom lag. Motsvarande bestämmelser finns i 20 § i ArPL.

21 §. Avbrytande av utbetalningen av deltidspension. Enligt 1 mom. kan deltidspensionen avbrytas om en arbetstagares inkomst av deltidarbete eller frånvaro från arbetet tillfälligt förändras så att villkoren för deltidspensionen inte uppfylls. Utbetalningen av deltidspensionen kan avbrytas efter meddelande från pensionstagaren eller på pensionskassans initiativ. Deltidspensionen avbryts från ingången av följande möjliga betalningsperiod, förutsatt att orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger.

Enligt 2 mom. börjar avbruten deltidspension på ansökan utbetalas på nytt räknat från den tidpunkt vid vilken villkoren för att få deltidspension igen uppfylls. Avbrottet kan inte vara längre än sex månader. Har begäran om att utbetalning av deltidspensionen skall återupptas inte framställts inom sex månader från det att deltidspensionen avbröts, dras pensionen in genom ett separat beslut från tidpunkten för avbrottet.

I den gällande SjPL föreskrivs inte någon möjlighet att avbryta en deltidspension, utan i en sådan situation skall deltidspensionen dras in enligt de gällande bestämmelserna. Den föreslagna bestämmelsen ger deltidspensionen mera flexibilitet, eftersom den tillåter tillfälliga förändringar i deltidsarbetet.

Paragrafen motsvarar 21 § i ArPL.

22 §. Indragning av deltidspension och erhållande av ny deltidspension. I 1 mom. föreskrivs om indragning av deltidspension. Bestämmelser om detta finns för närvarande i den första meningen i 14 c § 2 mom. i SjPL. Bestämmelsen preciseras i jämförelse med den gällande bestämmelsen så, att det nu föreskrivs i lag om tidpunkten för indragning av deltidspension. Dessutom konstateras uttryckligen i paragrafen att en deltidspension också kan indras retroaktivt. Deltidspensionen dras in från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren inte längre uppfyller villkoren för att få pensionen. Om villkoren för att få pension upphör den första dagen i en månad, dras deltidspensionen in från denna dag. Om indragningen beror på att förvärvsinkomsterna har ökat och om det inte

kan påvisas vid vilken tidpunkt förändringen skett, indras deltidspensionen från ingången av det år under vilket inkomsterna förändrades. Deltidspensionen indras dock inte om förändringen är tillfällig och betalningen av deltidspensionen kan avbrytas enligt 21 §.

I 2 mom. intas en bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 14 c § 3 mom. i gällande SjPL, enligt vilken en arbetstagare vars deltidspension dragits in har rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren för den. Enligt den gällande bestämmelsen beviljas pensionen dessutom på tidigare grunder, om deltidspensionen börjar inom sex månader från det den tidigare deltidspensionen upphörde. I 2 mom. föreslås en motsvarande bestämmelse, dock med den ändringen att deltidspensionen beviljas på tidigare grunder, om den har varit indragen i högst sex månader. I och med att innehållet i bestämmelsen ändras litet underlättas verkställigheten av bestämmelsen. Ett villkor för att deltidspensionen skall beviljas på tidigare grunder är att dess belopp inte behöver justeras på grund av förändringar i inkomsterna av deltidsarbetet.

Paragrafen motsvarar 22 § i ArPL.

23 §. Invalidpension efter deltidspension. I paragrafen föreslås en bestämmelse om de situationer där en arbetstagare som får deltidspension beviljas invalidpension. Om invalidpension skall beviljas för samma tid för vilken deltidspension redan betalats, betraktas deltidspensionen som en delbetalning av invalidpensionen. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 14 c § 2 mom. i SjPL. Paragrafen motsvarar 23 § i ArPL.

24 §. Övergång från deltidspension till ålderspension. Enligt paragrafen är en förutsättning för att en deltidspensionstagare skall få ålderspension att deltidspensionstagaren upphör med deltidsarbetet och ansöker om ålderspension. Om arbetstagaren inte heller vid 68 års ålder ansöker om ålderspension, omvandlas deltidspensionen vid 68 års ålder till en ålderspension som är lika stor som deltidspensionen. När arbetstagaren upphör med deltidsarbetet beräknas ålderspensionen på ansökan av arbetstagaren på nytt. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 14 c § 2 mom. i SjPL. Paragrafen motsvarar 24 § i ArPL.

Arbetspensionsrehabilitering

25 §. Rätten till arbetspensionsrehabilitering. I paragrafen föreskrivs om på vilka villkor en arbetstagare har rätt att få yrkesinriktad rehabilitering. Enligt 1 och 2 mom. har en arbetstagare under 63 år rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- eller förvärvsförmågan om en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga. Ett villkor för rehabilitering som ges av pensionskassan är dessutom att arbetstagaren har inkomster av arbete under granskningstiden för återstående tid till ett belopp av minst 25 133,40 euro. Motsvarande bestämmelser finns i 25 § 1 mom. i gällande SjPL. Till momentets tredje punkt överförs innehållet i 25 § 4 mom. i gällande SjPL som sådant. Enligt denna punkt har arbetstagaren inte rätt till rehabilitering enligt denna lag om han eller hon har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

I 2 mom. föreskrivs om faktorer som skall beaktas när rehabiliteringens ändamålsenlighet bedöms. Vid bedömningen beaktas arbetstagarens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och etablering i arbetslivet. Det föreslås att bestämmelsen preciseras i jämförelse med den nuvarande bestämmelsen så att uttrycket kontakter med arbetslivet i gällande 25 § 2 mom. i SjPL ersätts med etablering i arbetslivet. I fråga om unga personer beaktas hur den unga personen har hunnit etablera sig i arbetslivet. Då beaktas hur många år den unga personen har tjänat in arbetspension på grundval av arbete. Att arbetstagaren i ringa grad har inkomster för återstående tid är inte tillräckligt för att påvisa att arbetstagaren har etablerat sig i arbetslivet, om arbetstagarens stadigvarande förvärvsarbete upphörde för flera år sedan.

Till 3 mom. överförs innehållet i första meningen i 25 § 2 mom. i gällande SjPL, enligt vilket risk för arbetsoförmåga avser en situation där det är sannolikt att arbetstagaren under de närmaste åren utan yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder skulle bli beviljad full invalidpension eller delinvalidpension enligt

denna lag. Arbetstagarens arbetsoförmåga bedöms i enlighet med den definition på arbetsoförmåga som föreslås i 35 §.

Enligt 1 mom. 2 punkten är ett villkor för arbetspensionsrehabilitering att arbetstagaren har sådana inkomster av arbete att inkomsterna för återstående tid enligt 82 § är minst 25 133,40 euro. I 4 mom. preciseras det i 1 mom. 2 punkten föreskrivna villkoret så att inkomsterna för återstående tid fastställs på samma sätt som om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid tidpunkten för ansökan om rehabilitering, dock så att de inkomster på grundval av vilka förmåner för oavlönad tid har betalats ut inte beaktas. Eftersom arbetspensionsrehabiliteringen är avsedd för arbetstagare som aktivt är med i arbetslivet är det inte ändamålsenligt att det i de inkomster som är ett villkor för rehabilitering också kan ingå inkomster på basis av vilka förmåner för oavlönad tid fås. Därför föreskrivs i 4 mom. att när de inkomster som avses i 1 mom. 2 punkten fastställs beaktas inte inkomster på basis av vilka förmån för oavlönad tid fås eller inkomster som avses i 82 § 4 mom. Begreppet dagen för rehabiliteringsfallet som definieras i 25 § 1 mom. 2 punkten i gällande SjPL slopas. Avsikten med ändringen är att förtydliga och förenkla villkoren för rätten till rehabilitering.

Också arbetstagare som redan får invalidpension kan ha rätt till rehabilitering. Om arbetstagaren redan får invalidpension, fastställs hans eller hennes arbetsinkomster på samma sätt som inkomsten för återstående tid fastställts i hans eller hennes invalidpension. Bestämmelser om detta föreslås i 5 mom., som till innehållet motsvarar senare delen i 25 § 1 mom. 2 punkten i gällande SjPL. Villkoren anses vara uppfyllda också när den återstående tiden har beaktats i arbetstagarens pension i enlighet med 12 a § och 12 b § i den SjPL som gällde före den 1 januari 2005. Bestämmelser om detta föreslås i lagen om införande av denna lag.

Bestämmelserna i paragrafen motsvarar 25 § i ArPL, utom i fråga om 25 § 4 mom. i ArPL. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om pension för företagare och till vissa lagar som har samband med den är emellertid under behandling i riksdagen. I samband med propositionen föreslås 25 §

4 mom. i ArPL bli ändrat så att det motsvarar det 4 mom. som nu föreslås i 25 § i SjöPL.

26 §. Yrkesinriktad rehabilitering och rehabiliteringsplan. I 1 mom. definieras vad som avses med yrkesinriktad rehabilitering. Momentet motsvarar 25 § 3 mom. i gällande SjöPL. I den gällande bestämmelsen tas dock medicinsk rehabilitering bort från uppräkningsen, eftersom denna form av rehabilitering har använts mycket sällan när det gäller yrkesinriktad rehabilitering. Till uppräkningsen fogas arbetsprövning, som är en form av yrkesinriktad rehabilitering som ofta använts. Vidare preciseras omnämmandet av näringsunderstöd i den gällande bestämmelsen så, att det är fråga om stöd för inledande av eller fortsatt näringsverksamhet.

Enligt 2 mom. förutsätter inledandet av yrkesinriktad rehabilitering att arbetstagaren företer en plan för den yrkesinriktade rehabiliteringen för pensionskassan. Bestämmelsen förtydligar arbetstagarens handlingskyldighet i rehabiliteringsärenden. Pensionskassan kan stödja utarbetandet av rehabiliteringsplanen genom att ge råd eller betala rehabiliteringsunderstöd enligt 31 §. Vid behov kan pensionskassan stå i kontakt med arbetsgivaren. Om arbetstagaren inte kan fortsätta arbetet på sin arbetsplats, kan arbetstagaren vid behov hänvisas till Arbetskraftsbyrån eller den som producerar rehabiliteringstjänsten för utarbetande av en rehabiliteringsplan för fortsatt medverkan i arbetslivet.

I motsats till nuläget kan ändring också sökas i ett beslut om rehabiliteringens innehåll.

Bestämmelserna motsvarar 26 § i ArPL.

27 §. Förhandsbeslut om rätten till arbetspensionsrehabilitering. En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller villkoren för yrkesinriktad rehabilitering. Ett förhandsbeslut kan ges även om rehabiliteringsplanen ännu inte är färdig eller arbetstagaren ännu inte har lämnat in en rehabiliteringsplan som godkänts av pensionsansökan. Ett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om arbetstagaren lämnar in en rehabiliteringsplan som pensionskassan godkänner inom nio månader från det att förhandsbeslutet har vunnit laga kraft. En motsvarande bestämmelse om bindande förhandsbeslut finns i 23 a § i gällande SjöPL.

Paragrafen motsvarar 27 § i ArPL.

28 §. Rehabiliteringspenning. I 1 mom. konstateras att en arbetstagare har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon på grund av yrkesinriktad rehabilitering är förhindrad att utföra förvärvsarbete. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 25 a § 1 mom. SjöPL.

I 2 mom. föreskrivs om rehabiliteringspenningens belopp. Rehabiliteringspenningen är lika stor som det sammanräknade beloppet, förhöjt med 33 procent, av de grundpensioner enligt arbetspensionslagarna som arbetstagaren skulle ha rätt till om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen när ansökan om rehabilitering gjordes. Bestämmelser om rehabiliteringspenning finns för närvarande i 25 a § 2 mom. SjöPL. I förhållande till den gällande bestämmelsen förtydligas och förenklas fastställandet av rehabiliteringspenningen genom att begreppet dagen för rehabiliteringsfallet, som definieras på flera olika sätt i den gällande lagen, slopas. I stället fastställs rehabiliteringspenningens belopp utifrån den tidpunkt vid vilken ansökan om rehabilitering gjordes. I de situationer där arbetstagarens sjukledighet har börjat medan hans eller hennes anställningsförhållande pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började, skall dock rehabiliteringspenningen fastställas utifrån den tidpunkt då sjukledigheten började. Detta föreskrivs i 3 mom. Genom bestämmelsen säkerställs att en sjukledighet före rehabiliteringens början inte minskar rehabiliteringspenningens belopp. Dessutom säkerställer bestämmelsen att rehabiliteringspenningen inte blir lägre än den invalidpension som arbetstagaren skulle ha fått om han i stället hade konstaterats vara arbetsoförmögen. En motsvarande bestämmelse finns i den gällande lagen.

Paragrafen motsvarar 28 § i ArPL.

29 §. Partiell rehabiliteringspenning. Om en arbetstagares inkomster under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår är mer än hälften av den stabiliserade arbetsinkomsten, utgör rehabiliteringspenningen hälften av beloppet av den fulla rehabiliteringspenningen. En motsvarande bestämmelse finns i 25 a § 3 mom. i gällande SjöPL och 29 § i ArPL.

30 §. Rehabiliteringstillägg till invalidpen-

sionstagare. Till paragrafen överförs bestämmelserna i 25 b § 1 och 2 mom. i SjPL om rehabiliteringstillägg som betalas till en invalidpensionstagare för den tid som den yrkesinriktade rehabiliteringen pågår. Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av invalidpensionen. Paragrafen motsvarar 30 § i ArPL.

31 §. Rehabiliteringsunderstöd. I 1 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken en arbetstagare för utarbetande av en rehabiliteringsplan kan beviljas ett rehabiliteringsunderstöd enligt prövning som är lika stort som invalidpensionen. Rehabiliteringsunderstöd för utarbetande av en rehabiliteringsplan kan vara motiverat t.ex. när pensionskassan bedömer att rehabiliteringsplanen sannolikt leder till att yrkesinriktad rehabilitering med stöd från arbetspensionssystemet kommer att inledas. Dessutom kan arbetstagaren beviljas ett rehabiliteringsunderstöd enligt prövning för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstödet är lika stort som invalidpensionen. Det kan således också utbetalas till samma belopp som delinvalidpensionen, om arbetstagaren samtidigt arbetar.

Rehabiliteringsunderstöd betalas högst för tre månader per kalenderår så att tiden räknas separat för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd kan dock betalas även för en längre tid, om detta är motiverat för tryggnad av rehabiliteringen. Däremot slopas den möjlighet att betala rehabiliteringsunderstöd för utarbetande av en vårdplan som finns i den motsvarande gällande bestämmelsen. Rehabiliteringsunderstödet är avsett för arbetstagare som deltar i yrkesinriktad rehabilitering. Därför bör också rehabiliteringsunderstödet endast riktas till situationer som hänför sig till yrkesinriktad rehabilitering. Vidare slopas möjligheten att betala rehabiliteringsunderstöd enligt prövning för att främja sysselsättandet av arbetstagaren, eftersom denna bestämmelse mycket sällan har tillämpats. Om rehabiliteringsklienten inte får ett arbete efter rehabiliteringen, svarar systemet med utkomstskydd för arbetslösa för arbetstagarens utkomstskydd. De gällande be-

stämmelserna om rehabiliteringsunderstöd enligt prövning finns i 25 c § i SjPL.

I motsats till nuläget kan ändring sökas i ett beslut om rehabiliteringsunderstöd enligt prövning.

Motsvarande bestämmelser finns i 31 § i ArPL.

32 §. Indragning av rehabiliteringspenning eller av invalidpensionstagares rehabiliteringstillägg. Enligt 1 mom. kan rehabiliteringsunderstödet eller det rehabiliteringstillägg som betalas till en invalidpensionstagare dras in, om mottagaren utan giltig orsak vägrar delta i yrkesinriktad rehabilitering eller avbryter sådan rehabilitering. Även om ett rehabiliteringstillägg eller en rehabiliteringspenning i regel indras i de situationer som nämns i paragrafen, är indragningen beroende av pensionskassans prövning. I vissa enskilda fall kan en retroaktiv indragning leda till ett resultat som inte är skäligt och därför föreslås inte att en indragning skall vara obligatorisk. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 23 § 3 mom. i SjPL.

I 2 mom. föreskrivs att rehabiliteringspenningen är primär i förhållande till invalidpension. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i 25 f § i gällande SjPL.

Paragrafen motsvarar 32 § i ArPL.

33 §. Pensionskassans anmälningsskyldighet. Till paragrafen överförs bestämmelsen i 25 d § i SjPL om anmälningsskyldighet. Pensionskassan skall underrätta Folkpensionsanstalten om yrkesinriktad rehabilitering som den beviljat och om sådana beslut som gäller rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg. En motsvarande bestämmelse finns i 33 § i ArPL.

34 §. Andra bestämmelser om rehabilitering. Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg och mottagare av dem omfattas i regel av samma bestämmelser som gäller för invalidpension och invalidpensionstagare. Det innebär att ansökan om rehabiliteringsförmåner skall göras på samma av Pensionsmyndigheten godkända blankett som invalidpension och att ett läkarutlåtande skall fogas till ansökan. Ändring i överklagbara rehabiliteringsbeslut söks på samma sätt som ändring i pensionsbeslut och rehabiliteringspenning beviljas på tidigare grunder, om en person som har fått rehabiliteringspenning ti-

digare beviljas rehabiliteringspenning på grundval av en ny rehabilitering inom två år sedan den föregående avslutades eller också senare på grundval av samma sjukdom. Bestämmelserna om engångsförhöjning, beaktande av förändringar i löne- och prisnivån, avdrag av primära förmåner, utbetalning av förmåner till rehabiliteringsklienten själv eller någon annan, dröjsmålsförhöjning, återkrav, lämnande och erhållande av uppgifter samt anmälningsskyldighet för invalidpensionstagare gäller också rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg och mottagare av dem.

I 2 mom. konstateras att med avvikelse från bestämmelserna om invalidpension kan rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg också betalas för kortare tid än en månad. I den gällande lagen föreskrivs om detta i 25 b § 3 mom. i SjPL. Utbetalningen av rehabiliteringspenning börjar då rehabiliteringen inleds. Således inverkar primärtid enligt sjukförsäkringslagen inte på begynnelsestidpunkten för utbetalningen av rehabiliteringspenningen. Rehabiliteringsklienten får dock inte förmåner som överlappar varandra under denna tid. I 8 kap., som gäller utbetalning av pension, föreslås en bestämmelse om de situationer där rehabiliteringspenning eller rehabiliteringstillägg beviljas retroaktivt för samma tid som arbetstagaren har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. I en sådan situation betalas rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget till sjukförsäkringsfonden till den del som förmånen motsvarar den dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som betalats för samma tid.

I 2 mom. konstateras vidare att under den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas intjänas inte pension så som för invalidpensionstid, utan så som föreskrivs i 77 § om pensionstillväxt för oavlönad tid. Rehabiliteringsförmånerna tas inte heller som grund för familjepension, utan familjepension bestäms fortsättningsvis på grundval av invalidpensionen eller ålderspensionen.

Paragrafen motsvarar 34 § i ArPL.

Invalidpension

35 §. Rätten till invalidpension. I 1 mom. föreskrivs om villkor för invalidpension samt

om när invalidpension beviljas som full pension eller som delinvalidpension. Motsvarande bestämmelser finns för närvarande i början av 15 § 1 mom. och 23 § 1 mom. i SjPL. Enligt den gällande bestämmelsen i SjPL är ett villkor för rätten till invalidpension att arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på det sätt som närmare föreskrivs i bestämmelsen. I den föreslagna bestämmelsen används på finska ”työkyvyn heikentyminen” i stället för ”työkyvyn alentuminen”. Avsikten med preciseringen på finska är inte att ändra på nuvarande tillämpningspraxis.

I 2 mom. föreskrivs om omständigheter som skall beaktas när nedsättningen av arbetsförmågan bedöms. Motsvarande omständigheter skall beaktas vid bedömningen av arbetsförmågan med stöd av de två sista meningarna i 15 § 1 mom. i gällande SjPL.

I 3 mom. föreskrivs om bedömningen av rätten till invalidpension i fråga om en arbetstagare som har fyllt 60 år. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 15 § 9 mom. i SjPL. Ju äldre den som ansöker om pension är, desto större betydelse läggs vid sådana omständigheter som nämns i 2 mom., dvs. ålder, utbildning, yrkeskunskap och tidigare arbete. Särskilt vid bedömningen av rätten till invalidpension i fråga om arbetstagare som har fyllt 60 år betonas arbetsförmågans yrkesrelaterade karaktär, då arbetstagarens arbetskarriär är lång och den belastning och det slitage som orsakats av arbetet tillsammans med omständigheter som ansluter sig till åldrandet bidrar till att det vore oskäligt att fortsätta i arbetet.

Paragrafen motsvarar 35 § i ArPL.

36 §. Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna. Till denna paragraf överförs bestämmelsen i den första meningen i 15 § 2 mom. i gällande SjPL om att pensionskassan innan den fattar beslut om invalidpension skall se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Det är inte nödvändigt att klarlägga rehabiliteringsmöjligheterna, om det på basis av arbetstagarens hälsotillstånd är klart att han eller hon inte kan återvända till arbetslivet efter en rehabilitering. Paragrafen motsvarar 36 § i ArPL.

37 §. Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. Till paragrafen

överförs från slutet av 15 § 5 mom. och delvis från 2 § 6 mom. i gällande SjöPL bestämmelsen om den s.k. begränsade utlösningsmekanismen som gäller principen om sista pensionsanstalt. Enligt 1 mom. har en arbetstagare rätt till invalidpension enligt denna lag i de situationer där arbetstagaren, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag har upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande har beviljats invalidpension som grundar sig på den s.k. allmänna definitionen på arbetsförmåga med stöd av lagen om statens pensioner, lagen om kommunala pensioner, pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan eller lagen om Folkpensionsanstalten. I 2 mom. föreskrivs att invalidpension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn också beviljas om arbetstagaren beviljas invalidpension enligt de ovan nämnda arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn som baserar sig på den särskilda definitionen på yrkesbaserad arbetsförmåga som tillämpas inom den offentliga sektorn, under förutsättning att pensionen enligt den privata sektorns pensionssystem är högst 688,02 euro per månad. Om pensionen från den privata sektorn överstiger detta belopp, skall den offentliga sektorns pensionsanstalt innan beslut fattas begära en utredning om arbetstagarens arbetsförmåga av den privata sektorns pensionsanstalt. Bestämmelser om denna förhandlingsskyldighet finns i 108 § i ArPL, som även skall tillämpas på sjömän med stöd av den hänvisningsbestämmelse som föreslås i 108 § i denna lag. Om den privata sektorns pensionsanstalt och den offentliga sektorns pensionsanstalt, som är sista pensionsanstalt, är av olika åsikt om arbetstagarens arbetsförmåga, skall de avgöra ärendet separat i enlighet med 108 § 2 mom. i ArPL. Avsikten med bestämmelsen är inte att ändra den nuvarande rättspraxisen.

Paragrafen motsvarar 37 § i ArPL.

38 §. Invalidpensionens belopp. I den första meningen i paragrafen konstateras allmänt hur invalidpensionen bestäms. I paragrafens andra mening konstateras att en delinvalidpension utgör hälften av full invalidpension. En motsvarande bestämmelse finns i sista meningen i 23 § 2 mom. i gällande SjöPL och i 38 § i ArPL.

39 §. Förhandsbeslut om rätten till delin-

validpension. En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om villkoren för delinvalidpension uppfylls. Ett sådant förhandsbeslut binder pensionskassan under nio månader eller, om arbetstagaren och arbetsgivaren avtalar om en längre tid, under den avtalade tiden. Motsvarande gällande bestämmelser finns i 23 a § 1 mom. 1 punkten och 2 mom. i SjöPL. Paragrafen motsvarar 39 § i ArPL.

40 §. Pensionskassans sakkunnigläkare. Till paragrafen överförs bestämmelsen i 64 a § 2 mom. i gällande SjöPL om pensionskassans sakkunnigläkares ställning. Paragrafen motsvarar 40 § i ArPL.

41 §. Begynnelsetidpunkten för full invalidpension. Till denna paragraf överförs med ändrad ordalydelse de nuvarande bestämmelserna i 28 § i SjöPL om begynnelsetidpunkten för full invalidpension. Avsikten är inte att ändra nuvarande praxis. Paragrafen motsvarar 41 § i ArPL.

42 §. Begynnelsetidpunkten för delinvalidpension. Delinvalidpension börjar, liksom för närvarande, från ingången av den månad som följer på pensionsfallet, och primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar således inte på begynnelsetidpunkten för delinvalidpensionen. Arbetstagaren kan dock inte få en annan förmån samtidigt. Till den del som delinvalidpension beviljas retroaktivt för samma tid för vilken arbetstagaren har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas den retroaktivt beviljade delinvalidpensionen endast till den del pensionens belopp överstiger beloppet av dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen. Bestämmelser om detta finns i 43 § 3 mom. Om en arbetstagare har beviljats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen för en så lång tid framåt att delinvalidpension skall betalas för samma tid även när pensionen inte är retroaktiv, avdras delinvalidpensionen från sjukdagpenningen i enlighet med 12 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen. För närvarande föreskrivs om begynnelsetidpunkten för delinvalidpension i 28 § 1 mom. i SjöPL. Avsikten är inte att ändra nuvarande praxis. Paragrafen motsvarar 42 § i ArPL.

43 §. Betalning av invalidpension retroaktivt. Enligt 1 mom. betalas inte invalidpension utan giltig orsak retroaktivt för längre tid än sex månader före månaden för ansökan

om pension. Enligt 28 § 1 mom. i gällande SjöPL beviljas invalidpension inte retroaktivt utan giltigt skäl för en längre tid än för ett år före den månad som följer efter ansökan. I praktiken får arbetstagaren dagpenning enligt sjukförsäkringslagen under cirka ett års tid innan han eller hon har rätt till invalidpension. Således ansöker arbetstagaren i praktiken om pension när perioden med dagpenning enligt sjukförsäkringslagen upphör och pension beviljas vanligen inte retroaktivt för en lång tid. Om pensionen beviljas retroaktivt, betalas den vanligen till en myndighet som under samma tid har betalat en annan förmån eller ersättning till arbetstagaren.

Till 2 mom. överförs den gällande bestämmelsen i 28 § 8 mom. i SjöPL, enligt vilken invalidpension som beviljats retroaktivt inte betalas för den tid under vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsbestämmelserna inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen.

En bestämmelse som delvis motsvarar den nuvarande bestämmelsen i 28 § 7 mom. i SjöPL preciseras och tas in i 3 mom. Av retroaktivt beviljad delinvalidpension betalas endast den del med vilket pensionens belopp överstiger sjukdagpenningens belopp, om arbetstagaren under samma tid har fått sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen med stöd av den ändring av sjukförsäkringslagen som träder i kraft vid ingången av 2007. Detsamma gäller när en arbetstagare beviljas full invalidpension i enlighet med 41 § 2 mom.

Paragrafen motsvarar 43 § i ArPL sådan den lyder i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om pension för företagare och till vissa lagar som har samband med den. Propositionen är under behandling i riksdagen.

44 §. Tid för vilken invalidpension beviljas. Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av rehabiliteringsstöd för viss tid. Detta konstateras i 1 mom. I 2 mom. föreskrivs om den tid för vilken rehabiliteringsstöd beviljas och i 3 mom. om pensionskassans skyldighet att se till att en vård- eller rehabiliteringsplan har utarbetats för arbetstagaren när rehabiliteringsstöd beviljas. Motsvarande gällande bestämmelser finns i 15 § 3 och 4 mom. i

SjöPL. Ordalydelsen i de gällande bestämmelserna preciseras dock så att det framgår av paragrafen att avsikten är att rehabiliteringsstöd beviljas för en så lång tid som det enligt uppskattning tar att återställa arbetsförmågan. Paragrafen motsvarar 44 § i ArPL.

45 §. Invalidpensionstagarens anmälningskyldighet. Till paragrafen överförs i preciserad form den nuvarande bestämmelsen i 17 b § 2 mom. i APL till den del den gäller invalidpensionstagarens anmälningskyldighet. Den ovan nämnda bestämmelsen i APL tillämpas inom sjömanspensionssystemet med stöd av en hänvisningsbestämmelse i 64 § i den gällande SjöPL. I den gällande bestämmelsen används uttrycket börjar förvärvsarbete. Uttrycket ersätts i paragrafen med uttrycket inleder eller utökar sitt förvärvsarbete. Paragrafen motsvarar 45 § i ArPL.

46 §. Utredning av om arbetsförmågan fortgår. För utredning av om arbetsförmågan fortgår är en invalidpensionstagare skyldig att låta undersöka sig hos en pensionskassan angiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionskassan, om pensionskassan så bestämmer av motiverade skäl. En bestämmelse om detta finns för närvarande i 26 § 2 mom. i SjöPL. Paragrafens ordalydelse preciseras i jämförelse med den gällande så, att den läkare som pensionskassan anger skall vara legitimerad läkare. Dessutom preciseras ordalydelsen så att ett åläggande från pensionskassan att låta undersöka sig för utredning av om arbetsförmågan fortgår endast kan komma i fråga i undantagsfall. Åläggandet kan endast komma i fråga om pensionskassan har grundad anledning att anta att pensionstagaren åter är arbetsförmögen. Ett rent antagande att pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga så att den motsvarar arbetsförmågan innan pensionen började är inte en tillräcklig grund för att meddela ett sådant åläggande som avses i paragrafen. På motsvarande sätt som i den gällande bestämmelsen föreskrivs att när pensionskassan ålägger pensionstagaren att låta sig undersökas, skall pensionskassan ersätta skäliga kostnader för undersökningen och eventuella resor. Till kostnader för undersökning och resor hör också dagpenning

när undersökningen görs på en annan ort. Paragrafen motsvarar 46 § i ArPL.

47 §. Översyn av rätten till invalidpension. Om invalidpensionstagarens arbetsförmåga förändras, skall enligt 1 mom. rätten till invalidpension justeras på pensionstagarens ansökan eller på pensionskassans initiativ. Motsvarande gällande bestämmelser finns i 23 § 3 och 7 mom. i SjPL.

Enligt 2 mom. skall vid bedömning av hurvida invalidpensionstagarens arbetsförmåga har förändrats eller återställts förändringarna i arbetstagarens arbetsinkomst beaktas. Arbetstagaren har inte rätt till delinvalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga arbetsinkomsten för tiden innan arbetsförmågan började, eller rätt till full invalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började. Dessutom är en förutsättning för förändringarna att överskridandet av inkomstgränsen inte är klart tillfälligt. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 23 § 6 mom. i SjPL.

Paragrafen motsvarar i sak 47 § i ArPL.

48 §. Ändring av invalidpensionens belopp. Om arbetsförmågan hos en arbetstagare som får full invalidpension förändras så att han eller hon inte längre har rätt till full invalidpension utan i stället till delinvalidpension, ändras invalidpensionen till delinvalidpension från ingången av månaden efter förändringen.

I 2 mom. föreskrivs om de situationer där en arbetstagare som får delinvalidpension blir arbetsförmögen i sådan grad att han eller hon får rätt till full invalidpension. Full invalidpension beviljas efter primärtiden enligt sjukförsäkringslagen på det sätt som föreskrivs i 41 §. Motsvarande gällande bestämmelse finns i 28 § 5 mom. i SjPL.

Paragrafen motsvarar 48 § i ArPL.

49 §. Indragning av invalidpension. Om en pensionstagare har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för att få pension, skall enligt 1 mom. invalidpensionen dras in från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren återfått arbetsförmågan. En motsvarande bestämmelse

finns för närvarande i 23 § 4 mom. i SjPL.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan enligt 2 mom., för stödjande av personens återgång till arbete, utbetalningen av pension fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 23 § 8 mom. i SjPL.

Paragrafen motsvarar 49 § i ArPL.

50 §. Avbrott i utbetalningen av invalidpension. Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas om pensionstagaren är i förvärsarbete och inkomsterna tillfälligt överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började. Med stabiliserad genomsnittlig inkomst avses i regel inkomsten för den återstående tiden. I vissa situationer kan användningen av inkomsten för den återstående tiden i samband med denna bestämmelse leda till ett felaktigt slutresultat. En sådan situation uppstår exempelvis när invalidpension beviljas en ung person, vars arbetshistoria i ett yrke som motsvarar hans eller hennes utbildning har blivit kort på grund av studier innan arbetsförmågan började. Inkomsten för den återstående tiden kan då bli betydligt lägre än arbetstagarens arbetsinkomst av det sista arbete som motsvarar hans eller hennes utbildning. I en sådan situation kan inkomsterna under den tid som arbetstagaren har varit arbetsförmögen jämföras med de inkomster som blivit stabiliserade inkomster för arbetstagaren i ett yrke som motsvarar hans eller hennes utbildning innan arbetsförmågan började.

Utbetalningen av pensionen kan avbrytas även då pensionstagaren inte följer pensionskassans åläggande att för utredning av om arbetsförmågan fortgår låta undersöka sig hos en av pensionskassan angiven läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionskassan och det inte finns något godtagbart skäl till denna vägran. Utbetalningen av pensionen kan dessutom avbrytas om arbetstagaren inte lämnar resultaten av nämnda undersökning till pensionskassan inom en skälig tid som pensionskassan sätter ut. Utbetalningen av pensionen kan vidare avbrytas om arbetstagaren utan giltigt skäl vägrar delta i

rehabilitering eller utbildning. I gällande SjöPL föreskrivs i 24 § 1 mom. om avbrytande av pensionen på grund av vägran att låta sig undersökas och på grund av att arbetstagen har vägrat att delta i rehabilitering eller utbildning. I 23 § 3 och 4 mom. i gällande SjöPL föreskrivs om avbrytande av pensionen på grund av tillfälligt förvärvsarbete.

Paragrafen motsvarar 50 § i ArPL.

51 §. Justering av invalidpension retroaktivt. Invalidpensionen dras in eller justeras eller utbetalningen av den avbryts retroaktivt för högst ett år. Om en invalidpension vars utbetalning redan avbrutits skall dras in, kan pensionen dras in eller justeras från tidpunkten för avbrytandet. En motsvarande bestämmelse finns i 23 § 7 mom. i gällande SjöPL och i 51 § i ArPL.

52 §. Ändring av invalidpension till ålderspension. Enligt 1 mom. ändras full invalidpension till ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år. Från samma tidpunkt ändras också delinvalidpension till ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension.

Om arbetstagen har arbetat under tiden för invalidpension och på grundval av detta arbete intjänat nytt pensionsskydd, beviljas enligt 2 mom. pensionen tidigast från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon fyller 63 år. En förutsättning är i detta fall att arbetstagen avslutar detta anställningsförhållande. För närvarande finns motsvarande bestämmelser om ändring av invalidpension till ålderspension och om erhållande av pension som intjänats av arbete under tiden för invalidpension i 15 § 3 mom. i SjöPL.

I 3 mom. föreslås den bestämmelse i 15 § 3 mom. i gällande SjöPL enligt vilken pensionen beviljas och beräknas i form av ålderspension, om arbetstagen har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i sjukförsäkringslagen. Bestämmelsen kompletteras så, att pension beviljas och beräknas i form av ålderspension också när någon primärtid inte fastställs på basis av 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen för en arbetstagen som har fyllt 63 år.

Paragrafen motsvarar 52 § i ArPL.

53 §. Information och hänvisning till reha-

bilitering. Till paragrafen överförs i preciserad form bestämmelsen i 15 § 2 mom. i gällande SjöPL, enligt vilken pensionkassan, om en ansökan om pension eller arbetspensionsrehabilitering avslås, skall se till att arbetstagen ges information om andra rehabiliteringsmöjligheter och hänvisas till annan rehabilitering eller någon annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Pensionskassan skall dessutom iakttä lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen. Paragrafen motsvarar 53 § i ArPL.

Familjepension

54 §. Familjepension och familjepensionstagare. I paragrafen definieras begreppen förmånslåtare och förmånstagare. Förmånslåtare är en arbetstagen som tjänat in pension enligt denna lag och efter vars död familjepension betalas. Förmånstagare är en person som har rätt till familjepension efter förmånslåtarens död. Förmånstagare är på de villkor som närmare anges nedan en efterlevande make, förmånslåtarens samt den efterlevande makens barn och en tidigare make till förmånslåtaren. Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligt har orsakat förmånslåtarens död. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 15 a § och 15 b § 5 mom. i SjöPL. Paragrafen motsvarar 54 § i ArPL.

55 §. Efterlevande makes rätt till pension. En efterlevande make har rätt till efterlevandepension om han eller hon hade ingått äktenskap med förmånslåtaren innan denne hade fyllt 65 år och om han eller hon har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtaren. Bestämmelser som motsvarar bestämmelsen i 1 mom. finns för närvarande i 15 a § 1 mom. 1 punkten och 15 b § i SjöPL.

I 2 mom. föreskrivs om den efterlevande makens rätt till efterlevandepension när han eller hon och förmånslåtaren inte har eller har haft ett gemensamt barn. Då har den efterlevande maken rätt till efterlevandepension under förutsättning att äktenskapet hade ingåtts innan den efterlevande maken fyllde 50 år och förmånslåtaren fyllde 65 år och äktenskapet hade varat minst fem år före förmånslåtarens död. Vidare förutsätts att den

efterlevande maken vid förmänslåtarens död är minst 50 år eller har fått invalidpension i minst tre års tid. Motsvarande gällande bestämmelser finns i 15 b § 1 mom. 2 punkten i SjPL.

Till 3 mom. överförs bestämmelsen i första meningen i 15 b § 4 mom. i gällande SjPL, enligt vilken en efterlevande make inte har rätt till efterlevandepension på grundval av ett gemensamt barn, om barnet har givits som adoptivbarn utanför familjen före förmänslåtarens död. Rätt till efterlevandepension föreligger inte heller på grundval av ett barn till förmänslåtaren som den efterlevande maken adopterat efter förmänslåtarens död.

Till 4 mom. överförs bestämmelsen i andra meningen i 15 b § 4 mom. i SjPL, enligt vilken en efterlevande make har rätt till familjepension endast efter en förmänslåtare. Om den efterlevande maken vid förmänslåtarens död redan får familjepension på grundval av ett tidigare äktenskap, har han eller hon inte rätt till ny familjepension.

Paragrafen motsvarar 55 § i ArPL.

56 §. Barns rätt till pension. Enligt 1 mom. har barn som inte har fyllt 18 år rätt till familjepension. Rätt till familjepension har utöver förmänslåtarens barn sådana barn till den efterlevande maken som vid förmänslåtarens död bodde i samma hushåll som förmänslåtaren och den efterlevande maken. Motsvarande gällande bestämmelser finns i 15 a § 1 mom. 2 och 3 punkten.

Barnpension betalas alltid i första hand efter barnets egen förälder och ett barn kan inte ha rätt till barnpension efter flera än två förmänslåtare samtidigt. Om ett barn redan får barnpension efter två förmänslåtare då familjepension skall beviljas barnet efter barnets egen förälder upphör den familjepension som beviljats efter annan förmänslåtare från den tidpunkt vid vilken den familjepension som beviljas efter den egna föräldern börjar. Detta föreskrivs i 2 mom. Momentet motsvarar 15 b § 3 mom. i gällande SjPL.

Paragrafen motsvarar 56 § i ArPL.

57 §. Tidigare makes rätt till pension. En tidigare make till förmänslåtaren har rätt till familjepension endast om förmänslåtaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller en lagakraftvunnen dom eller ett avtal som har fastställts av socialnämnden

var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till honom eller henne. En motsvarande bestämmelse finns i 15 a § 1 mom. 4 punkten i gällande SjPL och 57 § i ArPL.

58 §. Begynnelsestidpunkten för familjepension och utbetalning retroaktivt. Familjepension betalas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken förmänslåtaren avled. Till ett barn som fötts efter förmänslåtarens död betalas dock familjepension från ingången av månaden efter barnets födelse. Utan giltigt skäl betalas familjepension inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om pension gjordes. En bestämmelse om begynnelsetidpunkten för familjepension finns för närvarande i 26 a § 2 och 3 mom i SjPL. Enligt den gällande bestämmelsen betalas inte familjepension utan särskilda skäl retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer efter ansökan om pension. Den retroaktiva tiden för ansökan om pension förenhetligas med den retroaktiva tiden för ansökan om invalidpension. Paragrafen motsvarar 58 § i ArPL.

59 §. Anmälningsskyldighet. Till paragrafen överförs bestämmelsen i 17 b § 5 mom. i APL som sådan. Den ovan nämnda bestämmelsen i APL tillämpas i den gällande SjPL med stöd av en hänvisningsbestämmelse i 64 §. Paragrafen motsvarar 59 § i ArPL.

60 §. Upphörande av familjepension. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 1 mom. upphör rätten till efterlevandepension om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 28 a § 1 mom. i SjPL.

I 2 mom. föreskrivs om när rätten till barnpension upphör. Rätten till barnpension upphör när barnet fyller 18 år. Likaså upphör rätten till barnpension om barnet ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande maken eller dennes nya make. En motsvarande bestämmelse finns i 28 a § 2 mom. i gällande SjPL.

Paragrafen motsvarar 60 § i ArPL.

61 §. Beviljande av familjepension för viss tid. Bestämmelsen i 26 a § 1 mom. i gällande SjPL överförs till paragrafen i preciserad form. Familjepension kan beviljas för viss tid, även om någon utredning om förmänslåtarens död inte kan läggas fram, om det är sannolikt att förmänslåtaren har avlidit ge-

nom drunkning, till följd av någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak. När pensionskassan beviljar pension på grundval av denna paragraf skall pensionskassan uppskatta när förmånslåtarens död har inträffat. Denna uppskattade dödsdag iaktas vid tillämpningen av denna lag, även om en domstol fastställer en senare dödsdag.

Enligt 11 § i lagen om dödförklaring (127/2005) skall domstolen fastställa den dag då det är mest sannolikt att den försvunna personen har avlidit som dödsdag. Om en sådan dag inte kan slås fast, skall den dag då personen sannolikt senast har avlidit fastställas som dödsdag. Den sista dag som kan fastställas som dödsdag är dock den dag då det gått fem år sedan den försvunna personen vederligen senast var vid liv. Avsikten med familjepension enligt arbetspensionslagarna är att bevara familjens utkomst på en skälig nivå efter familjeförsörjarens död. I de situationer där familjeförsörjaren är försvunnen och antas ha avlidit, behöver familjen familjepension genast från den antagna dödsdagen. Familjepension beviljas för viss tid endast ifall det är sannolikt att förmånslåtaren har avlidit genom drunkning, till följd av någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak. Om pensionskassan inte kan uppskatta dödsdagen, är det möjligt att familjen blir tvungen att klara sig utan familjepension i fem år. Under dessa fem år kan antalet förmånstagare minska, eftersom familjepension betalas till barn endast tills de fyller 18 år. Dessutom kan en väntetid på fem år leda till att familjepensionens belopp blir betydligt lägre. Om förmånslåtaren inte har fått pension, räknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension. Vid beräkningen av denna invalidpension räknas utöver intjänad pension såsom till pension berättigande tid också tiden från ingången av dödsåret till utgången av den kalendermånad under vilken förmånslåtaren skulle ha fyllt 63 år eller uppnått den sänkta pensionsålder som avses i 8 § 2 mom. Beloppet av denna s.k. pension för den återstående tiden bestäms på grundval av arbetstagarrens inkomster under

de fem sista kalenderåren. Om förmånslåtaren är försvunnen i fem år och familjepensionen beräknas först därefter, ingår inte alls s.k. pension för den återstående tiden i förmånslåtarens invalidpension, som ligger till grund för familjepensionen. Beroende på förmånslåtarens ålder kan pensionen för den återstående tiden ha en betydande inverkan på familjepensionens belopp.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse som inte finns i den gällande SjöPL. Enligt bestämmelsen dras förmånslåtarens arbetspension in den dag familjepensionen börjar i de situationer där familjepensionen har beviljats på grundval av en uppskattad dödsdag. Det är inte motiverat att för samma tid betala familjepension till förmånslåtarens förmånstagare och förmånslåtarens egen pension. På samma sätt som i fråga om begynnelsestidpunkten för familjepension ändras inte heller den tidpunkt när förmånslåtarens egen pension dras in senare, även om en domstol fastställer en senare dödsdag än den dag som pensionskassan har använt när den beviljade familjepension för viss tid.

Paragrafen motsvarar 61 § i ArPL.

62 §. Engångsbetalning av efterlevandepension. Om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före 50 års ålder och efterlevandepensionen därför dras in, utbetalas ett engångsbelopp motsvarande tre års efterlevandepension till den efterlevande maken. Grund för beloppet är den månadspension som senast har utbetalats. Om familjepensionen har beviljats enligt principen om sista pensionsanstalt, är grunden för betalningen det sammanlagda beloppet av pensioner enligt beslutssammanställningen som pensionskassan har betalat i egenskap av sista pensionsanstalt. Bestämmelsen motsvarar i övrigt 28 a § 3 mom. i SjöPL, men bestämmelsen om att indragen efterlevandepension börjar betalas ut på nytt har strukits. Paragrafen motsvarar 62 § i ArPL.

63 §. Begravningsunderstöd. Bestämmelserna i 15 c § i gällande SjöPL överförs till denna paragraf med preciserad lydelse men med oförändrat innehåll. Enligt 1 mom. beviljas begravningsunderstöd till en efterlevande make till en förmånslåtare som vid sin död inte hade fyllt 67 år och som vid sin död skulle ha varit berättigad till invalidpension i

enlighet med 66—70 §, om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsförmögen eller vid sin död fick nämnda pension eller ålderspension i enlighet med 66—70 §. Om förmånslåtarens vid sin död inte var gift skall enligt 3 mom. begravningsunderstöd beviljas förmånslåtarens dödsbo i stället för en efterlevande make. Begravningsunderstöd beviljas ett dödsbo dock endast på det villkoret att delägare i dödsboet är förmånslåtarens släkting i rätt nedstigande led, förmånslåtarens adoptivbarn eller någondra av hans eller hennes föräldrar.

I 2 mom. föreskrivs om begravningsunderstödet belopp. Begravningsunderstödet belopp beror på förmånslåtarens ålder vid dödsfallet. De belopp som anges i momentet justeras till nivån för det år begravningsunderstödet betalas med den lönekoeficient som avses i 96 § i ArPL med stöd av en hänvisningsbestämmelse som föreslås i 101 § i denna lag.

I ArPL finns ingen motsvarande paragraf eftersom begravningsunderstödet är en särskild förmån som sedan tidigare endast ingår i sjömanspensionssystemet.

4 kap. Fastställande av pension

Pensionstillväxt

64 §. Grunderna för pensionstillväxten. Paragrafen är delvis ny. I den föreskrivs sammanfattningsvis hur en pension enligt denna lag tillväxer. Arbetspensionen tillväxer enligt 1 mom. 1 punkten på grundval av sådana arbetsinkomster som är försäkrade enligt denna lag och som arbetstagaren har haft mellan 18 och 67 års ålder. Enligt 2 mom. berättigar arbetsinkomsterna under det år under vilket arbetsförmågan började dock inte till pension, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats såsom till pension berättigande tid. En motsvarande bestämmelse finns i 11 § i gällande SjöPL.

Enligt 1 mom. 2 punkten tillväxer pensionen för oavlönad tid som avses i 80 §. Med denna oavlönade tid avses tider under vilka arbetstagaren får dagpenning under mo-

derskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldraledighet, altemneringsersättning under altemneringsledighet, inkomstrelaterad dagpenning under arbetslöshetstid, förtjänststöd, utbildningsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd, rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall under rehabiliteringstid, sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning under sjukdomstid och ersättning för inkomstbortfall på grund av olycksfall, trafikskada eller skada ådragen i militärtjänst. Begreppet oavlönad tid används inte i den gällande lagen, men till övriga delar finns motsvarande bestämmelse i 11 b § 2 mom. i SjöPL. Dessutom intjänas ny pension för tid med invalidpension och deltidspension. Detta föreskrivs i 1 mom. 3 punkten.

Paragrafen motsvarar 63 § i ArPL.

65 §. Rätten till särskilda tillväxtprocentsatser. Till paragrafen överförs med oförändrad innehåll bestämmelserna i 16 § 1 mom. i gällande SjöPL om under vilka förutsättningar en arbetstagare har rätt till de särskilda tillväxtprocentsatser som föreslås i 66—70 §. Arbetstagaren har rätt till de högre tillväxtprocentsatserna, om arbetstagaren går i ålderspension från ett anställningsförhållande som är försäkrat enligt denna lag eller han eller hon har rätt att med stöd av 10 § gå i ålderspension vid sänkt pensionsålder enligt denna lag, även om arbetstagaren inte står i ett anställningsförhållande enligt denna lag när han eller hon går i ålderspension eller arbetstagaren har rätt till sådan invalidpension i fråga om vilken Sjömanspensionskassan enligt 108 § är behörig att handlägga ansökan, och arbetstagarens arbetsinkomster enligt denna lag under den månad då arbetsförmågan började och under de föregående 36 månaderna är minst 16 800 euro.

Det finns ingen motsvarande paragraf i ArPL, eftersom arrangemanget med särskilda tillväxtprocentsatser även nu endast finns i SjöPL.

66 §. Pensionstillväxt på grundval av arbetsinkomster, enligt särskild tillväxtprocentsats. I paragrafen föreskrivs om hur pensionen tillväxer på grundval av arbetsinkomster för en arbetstagare som har rätt till särskilda tillväxtprocentsatser, när arbetstagaren inte samtidigt får pension. Pensionen tillväxer

med 1,6 procent på grundval av årsinkomsterna fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år. Från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år tillväxer pensionen med 2,0 procent på grundval av årsinkomsterna fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år. Från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år tillväxer pensionen med 4,5 procent av årsinkomsterna fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år. Tillväxtprocentsatserna för pension är lika stora som i 16 § 2 mom. i gällande SjPL.

Paragrafens 2 mom. utgör en ny bestämmelse i förhållande till den nuvarande SjPL. I momentet preciseras fastställandet av pensionstillväxten när tillväxtprocentsatsen för pensionen ändras under kalenderåret. Pensionen tillväxer då på grundval av andra inkomster än sådana som intjänats efter ålderspensionens början enligt en genomsnittlig procentsats som beräknas enligt procentsatserna i 1 mom. På grundval av inkomster som tjänats in efter ålderspensionens början tillväxer pensionen med 1,6 procent från och med ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxten räknas ut genom att tillväxtprocentsatserna enligt 1 mom. beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka procentsatserna hänförs sig. Denna modell för beräkning av pensioner motsvarar pensionsberäkningsmodellen i det kompletteringsavtal som de viktigaste arbetsmarknadsparterna kom överens om den 5 september 2002.

Paragrafens 3 mom. utgör också en ny bestämmelse i förhållande till den nuvarande SjPL. I momentet föreskrivs om beräkning av teoretisk pension när pensionen bestäms enligt de högre tillväxtprocentsatserna i denna lag. EG:s förordning om social trygghet förutsätter att arbete i andra EES-länder jämföras med arbete i Finland också när pensionstillväxten fastställs. Vid beräkning av den teoretiska pensionen beaktas därför också en tillväxt som är större än tillväxten på 1,6 procent enligt 1 mom. efter det att arbetstagaren fyller 53 eller 63 år. Detta genomförs så att till den teoretiska pensionen, som be-

räknas med en tillväxt på 1,6 procent, fogas ett särskilt tillägg som räknas ut på basis av skillnaden mellan de större procentsatserna och procentsatsen på 1,6 procent. Det särskilda tillägget räknas ut på basis av arbetsinkomsterna i Finland.

I ArPL föreskrivs inte om särskilda tillväxtprocentsatser på motsvarande sätt som i SjPL. Paragrafen motsvarar 64 § i ArPL förutom i fråga om tillväxtprocentsatsernas storlek.

67 §. Fastställande av pension för återstående tid, enligt särskild tillväxtprocentsats. Med invalidpensionens återstående tid avses den tid som beräknas från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år. När en pensionskassa med stöd av 108 § är behörig att handlägga pensionsansökan, räknas den återstående tiden dock till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren skulle ha uppnått den sänkta pensionsåldern enligt 8 § 2 mom. medan arbetstagaren utan avbrott innehaft en anställning som omfattas av denna lag från ingången av månaden efter den under vilken arbetsoförmågan började tills den nämnda pensionsåldern uppnåddes, om den sålunda beräknade pensionsåldern är lägre än 63 år. När invalidpension fastställs räknas den återstående tiden såsom berättigande till pension, om arbetstagaren under det år under vilket arbetsoförmågan började och de tio föregående kalenderåren har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna. Bestämmelsen motsvarar 12 § 1 mom. i SjPL, som trädde i kraft vid ingången av 2005.

I 2 mom. föreskrivs om tillväxtprocentsatserna för pension för återstående tid när pensionen fastställs enligt särskild tillväxtprocentsats. Pensionen för återstående tid räknas ut på grundval av den inkomst som avses i 82 § och som den återstående tiden grundar sig på, med en tillväxt på 1,6 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år. Tillväxtprocentsatsen för pensionen för återstående tid är 1,4 procent per år från ingången av kalendermånaden efter den under vilken

arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år. Bestämmelser om motsvarande tillväxtprocentsatser för återstående tid finns i 16 § 3 mom. i gällande SjöPL.

I ArPL föreskrivs inte om särskilda tillväxtprocentsatser eller lägre ålder för ålderspension på motsvarande sätt som i SjöPL. Paragrafen motsvarar 66 § i ArPL förutom att sluttidpunkten för den återstående tiden och tillväxtprocentsatsernas storlek avviker.

68 §. Pensionstillväxt enligt särskild tillväxtprocentsats för arbete som utförs under tiden i pension. När pensionen fastställs enligt särskild tillväxtprocentsats tillväxer pensionen med 1,6 procent på grundval av den årsinkomst som pensionstagaren tjänat in under den tid för vilken han eller hon har fått invalidpension, ålderspension eller motsvarande pension från utlandet enligt pensionslagarna inom både den privata och den offentliga sektorn. Pensionen tillväxer med 1,6 procent även på grundval av sådana årsinkomster som tjänats in under den tid pensionstagaren fått pension enligt lagen om generationsväxling för lantbruksföretagare (1317/1990), avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994). Eftersom de andra ovan nämnda pensionerna kommer att utgå eller gäller endast under en viss tid föreslås bestämmelser om detta i lagen om införande av denna lag. Pensionen tillväxer enligt denna paragraf också i de fall där utbetalningen av invalidpension till en invalidpensionstagare har avbrutits med stöd av 50 §, eftersom avbrottstiden betraktas som pensionstid. Om den invalidpension som avbrutits i ett senare skede dras in från och med avbrottstidpunkten, tillväxer också pensionen från och med avbrottstidpunkten enligt vad som föreskrivs i 66 eller 72 §. Bestämmelser om pensions-tillväxten under pensionstiden finns i 16 § 2 mom. 1 punkten i gällande SjöPL.

I ArPL föreskrivs inte om särskilda tillväxtprocentsatser på motsvarande sätt som i SjöPL. Paragrafen motsvarar 67 § i ArPL förutom i fråga om tillväxtprocentsatsernas storlek.

69 §. Pensionstillväxt enligt särskild till-

växtprocentsats för tid med invalidpension som upphört. För tid med invalidpension enligt denna lag tillväxer pensionen på samma sätt som för närvarande. Som grund för den pension som tjänas in används inkomsten under den återstående tiden med invalidpension. För närvarande föreskrivs om detta i början av 12 b § 1 mom. i SjöPL. Ny pension tjänas in på grundval av invalidpensionen, även om arbetspension inte har utbetalats efter avdrag av den primära pensionen enligt lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen. En arbetstagare kan försumma att ansöka om pension enligt arbetspensionslagarna, om han eller hon för samma tid beviljas primär pension enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkringslagen. För tiden med invalidpension tjänar arbetstagaren således inte in pension enligt denna lag. I syfte att undvika sådana situationer är avsikten att pensionsansökan utvecklas så att arbetstagaren ansöker om arbetspension samtidigt som han eller hon beviljas pension enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkringslagen.

I 2 mom. föreskrivs om tillväxtprocentsatserna för pension som intjänas under tid med invalidpension när pensionen fastställs enligt särskild tillväxtprocentsats. Pensionen tillväxer från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken invalidpensionen upphörde. Tillväxten är 1,6 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år. Därefter tillväxer pensionen med 1,4 procent per år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 63 år. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 16 § 4 mom. i SjöPL.

I 3 mom. föreskrivs om hur inkomsten för återstående tid fastställs, om arbetstagaren utöver invalidpension enligt denna lag har fått invalidpension också enligt någon annan arbetspensionslag. Inkomsten för återstående tid enligt denna lag fastställs då genom att man räknar ut samma relativa andel av inkomsten för den återstående tiden under vilken arbetstagaren får pension som andelen arbetsinkomster enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspen-

sionslagarna under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började. En bestämmelse om detta finns för närvarande i slutet av 12 b § 1 mom. i SjPL.

I paragrafens 4 mom. föreslås en ny bestämmelse enligt vilken tiden med invalidpension, oavsett det ovan sagda, inte berättigar till pension, om arbetstagaren har fått invalidpension utan grund.

I ArPL föreskrivs inte om särskilda tillväxtprocentsatser på motsvarande sätt som i SjPL. Paragrafen motsvarar 68 § i ArPL förutom i fråga om tillväxtprocentsatsernas storlek.

70 §. Pensionstillväxt enligt särskild tillväxtprocentsats på grundval av deltidarbete och för tid med deltidspension. I 1 mom. föreskrivs om pensionstillväxt under deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension när pensionen fastställs enligt särskild tillväxtprocentsats. För deltidarbete och för oavlönad tid under tiden för deltidarbete tillväxer pensionen på samma sätt som på grundval av sådant arbete som inte utförts vid sidan av någon pension. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 16 § 2 mom. i SjPL.

I 2 och 3 mom. föreskrivs om hur ålderspension och invalidpension tillväxer för tid med deltidspension. Till grund för tillväxten ligger skillnaden mellan den stabiliserade arbetsinkomsten och arbetsinkomsterna från deltidarbete, med andra ord inkomstbortfallet. Ålderspensionen tillväxer med 0,75 procent per år av inkomstbortfallet och invalidpensionen med 1,6 procent per år av inkomstbortfallet. Räknas återstående tid med i pension som tjänas in på grundval av deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension när invalidpensionen fastställs, skall även den återstående tiden räknas till inkomstbortfallet. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 16 § 7 mom. i SjPL.

I ArPL föreskrivs inte om särskilda tillväxtprocentsatser på motsvarande sätt som i SjPL. Med undantag av bestämmelserna om tillväxtprocentsatsernas storlek finns bestämmelser som motsvarar paragrafen i 69 § i ArPL. Liksom för närvarande är den årliga tillväxtprocentsatsen i fråga om ålderspension som tillväxer på grundval av inkomstbortfallet under tid med deltidspension lika

stor i ArPL och SjPL (0,75).

71 § Rätten till allmänna tillväxtprocentsatser. I paragrafen tas in en bestämmelse som motsvarar 17 § 1 mom. i gällande SjPL och som föreskriver under vilka förutsättningar en arbetstagares pension fastställs enligt de allmänna tillväxtprocentsatserna i 72—76 §. Pensionen fastställs enligt de lägre tillväxtprocentsatserna i alla de fall då förutsättningarna för att tillämpa de högre tillväxtprocentsatser som nämns i 66—70 § inte uppfylls. De allmänna tillväxtprocentsatserna motsvarar tillväxtprocentsatserna enligt ArPL.

72 §. Pensionstillväxt på grundval av arbetsinkomster, enligt allmän tillväxtprocentsats. I paragrafen föreskrivs om pensionstillväxten på grundval av arbetsinkomster när arbetstagaren inte samtidigt får pension och han eller hon har rätt till allmän tillväxtprocentsats enligt denna lag. Pensionen tillväxer med 1,5 procent på grundval av årsinkomsterna fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år. Från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år tillväxer pensionen på grundval av årsinkomsterna med 1,9 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år. Från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år tillväxer pensionen på grundval av årsinkomsterna med 4,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år. Tillväxtprocentsatserna för pension är lika stora som tillväxtprocentsatserna i 17 § 2 mom. i gällande SjPL.

Paragrafens 2 och 3 mom. motsvarar till övriga delar bestämmelserna i 66 § 2 och 3 mom. om fastställande av pension, dock så att allmänna tillväxtprocentsatser tillämpas. Paragrafen motsvarar 64 § i ArPL.

73 §. Fastställande av pension för återstående tid, enligt allmän tillväxtprocentsats. Paragrafen motsvarar till övriga delar bestämmelserna i den föreslagna 67 §, förutom att pensionen fastställs med tillämpning av allmän tillväxtprocentsats. Pensionen för återstående tid beräknas på grundval av den i 82 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på så att tillväxten

är 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken företagaren fyller 50 år. Tillväxtprocentsatsen för pensionen för återstående tid är 1,3 procent per år från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år. Bestämmelser om motsvarande tillväxtprocentsatser för återstående tid finns i 17 § 3 mom. i SjPL. Paragrafen motsvarar 66 § i ArPL.

74 §. Pensionstillväxt enligt allmän tillväxtprocentsats för arbete som utförs under tiden i pension. Paragrafen motsvarar till övriga delar bestämmelserna i den ovan nämnda 68 §, förutom att pensionen fastställs med tillämpning av en allmän tillväxtprocentsats på 1,5 %. Bestämmelser om pensionstillväxten under pensionstiden enligt allmän tillväxtprocentsats finns för närvarande i 17 § 2 mom. 1 punkten i SjPL. Den föreslagna paragrafen motsvarar 67 § i ArPL.

75 §. Pensionstillväxt enligt allmän tillväxtprocentsats för tid med invalidpension som upphört. Paragrafen motsvarar till övriga delar bestämmelserna i den föreslagna 69 §, förutom att pensionen fastställs med tillämpning av de allmänna tillväxtprocentsatserna på 1,5 och 1,3 procent. Motsvarande bestämmelser finns i 17 § 4 mom. i gällande SjPL. Paragrafen motsvarar 68 § i ArPL.

76 §. Pensionstillväxt enligt allmän tillväxtprocentsats på grundval av deltidarbete och för tid med deltidspension. Paragrafen motsvarar till övriga delar bestämmelserna i den föreslagna 70 §, förutom att pensionen tillväxer enligt allmän tillväxtprocentsats. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 17 § 2 och 7 mom. i gällande SjPL.

Paragrafen motsvarar 69 § i ArPL.

77 §. Pensionstillväxt för oavlönad tid. Pensionen tillväxer alltid med 1,5 procent per år för de oavlönade tider som närmare anges i 80 §, oberoende av om pensionen till övriga delar fastställs med tillämpning av särskild eller allmän tillväxtprocentsats. Bestämmelser som motsvarar de föreslagna bestämmelserna om pensionens tillväxt på grundval av dessa förmåner finns för närvarande i 16 § 2 mom. 4 punkten och 17 § 2 mom. 1 punkten i SjPL. Paragrafen motsvarar 65 § i

ArPL.

Arbetsinkomster och förmåner som berättigar till pension

78 §. Arbetsinkomster som berättigar till pension. Bestämmelserna i 11 a § 1—4 mom. i gällande SjPL om arbetsinkomster som berättigar till pension tas in i paragrafen, delvis preciserade. I de föreslagna bestämmelserna har också beaktats de ändringar som gjordes i motsvarande 7 § i lagen om pension för arbetstagare (APL) genom en lag om ändring av 7 § i lagen om pension för arbetstagare (1119/2005). Lagen trädde i kraft vid ingången av 2006.

I 1 mom. konstateras uttryckligen att även resultatpremie är arbetsinkomst som utgör grund för pensionen. Med resultatpremie avses en premie vars belopp bestäms på grundval av en arbetstagares, en arbetstagargrupps, en arbetsenhets eller till och med ett helt företags resultat. Arbetstagaren kan genom sin arbetsinsats påverka resultatpremiens belopp, och premien är därför ett tydligt vederlag för det arbete som arbetstagaren utfört. Det föreslås att ordalydelsen i momentet förtydligas i enlighet med vedertagen tillämpningspraxis så att resultatpremien också kan betalas i annan form än som en penningprestation. När en arbetstagare ges aktier utan vederlag inom ramen för ett resultatpremie-system talar man om aktiepremie. En sådan premie räknas till pensionsgrundande inkomster oavsett i vilken form den utbetalas.

Om villkoren för att få premien inte är knutna till resultatet av arbetet eller företagets resultat utan i stället till hur värdet av aktien i arbetsgivarbolaget eller ett annat bolag som hör till samma koncern förändras under ett visst tidsintervall, kan arbetstagarens arbetsinsats inte anses ha omedelbar inverkan på erhållandet av premien eller på premiens belopp. Då är det inte fråga om en ovan nämnd resultatpremie eller aktiepremie som skall räknas som inkomst som berättigar till pension. Ett sådant system är ett i 3 mom. 4 punkten avsett anställningsoptionssystem enligt 66 § i inkomstskattelagen. Det väsentliga är att värdet på arbetstagarens behållning av en optionsrätt när den avtalas inte likt lön tydligt kan uppskattas och att arbetstagaren inte heller genom sin egen arbetsinsats direkt

kan påverka dess värde. Optionsförmånens storlek framkommer först när arbetstagaren kan utnyttja sin rätt enligt optionsrätten att köpa aktier i arbetsgivarföretaget. När det gäller ett företag vars aktier noteras offentligt grundar sig den behållning som optionssystemen eventuellt ger på förändringen av värdet på företagets aktie. Till inkomster som berättigar till pension räknas inte heller andra prestationer som fastställs på grundval av värdet av bolagets aktie. Med sådana andra prestationer avses t.ex. så kallade syntetiska optioner.

Värdet på en prestation som tilldelas en arbetstagare kan fastställas på aktiemarknaden också i andra situationer än sådana som avses i 3 mom. 4 punkten. Det är logiskt att också andra premieringsformer av denna typ inte räknas till de inkomster på grundval av vilka pensionen tillväxer. Därför föreslås att i jämförelse med ordalydelsen i den gällande lagen fogas till 3 mom. en ny 5 punkt, enligt vilken en premie som ges i form av sådana aktier i arbetsgivarbolaget eller ett annat bolag som hör till samma koncern eller en liknande ekonomisk sammanslutning som arbetsgivarbolaget och som noteras på en fondbörs som övervakas av myndigheterna inte räknas till inkomster som berättigar till pension, förutsatt att värdet av den behållning en sådan förmån ger beror på hur värdet av bolagets aktier utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovas. Likaså tillväxer inte heller pensionen på grundval av en premie som ges i form av placeringsdepositioner eller på annat motsvarande sätt, om värdet på förmånen fastställs utifrån förändringen av värdet på aktien i arbetsgivarbolaget eller ett annat företag som hör till samma koncern eller en liknande ekonomisk sammanslutning som arbetsgivarbolaget under en tid på minst ett år. Det föreslagna aktiepremieringsystemet kan genomföras t.ex. så att det antal aktier som en arbetstagare får bestäms på grundval av hur de resultatmål som fastställts för företaget i samband med löftet om aktier uppfylls under en på förhand bestämd incitamentperiod eller annan period. Aktiernas värde fastställs däremot enligt hur bolagets aktiekurs utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovades. Väntetiden på minst ett år från utlovandet av

premien till erläggandet av premien leder till att det slutliga värdet på förmånen inte kan fastställas när premien utlovas. Eftersom det slutliga värdet på förmånen fastställs efter det att premien utlovats utifrån förändringen av värdet på bolagets aktier, kan arbetstagarens arbetsinsats inte bedömas ha direkt inverkan på beloppet av förmånen. Inom ramen för det aktiepremieringsystem som avses i förslaget kan en del av den premie som betalas i form av aktier i stället betalas kontant för betalning av skatter. Dessutom kan premien helt eller delvis betalas ut i pengar i stället för i aktier, när de aktier som behövs inte kan överlåtas till alla arbetstagare i målgruppen. En förutsättning för att en premie som betalas ut i pengar inte skall betraktas som inkomst som ligger till grund för pensionen är att den faktiska karaktären av det premieringsystem som avses i 5 punkten inte förändras på grund av att premien betalas ut i pengar i stället för i aktier.

Bestämmelsen i 11 a § 2 mom. 1 punkten i gällande SjöPL om betjäningssavgifter och frivilliga gåvor från allmänheten preciseras så att den endast omfattar betjäningssavgifter från allmänheten. I fråga om anställningsförhållanden inom sjöfartsbranschen betalas inte sådana frivilliga gåvor som avses i den gällande bestämmelsen i SjöPL eller sådana gåvor som avses i 70 § 2 mom. 1 punkten i ArPL och som skall beaktas när sjömanspension fastställs. Däremot kan betjäningssavgifter från allmänheten också förekomma i fråga om anställningsförhållanden som omfattas av SjöPL:s tillämpningsområde. Enligt den föreslagna bestämmelsen beaktas de som grund för pensionen till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 5 mom. skall arbetstagaren meddela arbetsgivaren det betjäningssavgiftsbelopp som ligger till grund för skatten så att arbetsgivaren kan innehålla den del av pensionsförsäkringsavgiften som hör till arbetstagaren på arbetstagarens lön och meddela beloppet av arbetsinkomsterna vidare till pensionskassan.

I den föreslagna paragrafen ingår inte bestämmelsen i 11 a § 2 mom. 2 punkten i gällande SjöPL om en s.k. kompletteringsdagpenning som betalas av en sådan sjukkasse

som avses i lagen om försäkringskassor. Inom sjöfarten har man inte i kollektivavtal eller på något annat sätt avtalat om betalning av lön för sjukdomstid genom en sjukkassa och således behövs bestämmelsen inte i SjPL.

Bortsett från slopandet av de ovan nämnda frivilliga gåvorna och sjukkassans kompletteringsdagpenning motsvarar de pensionsgrundande inkomsterna och förmånerna enligt den föreslagna paragrafen motsvarande bestämmelser i gällande SjPL. I ArPL föreskrivs om pensionsgrundande arbetsinkomster och förmåner i 70 §. Den föreslagna paragrafen avviker till ovan nämnda delar också från 70 § i ArPL. I den föreslagna paragrafen ingår inte heller någon bestämmelse som motsvarar 70 § 2 mom. 3 punkten i ArPL om stöd för privat vård av barn eller om något motsvarande annat stöd som betalas av staten eller kommunen, eftersom bestämmelsen har ansetts obehövlig och ingår inte i gällande SjPL. Bestämmelserna i den föreslagna paragrafen motsvarar i övrigt 70 § i ArPL.

79 §. Hur arbetsinkomst hänförs till kalenderår. Paragrafen är ny i förhållande till den gällande SjPL. I den intas den betalningsprincip som har iakttagits inom arbetspensionssystemet och enligt vilken den pensionsgrundande arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det kalenderår under vilket den betalats. Vid periodiseringen av arbetsinkomsterna skall dock även de principer för periodisering av sjöarbetsinkomster som tillämpas inom inkomstbeskattningen beaktas. Enligt beskattningspraxis är sjöarbetsinkomst inkomst under det år den har betalats ut eller skrivits in på arbetstagarens konto oberoende av under vilket kalenderår lönen har intjänats eller för vilken tid den har influtit. Lönen anses dock vara betald den dag löntagaren kan lyfta den. Med stöd av 18 § i sjömanslagen har en sjöman rätt att lyfta intjänad lön under löneperioden, senast periodens sista dag, om inte något annat är överenskommet. Om den som betalar ut sjöarbetsinkomsten 2007 använder kalendermånaderna som löneperioder, har sjömannen rätt att lyfta sin lön senast den sista dagen i månaden. I arbetsinkomsterna för 2007 anses således också ingå den lön som kan lyftas den sista dagen i året, även om löntagaren inte lyfter lönen och den slut-

liga beräkningen och utbetalningen av den av praktiska skäl äger rum först i januari 2008. På grund av det ovan nämnda är avsikten att utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av betalningsprincipen i anställningsförhållanden som omfattas av SjPL genom förordning av statsrådet. I förordningen konstateras att betalningsprincipen även skall tillämpas på sådan arbetsinkomst som kan lyftas den sista dagen i kalenderåret och som har betalats i januari det påföljande kalenderåret så att arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det kalenderår som föregick betalningen.

Om iakttagande av betalningsprincipen emellertid snedvrider pensionsbeloppet, kan arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det kalenderår under vilket den tjänades in. Med en snedvridning av pensionsbeloppet avses en avsevärd skillnad i pensionsbeloppet.

Paragrafen motsvarar till övriga delar 71 § i ArPL, förutom att i ArPL inte ingår bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av betalningsprincipen. Avvikelsen beror på sjöarbetsinkomstens avvikande karaktär och på att i beskattningspraxis hänförs den på ett annorlunda sätt.

80 §. Oavlönad tid som berättigar till pension. Enligt 1 mom. tillväxer pensionen förutom på grundval av arbetsinkomster även under oavlönad tid. En förutsättning för att pensionen skall tillväxa under oavlönad tid är att arbetstagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster i fråga om vilka försäkring ordnats enligt arbetspensionslagarna. Arbetspension kan således inte fås enbart för oavlönad tid.

Som grund för den pension som tjänas in under oavlönad tid är enligt 2 mom. de pensionsgrundande inkomster som ligger till grund för den förmån som arbetstagaren fått under den oavlönade tiden. De berättigar till pension till den del som arbetstagaren har fått sådana förmåner från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av det kalenderår som föregår pensionsfallet. Vid uträkning av ålderspensionen tillväxer pensionen dock på grundval av de inkomster som ligger till

grund för dessa förmåner fram till utgången av månaden för ålderspensionsfallet. I 3 mom. uppräknas dessa inkomster samt anges under vilka förutsättningar och till vilka delar den inkomst som ligger till grund för socialförsäkringsförmånen ger pension. Med den inkomstrelaterade dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa som nämns i 3 mom. 3 punkten avses alla de förmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa som är bundna till den inkomstrelaterade dagpenningens belopp. På grundval av den inkomst som ligger till grund för utbildningsdagpenningen enligt 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa tillväxer dock pensionen enligt vad som föreskrivs i 3 mom. 5 punkten. Den föreslagna paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll den bestämmelse i 11 b § i SjöPL, som trädde i kraft vid ingången av 2005. Nytt i paragrafen är dock en bestämmelse om att pensionen även tillväxer på grundval av partiell sjukdagpenning.

Paragrafen motsvarar 74 § i ArPL sådan den lyder med föreslagna ändringar i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om pension för företagare och till vissa lagar som har samband med den. Propositionen är under behandling i riksdagen.

81 §. Arbetstagares pensionsutdrag och kontroll av det. Paragrafen är ny i förhållande till den gällande SjöPL. Den föreslagna bestämmelsen ändrar nuläget på så sätt att pensionskassans skyldighet att retroaktivt reda ut de uppgifter som inverkar på arbetstagarens rätt till pension begränsas till innevarande år och de fem föregående åren. Uppgifternas riktighet för tiden före det reds inte ut och uppgifterna ändras inte, utom i de fall att arbetstagaren otvetydigt kan lägga fram bevis.

Ett pensionsutdrag skall årligen sändas till arbetstagaren av pensionskassan eller den pensionsanstalt inom den privata sektorn där arbetstagarens anställningsförhållande är försäkrat vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget skickades eller senast därefter. Utdraget sänds till personer i åldern 18 - 67 år som är bosatta i Finland oavsett om de har arbetsinkomster enligt tjänstregistret eller inte. Pensionsutdraget innehåller uppgifter om arbetstagarens arbetsinkomster som berättigar till pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn

enligt arbetsgivare. På utdraget finns dessutom uppgifter om de inkomster som legat till grund för sådana förmåner som arbetstagaren erhållit under oavlönad tid och på grundval av vilka arbetstagaren tjänar in pension samt uppgifter om grunden och den tid för vilken arbetstagaren tjänar in förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. På pensionsutdraget finns dessa uppgifter för fem år före det år under vilket informationen skickades. Dessutom innehåller pensionsutdraget information om beloppet av den pension som intjänats fram till utgången av året före det år under vilket utdraget skickades. Uppgifterna kan sändas till arbetstagaren som ett skriftligt dokument eller i elektronisk form.

Om arbetstagaren konstaterar en brist i andra uppgifter i utdraget än i pensionsbeloppet, skall pensionskassan i egenskap av den pensionsanstalt som skickat utdraget på arbetstagarens yrkande reda ut uppgifternas riktighet. Vid utredning av uppgifternas riktighet iakttas den s.k. principen om sista anstalt. Arbetstagaren skall vid behov uppvisa en sådan utredning om grunderna för sitt yrkande som skäligen kan förutsättas av honom eller henne, då även pensionskassans eller någons annan pensionsanstalts möjligheter att inhämta utredning beaktas. Pensionsanstalterna utreder inte i detta skede uppgifterna om beloppet av den pension som tjänats in, utan arbetstagaren får med tiden ett pensionsbeslut om beloppet av den intjänade pensionen, som han eller hon vid behov kan söka ändring i.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om hur en arbetstagare kan få uppgifterna om sina pensionsgrundande inkomster och andra förmåner ändrade eller kompletterade för en längre tid än fem år före det år under vilket utdraget skickades. Om arbetstagaren ostridigt visar att han eller hon före de fem år som nämns ovan har haft arbetsinkomster som borde ha försäkrats enligt denna lag, skall när pensionen fastställs dessa inkomster beaktas som inkomster för det år under vilket inkomsterna betalades ut. Med ostridig bevisning avses att arbetstagaren visar anställningsförhållandets existens och inkomsterna av det i en utredning enligt vilken inkomster-

na kan beaktas när pensionen fastställs. Om det är fråga om inkomster enligt SjöPL som har tjänats in före den 1 januari 2005, förutsätter ostridig bevisning att en utredning om anställningsförhållandets varaktighet också företes. Arbetstagaren kan förete en motsvarande utredning om inkomsterna av förmåner för oavlönad tid eller t.ex. för avläggande av examen.

Om arbetstagaren helt saknar inkomster som berättigar till pension enligt pensionslagarna för den privata sektorn är det Pensionsmyndighetscentralen som sänder det ovan avsedda pensionsutdraget till arbetstagaren. Om arbetstagaren upptäcker ett fel eller en brist i sina uppgifter utreder Pensionsmyndighetscentralen saken. Liksom pensionsanstalten utreder Pensionsmyndighetscentralen uppgifterna retroaktivt för fem år. Uppgifter som är äldre än så ändras bara utifrån arbetstagarens ostridiga utredning.

Arbetstagaren har rätt att få ett beslut om de uppgifter som utretts på grundval av hans eller hennes yrkande samt om de uppgifter som utifrån arbetstagarens ostridiga utredning ändras retroaktivt för mer än fem år. Beslutet ges av pensionskassan eller den pensionsanstalt som skickat utdraget eller av Pensionsmyndighetscentralen. Den pensionsanstalt som meddelar beslut begär vid behov utlåtande av den pensionsanstalt som har försäkrat arbetet i fråga eller, i fråga om oavlönad tid, av Pensionsmyndighetscentralen. Om utredningen av ärendet hänför sig till ett tillämpningsärende som behandlas av Pensionsmyndighetscentralen ger Pensionsmyndighetscentralen beslut om uppgifterna. Bestämmelsen i 7 § i denna lag om befogenhet att ge beslut om tillämpningen av SjöPL hindrar inte att den pensionsanstalt som sänder utdraget eller Pensionsmyndighetscentralen även meddelar en arbetstagare ett i denna lag avsett beslut om uppgifter om anställningsförhållanden som omfattas av denna lag. Om pensionskassan däremot i anslutning till samma ärende samtidigt behandlar en ansökan enligt 7 §, ger pensionskassan beslut om uppgifter enligt denna lag.

Den fem års tid som nämns i bestämmelsen träder i kraft stegvis så att uppgifterna i det pensionsutdrag som skickas 2013 gäller för de fem år som föregår det år under vilket ut-

draget skickas. Det första utdraget skickas till arbetstagarna 2008. Den tid för vilken uppgifterna i utdraget anges retroaktivt förkortas efter det med ett år åt gången. När utdraget första gången skickas 2008 innehåller det uppgifter för åren 1998—2007. Eftersom pension intjänas för oavlönad tid och studier samt för vård av barn under tre år från och med ingången av 2005, innehåller utdraget uppgifter om dessa förmåner först från och med 2005. Pensionskassan, någon annan pensionsanstalt eller Pensionsmyndighetscentralen skall reda ut eventuella brister i utdraget för samma tid som uppgifterna i utdraget gäller. När det gäller uppgifter som är äldre än fem år skall arbetstagaren som stöd för sitt yrkande lägga fram tillräcklig bevisning. År 2013 innehåller utdraget uppgifter för fem år retroaktivt, dvs. för åren 2008—2012. I lagen om införande av denna lag föreskrivs den övergångstid som hänför sig till ikraftträdandet.

Paragrafen motsvarar 75 § i ArPL.

Återstående tid

82 §. Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid. De arbetsinkomster som ligger till grund för pension för återstående tid fastställs på grundval av de arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna och de inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid vilka arbetstagaren har fått under granskningstiden. Granskningstiden är de fem kalenderår som föregick året för pensionsfallet. När inkomsten för återstående tid fastställs, beaktas den inkomst som ligger till grund för förmån för oavlönad tid till 100 procent med undantag för inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning som beaktas till 117 procent för den tid som förmånen betalats ut till arbetstagaren och till 17 procent för den tid som förmånen betalats ut till arbetsgivaren. När en förmån för oavlönad tid på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas denna förmån till beloppet av 523,61 euro per månad. Bestämmelsen motsvarar i sak 12 § 2 och 3 mom. i SjöPL, som trädde i kraft vid ingången av 2005.

Om arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller grundstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad under vilken en sådan förmån har betalats när inkomsten för återstående tid bestäms. På motsvarande sätt beaktas dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Bestämmelsen motsvarar till denna del 12 § 4 mom. i SjPL, som trädde i kraft vid ingången av 2005.

Inkomsten för återstående tid är per månad summan av de ovan nämnda arbetsinkomsterna, de inkomster som ligger till grund för förmån för oavlönad tid och de inkomster som nämns i föregående stycke dividerad med sextio. Enbart de inkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 80 § och de förmåner som nämnts tidigare i detta stycke ger inte rätt till pension för återstående tid, utan dessutom krävs arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna under granskningstiden. Detta föreskrivs i 3 mom. En motsvarande bestämmelse finns i 12 § 5 mom. i SjPL, som trädde i kraft vid ingången av 2005.

Paragrafen motsvarar 76 § i ArPL.

83 §. Hur tid för vård av barn inverkar på pension för återstående tid. I paragrafen anges att om arbetstagarens arbetsinkomster under granskningstiden är mindre än hans eller hennes stabiliserade inkomstnivå på grund av vård av barn under tre år under denna tid och om detta leder till att arbetstagarens pensionsskydd minskar med minst 20 procent, används på ansökan av arbetstagaren som grund för pensionen för återstående tid såsom inkomst den arbetsinkomst som vårdtiden inte har minskat. I detta fall beaktas dock arbetsinkomster som erhållits under högst tio år. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 12 § 6 mom. i SjPL och i 77 § i ArPL.

84 §. Fastställande av pension för återstående tid på grundval av inkomst under mind-

re än fem år. I 1 mom. föreskrivs om fastställande av inkomst för återstående tid i situationer där arbetstagaren, när inkomsterna för återstående tid skall fastställas, inte har andra inkomster som kan beaktas än inkomsterna under det år när arbetsförmågan började eller året innan. I en sådan situation beaktas också inkomsterna under det år då arbetsförmågan började fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren har blivit arbetsförmögen. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 12 a § 1 mom. SjPL.

I 2 mom. föreskrivs om en situation där arbetstagaren blir arbetsförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år. Som granskningstid betraktas i detta fall tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsförmågan började. Inkomsten för återstående tid är summan av de inkomster som erhöles under denna granskningstid dividerad med det antal månader som ingår i samma period. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 12 a § 2 mom. SjPL.

Paragrafen motsvarar 78 § i ArPL.

85 §. Andel enligt denna lag av inkomster för återstående tid. Om återstående tid beaktas i en arbetstagarens pension på basis av flera olika arbetspensionslagar, utgör inkomsten för återstående tid enligt denna lag en lika stor andel av summan av inkomsterna för återstående tid enligt arbetspensionslagarna som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna för den privata och offentliga sektorn under granskningstiden. En motsvarande bestämmelse, som trädde i kraft vid ingången av 2005, finns i 12 a § 3 mom. i SjPL. Paragrafen motsvarar 79 § i ArPL.

Andra omständigheter som inverkar på invalidpensionens belopp

86 §. Pension på tidigare grunder. I 1 mom. föreskrivs om en situation där en arbetstagare som fått rehabiliteringspenning senare beviljas invalidpension på grund av arbetsförmåga som har börjat innan två år

har förflutit från det att rehabiliteringspenningsperioden löpte ut. Invalidpensionen fastställs då på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat vid ingången av rehabiliteringspenningsperioden. En motsvarande bestämmelse finns i 12 b § 3 mom. i gällande SjöPL.

I 2 mom. föreskrivs om beviljande av invalidpension på tidigare grunder. Ny pension beviljas till samma belopp som tidigare, om arbetstagaren beviljas ny invalidpension på grund av ny arbetsoförmåga, förutsatt att den nya arbetsoförmågan har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde. Förfarandet är detsamma om en arbetstagare, som fått invalidpension, i ett senare skede beviljas invalidpension med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som legat till grund för den tidigare pensionen. Bestämmelsen tillämpas också på rehabilitering med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 34 §, dvs. i en situation där ny rehabiliteringspenning betalas efter det en rehabiliteringspenning har upphört. En motsvarande bestämmelse finns i 12 b § 2 mom. i gällande SjöPL.

I 3 mom. föreskrivs om en situation där en arbetstagare som fått invalidpension beviljas ålderspension. Om ålderspensionen börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upphörde, beviljas ålderspensionen enligt samma grunder som den tidigare invalidpensionen. En motsvarande bestämmelse finns i slutet av 12 b § 2 mom. i SjöPL, som trädde i kraft vid ingången av 2005. Bestämmelsen tillämpas också på rehabilitering med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 34 §.

Paragrafen motsvarar 80 § i ArPL.

87 §. Engångsförhöjning av invalidpension. Ordalydelsen i bestämmelsen om engångsförhöjning av unga personers invalidpension preciseras i förhållande till ordalydelsen i 12 c § 1 mom. i SjöPL, som varit i kraft sedan ingången av 2005, så att förhöjningen läggs till pensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket det har gått fem kalenderår sedan pensionen började. Således förutsätter förhöjningen inte att invalidpension betalas ut fem år innan pensionen höjs. I de situationer där utbetalningen av pension tidvis avbryts, men pensionen beviljas på

nytt på tidigare grunder, avbryts inte den tid på fem kalenderår som avses i paragrafen. I paragrafen konstateras dessutom att någon engångsförhöjning inte görs på rehabiliteringstillägget. I lagen om införande av denna lag konstateras att denna bestämmelse tillämpas för första gången den 1 januari 2010. Enligt lagen om införande tillämpas bestämmelsen också på de invalidpensioner som börjat innan denna lag träder i kraft enligt den förhöjningsprocent som motsvarar invalidpensionstagarens ålder vid ingången av 2010. Paragrafen motsvarar 81 § i ArPL.

Livslängdskoefficient

88 §. Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden. I paragrafen föreskrivs om den livslängdskoefficient som inverkar på ålderspensionens belopp. Pensionskyddet anpassas till förändringen i den förväntade livslängden genom att pensionen, när ålderspensionen börjar, omräknas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen däremot börjar före det år då arbetstagaren fyller 62 år, omräknas ålderspensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började. Dessutom föreskrivs om justering av ålderspensionen med livslängdskoefficienten när invalidpensionen för en person som fyllt 63 år ändras till ålderspension. Också i det fallet används den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. I lagen om införande av denna lag föreskrivs att denna bestämmelse tillämpas för första gången på de pensioner som beviljas 2010. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 13 § 1 mom. i SjöPL.

I 3 mom. hänvisas i fråga om fastställandet av livslängdskoefficienten till 83 § i ArPL. En motsvarande hänvisningsbestämmelse finns i 13 § 2 mom. i gällande SjöPL.

I ArPL föreskrivs om fastställande av livslängdskoefficienten i 82 och 83 §. Eftersom ålderspension på grund av den sänkta pensionsålder som anges i 8 § i SjöPL kan börja innan en arbetstagare fyllt 63 år, är det med

tanke på sådana situationer nödvändigt med en bestämmelse i SjöPL om den livslängdskoefficient som skall tillämpas.

Fastställande av familjepension

89 §. Grund för familjepension. Bestämmelser om grunden för familjepension finns i gällande 16 f § 1 mom. i SjöPL. Det föreslås att bestämmelser som delvis motsvarar momentet tas in i 1 och 2 mom. I de situationer där förmånslåtaren vid sin död fick ålderspension eller full invalidpension enligt denna lag, fastställs familjepensionen på grundval av denna pension dock så att såsom ålderspension som ligger till grund för familjepensionen betraktas en ålderspension som inte har omräknats med den i 88 § avsedda livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år eller för ett tidigare begynnelseår för pensionen. Om förmånslåtaren under sin tid med pension har arbetat, läggs den nya pension som tjänats in av detta arbete till den pension som beräknas ligga till grund för familjepensionen. Om förmånslåtaren inte fick pension vid sin död, räknas som grund för familjepensionen ut den invalidpension som förmånslåtaren skulle ha beviljats, om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen på sin dödsdag.

Enligt 16 f § i gällande SjöPL kan som grund för familjepensionen också fastställas en sådan invalidpension som förmånslåtaren skulle ha beviljats, om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen tidigare än på sin dödsdag, förutsatt att förmånstagaren lägger fram en utredning över den tidigare tidpunkten när arbetsoförmågan började. Bestämmelsen har säkerställt att förmånslåtarens pension har ökat med pension för återstående tid också i det fall att förmånslåtaren vid sin död på grund av sjukdom inte längre arbetade. Beräkningen av pension för återstående tid har på grund av lagändringar som trädde i kraft vid ingången av 2005 ändrats så att pensionen för återstående tid beaktas i familjepensionen på grundval av inkomsterna under de fem kalenderår som föregick förmånslåtarens död. Pensionsrätten för återstående tid kvarstår således betydligt längre än tidigare, vilket innebär att den nämnda be-

stämmelsen inte längre behövs.

I 3 mom. föreskrivs om beaktande av en engångsförhöjning av invalidpensionen när familjepension fastställs. Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension som inte inkluderade en engångsförhöjning enligt 87 §, ökas invalidpensionen, som ligger till grund för familjepensionen, med en engångsförhöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtaren inte fick pension vid sin död, utan grunden för familjepensionen är förmånslåtarens kalkylerade invalidpension, läggs engångsförhöjningen till den kalkylerade invalidpensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepensionen har fortgått fem kalenderår. Procentsatsen för engångsförhöjningen bestäms enligt hur gammal förmånslåtaren skulle vara vid tidpunkten för förhöjningen. Bestämmelsens ordalydelse har preciserats, men motsvarar till sitt innehåll 12 c § 2 mom. i gällande SjöPL.

När engångsförhöjningen läggs till den invalidpension eller kalkylerade invalidpension som ligger till grund för familjepensionen justeras familjepensionens belopp. I 92 § föreslås bestämmelser om justering av familjepension.

Paragrafen motsvarar 84 § i ArPL.

90 §. Efterlevande makes och tidigare makes pension. Efterlevandepensionens belopp är utan avdrag av de primära förmånerna och effekten av det avdrag som den efterlevande makens egna inkomster föranleder hälften av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn. När antalet barn som är förmånstagare ökar, minskar efterlevandepensionens belopp. Efterlevandepensionen utgör 5/12 när förmånstagare är den efterlevande maken och två barn, 3/12 när antalet barn är tre och 2/12 när antalet barn är fyra eller mer. En motsvarande bestämmelse finns i gällande 16 f § 2 mom. i SjöPL.

I 2 mom. föreskrivs om beloppet av en tidigare makes pension. En tidigare makes pension bestäms på grundval av den efterlevandepension som fastställts enligt 1 mom.

En motsvarande bestämmelse finns i 16 f § 5 mom. i gällande SjPL.

Paragrafen motsvarar 85 § i ArPL.

91 §. Barnpensionens belopp. Barnpensionens belopp beror på antalet barn som är förmånstagare. Barnpensionens belopp före avdrag av de primära förmånerna är 4/12, om endast ett barn är förmånstagare. Om antalet barn är två är barnpensionens belopp 7/12 av förmånslåtarens pension, om antalet barn är tre är beloppet 9/12 och om antalet barn är fyra är beloppet 10/12 av förmånslåtarens pension. En motsvarande bestämmelse finns i gällande 16 f § 3 mom. i SjPL.

I 2 mom. konstateras i enlighet med gällande 16 f § 4 mom. i SjPL att barnpensionen fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare.

Paragrafen motsvarar 86 § i ArPL.

92 §. Justering av familjepension. Familjepensionens belopp och dess fördelning mellan förmånstagarna justeras från ingången av den kalendermånad som följer på den månad under vilken antalet förmånstagare ändras. Det innebär t.ex. att efterlevandepensionens belopp ökar när antalet barn som får barnpension minskar. När en engångsförhöjning läggs till förmånslåtarens pension som ligger till grund för familjepensionen, justeras familjepensionens belopp från samma tidpunkt som vid vilken engångsförhöjningen läggs till. I jämförelse med 16 f § 6 mom. i gällande SjPL preciseras bestämmelsen i fråga om engångsförhöjningen. Paragrafen motsvarar 87 § i ArPL.

93 §. Minskning av efterlevandepension. I paragrafen föreskrivs om beaktande av den efterlevande makens inkomster när efterlevandepensionen fastställs. För närvarande föreskrivs om detta i 8 c § i APL, till vilken hänvisas i 27 § i gällande SjPL. I den gällande lagen kallas detta pensionsjämkning. Ordet pensionsjämkning anger inte tydligt att det är fråga om minskning av den efterlevande makens pension på grundval av den efterlevande makens egna arbetspensioner. Eftersom syftet med den föreslagna lagen är att klarlägga arbetspensionssystemet och göra det mer transparent föreslås att det tekniska ordet pensionsjämkning slopas.

De gällande bestämmelserna har precisrats när det gäller beaktande av förmåner från

utlandet. Beaktande av förmåner från utlandet i pensionsavdraget är enligt den gällande lagen villkorligt, dvs. en sådan förmån kan beaktas. Dessutom nämns pension eller förmån som betalas för anställning vid en internationell organisation eller en institution inom EG inte alls i den gällande lagen. Det föreslås nu att dessa förmåner alltid skall beaktas för att det ursprungliga syftet med pensionsavdraget skall uppnås. Det är motiverat att en sådan ständig förmån beaktas också av den orsaken att de efterlevande makarna skall vara i samma ställning, oberoende av om den efterlevande maken arbetat enbart i Finland eller också utomlands eller vid en internationell organisation eller en institution inom EG. Om en sådan förmån beviljas som en engångsersättning beaktas förmånen på det sätt som avses i 2 mom.

I 1 mom. föreskrivs om en situation där en efterlevande make får egen pension. När efterlevandepension bestäms beaktas pensioner som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete och som grundar sig på arbetspensionslagarna och därmed jämförbara lagar. Den efterlevande makens arbetspensioner beaktas före avdrag för primära förmåner enligt 5 kap. För närvarande föreskrivs om detta i 8 d § 3 mom. i APL, till vilket hänvisas i 27 § i gällande SjPL. Dessutom beaktas delinvalidpensionen till ett belopp som motsvarar full invalidpension. Dessutom beaktas en förmån som motsvarar ovan nämnda pension och som betalas till den efterlevande maken från utlandet eller på basis av en anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation.

I 2 mom. föreskrivs om en situation där en efterlevande make ännu inte får egen arbetspension. Efterlevandepensionen minskas då på grundval av den efterlevande makens kalkylerade pension. Den kalkylerade pensionen är den arbetspension som den efterlevande maken skulle ha beviljats, om han eller hon på förmånslåtarens dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension. Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd av en institution inom Europeiska gemenskaperna eller av en internationell organisation, betraktas som den efterlevande ma-

kens pension den pension som den efterlevande maken skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete som hänför sig till försäkringstid som grundar sig på en anställning utomlands, vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

Den efterlevande makens egna arbetspensioner eller hans eller hennes kalkylerade arbetspensioner minskar också den efterlevandepension som beviljas enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. När den efterlevande maken har eller har haft anställningar som omfattas av arbetspensionslagarna för den privata sektorn kan pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn be den privata sektorns pensionsanstalt lämna uppgifter om beloppet av den efterlevande makens kalkylerade pension. Den efterlevande maken har enligt gällande bestämmelser inte någon möjlighet att få något överklagbart beslut om beloppet av denna kalkylerade pension. Besvärsinstanserna har dessutom konstaterat att en sådan kalkyl över en efterlevande makes kalkylerade pension som ges av en arbetspensionsanstalt inom den privata sektorn inte beaktas i det beslut som fattas av en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn, och därför kan ändring inte sökas i denna kalkyl i samband med att ändring söks i det beslut om efterlevandepension som ges av en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn. Enligt gällande bestämmelser har en efterlevande make således ingen möjlighet att söka ändring i beloppet av den kalkylerade arbetspension som beviljas enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn, även om det inverkar på beloppet av den familjepension som den efterlevande maken beviljas enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. I syfte att rätta till detta missförhållande föreslås en ny bestämmelse i 3 mom., enligt vilken den efterlevande maken har rätt att få ett beslut om beloppet av den kalkylerade arbetspension som pensionsanstalten meddelar den pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn, när den efterlevande maken ansöker om efterlevandepension enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn. Beslutet meddelas på begäran av den efterlevande maken. Om den ef-

terlevande maken söker ändring i beloppet av den familjepension som beviljas enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn, betraktas detta också som en begäran om att få beslut om den kalkylerade pensionen. Den efterlevande maken kan söka ändring i beslutet om den kalkylerade pensionens belopp på det sätt som föreskrivs i 9 kap. i denna lag.

Paragrafen motsvarar 88 § i ArPL.

94 §. Tidpunkt för minskning av efterlevandepension. Enligt 1 mom. betalas efterlevandepensionen i regel oförminskad under de sex kalendermånader som följer på förmånslåtarens död. Efter det minskas efterlevandepensionen. Om den efterlevande maken vid förmånslåtarens död har fyllt 65 år eller får arbetspension som grundar sig på eget arbete, minskas efterlevandepensionen dock från ingången av kalendermånaden efter förmånslåtarens död.

Enligt 2 mom. minskas efterlevandepensionen inte under den tid som avses i 1 mom., om ett barn som har rätt till barnpension efter förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som denne och den efterlevande maken och då var under 18 år. I en sådan situation minskas efterlevandepensionen först när det yngsta barnet fyller 18 år. Som den efterlevande makens kalkylerade arbetspension betraktas då den invalidpension som den efterlevande maken skulle ha beviljats om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension när det yngsta barnet fyller 18 år. För närvarande föreskrivs om tidpunkten för minskning av efterlevandepension i 8 c § 2 mom. i APL, till vilket hänvisas i 27 § i gällande SjöPL.

Motsvarande bestämmelser finns i 89 § i ArPL.

95 §. Grund för minskning av efterlevandepension samt belopp. Enligt 1 mom. minskas efterlevandepensionen, om de pensioner som grundar sig på den efterlevande makens arbetsinkomster överstiger ett visst gränslöpp som fastställs på grundval av beloppet av förmånslåtarens pension. Grunden för minskning av pensionen är 649,99 euro per månad, om förmånslåtarens pension som beräknats enligt denna lag och pensioner som grundar sig på andra arbetspensionslagar

sammantaget överstiger detta gränobelopp. Om summan av förmånslåtarens pensioner understiger det nämnda gränobeloppet men överstiger 324,77 euro, motsvarar grunden för minskning av pensionen det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna. I annat fall är grunden för minskning av pensionen 324,77 euro. Vid fastställande av grunden för minskning av pensionen beaktas en förmån som betalas från utlandet eller vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation och som motsvarar de nämnda pensionerna. Om tillräckliga uppgifter om pensionsskyddet utomlands inte finns att tillgå, fastställs pensionsskyddet enligt samma förfarande som när den efterlevande makens kalkylerade arbetspension bestäms. För närvarande föreskrivs om detta i 8 d § 1 mom. i APL, till vilket hänvisas i 27 § i gällande SjöPL. Det föreslås att den gällande bestämmelsen preciseras i fråga om arbete utomlands eller i en internationell organisations tjänst.

I 1 mom. föreskrivs också om minskningens storlek. Minskningen är 50 procent av skillnaden mellan den efterlevande makens pensioner enligt 93 § och grunden för minskning av pensionen. Minskningen görs som en relativ andel av den efterlevande makens familjepension enligt denna lag och enligt andra arbetspensionslagar. En motsvarande bestämmelse finns i 8 d § 2 mom. i APL, till vilket hänvisas i 27 § i gällande SjöPL.

När efterlevandepensionen minskas omräknas pensionen med den livslängdskoefficient enligt 88 § som fastställts för det år då pensionen minskas. Detta konstateras i 4 mom. Livslängdskoefficienten fastställs för första gången 2010 i enlighet med lagen om införande av ArPL. En motsvarande bestämmelse finns i näst sista meningen i 13 § 1 mom. i gällande SjöPL.

Bestämmelsen motsvarar 90 § i ArPL.

96 §. Minskning av efterlevandepension i särskilda fall. I paragrafen finns bestämmelser om minskning av efterlevandepension när den efterlevande maken inte har rätt till arbetspension eller när den efterlevande maken får delinvalidpension. För närvarande föreskrivs om detta i 8 e § i APL, till vilken hänvisas i 27 § i gällande SjöPL. I paragrafen föreslås mindre ändringar och preciseringar i

de gällande bestämmelserna.

Om den efterlevande maken inte får arbetspension på grundval av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension, kan man när den efterlevande makens pension minskas på ansökan av honom eller henne i stället för den kalkylerade pensionen beakta de genomsnittliga förvärvsinkomsterna och de på dem grundade förmånerna samt delinvalidpensionen. Detta förutsätter att den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller när den efterlevande makens pension minskas första gången. Den efterlevande makens pension kan minskas första gången också senare än inom fem år efter förmånslåtarens död, t.ex. när barn under 18 år vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande maken. För att paragrafen skall kunna tillämpas förutsätts dessutom att summan av den efterlevande makens förvärvsinkomster och de på dem grundade förmånerna samt delinvalidpensionen, när 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, är minst en fjärdedel mindre än den efterlevande makens arbetspension enligt 93 §.

Enligt gällande 8 e § 1 mom. i APL kan efterlevandepensionens belopp på ansökan justeras, om den efterlevande makens förhållanden inom fem år efter förmånslåtarens död förändras på ett sådant sätt att de ovan nämnda villkoren uppfylls. Några bestämmelser om en sådan justering tas dock inte in i den föreslagna paragrafen. En minskning av den efterlevande makens pension på det sätt som avses i paragrafen skall göras, om en ansökan om detta görs inom fem år efter förmånslåtarens död. Den tid inom vilken ansökan om minskning av efterlevandepensionen på de grunder som nämns i paragrafen skall göras efter förmånslåtarens död förkortas således jämfört med gällande bestämmelse.

Eftersom justeringssituationerna föreslås bli sammanförda i 1 mom. föreslås också att den efterlevande makens förvärvsinkomster beräknas på samma sätt oberoende av om ansökan om minskning av pensionen enligt denna lag görs genast när pensionen minskas första gången eller senare. Den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomst räknas alltid ut på grundval av hans eller hennes

inkomster under sex månader före ansökan, och en minskning av pensionen görs tidigast från ingången av denna sexmånadersperiod.

En efterlevandepension som minskats på det sätt som föreslås i paragrafen betalas tills vidare. När den efterlevande makens förhållanden förändras så att de villkor som ställs i paragrafen inte längre uppfylls, justeras efterlevandepensionens belopp. Dessutom justeras minskningen av efterlevandepensionen så att den svarar mot gällande 8 f § 1 mom. i APL, när den efterlevande maken beviljas pension enligt arbetspensionslagarna i annan form än deltidspension. I 27 § i gällande SjöPL hänvisas för närvarande till 8 f § 1 mom. i APL. Vid justering av minskningen av efterlevandepensionen tillämpas samma grund för minskning av pensionen som när efterlevandepensionen minskas första gången.

Bestämmelsen motsvarar 91 § i ArPL.

5 kap. **Primära förmåner som dras av från pension**

97 §. Förmåner som dras av från pension. Samordningen ändrades redan genom de ändringar av SjöPL, APL, KAPL och KoPL som trädde i kraft vid ingången av 2005 och som innebar att pensionerna inte längre samordnas med andra pensioner. I samband med ovan nämnda lagändringar konstaterades att samordningen av pensioner slopas. Arbetspensionerna samordnas dock fortsättningsvis med ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om skada, ådragen i militärtjänst. Dessa ersättningar är primära i förhållande till arbetspensionerna så att de betalas till fullt belopp oberoende av arbetspensionens belopp. Arbetspensionen betalas vanligtvis samtidigt med dessa ersättningar endast till den del arbetspensionsbeloppet överstiger beloppet av dessa primära förmåner. Eftersom innebörden av denna samordning redan vid ingången av 2005 förändrades jämfört med tidigare, föreslås nu att termen samordning slopas. För att göra lagen tillgängligare och tydligare föreslås att det i detta kapitel i stället för samordning skall bestämmas om avdrag av primära förmåner från pension.

I SjöPL finns för närvarande inga egna bestämmelser om samordning av pension, utan alla bestämmelser om samordning i APL gäller också SjöPL-pensioner utifrån de bestämmelser i 27 § i gällande SjöPL som hänvisar till APL-bestämmelserna om detta. För att det skall bli lättare att förstå och läsa SjöPL föreslås det att egna bestämmelser om avdrag från pension som motsvarar ArPL-bestämmelserna tas in i nya SjöPL. I samband med att ArPL stiftades slopades bestämmelsen om avdrag av primära förmåner i 8 § 6 mom. i APL, eftersom ett slopande av bestämmelsen förtydligar arbetspensionslagstiftningen och eftersom bestämmelsen i praktiken endast sällan har tillämpats. Enligt nämnda bestämmelse beaktas vid samordning som en förmån som minskar pensionen endast den del av en ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst som arbetstagaren erhållit under de tre närmaste åren före pensionsfallet och som överstiger ersättningsnivån före pensionsfallet. Inte heller en sådan bestämmelse tas in i denna lag.

Bestämmelsen i 8 § 1 mom. i APL, enligt vilken de primära förmåner som arbetstagaren får dras av från pensionen, föreslås bli överförd till 1 mom. i denna paragraf. I momentet förtecknas de primära förmåner som dras av från pensionen. I momentet tas dessutom in en bestämmelse om avdrag av primära förmåner från familjepensionen. Den primära förmånen dras alltid av från den framräknade pensionen. Till denna del ändras nuvarande tillämpningspraxis för att göra verkställigheten klarare.

I 2 mom. konstateras att om en primär förmån minskar arbetspensionen och arbetspension beviljas enligt två eller flera arbetspensionslagar, delas minskningen i förhållande till dessa grundpensioner. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 8 § 3 mom. i APL.

Den föreslagna paragrafen motsvarar 92 § i ArPL.

98 §. Avdrag för förmåner från utlandet. Som primär förmån betraktas även en motsvarande förmån från utlandet. I bestämmelsen föreskrivs dessutom om förhindrande av att pension för återstående tid som beviljas

från två eller flera stater överlappar varandra. Bestämmelsen motsvarar med preciserad ordalydelse 8 § 10 mom. i APL. En motsvarande bestämmelse finns i 93 § i ArPL.

99 §. *Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån.* Beloppet av pensionen enligt denna lag justeras om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en tidigare beviljad primär förmån ändras. Pensionsbeloppet justeras också om beloppet av pension enligt denna lag ändras eller om pensionstagaren beviljas ny arbetspension och det från pensionen enligt denna lag har avdragits en primär förmån. Från delinvalidpension avdras dock inte sådan dagpenning som har beviljats på grund av ett olycksfall som inträffat under tiden med delinvalidpension. En motsvarande bestämmelse finns i 8 a § 1 och 2 mom. i APL.

Familjepensionens belopp justeras om pensionstagaren beviljas familjepension som motsvarar en primär förmån eller ny familjepension enligt arbetspensionslagarna och om det från pensionen enligt denna lag har avdragits en primär förmån. Detta föreskrivs i 2 mom. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 8 a § 3 mom. i APL. Enligt 3 mom. justeras pensionsbeloppet från den tidpunkt vid vilken den ändring som avses i 1 mom. sker. Om en ändring sker i en utländsk förmån, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionsanstalten får kännedom om att en utländsk förmån beviljats eller att dess belopp ändrats. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 8 a § 5 mom. i APL.

Till 4 mom. överförs en bestämmelse i nuvarande 8 a § 4 mom. i APL, enligt vilken pensionsbeloppet inte justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om dess belopp förändras för kortare tid än för fyra månader. Bestämmelsen motsvarar 94 § i ArPL.

100 §. *Regressrätt.* Pensionskassan kan betala pensionen utan avdrag till dess beloppet av den primära förmånen är slutligt fastställt. Om den primära förmånen har minskat pensionen, övergår rätten till den primära förmånen till pensionskassan till den del som motsvarar minskningen. Bestämmelsen gäller även familjepension. För närvarande ingår en bestämmelse med samma innehåll i 8 g § i

APL. Den föreslagna paragrafen motsvarar 95 § i ArPL.

6 kap. Beaktande av förändringar i löne- och prisnivån

101 §. *Justering av inkomstgränser, belopp och årsinkomster med en lönekoeficient.* De inkomstgränser, belopp och gränobelopp som avses i denna lag justeras enligt 1 mom. årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i ArPL. I lönekoeficienten är vägningskoeficienten för förändringar i lönenivån 0,8 och vägningskoeficienten för förändringar i prisnivån 0,2. En motsvarande justering görs när pension räknas ut för inkomsten varje år. Årsinkomsterna justeras till nivån under det år under vilket pensionen började. Lagens inkomstgränser och belopp motsvarar löneindex med värdet ett (1,000) år 2004. En motsvarande bestämmelse ingår i 7 b § första meningen i APL, som trädde i kraft vid ingången av 2005 och till vilken det för närvarande hänvisas i 18 § 1 mom. i gällande SjPL.

I 3 mom. har en bestämmelse som hänvisar till 100 § i ArPL tagits in och som föreskriver att social- och hälsovårdsministeriet genom förordning utfärdar bestämmelser om lönekoeficienten för varje enskilt kalenderår senast två månader före ingången av det kalenderår från och med vilket de tillämpas.

102 §. *Indexjustering av pensionerna.* Beloppet av en löpande pension justeras enligt paragrafen från ingången av varje kalenderår med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i ArPL. Vid beräkningen av arbetspensionsindex är vägningskoeficienten för förändringar i lönenivån 0,2 och vägningskoeficienten för förändringar i prisnivån 0,8. En motsvarande bestämmelse ingår i 9 § första meningen i APL, som trädde i kraft vid ingången av 2005 och till vilken det för närvarande hänvisas i 18 § 2 mom. i gällande SjPL. I den föreslagna paragrafen finns en bestämmelse som också hänvisar till 100 § i ArPL och som föreskriver att social- och hälsovårdsministeriet genom förordning utfärdar bestämmelser om arbetspensionsindex för varje enskilt kalenderår senast två månader

före ingången av det kalenderår från och med vilket de tillämpas.

7 kap. Ansökan om pension och beslut

103 §. Pensionsansökan. En bestämmelse med preciserad ordalydelse som motsvarar bestämmelsen i 26 § 1 mom. i gällande SjPL tas in i 1 mom. Enligt momentet skall pension sökas hos pensionskassan på en blankett som Pensionsskyddscentralen fastställer för detta ändamål. Med blankett avses även en blankett i elektroniskt format. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras. Närmare bestämmelser om ansökan om pension och de utredningar och intyg som behövs för ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet. En motsvarande bestämmelse finns i 101 § i ArPL.

I 2 mom. föreskrivs om ansökan om det begravningsunderstöd som avses i 63 §. Begravningsunderstöd söks hos pensionskassan genom en skriftlig ansökan som antingen kan göras på den blankett som pensionskassan har utarbetat för detta ändamål eller kan vara fritt formulerad. I praktiken underrättar pensionskassan i samband med handläggningen av en ansökan om familjepension enligt denna lag den efterlevande maken eller en delägare i ett dödsbo som har rätt till begravningsunderstöd om möjligheten att söka begravningsunderstöd också enligt denna lag. Närmare bestämmelser om sökande av begravningsunderstöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

För sökande av begravningsunderstöd fastställs ingen uttrycklig tidsfrist. I den föreslagna 122 § föreskrivs dock om preskribering av rätten att få begravningsunderstöd.

104 §. Utredning av hälsotillståndet hos den som ansöker om invalidpension. Den som ansöker om invalidpension skall i regel tillställa pensionskassan ett läkarutlåtande om sitt hälsotillstånd. Utlåtandet skall innehålla en vård- eller rehabiliteringsplan. Vård- eller rehabiliteringsplanen behövs i synnerhet vid bedömningen av om rehabiliteringsstöd skall beviljas, men i andra fall kan emellertid också ett läkarutlåtande av annat slag godkännas. Dessutom kan pensionskassan godkänna även andra motsvarande utredningar

än egentliga läkarutlåtanden. En annan utredning av arbetsförmåga kan godkännas t.ex. då det är fråga om förlängning av rehabiliteringsstödet eller i en situation där en sjukdom som utan tvivel har orsakat sökandens arbetsförmåga klart kan påvisas även på annat sätt än genom läkarutlåtande. Den som ansöker om invalidpension är dessutom skyldig att på anvisning av pensionskassan för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan låta undersöka sig hos en legitimerad läkare som namngivits av pensionskassan eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionskassan. Om pensionskassan ålägger den som ansöker om pension att genomgå en sådan undersökning, är pensionskassan skyldig att ersätta arbetstagaren skäliga kostnader för undersökningen och för eventuella resor. Motsvarande gällande bestämmelser preciseras så att den läkare som pensionskassan utser skall vara legitimerad läkare. I övrigt svarar bestämmelserna till sitt innehåll mot bestämmelserna i 26 § 2 mom. i gällande SjPL. Motsvarande bestämmelser finns i 102 § i ArPL.

105 §. Ansökan om pension på en arbetstagares vägnar. Om en arbetstagare på grund av ålder, skada, sjukdom eller av någon annan orsak är oförmögen att själv ansöka om pension eller att i övrigt sköta sina pensionsärenden och saknar en intressebevakare, kan en av pensionskassan godkänd nära anhörig till arbetstagaren eller en person som har skött arbetstagaren på arbetstagarens vägnar ansöka om pension och även i övrigt föra arbetstagarens talan i pensionsärendet. En motsvarande bestämmelse finns i 28 b § 1 mom. i gällande SjPL och i 103 § i ArPL.

106 §. Anhängiggörande av pensionsansökan. Till denna paragraf överförs med preciserad ordalydelse bestämmelserna om anhängiggörande av pensionsansökan i 26 § 3 mom. i gällande SjPL. Pensionsansökan anses vara gjord den dag den inkommit till en pensionsanstalt enligt pensionssystemet inom den privata eller offentliga sektorn, till Pensionsskyddscentralen eller till ett ombud som Pensionsskyddscentralen eller en pensionsanstalt har bemyndigat för ändamålet. Av Pensionsskyddscentralen bemyndigat ombud är för närvarande Folkpensionsanstalten. Ett

skadeförsäkringsbolag får verka som ett av en pensionsanstalt bemyndigat ombud. Bestämmelsen motsvarar till denna del 104 § i ArPL. I den föreslagna paragrafen föreskrivs dessutom att på anhängiggörande av ansökan om det begravningsunderstöd som avses i 63 § tillämpas bestämmelserna om anhängiggörande av pensionsansökan.

107 §. Beslutsfattande och delgivning av beslut. I 1 mom. konstateras att rätten till pension enligt denna lag och pensionsbeloppet avgörs genom beslut av pensionskassan eller någon annan behörig pensionsanstalt. I paragrafen bestäms dessutom att den behöriga pensionsanstalten skall avgöra pensionsansökan utan dröjsmål efter det att den har fått nödvändiga utredningar.

I 2 mom. konstateras att rätten till begravningsunderstöd enligt denna lag avgörs genom beslut av pensionskassan. En ansökan om begravningsunderstöd kan således inte avgöras av någon annan pensionsanstalt än av pensionskassan, eftersom arbetstagaren kan ha rätt till begravningsunderstöd endast när pensionskassan är behörig att avgöra pensionsansökan. En ansökan om begravningsunderstöd skall också avgöras utan dröjsmål efter det att pensionskassan har fått de nödvändiga utredningarna.

I paragrafens 3 mom. tas en bestämmelse in som för närvarande finns i 34 § i SjPL, enligt vilken pensionskassan eller en annan behörig pensionsanstalt delger sitt beslut genom att sända det genom brev till mottagaren under den adress som han eller hon uppgivit. Med brev avses även elektronisk delgivning av beslut. I 4 mom. ingår bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket närmare bestämmelser om maskinellt undertecknande av pensionskassans och någon annan behörig pensionsanstalts beslut utfärdas genom förordning av statsrådet.

108 §. Behörig pensionsanstalt. Enligt paragrafen bestäms den behöriga pensionsanstalten och dess uppgifter på det sätt som föreskrivs i 106—111 § i ArPL och i förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av ArPL. Bestämmelserna i 2 § 2—11 mom. i SjPL motsvarar till sitt huvudsakliga innehåll 11 d § i APL, som vid ingången av 2007 ersätts av nämnda bestämmelser i ArPL. Den behöriga pensionsanstalten inom den privata

sektorn och den sista pensionsanstalten samt dessas uppgifter bestäms alltså också vid tillämpningen av SjPL på samma sätt som vid tillämpningen av andra arbetspensionslagar inom den privata sektorn. I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om pension för företagare och till vissa lagar som har samband med den, som är under behandling i riksdagen, föreslås i 107, 108 och 109 § i ArPL vissa ändringar som avses träda i kraft vid ingången av 2007 och som utifrån den här föreslagna paragrafen gäller SjPL.

8 kap. Utbetalning av pension, dröjsmålsförhöjning och återkrav

109 §. Utbetalning av pension. Huvudregeln är att pension enligt denna lag betalas till pensionstagaren. En motsvarande bestämmelse ingår för närvarande i 28 b § 2 mom. i SjPL. Om arbetstagaren har en intressebevakare, iakttas lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) vid utbetalningen av pensionen. Till 2 mom. överförs som sådan bestämmelsen i 29 § i gällande SjPL om betalningsställe och betalningstid för pension. Pensionen utbetalas månatligen i efterskott den sista dagen i varje kalendermånad på det konto pensionstagaren uppgett i ett penninginstitut som han eller hon valt. Om den sista dagen i kalendermånaden är en helgdag eller en helgfri lördag, utbetalas pensionen närmast föregående vardag.

I 112 § i ArPL föreskrivs om utbetalning av pension.

110 §. Inledande, upphörande, avbrytande och indragning av utbetalning. I 1 mom. föreskrivs om när betalningen av en pension enligt denna lag börjar och upphör. Bestämmelser om när betalning av pension upphör finns för närvarande i 27 b § i gällande SjPL.

Enligt 2 mom. kan utbetalningen av pensionen avbrytas, om pensionskassan har skäl att misstänka att pensionstagaren inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pension. En förutsättning för avbrytandet är att pensionskassan har begärt en utredning av pensionstagaren om att han eller hon fortfarande uppfyller villkoren för utbetalning av pension, men pensionstagaren inte företer någon sådan utredning inom en skälig tid som pensionskassan anger. Avsikten med bestämmel-

sen är att förhindra sådana situationer där pension obefogat utbetalas under en lång tid, t.ex. på grund av att uppgiften om att pensionstagaren dött inte har förmedlats till pensionskassan från utlandet. Den föreslagna paragrafen är ny i jämförelse med gällande SjPL.

Enligt 3 mom. kan pensionskassan dra in pensionen från den dag då pensionstagaren försvunnit, om någon utredning om pensionstagarens död inte kan läggas fram, men är det sannolikt att han eller hon har avlidit genom drunkning, till följd av någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak. Pensionskassan har inte rätt att ansöka om dödförklaring av en pensionstagare, även om det är sannolikt att pensionstagaren avlidit. Om särskild ansökan om dödförklaring inte görs, kan magistraten på tjänstens vägnar dödförklara en person som veterligen senast var vid liv för fem år sedan. Dödsdagen fastställs då till den dag när det har gått fem år från det att personen veterligen senast var vid liv. För att arbetspension i sådana situationer inte skall betalas utan grund för dessa fem år, kan pensionskassan dra in pensionen från den dag det är sannolikt att pensionstagaren har avlidit. Bestämmelsen är ny i förhållande till gällande SjPL.

Bestämmelsen motsvarar 113 § i ArPL.

111 §. Pension som engångsbelopp. Till paragrafen överförs, delvis ändrade, bestämmelserna om pension som engångsbelopp i 19 b § 5 och 6 mom. i APL. En bestämmelse med hänvisning till nämnda moment i APL ingår för närvarande i 28 b § 5 mom. i SjPL. Det föreslås att gränsvärdet för pensionens engångsbelopp skall höjas från nuvarande 12,72 euro. Ålderspension, familjepension eller full invalidpension kan betalas ut som ett engångsbelopp, om pensionsbeloppet före avdraget för en primär förmån understiger 20 euro per månad. Dessutom föreslås att pensionen skall kunna betalas som engångsbelopp också när beloppet är minst 20 euro men högst 50 euro i månaden före avdraget för en primär förmån. För betalning som engångsbelopp förutsätts då att pensionstagaren t.ex. i samband med pensionsbeslutet har under rättats om att pensionen betalas ut som ett engångsbelopp och att han eller hon inte motsätter sig detta. Om pensionstagaren mot-

sätter sig att en månadspension på minst 20 euro betalas som engångsbelopp, får pensionen inte betalas som engångsbelopp.

Engångsbeloppet av invalidpension som beviljats tills vidare innehåller även den ålderspension som skall beviljas därefter. Om pensionstagaren arbetar under tiden för sin invalidpension eller ålderspension, intjänas ny pension för detta arbete. Pensionstagaren är inte med anledning av samma pensionsfall berättigad till pension på grundval av de inkomster som engångsbeloppet baserade sig på. Om rehabiliteringsstödet utbetalas som ett engångsbelopp, kan pensionstagaren dock beviljas pension för den tid under vilken hans eller hennes arbetsförmåga fortgår efter utgången av nämnda tid.

En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 28 § 10 mom. i gällande SjPL tas delvis in i 4 mom. Enligt den betalas inte pension som betalats som engångsbelopp till sjukförsäkringsfonden till den del som det för samma tid har betalats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Däremot föreslås att den nuvarande bestämmelsen slopas, enligt vilken primärtiden för invalidpensionen inte skall iakttas vid utbetalningen av pensionen som engångsbelopp. Med avvikelse från det nuvarande systemet kommer pension inte längre att betalas retroaktivt som engångsbelopp för en tid under vilken arbetstagaren får rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för förlorad inkomst enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring. Betalningstiden för pension som betalas som engångsbelopp förenhetligas på det här viset med betalningstiden för pension som betalas månatligen.

Till 5 mom. överförs bestämmelsen i 19 b § 8 mom. i APL, enligt vilken det som i denna paragraf bestäms om engångsbetalning även tillämpas på det månatliga sammanlagda beloppet av den beslutssammanställning som ges vid tillämpningen av arrangemanget med sista pensionsanstalt. En bestämmelse med hänvisning till nämnda moment i APL ingår för närvarande i 28 b § 5 mom. i gällande SjPL. Engångsbeloppet beräknas på samma sätt som för närvarande enligt de ko-

efficienter för engångsbelopp som fastställts på försäkringsmatematiska grunder genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Detta konstateras i 6 mom.

Bestämmelsen motsvarar 114 § i ArPL.

112 §. Dröjsmålsförhöjning. Till paragrafen överförs bestämmelserna i 63 a § 1, 4 och 5 mom. i gällande SjPL om den dröjsmålsförhöjning som skall betalas om utbetalningen av pension försenas. Motsvarande bestämmelser finns i 115 § i ArPL.

113 §. Tid för vilken dröjsmålsförhöjning beräknas. Till paragrafen överförs bestämmelserna i 63 a § 2 och 3 mom. i gällande SjPL om dröjsmålsförhöjningstiden. Motsvarande bestämmelser finns i 116 § i ArPL. I den föreslagna paragrafen föreskrivs dessutom att bestämmelserna om dröjsmålsförhöjning i 112 och 113 § också tillämpas på begravningsunderstöd enligt denna lag.

114 §. Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren. I 1, 4 och 5 mom. bestäms, på samma sätt som i motsvarande moment i 117 § i ArPL, om utbetalning av pension till arbetsgivaren för den tid under vilken arbetsgivaren till arbetstagar har betalat lön för sjukdomstid. Pension, rehabiliteringspenning och eventuellt rehabiliteringstillägg i anslutning till pensionen skall då på ansökan betalas till arbetsgivaren till högst det belopp som utbetalats i lön för samma tid. Pensionen, rehabiliteringspenningen eller rehabiliteringstillägget betalas dock inte till arbetsgivaren till den del betalning skall ske till sjukförsäkringsfonden och inte heller när arbetsgivaren med stöd av någon annan lag har fått ersättning för lön som arbetsgivaren har betalat. I SjöPL behöver dock inte motsvarande precisering skrivas in i 1 mom. som i 117 § 1 mom. i ArPL, enligt vilken den kompletteringsdagpenning som betalas av en i lagen om försäkringskassor avsedd sjukkassa motsvarar den lön som arbetsgivaren betalar, eftersom man i sjöfartsbranschen inte i kollektivavtal eller på något annat sätt avtalat om betalning av lön för sjukdomstid genom en sjukkassa.

I 2 mom. tas en i förhållande till gällande SjöPL ny bestämmelse in om betalning av retroaktivt beviljad ålderspension till arbetsgivaren till den del arbetsgivaren har betalat arbetstagar lön för sjukdomstid för samma

tid. Med arbetsgivare avses i bestämmelsen arbetsgivaren för det anställningsförhållande utifrån vilket arbetstagar beviljas ålderspension. Ålderspension betalas således inte till arbetsgivaren i ett sådant anställningsförhållande, som en arbetstagar som har ålderspension har för avsikt att fortsätta. En förutsättning för beviljandet av ålderspension är i regel att det arbete på grundval av vilket ålderspension söks har avslutats. Den situation som avses i det föreslagna 2 mom. realiseras enbart när en arbetstagar som ansökt om invalidpension beviljas ålderspension i stället för invalidpension på grund av att arbetstagar har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i sjukförsäkringslagen. Då beviljas ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagar fyllde 63 år, även om anställningsförhållandet fortfarande gäller. Momentet motsvarar 117 § 2 mom. i ArPL.

Till paragrafens 3 mom. fogas en i förhållande till SjöPL ny bestämmelse om betalning av retroaktivt beviljad invalidpension, eller ålderspension i de fall som avses i 2 mom., till arbetsgivaren till den del arbetsgivaren för samma tid har betalat lön för uppsägningstid till arbetstagar. Bestämmelsen i momentet tillämpas i de situationer där arbetstagar de facto har blivit arbetsförmögen under uppsägningstiden, men där lönen betalas som lön för sjukdomstid i stället för som lön för uppsägningstid. En motsvarande bestämmelse finns i 117 § 3 mom. i ArPL.

115 §. Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till sjukförsäkringsfonden. Till 1 mom. överförs bestämmelsen i 28 c § 6 mom. i gällande SjöPL, enligt vilken ålderspensionen betalas till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar den sjukdagpenning som har utbetalats för samma tid. Till paragrafens 2 mom. överförs bestämmelsen i 28 § 6 mom. i SjöPL om att full invalidpension betalas till sjukförsäkringsfonden till den del dess belopp motsvarar för samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse som i förhållande till gällande SjöPL är ny och enligt vilken rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg som beviljas retroaktivt betalas till sjukförsäkringsfonden till den del deras belopp motsvarar för

samma tid utbetald dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. I praktiken har bestämmelsen i 28 § 6 mom. i gällande SjPL tillämpats på rehabiliteringspenning och rehabiliterings-tillägg, och därför förändrar den nya bestämmelse som föreslås i 3 mom. inte nuvarande praxis.

Bestämmelsen motsvarar 118 § i ArPL.

116 §. Betalning av pension till kommunen eller ett organ enligt socialvårdslagen. Pension som beviljats retroaktivt betalas till ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) avsett organ, om arbetstagaren i förskott har fått det utkomststöd som avses i lagen om utkomststöd. Om detta föreskrivs i 1 mom. Bestämmelsen motsvarar 28 c § 3 mom. i gällande SjPL. Till 2 mom. överförs bestämmelsen i 28 c § 4 mom. i SjPL om betalning av pension till kommunen eller samkommunen på det sätt som föreskrivs i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (723/1992) för den tid arbetstagaren varit i vård eller omvårdnad på institution eller i familjevård. Bestämmelsen motsvarar 119 § i ArPL.

117 §. Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa. I 1 mom. bestäms att om en arbetstagare tillfälligt har fått folkpension eller folkpension och bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare för den tid för vilken arbetstagaren med anledning av ändringssökande retroaktivt beviljas pension enligt denna lag, kan den retroaktiva pensionen enligt denna lag betalas till Folkpensionsanstalten till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den förmån som Folkpensionsanstalten har betalat till ett för stort belopp för samma tid.

Enligt 2 mom. kan pensionskassan betala den pension som kassan retroaktivt beviljat till Folkpensionsanstalten även när pensionskassan fortsätter utbetala rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande eller när den beviljar förmånstagaren familjepension enligt denna lag. Pension som beviljats retroaktivt kan betalas till Folkpensionsanstalten för den tid för vilken folkpension betalats till ett för stort belopp även då pensionskassan rättar sitt tidigare beslut eller i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension eller efter ett beslut om rättelse beviljar

fortsatt rehabiliteringsstöd. Pension betalas emellertid inte till Folkpensionsanstalten för att ersätta bostadsstöd som utbetalats till ett för stort belopp, om inte pension betalas retroaktivt för samma tid med anledning av utbetalning av en förmån enligt 13 kap. 14 § i folkpensionslagen till ett för stort belopp. Detta föreskrivs i 3 mom.

Enligt 1—3 mom. utvidgar bestämmelsen pensionskassans rätt och skyldighet att till Folkpensionsanstalten betala pension som beviljas retroaktivt för ersättande av en förmån enligt folkpensionslagen som under samma tid utbetalats till ett för stort belopp. Avsikten med denna utvidgning är att underlätta återkrav även med tanke på pensionstagaren. Folkpensionsanstalten behöver i dessa fall inte kräva tillbaka överbetalningen av pensionstagaren själv. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 28 c § 2 mom. i SjPL.

Till paragrafens 4 mom. överförs bestämmelserna i 28 c § 1 mom. i gällande SjPL om betalning av retroaktiv pension till Folkpensionsanstalten eller till arbetslöshetskassan, om arbetstagaren har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning för samma tid.

Till paragrafens 5 mom. överförs bestämmelsen i 28 c § 5 mom. i gällande SjPL om betalning av annan pension än delinvalidpension till Folkpensionsanstalten, om arbetstagaren har fått förmån enligt lagen om studiestöd för den tid för vilken arbetstagaren retroaktivt beviljas pension.

Bestämmelsen motsvarar 120 § i ArPL.

118 §. Tidsfrist för framställande av betalningsyrkande. I de fall som avses i 114—117 § utbetalas pension enligt denna lag till de instanser som avses i dessa paragrafer endast förutsatt att betalningsyrkandet har framställts hos pensionskassan minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas. En motsvarande bestämmelse finns i 28 c § 7 mom. i gällande SjPL och i 121 § i ArPL.

119 §. Betalning av pension till ett organ enligt socialvårdslagen på basis av samtycke. Till denna paragraf överförs bestämmelsen i 28 b § 4 mom. i gällande SjPL om utbetalning av en förmån med förmånstagarens samtycke till ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett organ i den kommun där förmåns-

tagaren är bosatt. Bestämmelsen motsvarar 122 § i ArPL.

120 §. Ordningen för utbetalning av pension. Paragrafen är ny i förhållande till gällande SjPL. I arbetspensionslagarna finns det för närvarande inte någon bestämmelse om i vilken ordning pension skall betalas när flera olika instanser enligt lagen samtidigt har rätt till den. Någon tydlig bestämmelse finns inte heller angående vilken del av pensionen som kan utlösas för betalning av pensionstagarens övriga skulder i de fall då pensionen enligt en bestämmelse i lagen skall betalas till någon annan än pensionstagaren själv. I paragrafen föreslås en bestämmelse om ordningen för utbetalningen av retroaktiv pension i sådana fall då flera olika instanser enligt lagen har rätt till den retroaktiva pensionen. Bestämmelsen baserar sig på nuvarande praxis som man har kommit fram till genom tolkning av regressbestämmelserna i olika lagar. Eftersom pension enligt lagens bestämmelser i form av regressfordringar skall betalas till andra organ som sköter socialförsäkringen på den grund att dessa organ har betalat socialförsäkringsförmån samtidigt med pensionen, har dessa organ ansetts ha rätt till pensionen innan den mäts ut. Utsökningsmyndigheterna och därigenom de övriga borgenärerna kan inte ha en större rätt till pensionen än vad pensionstagaren själv har.

En motsvarande bestämmelse finns i 123 § i ArPL.

121 §. Överföring eller pantsättning av pension samt förbud mot utmätning av begravningsunderstöd eller någon annan kostnadsersättning. I paragrafen föreslås en bestämmelse enligt vilken en förmån enligt denna lag inte får överföras på någon annan person. Bestämmelsen i 28 b § 3 mom. i gällande SjPL tillåter att en pension överförs på någon annan, om pensionskassan samtycker till detta. I praktiken har sådana överföringar av pension på någon annan inte gjorts och därför föreslås förbudet mot överförande av pension vara ovillkorligt och bli preciserat så att det gäller överförande av pension på någon annan person. Med personer avses både fysiska och juridiska personer. I analogi med den gällande lagen kan en pension inte heller pantsättas och begravningsunderstöd eller annan kostnadsersättning enligt denna lag får

inte mätas ut. Med kostnadsersättning avses exempelvis sådana kostnadsersättningar som pensionskassan betalar till en person som ansöker om eller får invalidpension på grund av att pensionskassan har ålagt honom eller henne att låta undersöka sig hos en av pensionskassan namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisats av pensionskassan. Paragrafen motsvarar 124 § i ArPL förutom i fråga om förbudet mot utmätning av begravningsunderstöd.

122 §. Preskription av pension och begravningsunderstöd. Bestämmelsen i 28 b § 6 mom. i gällande SjPL om preskription av förmån som grundar sig på ett beslut av pensionskassan tas delvis ändrad in i paragrafen. Paragrafen gäller pension och begravningsunderstöd samt i enlighet med 34 § också rehabiliteringspenning. En sådan fordran preskriberas efter fem år från den dag då den borde ha betalats, i stället för som för närvarande efter tio år, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts enligt 10 § i lagen om preskription av skulder (728/2003; preskriptionslagen), om förmånstagaren kräver betalning eller på något annat sätt påminner pensionsanstalten om fordringen, eller om pensionsanstalten betalar fordringen eller på något annat sätt erkänner den eller om parterna t.ex. kommer överens om betalningsarrangemang för fordringen. Preskriptionen av en fordran avbryts också genom rättsliga åtgärder enligt 11 § i preskriptionslagen. Efter att preskriptionen har avbrutits börjar en ny fem år lång preskriptionstid från och med avbrytandet.

I enlighet med nuvarande rättspraxis hindrar bestämmelsen inte pensionskassan från att betala pension retroaktivt även för en längre tid. Bestämmelsen träder i kraft stegvis på så sätt att preskriptionstiden under 2007 och 2008 fortfarande är tio år och efter det årligen förkortas med ett år så att den 2013 är fem år. Bestämmelser om övergångstiden föreskrivs i 5 § i lagen om införande av denna lag.

Motsvarande bestämmelser finns i 125 § i ArPL och i 9 § i lagen om införande av ArPL.

123 §. Återkrav av pension som betalats utan grund. Bestämmelserna i 33 § 1, 2, 4

och 5 mom. i gällande SjöPL om återkrav av pension som betalats utan grund tas in i denna paragraf.

I 4 mom. föreskrivs om preskription av återkrav. Till denna del föreslås en ändring av preskriptionstiden jämfört med nuläget. En pension som betalats utan grund skall återkrävas inom fem år räknat från den dag pensionen betalades ut i stället för inom tio år som för närvarande. När beslutet om återkrav har fattats skall fordran indrivnas inom fem år efter det att beslutet meddelades, om inte preskriptionstiden avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Denna bestämmelse träder i kraft stegvis på så sätt att pension som 2007 och 2008 betalats utan grund kan återkrävas för tio år. Därefter förkortas tiden årligen med ett år, så att pension som 2013 betalats utan grund kan återkrävas för fem år. Bestämmelser om övergångstiden föreskrivs i 5 § i lagen om införande av denna lag. Motsvarande bestämmelser finns i 126 § i ArPL och i 9 § i lagen om införande av ArPL.

124 §. Kvittnings av pension som betalats utan grund. Pension som betalats utan grund kan återkrävas genom kvittning mot framtida pensionsposter. Från den pensionspost som i varje enskilt fall skall utbetalas får dock inte utan pensionstagarens medgivande dras av mer än en sjättedel av det belopp som kvarstår efter förskottsinnehållning, dvs. av nettopensionen. När det är fråga om det sammanlagda pensionsbelopp som den sista pensionsanstalten betalar, betraktas nämnda sammanlagda pensionsbelopp som en sådan pensionspost. Bestämmelser om detta finns i 33 § 3 mom. och i slutet av 4 mom. i gällande SjöPL. Bestämmelsen motsvarar 127 § i ArPL.

9 kap. Ändringssökande

125 §. Sökande av ändring. I 1 mom. föreslås en bestämmelse i vilken besvärinstanserna anges. Bestämmelser om besvärnämnden för arbetspensionsärenden och dess beslutförhet i ärenden enligt denna lag finns i lagen om besvärnämnden för arbetspensionsärenden och bestämmelser om försäkringsdomstolen finns i lagen om försäkrings-

domstolen.

I 2 mom. konstateras att en part kan söka ändring i pensionskassans beslut genom skriftliga besvär hos besvärnämnden för arbetspensionsärenden, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Med part avses en fysisk eller juridisk person, om vars intresse, rätt eller skyldighet det har fattats beslut i ärendet eller vars juridiska eller ekonomiska intressen beslutet omedelbart påverkar. Vem som är part varierar enligt vilket ärende beslutet gäller. Också en pensionskassa kan vara part i vissa ärenden.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om en parts rätt att hos försäkringsdomstolen söka ändring i ett beslut av besvärnämnden för arbetspensionsärenden. Bestämmelser, som i sak motsvarar de i 2 och 3 mom. föreslagna bestämmelserna, finns i 59 § 1—3 mom. i gällande SjöPL.

I 4 mom. föreskrivs om förbud mot ändringssökande. Enligt detta får ändring i ett beslut om behörig pensionsanstalt som Pensionsskyddscentralen har meddelat inte sökas genom besvär. Pensionsskyddscentralen avgör utifrån hänvisningsbestämmelsen i 108 § i denna lag och 111 § i ArPL vilken pensionsanstalt som med stöd av denna lag är behörig att handlägga en pensionsansökan. En motsvarande bestämmelse finns i 2 § 11 mom. i gällande SjöPL.

Bestämmelsen motsvarar 128 § i ArPL.

126 §. Sökande av ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning och i det sammanfattande meddelandet om EU-beslut. På en beslutssammanställning som pensionskassan gett i egenskap av sista pensionsanstalt tillämpas samma bestämmelser som i fråga om beslut. Således gäller bestämmelserna om sökande av ändring, verkställighet av beslut samt rättelse och undanröjande av beslut även beslutssammanställningar som en pensionskassa inom den privata sektorn ger i egenskap av sista pensionsanstalt. Ändring i ett beslut som ingår i en beslutssammanställning och som en pensionskassa inom den offentliga sektorn har gett i egenskap av sista pensionsanstalt söks och besvärärendet behandlas enligt vad som bestäms i pensionslagarna för den offentliga sektorn. En motsvarande bestämmelse finns i 59 § 5 mom. i gällande SjöPL.

I 2 mom. bestäms om sökande av ändring i sådana situationer i vilka en arbetstagare har varit försäkrad i två eller flera EU-länder. Då är beloppet av arbetstagarens invalidpension beroende av de övriga EU-ländernas försäkringsperioder. Enligt rådets förordning om tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet (EEG) Nr 574/72 skall det över de beslut som pensionsanstalter i EU-länder fattat ges ett sammanfattande meddelande med rätt att söka ändring i de bifogade besluten. Enligt nämnda bestämmelse räknas tiden för överklagande från det att sökanden fick det sammanfattande meddelandet. En motsvarande bestämmelse har sedan ingången av 2006 funnits i 21 § 3 mom. i APL.

Eftersom handläggningen av pensionsansökningar utomlands ofta tar över ett år, t.o.m. flera år, är det med tanke på de pensionsökandes rättsskydd nödvändigt att kunna söka ändring i rätten till invalidpension redan innan det sammanfattande meddelandet sammanställts. Detta är nödvändigt när rätt till pension har förvägrats eller när pensionen har beviljats som delinvalidpension fastän den sökande har ansökt om full invalidpension, eller när pensionen har beviljats som rehabiliteringsstöd för viss tid, fastän den enligt ansökan skall betalas ut tills vidare. Det finns inte några bestämmelser om bedömning av arbetsförmågan i EU:s förordning om social trygghet, utan sådana ingår enbart i den nationella lagstiftningen. Således kan man utan hinder av EU:s förordning om social trygghet föreskriva om möjligheten att meddela beslut om rätten till invalidpension och om rätten att söka ändring i ett sådant beslut. Bestämmelsen är nödvändig med tanke på säkerställandet av en enhetlig rättspraxis.

Bestämmelsen motsvarar 129 § i ArPL.

127 §. Tid för sökande av ändring. Tiden för sökande av ändring är 30 dagar från den dag då en part har fått del av ett beslut fattat av pensionskassan eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Om ändringssökanden i samband med besvaren inte visar något annat, anses han eller hon ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som ändringssökanden har uppgett. Motsvarande bestämmelser finns i 59 § 1 mom. och 59 §

4 mom. i gällande SjPL. Bestämmelsen motsvarar 130 § i ArPL.

128 §. Grundbesvär över debitering. Bestämmelsen om grundbesvär i 59 b § i gällande SjPL föreslås bli preciserad så att även en arbetstagare som anser att arbetsgivaren har innehållit arbetstagarens försäkringsavgift i strid med lagen skall ha möjlighet att anföra grundbesvär. I praktiken har sådana grundbesvär undersökts vid besvärinstanserna, och preciseringen påverkar därför inte vedertagen tillämpningspraxis. Också arbetsgivaren kan enligt nuvarande praxis anföra grundbesvär över debitering av försäkringsavgift. Grundbesvär skall alltid anföras skriftligen hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden senast inom två år efter debiteringsåret. Om grundbesvär anföras med anledning av utmätning, gäller enligt det föreslagna 2 mom. dessutom vad som föreskrivs om grundbesvär angående skatter och avgifter. På detta sätt kan den som anför grundbesvär avbryta verkställigheten av utmätningen. Ansökan om avbrytande av verkställigheten inlämnas till utmätningssmannen, som överlämnar handlingarna till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Bestämmelsen motsvarar 131 § i ArPL.

129 §. Inlämnande av besvärsskrift. Till paragrafen fogas den bestämmelse i 59 a § 1 mom. i SjPL som anger till vilken instans besvärsskrivelsen skall lämnas. Bestämmelsen motsvarar 132 § i ArPL.

130 §. Rättelse av beslut i samband med sökande av ändring. Besvär behandlas alltid först som ett självrättelseärende vid pensionskassan. Om yrkandena till alla delar kan godkännas ger pensionskassan ett rättelsebeslut i ärendet. Den som delgivits ett sådant beslut har rätt att söka ändring i beslutet. Om pensionskassan endast delvis godkänner yrkandena, ger den ett interimistiskt beslut i ärendet. Skillnaden jämfört med den gällande lagen är att pensionskassan i en sådan situation skall ge ett interimistiskt beslut. För närvarande kan pensionskassan ge ett interimistiskt beslut i en sådan situation. I det interimistiska beslutet får ändring fortfarande inte sökas. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 59 a § 2 och 3 mom. i SjPL.

I 2 och 3 mom. föreskrivs om det förfarande som skall tillämpas i fråga om en besluts-

sammanställning som getts av pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt. Pensionskassan skall alltid i egenskap av sista pensionsanstalt före behandlingen av ärendet begära utlåtande om besvären av en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn, om besvären gäller pensionskydd som handhas av en sådan pensionsanstalt. Om det endast är fråga om bedömning av arbetsförmågan behöver utlåtande dock inte begäras. Om samtliga pensionsanstalter vilkas beslut besvären gäller godkänner ändringssökandens yrkanden, ger pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt en ny, rättad besluts-sammanställning. Även i sådana fall då besvären gäller enbart bedömning av arbetsförmågan och pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, ger pensionskassan en ny, rättad besluts-sammanställning. Den som delgivits en sådan rättad besluts-sammanställning har rätt att söka ändring i denna. Motsvarande bestämmelser finns i 59 a § 5-7 mom. i gällande SjPL.

Bestämmelsen motsvarar 133 § i ArPL.

131 §. Överföring av besvär till besvärinstans. Om pensionskassan inte rättar det överklagade beslutet skall kassan överföra besvärsskriften jämte sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Med besvär avses förutom den egentliga besvärsskriften även alla handlingar som ansluter sig till besvären. Tidsfristen för överföring av arbetspensionsärenden till besvärsnämnden föreslås vara 30 dagar från besvärstidens utgång. Ifall det är fråga om besvär som gäller ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden gett, skall besvärsskriften överföras till försäkringsdomstolen inom den nämnda tiden. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 59 a § 3 mom. i SjPL.

I 2 mom. föreskrivs om en situation, där pensionskassan godkänner ändringssökandens yrkanden efter det att besvärsskriften redan har inlämnats till besvärinstansen. Till den del pensionskassan godkänner yrkandena kan den ge ett interimistiskt beslut i ärendet. Pensionskassan skall utan dröjsmål underrätta besvärinstansen om det interimistiska beslutet. I ett sådant interimistiskt beslut kan ändring inte sökas separat. Motsvarande be-

stämmelse finns i slutet av 59 a § 3 mom. i gällande SjPL. I en sådan situation kan pensionskassan såsom också för närvarande ge ett interimistiskt beslut, men den är inte förpliktad till det såsom i en situation enligt 130 §.

Pensionskassan kan enligt 3 mom. avvika från den tidsfrist på 30 dagar som nämns i 1 mom., om inhämtandet av den tilläggsutredning som krävs för behandling av besvären förutsätter detta. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 59 a § 4 mom. i gällande SjPL.

Eftersom pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt i andra ärenden än sådana som enbart gäller bedömning av arbetsförmågan innan ärendet behandlas skall begära ett utlåtande av pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn till den del besvären gäller pensionskydd som handhas av en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn, har pensionskassan enligt 4 mom. 60 dagar på sig att behandla ett sådant ärende. Om någon av de pensionsanstalter inom den offentliga sektorn som har gett utlåtande i ärendet inte rättar sitt beslut i enlighet med ändringssökandens krav, skall besvärsskriften och de utlåtanden som getts med anledning av den inom 60 dagar från besvärstidens utgång tillställas besvärinstansen. Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i slutet av 59 a § 6 mom. i gällande SjPL.

Bestämmelsen motsvarar 134 § i ArPL.

132 §. Besvär som inkommit efter besvärstidens utgång. Besvär kan tas upp till behandling trots att de anlänt efter besvärstidens utgång, om det finns vägande orsaker till förseningen. Motsvarande bestämmelse finns i 60 § i gällande SjPL. Bestämmelsen motsvarar 135 § i ArPL.

133 §. Verkställighet av beslut. Bestämmelserna om verkställighet av beslut i 60 a § 1 och 2 mom. i gällande SjPL överförs till denna paragraf. Bestämmelsen motsvarar 136 § i ArPL.

134 §. Rättelse av skriv- eller räknefel. Bestämmelsen i 61 a § 2 mom. i gällande SjPL om rättelse av skriv- eller räknefel tas in i paragrafen. Ett uppenbart skriv- eller räknefel

eller andra jämförbara klara fel i beslutet skall enligt förslaget rättas. Ett fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part. Bestämmelsen motsvarar 137 § i ArPL.

135 §. Rättelse av sakfel. Till paragrafen fogas bestämmelsen i 61 a § 1 mom. i gällande SjöPL om rättelse av sakfel. Pensionskassan kan undanröja ett felaktigt beslut som den fattat och avgöra ärendet på nytt, om beslutet grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades. Någon rättelse av beslutet till en parts nackdel kan dock inte ske utan partens samtycke. Bestämmelsen motsvarar 138 § i ArPL.

136 §. Rättelse av lagakraftvunnet beslut på basis av ny utredning. Pensionskassan skall pröva ett ärende som avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut på nytt, om ny utredning framkommer i ärendet. Ett tidigare lagakraftvunnet beslut hindrar inte i ett sådant fall beviljande av en förmån eller justering av en redan beviljad pension till ett större belopp. Också besvärnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen kan vid behandlingen av besvärärenden bevilja en pension som genom ett tidigare lagakraftvunnet beslut förvägrats eller justera en pension till ett större belopp än pensionen genom ett lagakraftvunnet beslut beviljats, om sådan ny utredning framkommer i ärendet som motiverar detta. Enligt den föreslagna 34 § gäller vad som här föreskrivs om pensioner även rehabiliteringspenning och rehabiliteringstilllägg. En motsvarande bestämmelse finns i 61 § 2 mom. i gällande SjöPL. Bestämmelsen motsvarar 139 § i ArPL.

137 §. Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. I paragrafen föreskrivs om undanröjande av beslut som meddelas av pensionskassan. Enligt 1 mom. kan besvärnämnden för arbetspensionsärenden undanröja ett beslut eller en beslutssammanställning som pensionskassan meddelat. För närvarande är det försäkringsdomstolen som har denna behörighet. Till försäkringsdomstolen inkommer årligen sammanlagt ca 2 500 ansökningar om undanröjande av beslut, av vilka domstolen godkänner ca 80 procent. Att en så stor del av ansökningarna om undanröjande

av beslut förkastas beror på att beslutet hade kunnat rättas av den inrättning som meddelat beslutet utan att någon ansökan om undanröjande av beslutet hade behövts. Av process-ekonomiska skäl vore det ändamålsenligt att ansökningarna om undanröjande av pensionskassans beslut behandlas i första besvärinstans, dvs. i besvärnämnden för arbetspensionsärenden. För att parternas rättskydd skall kunna säkerställas, skall det vara möjligt att hos försäkringsdomstolen söka ändring i besvärnämndens beslut gällande en ansökan om undanröjande av beslut. En motsvarande ändring har också gjorts i 140 § i ArPL.

Besvärnämnden för arbetspensionsärenden kan undanröja ett lagakraftvunnet beslut, om det grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller om beslutet uppenbart står i strid med lag. Yrkande om undanröjande av beslut kan framställas av pensionskassan eller en part. Ansökan om undanröjande av ett beslut skall göras inom fem år från det att beslutet har vunnit laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut dock undanröjas också när ansökan har gjorts mer än fem år efter det att beslutet har vunnit laga kraft. Innan beslut fattas i ärendet skall besvärnämnden bereda parterna tillfälle att bli hörda. En motsvarande bestämmelse i fråga om försäkringsdomstolen finns i 61 § 1 mom. i gällande SjöPL.

I 2 mom. föreskrivs om undanröjande av beslut som besvärnämnden för arbetspensionsärenden gett. I förhållande till gällande SjöPL är bestämmelsen ny och motsvarar bestämmelsen i ArPL. En part kan hos försäkringsdomstolen ansöka om undanröjande av besvärnämndens beslut under samma förutsättningar som undanröjande av pensionskassans beslut kan sökas hos besvärnämnden. Därigenom avgör inte besvärnämnden ett yrkande om undanröjande av sitt eget beslut, utan ärendet avgörs av den högsta besvärinstansen för pensionsärenden, dvs. försäkringsdomstolen. Försäkringsdomstolen kan även undanröja sitt eget beslut.

Om pensionskassan yrkar att ett beslut skall undanröjas, kan den enligt 3 mom. ställa in utbetalningen av en pension eller betala pensionen enligt sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt. En motsvarande be-

stämmelse finns i 61 § 1 mom. i gällande SjPL.

III AVDELNINGEN. **Bestämmelser om ordnande av försäkring och fördelning av kostnader**

10 kap. **Ordnande av pensionsskydd och avgifter till pensionskassan**

Ordnande av pensionsskydd

138 §. Arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionsskydd för arbetstagarna. Paragrafen är ny i förhållande till den gällande SjPL. Om detta föreskrivs för närvarande indirekt i 1 § 1 mom. i SjPF. Enligt det gällande sjömanspensionssystemet ingås inget uttryckligt avtal för att ordna pensionsskyddet, utan försäkringen ordnas så att arbetsgivaren i enlighet med 1 § 1 mom. i SjPF redovisar försäkringsavgifterna till pensionskassan och gör också de anmälningar till pensionskassan som avses i 1 § 2 mom. i SjPF. I den föreslagna paragrafen föreskrivs om arbetsgivarens skyldighet att för sina arbetstagare ordna pensionsskydd enligt denna lag inom samma tid som redovisningen av försäkringsavgifterna numera skall göras, dvs. arbetsgivaren skall försäkra sina arbetstagare senast den 10 dagen i den andra kalendermånaden efter lönebetalningen. Något uttryckligt försäkringsavtal om ordnandet av pensionsskyddet ingås inte heller framöver.

139 §. Anmälningar som krävs för ordnandet och skötseln av pensionsskydd. Paragrafen är ny i förhållande till den gällande SjPL. Bestämmelser om detta ingår för närvarande i 1 § 2 mom. i SjPF. Den föreslagna paragrafen avviker från 1 § 2 mom. i SjPF såtillvida att arbetsgivarens anmälningsskyldighet tydligare än för närvarande gäller de uppgifter som med tanke på ordnandet av pensionsskydd anses vara väsentliga och att bl.a. det faktum beaktats att en granskning per anställningsförhållande vad pensionsskyddet beträffar inte längre behövs. För ordnandet och skötseln av pensionsskyddet skall arbetsgivaren till pensionskassan anmäla sina identifieringsuppgifter, dvs. arbetsgivarens företags- och organisationsnummer (FO-nummer), om arbetsgivaren är en juridisk

person, och personbeteckning, om arbetsgivaren är en fysisk person. Dessutom skall arbetsgivaren månatligen särskilt för var och en av de arbetstagare som är anställd hos arbetsgivaren och som omfattas av denna lag anmäla följande uppgifter: arbetstagarens namn, arbetstagarens personbeteckning, arbetstagarens arbetsinkomst under kalendermånaden, arbetstagarens antal dagar i kalendermånaden som skall beaktas vid beräkningen av sänkt pensionsålder enligt 9 § och arbetstagarens tjänsteställning vid utgången av kalendermånaden. Med tjänsteställning avses uppgift om arbetstagaren hör till manskapet eller befälet, vilket är av betydelse för fastställandet av sänkt pensionsålder enligt 9 §. Tjänsteställning meddelas pensionskassan i enlighet med Sjöfartsverkets sjömansregister.

140 §. Arbetsgivarens rätt att få ett beslut om den arbetsinkomst som ligger till grund för försäkringen. Arbetsgivaren har rätt att få ett beslut av pensionskassan om huruvida den lön eller ett annat vederlag som betalas till arbetstagaren är sådan arbetsinkomst utifrån vilken arbetsgivaren skall ordna pensionsskydd enligt denna lag. En i sak motsvarande bestämmelse finns i 17 a § i gällande SjPL. Bestämmelsen motsvarar 151 § i ArPL.

Avgifter till pensionskassan

141 §. Pensionsförsäkringsavgift. Enligt 1 mom. är arbetsgivaren och arbetstagaren skyldiga att vardera betala en lika stor pensionsförsäkringsavgift till pensionskassan för att bekosta pensionsskyddet enligt denna lag. Paragrafens 1 mom. motsvarar i sak bestämmelsen i 3 § 1 mom. i gällande SjPL. Försäkringsavgiften fastställs utifrån den arbetsinkomst för arbetstagaren som enligt 78 § i denna lag berättigar till pension. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer såsom också för närvarande på ansökan av pensionskassan procentsatserna för arbetsgivarens och arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift.

I 2 mom. konstateras att också staten deltar i de kostnader som SjPL föranleder. I 152 § föreskrivs om statens andel.

142 §. Innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift, betalning av pensionsförsäkringsavgift och indrivning av ar-

betstagarens pensionsförsäkringsavgift. Paragrafen motsvarar i sak 5 § i gällande SjöPL och 1 § 1 mom. i SjöPF. Enligt 1 mom. är en arbetsgivare skyldig att på lönen till en arbetstagare i sjömansbefattning innehålla den pensionsförsäkringsavgift som arbetstagaren skall betala till pensionskassan. Arbetsgivaren skall enligt 2 mom. betala de försäkringsavgifter som arbetsgivaren innehåller på arbetstagarens lön och sin egen motsvarande pensionsförsäkringsavgift till pensionskassan senast på förfallodagen för pensionsförsäkringsavgiften, dvs. den 10 dagen i den andra kalendermånaden efter den lönebetalningsperiod som avses i 18 § 3 mom. i sjömanslagen. Inom samma tid skall arbetsgivaren kalendermånadsvis också sända pensionskassan en redovisning över pensionsförsäkringsavgifterna av vilken för varje fartyg framgår beloppet av de pensionsförsäkringsavgifter som innehållits på arbetstagarnas löner och arbetsgivarens motsvarande pensionsförsäkringsavgift. Om arbetsgivaren inte inom föreskriven tid till pensionskassan har betalt den försäkringsavgift som arbetsgivaren har innehållit, har kassan rätt att inkräva avgiften på arbetstagarens vägnar. Bestämmelser om pensionskassans rätt att inkräva pensionsförsäkringsavgift finns i 3 mom., och de motsvarar fullständigt 5 § 3 mom. i gällande SjöPL.

143 §. Retroaktiv innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift. Till paragrafen överförs bestämmelsen i 9 § i gällande SjöPL utan ändringar i dess sakinnehåll. I paragrafen föreskrivs att om innehållning av den försäkringspremie som nämns i 142 § 1 mom. till någon del inte blivit verkställd eller om någon innehållning över huvud taget inte har gjorts, har arbetsgivaren rätt att innehålla det felande beloppet på lön som senare utbetalas till den försäkrade. Innehållningen skall likväl ske före utgången av det andra kalenderåret efter utbetalningen av lönen. Med tanke på tillämpningen av bestämmelsen har det ingen betydelse av vilken orsak innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringspremie inte gjorts i tid.

144 §. Innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift på lön som betalas av en ställföreträdande betalare. I paragrafen föreskrivs att en arbetstagares pensionsför-

säkringsavgift skall innehållas också på lön som betalas av en ställföreträdande betalare som avses i 78 § 1 mom., eftersom även den lön som betalas av en ställföreträdande betalare ingår i den arbetsinkomst som ligger till grund för pensionskydd enligt denna lag. Den ställföreträdande betalaren är skyldig att göra innehållning. Bestämmelsen motsvarar i tillämpliga delar 152 § 3 mom. i ArPL.

145 §. Arbetsgivarens ansvar för arbetstagarens pensionsförsäkringsavgifter som inte har innehållits. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i 6 § i gällande SjöPL. Enligt paragrafen är arbetsgivaren ansvarig gentemot pensionskassan för den pensionsförsäkringsavgift som arbetsgivaren inte har innehållit på arbetstagarens lön.

146 §. Dröjsmålsränta på pensionsförsäkringsavgift. Paragrafen motsvarar till sitt sakinnehåll bestämmelsen i 8 § 1 mom. i gällande SjöPL. Om arbetsgivaren har försummat att betala pensionsförsäkringsavgiften till pensionskassan senast på förfallodagen, skall arbetsgivaren till pensionskassan för dröjsmålstiden betala en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Bestämmelsen motsvarar 164 § i ArPL.

147 §. Utsökning av pensionsförsäkringsavgifter. Paragrafens 1 mom. motsvarar 8 § 2 mom. andra meningen i gällande SjöPL. Enligt den får en pensionsförsäkringsavgift som fastställts med stöd av denna lag jämte dröjsmålsränta fortfarande utmätas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i ut-sökningsväg (367/1961). En motsvarande bestämmelse finns i 159 § i ArPL.

Enligt 2 mom. får försäkringsavgifter, om vilkas betalning en sådan förbindelse som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten har getts, utmätas hos den som gett förbindelsen på det sätt som föreskrivs i 1 mom. Bestämmelsen motsvarar 8 § 3 mom. i gällande SjöPL.

I 3 mom. föreskrivs att om arbetsgivaren eller den som har gett en förbindelse som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten är ett samfund eller en sammanslutning, för vars förpliktelser en delägare eller bolagsman svarar såsom för egen skuld, kan en pensionsförsäkringsavgift som fastställts med stöd av denna lag utmätas hos delägaren eller bolagsmannen på det sätt

som föreskrivs i 1 mom. Bestämmelsen motsvarar delvis preciserad 8 § 4 mom. i gällande SjPL. En motsvarande bestämmelse om delägares eller bolagsmäns ansvar vid samfund eller sammanslutningar finns i 156 § i ArPL.

148 §. *Preskription av pensionsförsäkringsavgifter.* Preskriptionstiden för pensionsförsäkringsavgifter föreslås bli förkortad från tio år enligt nuvarande SjPL till fem år, eftersom inte heller de inkomster som berättigar till pension enligt den föreslagna bestämmelsen i 81 § kommer att utredas retroaktivt för längre tid än fem år. Pensionskassan skall fastställa en försäkringsavgift som baserar sig på denna lag inom fem år från den förfallodag för pensionsförsäkringsavgiften som anges i 142 §.

Enligt lagen om införande av denna lag skall den föreslagna preskriptionstiden på fem år införas stegvis på så sätt att försäkringsavgiften under 2007 och 2008 fortfarande kan påföras retroaktivt för tio år. Därefter förkortas tiden med ett år i taget, så att en preskriptionstid på fem år tillämpas från och med 2013. Bestämmelser om övergångstiden föreskrivs i lagen om införande av denna lag. Bestämmelser om preskriptionstiden för försäkringsavgifter ingår för närvarande i 8 § 2 mom. första meningen i gällande SjPL.

Paragrafens 2 mom. är nytt. Där föreslås ett undantag från den preskriptionstid på fem år som anges i 1 mom. I de fall då en arbetstagares arbetsinkomst med stöd av arbetstagens, arbetsgivarens eller pensionskassans utredning utökas retroaktivt med pensionsberättigande arbetsinkomster enligt denna lag som är mer än fem år gamla, kan pensionskassan utifrån dessa arbetsinkomster fastställa försäkringsavgiften inom tio år från den dag då denna avgift för anställningen i fråga skulle ha förfallit till betalning.

Bestämmelsen motsvarar 158 § i ArPL.

149 §. *Återbetalning när arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift har innehållits utan grund.* Paragrafen är ny i förhållande till den gällande SjPL. I den gällande lagen finns ingen bestämmelse som förpliktar en arbetsgivare att till arbetstagaren återbetala en pensionsförsäkringsavgift som har innehållits utan grund. Därför har besvärinstanserna inom arbetspensionssystemet inte kunnat

förplikta en arbetsgivare att till arbetstagaren återbetala en sådan pensionsförsäkringsavgift som innehållits utan grund, även om de i sina beslut har påpekat att avgiften har innehållits utan grund. Den bestämmelse som föreslås i denna paragraf skall enligt förslaget rätta till detta missförhållande. Enligt den föreslagna bestämmelsen skall arbetsgivaren på arbetstagarens yrkande till arbetstagaren återbetala en pensionsförsäkringsavgift som hos arbetstagaren tagits ut utan grund eller till för högt belopp. Om arbetstagens pensionsförsäkringsavgift har tagits ut t.ex. för kostnadsersättning som arbetsgivaren har betalat arbetstagaren, för en post som har karaktären av skadestånd eller för någon annan post som inte beaktas när pensionen bestäms, har försäkringsavgiften tagits ut utan grund och skall på yrkande av arbetstagaren återbetalas till honom eller henne. Med stöd av bestämmelsen kan arbetstagaren av en besvärinstans som avses i denna lag få ett verkställbart beslut om återbetalning av pensionsförsäkringsavgiften, och återbetalning behöver då inte sökas hos allmän underrätt. Bestämmelsen motsvarar 161 § i ArPL.

150 §. *Preskription av återbetalning av pensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund och av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift som innehållits på arbetstagarens lön utan grund.* I paragrafen föreskrivs om när återbetalning av en pensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund eller av en fordran på en arbetstages pensionsförsäkringsavgift som innehållits utan grund skall preskriberas. En fordran som gäller återbetalning av en pensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund preskriberas efter fem år från den dag då försäkringsavgiften betalades, och en fordran som gäller återbetalning av en arbetstages pensionsförsäkringsavgift som innehållits utan grund preskriberas efter fem år från den dag då avgiften innehölls, om preskriptionen inte avbrutits innan dess. För närvarande preskriberas fordringar som gäller återbetalning av försäkringsavgifter som betalats utan grund efter 10 år. Tiden föreslås bli förkortad till fem år i analogi med debiteringstiden för försäkringsavgiften. Den föreslagna preskriptionstiden på fem år skall införas stegvis på så sätt att försäkringsavgiften under 2007 och 2008 fortfarande kan påföras

retroaktivt för tio år. Därefter förkortas tiden med ett år i taget, så att en preskriptionstid på fem år tillämpas från och med 2013. Bestämmelser om övergångstiden föreskrivs i lagen om införande av denna lag. Om preskription av försäkringsavgifter föreskrivs för närvarande i 8 § 5 mom. i SjöPL. Bestämmelsen är ny till den del den gäller arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgifter som innehållits utan grund. Motsvarande bestämmelser finns i 162 § i ArPL och i 9 § i lagen om införande av ArPL.

151 §. Förhöjning på grund av försummelse. Paragrafens 1 mom. motsvarar till sitt sakinnehåll bestämmelsen i 7 § i gällande SjöPL. Om arbetsgivaren försummar att göra den månadsanmälan som nämns i 139 § eller om den redovisning som avses i 142 § 2 mom. är felaktig eller om någon redovisning inte alls har lämnats och felet inte rättas eller redovisningen inte lämnas inom en av pensionskassan fastställd skälig tid, kan kassan utifrån de uppgifter som den inhämtat eller, i brist på sådana, enligt uppskattning påföra arbetsgivaren eller den som har gett pensionskassan en förbindelse enligt 4 § 2 mom. 4 punkten om betalning av försäkringsavgiften en försäkringsavgift som höjts till högst det dubbla beloppet. I 2 mom. föreskrivs om vilka omständigheter pensionskassan skall beakta när förhöjd pensionsförsäkringsavgift för tiden för försummelsen fastställs. Momentet stämmer överens med motsvarande bestämmelse i ArPL. För att trygga arbetsgivarens rättsskydd skall pensionskassan på begäran meddela arbetsgivaren ett överklagbart beslut om den förhöjda pensionsförsäkringsavgiften.

I 163 § i ArPL finns en bestämmelse om förhöjd arbetspensionsförsäkringsavgift på grund av försummelse.

152 §. Statens andel. Staten deltar enligt förslaget liksom för närvarande i de kostnader som förmånerna för sjömän enligt denna lag föranleder. Paragrafens 1 mom. motsvarar 4 § 1 mom. i gällande SjöPL, men har till sin ordalydelse preciserats så att staten förutom i de kostnader som föranleds av pensionerna dessutom med en lika stor andel också deltar i de kostnader som föranleds av rehabiliteringspenningar. Preciseringsen motsvarar nuvarande tillämpningspraxis. Enligt denna

bestämmelse är staten fortfarande skyldig att till pensionskassan betala en tredjedel av alla de pensioner och rehabiliteringspenningar enligt denna lag som pensionskassan eller någon annan pensionsanstalt betalar. I 2 mom. bestäms i överensstämmelse med 4 § 2 mom. i gällande SjöPL att staten varje år till sjömanspensionskassan i förskott skall betala ett belopp som svarar mot det belopp som staten enligt uppskattning skall betala som sin andel enligt 1 mom. Närmare bestämmelser om betalning av statens andel och förskott utfärdas som för närvarande genom förordning av statsrådet.

11 kap. **Fördelningen av kostnader mellan pensionsanstalterna**

153 §. Fastställande av pensionens ansvarsfördelningsdel. Till paragrafen överförs till sitt sakinnehåll oförändrade 3 a § 1 mom. och ingressen i 2 mom. i gällande SjöPL. Enligt 1 mom. ansvarar pensionskassan ensam för pensionen enligt denna lag till den del som pensionen överstiger ett belopp som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare. I 2 mom. konstateras att för det belopp av pensionen enligt denna lag som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare och för hela beloppet av rehabiliteringspenningen ansvarar pensionskassan enligt vad som föreskrivs i 154—159 §. I 3 mom. bestäms i överensstämmelse med 3 a § 4 mom. i gällande SjöPL att bestämmelser om de grunder för beräkningen av den i 1 och 2 mom. angivna pensionen enligt denna lag som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

154 §. Pensionskassans ansvar för ålderspensionen. Bestämmelserna i 3 a § 2 mom. 1 punkten i gällande SjöPL föreslås bli överförda till denna paragraf med oförändrat innehåll men med preciserad ordalydelse. Enligt 1 punkten används 65 års ålder fortfarande som kalkylerad pensionsålder vid fondering av ålderspension. En halv procent av en försäkrads arbetsinkomster fonderas för arbetspensioner till utgången av året före det år under vilket den försäkrade fyller 55 år. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer beräkningsgrunderna när det gäller fondering

av ålderspension.

Enligt 2 punkten svarar pensionskassan för det belopp som i enlighet med 155 § och beräkningsgrunderna har överförts till den del som pensionskassan svarar för, och enligt 3 punkten svarar pensionskassan också för det belopp som separat har överförts på dess ansvar. T.ex. i samband med den arbetspensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2005 kom man överens om att öka fonderingen av ålderspension.

Motsvarande bestämmelser finns i 174 § i ArPL.

155 §. Komplettering av ålderspensionsansvaren med en avsättningskoefficient för pensionsansvaret. Paragrafen är ny i förhållande till gällande SjPL. Den motsvarar 171 § 1 mom. i ArPL, enligt vilken de fonderade delarna av ålderspensionerna bl.a. i syfte att dämpa trycket på höjning av framtida försäkringsavgifter årligen kompletteras med ett belopp som beräknas med hjälp av avsättningskoefficienten för pensionsansvaret. Det årliga värdet av avsättningskoefficienten ingår i social- och hälsovårdsministeriets grunder för beräkning av den försäkringstekniska ansvarsskulden.

156 §. Pensionskassans ansvar för invalidpensionen. Bestämmelserna i 3 a § 2 mom. 2 punkten i gällande SjPL föreslås bli överförda till denna paragraf med oförändrat innehåll. Enligt 1 mom. skall, när pensionskassans andel av invalidpensionen räknas ut, de arbetsinkomster som under de två sista kalenderåren före pensionsfallet är försäkrade i pensionskassan sättas i relation till det sammanlagda beloppet av de inkomster som under den nämnda tiden utgör grund för alla arbetsinkomster som försäkrats enligt pensionslagarna och för de socialförsäkringsförmåner som betalats för oavlönad tid då pension har tjänats in. De pensionsanstalter som anges i ArPL och pensionskassan ansvarar gemensamt för den del av pensionen som motsvarar andelen inkomster som under den nämnda tiden är försäkrade enligt andra lagar än denna lag och ArPL, i relation till alla inkomster under tvåårsperioden. Pensionen bekostas också i det fallet gemensamt, om det sammanlagda beloppet av alla arbetsinkomster är mindre än 12 566,70 euro under de två sista kalenderåren. Pensionskassan svarar

dock inte enligt 2 mom. för invalidpensionen till den del de i pensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag understiger 2 094,45 euro under de nämnda två kalenderåren.

Enligt 3 mom. räknas till invalidpensionen enligt 1 mom. också den del av pensionen som tjänats in enligt ArPL.

I 4 mom. anges de invaliditetsförmåner som pensionsanstalterna bekostar gemensamt. Sådana förmåner är rehabiliteringstillägget i sin helhet, dvs. också till den del som pensionen överstiger ett belopp som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare, pensionsdelar som tjänats in för oavlönad tid, förhöjningar med stöd av indexjusteringar av pensionen och engångsförhöjningar av invalidpensionen.

Motsvarande bestämmelser finns i 175 § i ArPL.

157 §. Pensionskassans ansvar för rehabiliteringspenningen och övriga rehabiliteringskostnader. Till denna paragraf överförs bestämmelserna i 3 a § 2 mom. 2 punkten i gällande SjPL, ändrade utifrån ändringarna i bestämmelserna om rehabilitering i denna lag. Dessa bestämmelser reglerar hur pensionskassans ansvar för rehabiliteringspenningen och övriga rehabiliteringskostnader bestäms. Enligt 1 mom. är pensionskassans ansvar för rehabiliteringspenningen lika stort som dess ansvar för en invalidpension som den försäkrade skulle ha rätt till om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då rehabilitering söks.

En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 12 § 3 mom. i gällande APL överförs till 2 mom. Enligt momentet är det enbart den pensionsanstalt som ombesörjer rehabiliteringen som svarar för andra rehabiliteringskostnader än de som orsakas av rehabiliteringsstödet och rehabiliteringspenningen.

Motsvarande bestämmelser finns i 176 § i ArPL.

158 §. Pensionsanstalternas ansvar för pensionsdel som intjänats för oavlönad tid. Den bestämmelse i 3 a § 2 mom. 4 punkten i gällande SjPL som anger hur pensionskassans ansvar för pensionsdelar som tjänats in för oavlönad tid bestäms, överförs enligt förslaget som sådan till denna paragraf. Alla

pensionsanstalter, inom såväl den privata som den offentliga sektorn, ansvarar för pension som tjänats in för oavlönad tid. Ansvaret för dessa kostnader fördelas årligen mellan pensionsanstalterna i förhållande till de lönebelopp som för varje år försäkrats i respektive pensionsanstalt. Eventuella förskott och slutliga avgifter liksom även tidpunkterna för betalningen av dem anges i de ansvarsfördelningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer. Bestämmelsen motsvarar 178 § i ArPL.

159 §. *Pensionskassans ansvar för förmåner som skall bekostas gemensamt.* Till denna paragraf överförs i preciserad form den bestämmelse i 3 a § 2 mom. 3 punkten i gällande SjöPL som föreskriver vilka förmåner som pensionskassan och de pensionsanstalter som har hand om pensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare skall bekosta gemensamt och hur detta ansvar fördelas mellan pensionsanstalterna. I 1 mom. räknas de förmåner upp som pensionsanstalterna gemensamt ansvarar för. Dessa förmåner inkluderar dock inte pensionsdelar som tjänats in för oavlönad tid.

Pensionskassan och de pensionsanstalter som har hand om pensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare ansvarar för kostnaderna för de förmåner som skall bekostas gemensamt till den del dessa inte bekostas av någon annan. Närmare bestämmelser om fördelningen av de utgifter som skall bekostas gemensamt föreskrivs i 2 och 3 mom. och genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Bemyndigande om att utfärda förordning finns i 4 mom.

Paragrafen svarar mot 179 § i ArPL sådan den lyder med de ändringar som föreslås i denna proposition.

160 §. *Ansvar till följd av pensionskassans eller en annan pensionsanstalts konkurs.* Paragrafen är ny när det gäller SjöPL. Den motsvarar bestämmelsen i 12 § 4 mom. i gällande APL i vilken pensionsanstalternas gemensamma ansvar vid konkurs regleras. I paragrafen bestäms om gemensamt ansvar för de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt ArPL och pensionskassan, om någon av de ovan avsedda pensionsanstalterna gått i konkurs. Pensionskassan och de pensionsanstalter som omfattas av ArPL ansvarar ge-

mensamt för de pensioner, rehabiliteringsförmåner, förhöjningar till följd av indexjusteringar eller frivilliga tilläggsförmåner enligt ArPL som helt eller delvis inte längre är tryggade till följd av en pensionsanstalts konkurs. Ansvaret fördelas mellan de pensionsanstalter som avses i paragrafen i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsinkomsterna. Närmare bestämmelser om hur pensionsanstalternas gemensamma ansvar för konkurs i praktiken realiserar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Enligt 2 mom. ansvarar samma pensionsanstalter då även gemensamt för det utjämningsbelopp om vilket föreskrivs i 14 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag eller i 79 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor. Pensionsanstalternas och pensionskassans ansvar begränsas till att gälla bara det minimibelopp av utjämningsbeloppet som bestämts i de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt.

Paragrafen svarar mot 181 § i ArPL sådan den lyder med de ändringar som föreslås i denna proposition.

161 §. *Ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader och utredning av kostnader.* Det föreslås att en hänvisningsbestämmelse tas in i paragrafen enligt vilken pensionskassans ansvar för Pensionskyddscentralens kostnader fastställs så som bestäms i 180 § i lagen om pension för arbetstagare. I fråga om arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift, utredning av kostnader, beslut om kostnadsfördelning samt pensionskassans och övriga pensionsanstalters rätt att komma överens om kostnadsfördelningen tillämpas bestämmelserna i 182—185 § i ArPL. Det är inte nödvändigt att i SjöPL särskilt föreskriva om de nämnda frågorna, dvs. närmast om kostnadsfördelningen inom pensionssystemet.

12 kap. Tillsynen över ordnandet av försäkring

162 §. *Pensionskassans skyldighet att utöva tillsyn.* I paragrafen föreskrivs om pensionskassans skyldighet att utöva tillsyn. Pensionskassan skall aktivt övervaka att ar-

betsgivarna fullgör sin försäkringsskyldighet. Målet är att förebygga och så snabbt som möjligt upptäcka och utreda olika slags försummelser när det gäller att ordna försäkring. Övervakningen utförs i första hand genom att uppgifterna i olika register jämförs. I gällande SjPL finns ingen motsvarande bestämmelse.

I 186 § 1 mom. i ArPL finns en motsvarande allmän bestämmelse om Pensionsskyddscentralens övervakningsskyldighet enligt ArPL. I SjPL bestäms att pensionskassan är skyldig att sköta denna övervakning.

163 §. Pensionskassans och Pensionsskyddscentralens inspektionsrätt. Pensionskassan och Pensionsskyddscentralen har enligt förslaget rätt att företa inspektion i arbetsgivarens lokaler och att vidta andra tillsynsåtgärder för att utreda om arbetsgivaren har fullgjort sina skyldigheter enligt denna lag. Andra tillsynsåtgärder kan behövas i de fall då lönebokföringen, arbetstidsbokföringen och annat behövligt material inte finns i arbetsgivarens lokaler utan t.ex. hos en bokföringsbyrå, hos ett annat av arbetsgivarens företag som de facto sköter företagets förvaltning eller hos den företrädare som avses i 4 a § i lagen om utstationerade arbetstagare (1146/1999) eller hos den faktiska arbetsgivaren i de fall då rederiverksamheten bedrivs i någon annans än den faktiska arbetsgivarens namn. Den arbetsgivare eller den arbetsgivares företrädare som inspektionen gäller skall vid inspektionen för pensionskassan eller Pensionsskyddscentralen lägga fram allt material som kan inverka på arbetsgivarens skyldighet att ordna försäkring enligt denna lag och på försäkringsavgiftens belopp. Pensionskassan och Pensionsskyddscentralen har rätt att få handräckning av polisen och andra myndigheter för att kunna företa en inspektion. Bara polisen eller skattemyndigheten får företa en inspektion i företagarens bostad.

Paragrafen svarar mot 188 § i ArPL som föreskriver att de pensionsanstalter som sköter verkställigheten av ArPL och Pensionsskyddscentralen har rätt att företa en inspektion för att utreda hur skyldigheten att ordna försäkring enligt ArPL har fullgjorts.

164 §. Kringgående och missbruk av skyldigheten att ordna pensionsskydd. Enligt den

föreslagna paragrafen skall pensionskassan vid tillämpningen av denna lag handla enligt sakens faktiska natur eller syfte, om en rättshandling har getts en sådan form som inte motsvarar sakens faktiska natur eller syfte för att skyldigheten att ordna pensionsskydd skall kunna kringgåas, för att en försäkringsavgift skall kunna undvikas, för att pensionsskydd utan grund skall kunna ordnas eller av något annat skäl. Missbruk föreligger också om någon för att få pension anmäler att ett anställningsförhållande har upphört trots att det i själva verket fortgår oförändrat. I gällande SjPL finns ingen motsvarande bestämmelse.

Bestämmelsen motsvarar 189 § 1 mom. i ArPL. Någon bestämmelse som motsvarar 189 § 2 mom. i ArPL tas enligt förslaget inte in i SjPL, eftersom arbetsgivaren enligt SjPL inte har självrisk när det gäller arbetstagares invalidpension.

165 §. Pensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri. Bestämmelser om straffrättsligt ansvar vid försummelse av skyldigheten att ordna försäkring enligt SjPL finns i 62 § i gällande SjPL, och en paragraf med motsvarande innehåll finns också i APL i fråga om försummelse av skyldigheten att ordna pensionsförsäkring enligt APL. I samband med att ArPL stadfästes fogades till 29 kap. i strafflagen nya 4 a och 4 b § i vilka i fråga om ArPL föreskrivs om arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri och grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri. I denna paragraf föreslås att de ovannämnda bestämmelserna i strafflagen tillämpas också när arbetsgivaren eller en företrädare för denne på det sätt som avses i nämnda bestämmelser har brutit mot sina skyldigheter enligt denna lag. Därigenom motsvarar straffbestämmelserna vid förseelser mot bestämmelserna om att ordna pensionsskydd i denna lag på samma sätt som i ArPL den straffskala som tillämpas i fråga om beskattning. Påföljden för arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri kan enligt förslaget vara böter eller fängelse i högst två år och för grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

En motsvarande bestämmelse om arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri finns i 190 § i ArPL.

IV AVDELNINGEN. Pensionskassans förvaltning

13 kap. Pensionskassans ledning

166 §. *Pensionskassans fullmäktige och styrelse.* Det föreslås att en bestämmelse som motsvarar 35 § 1 mom. i gällande SjöPL tas in i paragrafen. Enligt denna bestämmelse har pensionskassan en styrelse och fullmäktige. En person får inte samtidigt vara medlem i både fullmäktige och styrelsen.

167 §. *Utnämmande av fullmäktige och fullmäktiges sammansättning.* Det föreslås att 43 § 1—3 mom. i gällande SjöPL tas in i paragrafen med oförändrat sakinhåll med undantag för fullmäktiges sammansättning. Enligt 1 mom. utnämns fullmäktige för pensionskassan av social- och hälsovårdsministeriet för tre kalenderår i sänder. Fullmäktige har tretton medlemmar och personliga suppleanter för dem. Av medlemmarna och deras suppleanter skall två företrädare social- och hälsovårdsministeriet samt en kommunikationsministeriet. Av de övriga medlemmarna och deras suppleanter skall fem företrädare arbetsgivarna och fem arbetstagarna. Av de sistnämnda skall tre företrädare manskapet, en däcksbefälet och en maskinbefälet.

Enligt 2 mom. skall social- och hälsovårdsministeriet förordna en av fullmäktige till ordförande för fullmäktige och en till vice ordförande.

Enligt 3 mom. skall social- och hälsovårdsministeriet innan de medlemmar och de suppleanter för dem som företräder arbetsgivarna och arbetstagarna utses inhämta förslag till medlemmar och suppleanter från varje erkänd organisation inom respektive område. När fullmäktige utses skall ministeriet följa förslagen. Om en organisation inte framställer ett korrekt förslag inom den tid ministeriet bestämmer, skall ministeriet likväl verkställa utnämningen.

Vad som bestäms om medlemmarna i fullmäktige tillämpas enligt 4 mom. på motsvarande sätt på suppleanterna. Momentet motsvarar till sitt innehåll 35 § 4 mom. i gällande SjöPL.

168 §. *Behörighetsvillkor för medlem i fullmäktige.* Bestämmelserna i paragrafen motsvarar 35 § och 35 a § i gällande SjöPL

om behörighetsvillkor för medlemmar i fullmäktige. Enligt 1 mom. 1 punkten får den som är omyndig, försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud inte vara medlem av fullmäktige. Enligt 1 mom. 2 punkten skall minst hälften av medlemmarna i fullmäktige vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte social- och hälsovårdsministeriet ger pensionskassan rätt att göra undantag från detta. Enligt 1 mom. 3 punkten skall den som är medlem i fullmäktige ha kännedom om sjöfart, försäkringsbranschen eller placeringsverksamhet.

Fullmäktiges ordförande eller vice ordförande skall enligt 2 mom. ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet. Bestämmelsen motsvarar 35 a § 1 mom. i gällande SjöPL, dock med den ändringen att tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet i detta lagförslag ändrats till god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamheten.

169 §. *Fullmäktigemedlems avgång eller entledigande.* Enligt 1 mom. kan en medlem i fullmäktige avgå från sitt uppdrag under fullmäktiges mandattid. En medlem kan också entledigas från sitt uppdrag under mandattiden, om det finns synnerliga skäl till det. En motsvarande bestämmelse finns i 43 § 4 mom. i gällande SjöPL, dock med den skillnaden att det i den föreslagna bestämmelsen på finska används uttrycket "jäsenen erottaminen" i stället för "jäsenen vapauttaminen" som i den gällande bestämmelsen. På svenska används däremot verbet "entlediga" i såväl den gällande som den föreslagna paragrafen.

I 2 mom. föreskrivs att om en medlem avgår eller entledigas under fullmäktiges mandattid skall i hans eller hennes ställe utses en ny medlem för den återstående tiden. Momentet svarar mot 43 § 5 mom. i gällande SjöPL i övrigt förutom att man i överensstämmelse med den finska ordalydelsen i 1 mom. använder verbformen "erottaminen" i stället för "vapauttaminen". I den svenskspråkiga bestämmelsen används verbet "entlediga" i vardera fallet.

170 §. *Fullmäktiges arvoden.* Det föreslås att en bestämmelse som motsvarar 35 § 5 mom. i gällande SjöPL tas in i paragrafen. Enligt denna bestämmelse fastställer social-

och hälsovårdsministeriet fullmäktiges arvoden, som skall betalas av pensionskassans medel.

171 §. Fullmäktiges uppgifter. En bestämmelse om fullmäktiges uppgifter, som motsvarar 44 § 1 mom. i gällande SjöPL, tas in i paragrafen. Fullmäktige beslutar om de allmänna principerna för pensionskassans verksamhet och övervakar styrelsens och verkställande direktörens verksamhet. Fullmäktige sammanträder till ordinarie möte minst en gång per kalenderår, senast inom juni.

172 §. Sammankallande av fullmäktige. En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 46 § 1 mom. i gällande SjöPL tas in i 1 mom. Fullmäktige sammankallas enligt momentet av fullmäktiges ordförande eller av styrelsen.

Enligt 2 mom. skall kallelse till möte tillställas varje fullmäktig och hans eller hennes suppleant under uppgiven adress med ett rekommenderat brev, som skall sändas med posten minst två veckor före ett ordinarie och minst en vecka före ett extra möte. Paragrafen motsvarar 46 § 2 mom. i gällande SjöPL.

173 §. Styrelsemedlems rätt att närvara på fullmäktiges möte. Paragrafen är ny. Enligt paragrafen skall medlemmarna i styrelsen beredas tillfälle att närvara och yttra sig på fullmäktiges möte. Paragrafen motsvarar bestämmelsen i 10 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, enligt vilken medlemmarna i arbetspensionsförsäkringsbolaget styrelse har motsvarande rätt att delta i bolagsstämman.

174 §. Fullmäktiges ordinarie möte. Bestämmelsen i 44 § 2 mom. i gällande SjöPL tas som sådan in i paragrafen. I paragrafen räknas de ärenden upp som skall behandlas vid fullmäktiges ordinarie möte.

175 §. Fullmäktiges extra möte. I 1 mom. finns bestämmelser om när fullmäktiges extra möte skall hållas. En motsvarande bestämmelse finns i 45 § i gällande SjöPL. Fullmäktiges extra möte skall hållas, om Försäkringsinspektionen så förordnar eller styrelsen finner det nödvändigt eller minst sex medlemmar i fullmäktige skriftligen yrkar sådant möte för behandling av ett visst uppgivet ärende. Om revisorerna på grund av verkställd granskning finner det nödvändigt, skall extra möte sammankallas på yrkande av dem.

I 2 mom. finns en bestämmelse som motsvarar 46 § 3 mom. i gällande SjöPL, i vilken föreskrivs att extra möte skall hållas inom en månad efter det att yrkande om det framställts till fullmäktiges ordförande eller styrelsen.

176 §. Ärenden som skall avgöras vid fullmäktiges möte. I 1 mom. begränsas de beslut som fullmäktige får fatta på samma sätt som i 48 § 1 mom. i gällande SjöPL. Enligt detta får vid fullmäktiges möte inte fattas beslut i andra ärenden än de som enligt lag skall behandlas vid mötet eller som särskilt har nämnts i kallelsen. Utan hinder av detta kan dock beslut fattas om nytt möte för behandling av ett visst ärende.

I 2 mom. tas bestämmelsen i 48 § 2 mom. i gällande SjöPL in i paragrafen. Enligt denna bestämmelse skall en medlem i fullmäktige som önskar få ett ärende behandlat vid ett möte meddela fullmäktiges ordförande eller styrelsen om detta minst två veckor före den tidpunkt då möteskallelsen senast skall sändas, och ett på detta sätt anmält ärende skall nämnas i möteskallelsen. Om kallelse då redan har gått ut, skall saken särskilt meddelas fullmäktige på det sätt som föreskrivs i 172 § 2 mom.

177 §. Beslut vid fullmäktiges möte. Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar till sitt sakinhåll bestämmelsen i 47 § 1 mom. i gällande SjöPL. Enligt detta fattas beslut vid fullmäktiges möte med enkel majoritet. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst. Omröstning skall ske med slutna sedlar, om en tredjedel av de närvarande yrkar det.

I 2 mom. tas en bestämmelse enligt 47 § 2 mom. i gällande SjöPL in enligt vilken en fullmäktig inte får rösta i en sak som berör honom eller henne personligen.

178 §. Fullmäktiges mötesprotokoll. Bestämmelserna i 49 § i gällande SjöPL om att protokoll skall föras vid fullmäktiges möte tas till sitt sakinhåll oförändrade in i paragrafen.

179 §. Utnämmande av styrelsen och styrelsens sammansättning. En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 36 § 1 mom. i gällande SjöPL tas in i 1 mom. Enligt momentet utnämner social- och hälsovårdsministeriet, med de undantag som anges nedan, för fyra kalenderår i sänder pensionskassans styrelse,

som består av fem medlemmar och av de personliga suppleanter som har utsetts för dem. Av dessa är den medlem som ministeriet utser ordförande och samtidigt representant för staten, och denna medlems suppleant är vice ordförande. Av de övriga medlemmarna skall två företräda arbetsgivarna och två arbetstagarna. Av arbetstagarnas representanter företräder den ena manskapet och den andra befälet. Den medlem som representerar befälet utses för ett kalenderår i sänder så att däcksbefälet och maskinbefälet turvis är företrädda i styrelsen.

I 2 mom. finns bestämmelser om att förslag från de organisationer som företräder arbetsgivarna och arbetstagarna skall inhämtas vid utnämning av styrelsemedlemmar. Enligt momentet skall social- och hälsovårdsministeriet innan de medlemmar och de suppleanter för dem som företräder arbetsgivarna och arbetstagarna utses inhämta förslag till medlemmar och suppleanter från varje erkänd organisation inom respektive område. När styrelsen utses skall ministeriet följa förslagen. Om en organisation inte lämnar ett korrekt förslag inom den tid ministeriet bestämmer, skall ministeriet likväl verkställa utnämningen. En motsvarande bestämmelse finns i 36 § 2 mom. i gällande SjöPL.

Vad som bestäms om medlemmarna i styrelsen tillämpas enligt 3 mom. på motsvarande sätt på suppleanterna. Momentet motsvarar 35 § 4 mom. i gällande SjöPL.

180 §. Behörighetsvillkor för styrelsemedlemmar. Bestämmelserna i paragrafen motsvarar bestämmelserna om behörighetsvillkor för medlemmarna i styrelsen i 35 § och 35 b § i gällande SjöPL. Enligt 1 mom. 1 punkten får den som är omyndig, försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud inte vara medlem av styrelsen. Enligt 1 mom. 2 punkten skall minst hälften av medlemmarna i styrelsen vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte social- och hälsovårdsministeriet ger pensionskassan rätt att göra undantag från detta. Bestämmelsen i 35 b § 1 mom. i gällande SjöPL tas in i 1 mom. 3 punkten. Enligt denna punkt skall styrelsemedlemmarna ha gott anseende.

Enligt 2 mom. skall styrelsens ordförande och vice ordförande ha god kännedom om

arbetspensionsförsäkringsverksamhet och i styrelsen skall finnas god sakkunskap om sjöfartsbranschen och om placeringsverksamhet. Bestämmelsen motsvarar 35 b § 1 mom. i gällande SjöPL, dock med den ändringen att tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet och tillräcklig sakkunskap om sjöfartsbranschen och om placeringsverksamhet har ändrats till god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamheten samt god sakkunskap om sjöfartsbranschen och om placeringsverksamhet.

Kraven på en höjning av behörighetsvillkoren grundar sig på de ändringar i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som träder i kraft vid ingången av 2007 och genom vilka behörighetsvillkoren för styrelsemedlemmarna i ett arbetspensionsförsäkringsbolag skärps. Tillsammans innebär dessa krav i praktiken att behörighetsnivån höjs vid valet av styrelsemedlemmar.

181 §. Styrelsemedlems avgång och entledigande. Enligt 1 mom. kan en medlem i styrelsen avgå från sitt uppdrag under styrelsens mandattid. En styrelsemedlem kan också entledigas från sitt uppdrag under mandattiden, om det finns synnerliga skäl till det. En motsvarande bestämmelse finns i 36 § 3 mom. i gällande SjöPL, dock med den skillnaden att det i den föreslagna bestämmelsen på finska används uttrycket "jäsenen erottaminen" i stället för "jäsenen vapauttaminen" som i den gällande bestämmelsen. På svenska används däremot verbet "entlediga" i såväl den gällande som den föreslagna paragrafen.

I 2 mom. föreskrivs att om en styrelsemedlem avgår eller entledigas under fullmäktiges mandattid skall i hans eller hennes ställe utses en ny medlem för den återstående tiden. Momentet svarar mot 36 § 3 mom. i gällande SjöPL i övrigt förutom att man i överensstämmelse med den finska ordalydelsen i 1 mom. använder verbformen "erottaminen" i stället för "vapauttaminen". I den svenskspråkiga bestämmelsen används verbet "entlediga" i vartdera fallet.

182 §. Sammankallande av styrelsen. En bestämmelse enligt vilken styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller verkställande direktören och som motsvarar bestämmelsen i 38 § 1 mom. i gällande SjöPL tas in i 1 mom.

Enligt 2 mom. skall ordföranden sammankalla styrelsen, om minst två av styrelsens medlemmar skriftligen yrkar detta för behandling av ett visst uppgivet ärende. Paragrafen motsvarar 38 § 2 mom. i gällande SjPL.

183 §. Styrelsens arbete i sektioner. Bestämmelsen i 36 § 4 mom. i gällande SjPL tas in i paragrafen. Enligt denna paragraf har styrelsen rätt att arbeta i sektioner, till vilka också kan höra ledande tjänstemän vid pensionskassan.

184 §. Styrelsens uppgifter. Bestämmelserna i 37 § i gällande SjPL om styrelsens uppgifter och styrelsens rätt att anförtro någon sektion eller medlem eller någon tjänsteman vid pensionskassan avgörandet av sina ärenden tas in i paragrafen. I förteckningen över uppgifter i paragrafen nämns en ny uppgift i punkt 10 enligt vilken styrelsen skall sköta de ärenden som enligt lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden hör till styrelsens uppgifter. Nämda lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Enligt 3 mom. utfärdar Försäkringsinspektionen närmare föreskrifter om hur den interna kontrollen och riskhanteringen skall ordnas.

185 §. Styrelsens beslutförhet och jäv för styrelsemedlemmar. En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 38 § 3 mom. i gällande SjPL tas in i 1 mom. Styrelsen är beslutför, då ordföranden och två andra medlemmar, av vilka den ena skall företräda arbetsgivarna och den andra arbetstagarna, är närvarande och ense om beslutet. I andra fall krävs för beslutförhet att ordföranden och minst tre andra medlemmar är närvarande.

I 2 mom. finns bestämmelser om jäv för styrelsemedlemmarna. Enligt momentet får en styrelsemedlem inte delta i behandlingen av ett ärende som gäller ett avtal mellan styrelsemedlemmen och pensionskassan. En styrelsemedlem får inte heller delta i behandlingen av ett ärende som gäller avtal mellan pensionskassan och tredje part, om styrelsemedlemmen i ärendet har ett väsentligt intresse som kan stå i strid med pensionskassans intresse. Vad som i paragrafen föreskrivs om avtal tillämpas på motsvarande sätt på andra rättshandlingar samt på rättegångar

och annan talan. Bestämmelsen svarar mot bestämmelserna om jäv för styrelseledamöter i den nya aktiebolagslagen.

186 §. Styrelsens beslutsfattande. I 1 mom. föreskrivs att styrelsen skall fatta beslut om godkännande av placeringsplanen med två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna. I övriga ärenden fattar styrelsen beslut med enkel majoritet. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst. En motsvarande bestämmelse finns i 38 § 4 mom. i gällande SjPL.

En bestämmelse som i sak motsvarar bestämmelsen i 38 § 5 mom. första meningen i gällande SjPL tas in i 2 mom. Enligt detta moment har den som särskilt bemyndigats av den erkända befälsorganisation vars representant enligt 179 § 1 mom. inte är medlem av styrelsen rätt att närvara vid styrelsens sammanträde och att delta i överläggningarna.

187 §. Verkställande direktör. I paragrafen föreskrivs om verkställande direktören samt om behörighetsvillkoren för verkställande direktören och om hans eller hennes uppgifter. Motsvarande bestämmelse finns i 39 a § i gällande SjPL. Enligt 1 mom. skall pensionskassan ha en verkställande direktör som utnämns av pensionskassans styrelse. Pensionskassan kan ha en ställföreträdare för verkställande direktören som utnämns av dess styrelse. Enligt 2 mom. skall verkställande direktören ha gott anseende och ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning. Enligt 3 mom. skall verkställande direktören sköta pensionskassans löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall sörja för att pensionskassans bokföring är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett betryggande sätt.

188 §. Delgivning till pensionskassan. Bestämmelserna i 42 § i gällande SjPL om när stämning eller annan delgivning anses ha kommit pensionskassan till handa tas till sitt sakinnehåll oförändrade in i paragrafen.

189 §. Tecknandet av pensionskassans namn. Bestämmelserna i 41 § i gällande SjPL om tecknandet av pensionskassans namn tas till sitt sakinnehåll oförändrade in i paragrafen.

190 §. Skadeståndsskyldighet. Bestämmel-

serna i 50 § i gällande SjPL om skadeståndsskyldighet för en medlem av styrelsen och fullmäktige, verkställande direktören och en i 184 § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen tas till sitt sakinnehåll oförändrade in i paragrafen.

14 kap. Revision av pensionskassan

191 §. Tillämplig lag. Enligt 1 mom. gäller i fråga om revision av pensionskassan vad som föreskrivs i kapitlet om revision i lagen om pension för sjömän och i den nya revisionslagen (/2006). Paragrafens 1 mom. motsvarar till sitt innehåll 51 § 1 mom. i gällande SjPL, dock så ändrad att i bestämmelsen hänvisas till den nya revisionslagen.

På revision av pensionskassan tillämpas enligt 2 mom. de bestämmelser i kap. 5 i den nya revisionslagen som gäller sammanslutningar som med tanke på allmänt intresse är betydande och om vilka föreskrivs i revisionsdirektivet. Dessa bestämmelser motsvarar bestämmelserna om revision av och revisorer vid sådana företag som är föremål för offentlig handel. På pensionskassan tillämpas dessutom vad som i 40 § 3 mom. 1 punkten i revisionslagen bestäms om kvalitetskontroll av revision vid sammanslutningar som är föremål för offentlig handel.

Enligt 2 mom. lämnar Försäkringsinspektionen vid behov anvisningar om revision av pensionskassan. Momentet motsvarar 51 § 5 mom. i gällande SjPL.

192 §. Val av revisorer och revisorernas behörighet. Enligt 1 mom. skall för revision av pensionskassans bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse samt förvaltning utses minst två revisorer och revisorssuppleanter som skall uppfylla motsvarande behörighetsvillkor. Minst en revisor och en revisorssuppleant skall vara CGR-revisor eller en CGR-sammanslutning enligt 2 § 2 mom. i revisionslagen. Paragrafens 1 mom. motsvarar 51 § 2 mom. första och andra meningen i gällande SjPL. Med avvikelse från gällande lag behöver i momentet dock inte föreskrivas att endast en godkänd revisor kan vara revisor för pensionskassan, eftersom en revisor enligt den nya revisionslagen alltid skall vara en revisor som avses i revisionslagen. I 193 § föreskrivs särskilt om revisorernas mandatpe-

riod.

Bestämmelser om övervakningsrevisorer och dessas behörighet finns i 2 mom., som svarar mot 51 § 3 mom. i gällande SjPL. Enligt momentet skall en revisor utses att såsom övervakningsrevisor sörja för att pensionskassans bokföring och förvaltning övervakas effektivt under räkenskapsperioden. Dessutom skall en revisor eller revisorssuppleant utses till ställföreträdare för övervakningsrevisorn. Övervakningsrevisorn och dennes ställföreträdare skall vara en CGR-revisor eller en CGR-sammanslutning som avses i 2 § 2 punkten i revisionslagen.

193 §. En revisors mandattid. En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 51 § 2 mom. första meningen i gällande SjPL, dvs. att revisorerna utses för en räkenskapsperiod i sänder, tas in i 1 mom.

En bestämmelse om när revisorns uppdrag upphör finns i 2 mom. och den svarar mot 51 § 2 mom. tredje meningen i gällande SjPL. Enligt momentet upphör revisorns uppdrag vid det ordinarie möte som pensionskassans fullmäktige håller efter räkenskapsperiodens utgång eller om en ny revisor har valts i stället för den revisor som sköter uppdraget.

194 §. Rätt att kräva förordnande av revisor. Bestämmelserna om rätten att kräva förordnande av revisor i 51 a § i gällande SjPL tas till sitt sakinnehåll oförändrade in i 1, 2 och 4 mom. Paragrafens 3 mom. är nytt. Enligt det skall Försäkringsinspektionen be Centralhandelskammaren om ett utlåtande innan den förordnar en revisor för pensionskassan, när det gäller en situation som avses i 1 mom. 2 punkten i vilken Försäkringsinspektionen förordnar revisorn. Nämnda punkt gäller revisorns behörighet och oberoende. Eftersom Centralhandelskammarens revisionsnämnd ansvarar för godkännande av en person som revisor och övervakning av revisorns oberoende kan Försäkringsinspektionen inte fatta beslut utan att höra revisionsnämnden.

195 §. Revisorernas anmälningsskyldighet. Bestämmelserna i 51 b § i gällande SjPL om revisorernas skyldighet att till Försäkringsinspektionen anmäla sådana omständigheter och beslut som gäller pensionskassan tas till sitt sakinnehåll oförändrade in i paragrafen.

15 kap. **Pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse**

196 §. Tillämpliga lagar. Bestämmelserna i 54 § 1–5 mom. i gällande SjPL om de lagar, bestämmelser på lägre nivå och Försäkringsinspektionens föreskrifter som skall tillämpas på pensionskassans bokföring och vid upprättandet av bokslut, verksamhetsberättelse och koncernbokslut tas till sitt sakinnehåll oförändrade in i paragrafen.

197 §. Tillämpliga förordningar, föreskrifter och anvisningar. Bestämmelserna i 54 a § 1–5 mom. i gällande SjPL tas till sitt sakinnehåll oförändrade in i paragrafen.

198 §. Försäkringsinspektionens rätt att bevilja pensionskassan undantag. Bestämmelsen i 54 a § 6 mom. i gällande SjPL om att Försäkringsinspektionen kan bevilja undantag tas till sitt sakinnehåll oförändrad in i paragrafen.

199 §. Överlämnande av bokslutet och verksamhetsberättelsen till revisorerna. Bestämmelsen i 54 § 6 mom. i gällande SjPL tas in i paragrafen. Enligt paragrafen skall bokslutet och verksamhetsberättelsen lämnas till revisorerna minst en månad innan pensionskassans fullmäktige håller möte.

16 kap. **Pensionskassans ansvarsskuld och täckningen av ansvarsskulden**

200 §. Bokföring av ansvarsskuld. Bestämmelserna om bokföringen av pensionskassans ansvarsskuld och täckningen av den finns enligt förslaget i ett eget kapitel. Den föreslagna paragrafen motsvarar till sitt innehåll 3 § 3 mom. i gällande SjPL. Enligt paragrafen skall pensionskassan såsom ansvarsskuld bokföra de medel som behövs för att täcka de framtida utgifterna för ordnandet av pensionskyddet enligt denna lag i den mån sådana inkomster i pensionskassan som inte skall användas för andra ändamål förslår för att täcka de nämnda utgifterna.

201 §. Täckning av ansvarsskulden. En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 56 § 2 mom. i gällande SjPL om täckning av ansvarsskulden tas in i 1 mom. Enligt paragrafen skall pensionskassan täcka den ansvarsskuld som avses i 200 §, skulden enligt

den ansvarsfördelning som avses i 183 § i lagen om pension för arbetstagare, skulden enligt den ansvarsfördelning som avses i 147 § i lagen om pension för företagare, skulden till staten till följd av 152 § samt skulden till följd av försäkringsavgifter med iakttagande av bestämmelserna i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden och dessutom med beaktande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 10 kap. 3 § 3 mom. 3 och 7 punkten i lagen om försäkringsbolag.

202 §. Beräkningsgrunder för den försäkringstekniska ansvarsskulden. Paragrafen är ny i förhållande till gällande SjPL. Enligt paragrafen meddelas pensionskassan grunderna för beräkning av den försäkringstekniska ansvarsskulden genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Grunderna innehåller de scheman med vilka pensionskassan räknar ut de storheter för ansvarsskulden som behövs för ansvarsfördelningen. Samma scheman används i praktiken vid arbetspensionsförsäkringsbolag. I paragrafen hänvisas dessutom till bestämmelserna i 152 § 1 och 153–160 mom. i denna lag i fråga om pensionskassans ansvar för ålders- och invalidpensioner samt till bestämmelserna i 167, 168, 170 och 171 § i lagen om pension för arbetstagare i fråga om beräkningsgrunder och bestämning av ansvarsskulden. I de nämnda paragraferna i lagen om pension för arbetstagare förskrivs om innehållet och uppgörandet av pensionsanstaltens beräkningsgrunder.

17 kap. **Placering av pensionskassans medel**

203 §. Ordandet av placeringsverksamheten. I 1 mom. tas en bestämmelse in som motsvarar 56 § 1 mom. första meningen i gällande SjPL. Enligt den skall pensionskassans placeringsverksamhet vara oavhängig och pensionskassan skall ha tillräcklig personal med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

I 2 mom. finns en bestämmelse med motsvarande innehåll som i 56 § 6 mom. i gällande SjPL. Enligt detta moment meddelar Försäkringsinspektionen vid behov föreskrifter om den oavhängighet i fråga om placer-

ingsverksamheten som avses i 1 mom., om anlitaandet av tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster i anslutning till placeringsverksamheten, hjälptjänster och med dem jämförbara tjänster som kompletterar placeringsverksamheten och som avses i 1 mom.

204 §. Placeringsplan. Bestämmelserna i 56 a § i gällande SjöPL om styrelsens skyldighet att för pensionskassan göra upp en plan för placeringen av dess tillgångar, dvs. en placeringsplan, tas med preciserad lydelse in i paragrafen.

205 §. Begränsningar som gäller placeringarna. Enligt 1 mom. får pensionskassans tillgångar inte användas för ändamål som är främmande för dess verksamhet. Momentet motsvarar till sitt innehåll 56 § 3 mom. första meningen i gällande SjöPL.

I 2—4 mom. finns bestämmelser om de begränsningar i gällande SjöPL som gäller pensionskassans rätt att äga andra sammanslutningar. I 2 mom. finns en bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 56 § 3 mom. andra meningen i gällande SjöPL och enligt vilken pensionskassan inte utan tillstånd av Försäkringsinspektionen får förvärva bestämmanderätt enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen i en sammanslutning som bedriver annan rörelse än försäkringsrörelse, om inte sammanslutningens verksamhet kan anses ha samband med arbetspensionsförsäkringsrörelsen och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om en bostads- eller fastighetssammanslutning.

Enligt 3 mom. får pensionskassan varken ensam eller tillsammans med sina dottersamfund utan tillstånd av Försäkringsinspektionen äga mer än tio procent av aktierna, medlemsandelarna eller bolagsandelarna och inte mer än tio procent av det röstetal som samtliga aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar medför i ett kreditinstitut eller finansiellt institut som står under offentlig övervakning eller i en sådan holdingsammanslutning som utövar bestämmande inflytande i dem och som avses i 4 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (1607/1993), med undantag för fondbolag. Momentet motsvarar 56 § 4 mom. i gällande SjöPL.

Till innehav enligt 2 och 3 mom. hänförs även sådana aktier och det röstetal de medför

som pensionskassan kan teckna utifrån en optionsrätt eller ett konvertibelt skuldebrev. En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 56 § 5 mom. i gällande SjöPL tas in i 4 mom.

18 kap. Pensionskassans solvens

Solvens och verksamhetskapital

206 §. Försäkringsteknisk analys. Bestämmelsen i 3 § 6 mom. i gällande SjöPL om att pensionskassan skall göra en försäkringsteknisk analys av sitt tillstånd minst vartannat år eller oftare, om Försäkringsinspektionen anser det vara motiverat, tas in i paragrafen. Om det då konstateras att avgifterna inte tryggar pensionskassans solvens eller att de är alltför höga, skall pensionskassan utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om detta och göra en framställning hos social- och hälsovårdministeriet om ändring av avgifterna.

Enligt 18 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag är maximibeloppet för ett pensionsförsäkringsbolags verksamhetskapital solvensgränsens fyrdubbla belopp. En överskridning av maximibeloppet förutsätter att arbetspensionsförsäkringsbolaget vidtar åtgärder för att överföra överskottet från det ofördelade till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret. Eftersom inget tilläggsförsäkringsansvar (ofördelat eller fördelat) har fastställts för pensionskassan är motsvarande åtgärder inte tillämpliga. Det fyrdubbla beloppet av solvensgränsen kan anses vara tecken på att Sjömanspensionskassans solvens är för hög och att kassan borde göra framställning om sänkning av försäkringsavgifterna.

207 §. Ordnande av solvensen. Enligt paragrafen skall pensionskassans verksamhetskapital och övriga omständigheter som inverkar på pensionskassans solvens ordnas på ett sätt som tryggar de försäkrades förmåner, med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och kostnaderna samt kalkylerbara övriga osäkerhetsfaktorer. Paragrafen motsvarar 3 § 4 mom. i gällande SjöPL.

208 §. Beräkning av solvensgräns och verksamhetskapital. En bestämmelse om verksamhetskapital och beräkning av det som motsvarar bestämmelsen i 3 § 5 mom. i gäl-

lande SjPL tas in i denna paragraf.

Pensionskassans solvensgräns beräknas enligt lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden. I paragrafen preciseras att summan av den försäkringstekniska skulden och den kalkylerade del som skall reserveras för fluktuationer i försäkringsrisker skall användas för beräkningen av solvensgränsen.

Med pensionskassans verksamhetskapital avses det belopp med vilket pensionskassans tillgångar skall anses överstiga pensionskassans skulder och andra därmed jämförbara förbindelser med iakttagande i tillämpliga delar av 11 kap. 2 och 5 § i lagen om försäkringsbolag. Pensionskassan iakttar 11 kap. 2 § 5, 6 och 11 punkten samt 5 § 2, 5 och 7—10 punkten i lagen om försäkringsbolag.

Bestämmelserna om den ansvarsskuld som skall användas vid beräkningen av solvensgränsen och verksamhetskapitalet, som tidigare utfärdats genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet (350/2003), tas in i paragrafen.

209 §. Planer för fastställande av solvensgränsen. Paragrafen är ny i förhållande till gällande SjPL. Bestämmelsen motsvarar 17 och 20 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Enligt 17 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag är minimibeloppet av ett arbetspensionsförsäkringsbolags verksamhetskapital två tredjedelar av solvensgränsen. Om arbetspensionsförsäkringsbolagets verksamhetskapital underskrider minimibeloppet av verksamhetskapitalet, skall arbetspensionsförsäkringsbolaget för godkännande tillstålla Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning. På samma sätt skall det enligt 20 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag förfaras, om bolagets verksamhetskapital, ökat med den del som överstiger utjämningsansvarets minimibelopp, underskrider solvensgränsen.

Enligt 20 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag skall ett arbetspensionsförsäkringsbolag till Försäkringsinspektionen för godkännande överlämna en plan för kortfristig finansiering, om bolagets verksamhetskapital understiger hälften av minimibeloppet av verksamhetskapitalet, dvs. en tredjedel av solvensgränsen.

Pensionskassan har ingen del som överstiger utjämningsansvarets minimibelopp. En direkt tillämpning av 20 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag innebär således att planen för återställande av en sund finansiell ställning skall lämnas till Försäkringsinspektionen när verksamhetskapitalet underskrider solvensgränsen, men också när verksamhetskapitalet understiger minimibeloppet av verksamhetskapitalet. För att undvika överlappning väljs i den föreslagna paragrafen som gräns den högre gränsen, dvs. solvensgränsen. Enligt 1 mom. skall pensionskassan alltså utan dröjsmål för godkännande tillstålla Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning, om pensionskassans verksamhetskapital underskrider solvensgränsen.

För pensionskassan behöver i enlighet med vad som ovan sagts inget minimibelopp av verksamhetskapitalet fastställas. Enligt 2 mom. skall pensionskassan således utan dröjsmål för godkännande tillstålla Försäkringsinspektionen en plan för kortfristig finansiering, om kassans verksamhetskapital underskrider en tredjedel av solvensgränsen.

210 §. Anvisningar om solvens och verksamhetskapital. Bestämmelserna i 3 § 8 mom. i gällande SjPL tas in i paragrafen. Enligt dessa lämnar Försäkringsinspektionen vid behov närmare anvisningar om den framställning om ändring av avgifterna och den försäkringstekniska analys som avses i 206 § samt om de planer som avses i 209 §.

19 kap. Tillsynen över pensionskassan

211 §. Tillsynen över pensionskassan och lämnande av uppgifter om verksamheten. Bestämmelserna i 57 § i gällande SjPL om att pensionskassan står under Försäkringsinspektionens tillsyn och att pensionskassan är skyldig att lämna uppgifter om sin verksamhet till Försäkringsinspektionen och social- och hälsovårdsministeriet tas till sitt sakinnehåll oförändrade in i paragrafen.

212 §. Försäkringsinspektionens rätt att utfärda förbud, ge en uppmaning eller framställa straffyrkande. Bestämmelserna i 58 § i gällande SjPL om Försäkringsinspektionens rätt att utfärda förbud, ge en uppmaning eller framställa straffyrkande till pensionskassan

tas med ändrad ordalydelse men oförändrat sakinnehåll in i paragrafen.

213 §. Sökande av ändring i Försäkringsinspektionens beslut. I 1 mom. anges för tydlighetens skull att ändring i beslut som Försäkringsinspektionen meddelat med stöd av 212 § kan sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999).

Enligt 2 mom. kan beslut av Försäkringsinspektionen som meddelats med stöd av 212 § 1 mom. verkställas även om besvär har anförts. Om besvär mot ett beslut av Försäkringsinspektionen som avses i momentet anförts kan besvärmyndigheten dock med stöd av 32 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996) förbjuda att beslutet verkställs eller bestämma att verkställigheten skall avbrytas. Paragrafens 2 mom. tillämpas inte på Försäkringsinspektionens beslut om att förelägga vite, utan Försäkringsinspektionen kan be länsstyrelsen i Södra Finlands län döma ut vite först när beslutet om vitesföreläggande har vunnit laga kraft.

214 §. Förbud att överlåta och pantsätta egendom. I paragrafen hänvisas till 31 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, i vilken föreskrivs att förbud att överlåta och pantsätta egendom gäller också överlåtelse och pantsättning av pensionskassans egendom.

V AVDELNINGEN. **Särskilda föreskrifter**

20 kap. **Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter**

I detta kapitel föreslås bestämmelser om rättigheterna och skyldigheterna att erhålla och utlämna uppgifter samt att hemlighålla dessa uppgifter vid verkställigheten av denna lag. I den gällande SjöPL finns inga särskilda bestämmelser om att utlämna, erhålla och hemlighålla uppgifter, utan det konstateras i 64 § i gällande SjöPL att om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar dessutom vad som föreskrivs i 17 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 e §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1 och 3—5 mom. samt 17 j § i APL.

Detta kapitel innehåller sådana bestämmel-

ser om att utlämna, få och hemlighålla uppgifter som gäller arbetsgivare som är skyldiga att försäkra sina arbetstagare enligt denna lag och arbetstagare som omfattas av förmånerna i denna lag. När det är fråga om utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter mellan pensionsanstalterna eller Pensionsskyddscentralen och myndigheterna är det inte nödvändigt att särskilt föreskriva om detta i denna lag till den del bestämmelserna i ArPL är likadana. När det gäller sådana paragrafer hänvisas därför i denna lag till bestämmelserna i ArPL.

215 §. Tillämpliga bestämmelser. Till denna paragraf överförs, med ändrad ordalydelse men med oförändrat innehåll, bestämmelserna i 17 d § 1 och 2 mom. i APL om offentlighet i fråga om myndigheternas verksamhet och handlingar. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999; nedan offentlighetslagen) tillämpas huvudsakligen på offentligheten i fråga om pensionskassans och Pensionsskyddscentralens handlingar och verksamhet när pensionskassan eller Pensionsskyddscentralen utövar offentlig makt. Om undantag från detta bestäms särskilt genom lag. I 2 mom. föreskrivs om de bestämmelser i offentlighetslagen som tillämpas vid pensionskassan och Pensionsskyddscentralen när de utför uppgifter som hänför sig till verkställigheten av denna lag också när de inte utövar offentlig makt. Paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar till sitt sakinhåll 191 § 1—3 mom. i ArPL.

I 3 mom. finns en bestämmelse som hänvisar till de bestämmelser i ArPL som inte särskilt behöver tas in i denna lag och som tillämpas när denna lag verkställs. När bestämmelserna i ArPL tillämpas avses med pensionsanstalt den pensionskassa som avses i denna lag. I 1 punkten föreskrivs om erhållande av uppgifter om de förvärvsinkomster som behövs för sådan oavlönad tid som berättigar till pension enligt 80 § och om anmälningsförfarandet i anslutning till det. Den tillämpliga bestämmelsen i ArPL finns i 197 §. I 2 punkten bestäms om pensionskassans och Pensionsskyddscentralens rätt att av vissa instanser få uppgifter för avgörande av ärenden enligt denna lag och för verkställande av lagstadgade uppgifter. Den tillämpliga bestämmelsen i ArPL finns i 198 §. I 3 punk-

ten föreskrivs om utlämnande av uppgifter till Pensionsskyddscentralen för beräkning av avsättningskoefficienten för ålderspensionansvaren enligt 202 § i ArPL. I 4 punkten föreskrivs om avgiftsfrihet för uppgifter som skall utlämnas enligt 202 § i ArPL. I 5 punkten bestäms om rätten att lämna ut uppgifter för utredning av brott och missbruk. De uppgifter som vid verkställigheten av denna lag erhållits för ett sådant ändamål kan lämnas ut till ministeriet, skatteförvaltningen och sådana anstalter eller sammanslutningar som sköter det lagstadgade socialskyddssystemet och som administrerar socialskyddsförmåner som påverkas av en pension enligt denna lag. Den tillämpliga bestämmelsen finns i 205 § i ArPL. I 6 punkten bestäms om rätten att i andra situationer än de som nämns i 5 punkten lämna ut uppgifter till myndigheter och till registeransvariga som bedriver kreditupplysningsverksamhet. Sådana uppgifter kan lämnas ut som myndigheterna behöver för skötseln av de uppgifter som föreskrivs i 206 § i ArPL eller som en registeransvarig enligt lag har rätt att föra in i kreditupplysningsregistret. Enligt 7 punkten tillämpas vid verkställigheten av denna lag bestämmelserna i 207 § i ArPL om utlämnande av uppgifter för arbetstagarnas grupplivförsäkring och enligt 8 punkten bestämmelserna i 208 § i ArPL om vidareutlämnande av uppgifter. Bestämmelserna i 209 § i ArPL om ansvaret beträffande den som vidareutlämnar uppgifter och i 210 § i ArPL om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning skall enligt 9 och 10 punkten också tillämpas.

I 4 mom. utsträcks bestämmelserna i 165 och 165 a—165 c § om utlämnande och hemlighållande av uppgifter i lagen om försäkringskassor att i tillämpliga delar gälla också pensionskassans verksamhet när det gäller någon annan verksamhet än verkställandet av pensionsskyddet. Sådan verksamhet är bl.a. pensionskassans associationsrättsliga beslutsfattande, förvaltning och placeringsverksamhet.

216 §. Uppgifter om en arbetsgivares ekonomiska ställning. Enligt offentlighetslagen är handlingar som innehåller uppgifter om en privat affärs- eller yrkeshemlighet sekretessbelagda. Enligt motiveringen till propositionen om offentlighetslagen är begreppet af-

färs- eller yrkeshemlighet rätt snävt. Handlingar som gäller någon annan motsvarande omständighet som har samband med privat näringsverksamhet är sekretessbelagda bara om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle medföra ekonomisk skada för näringsidkaren. Med stöd av offentlighetslagen är andra uppgifter om en arbetsgivare än sådana som innehåller en affärs- eller yrkeshemlighet och som en pensionsanstalt får i samband med verkställigheten av SjPL således i regel offentliga. När det gäller uppgifter som fås i samband med verkställigheten av SjPL och som gäller en arbetsgivares ekonomiska ställning finns det ändå inget allmänt behov av offentlighet. Den bestämmelse i 17 d § 3 mom. i APL, som skall tillämpas vid verkställigheten av SjPL, överförs därför till paragrafen. Enligt denna bestämmelse är också sådana handlingar och uppgifter sekretessbelagda som grundar sig på verkställigheten av denna lag och som gäller arbetsgivarens ekonomiska ställning.

En motsvarande bestämmelse finns i 192 § 1 mom. i ArPL. Bestämmelsen i 192 § 2 mom. behöver inte tas in i SjPL, eftersom endast en pensionsanstalt sköter verkställigheten av SjPL och det därför inte är nödvändigt med utbyte av uppgifter mellan pensionsanstalterna vid verkställigheten av SjPL.

217 §. Arbetstagarnas och de pensionssökandes rätt att få uppgifter. Till 1 mom. överförs med preciserad ordalydelse bestämmelsen i 17 e § 1 mom. i APL om arbetstagares rätt att få uppgifter. Till 2 mom. överförs i preciserad form bestämmelsen i 17 j § i APL om pensionskassans skyldighet att på förhand underrätta de pensionssökande om var uppgifter om dem finns att få och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut. Informationen kan ges på pensionsansökningsblanketten eller på något annat motsvarande sätt. En motsvarande bestämmelse finns i 193 § i ArPL.

218 §. Arbetsgivarnas rätt att få uppgifter. Arbetsgivarna har rätt att för sin bokföring och för fastställandet av försäkringsavgifter som orsakas av förmåner beviljade enligt denna lag av pensionskassan få uppgifter om en förmån enligt denna lag som beviljats arbetstagaren och andra uppgifter som behövs för ovannämnda ändamål. Rätten att få upp-

gifter gäller bara den arbetsgivare hos vilken den som beviljats förmånen är anställd eller som enligt denna lag svarar för pensioner och rehabiliteringspenningar. En bestämmelse om detta finns för närvarande i 17 e § 2 mom. i APL. Bestämmelsen tas med preciserad ordalydelse in i paragrafen. Bestämmelsen motsvarar 194 § i ArPL.

219 §. Arbetsgivarnas skyldighet att lämna uppgifter. Enligt 1 mom. är arbetsgivaren skyldig att till pensionskassan, Pensionskyddscentralen och en besvärinstans som avses i denna lag på begäran lämna ut sådana uppgifter om arbetstagarens arbete och anställningsförhållanden som behövs t.ex. för avgörandet av en pensionsansökan. I 2 mom. avgränsas vilka uppgifter om arbetstagaren pensionskassan kan lämna arbetsgivaren när den ber arbetsgivaren lämna uppgifter för avgörandet av en pensionsansökan. Pensionskassan kan lämna arbetsgivaren bara de sekretessbelagda uppgifter om arbetstagaren som är nödvändiga för att pensionskassans begäran om uppgifter skall kunna preciseras. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 17 § 2 mom. i APL och dessutom i 195 § i ArPL.

220 §. Pensionstagarens utredning om omständigheter i anslutning till pensionens belopp och pensionsrätten. Den allmänna bestämmelsen i 17 b § 6 mom. i APL som gäller pensionstagares underrättelseskyldighet tas in i paragrafen. På de ställen i 3 kap. som gäller respektive pensionslag föreskrivs vilken typ av förändringar pensionstagaren skall underrätta pensionskassan om. En motsvarande bestämmelse finns i 196 § i ArPL.

221 §. Pensionskassans rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn. Paragrafen är ny i förhållande till gällande SjPL. Att ordna arbetspensionsförsäkring är en lagfäst obligatorisk verksamhet med ett viktigt samhälleligt syfte. Tillsynen över skyldigheten att ordna pensionsförsäkring enligt SjPL är för närvarande och kommer enligt den föreslagna 161 § också framöver att vara pensionskassans uppgift. Pensionskassan skall identifiera de arbetsgivare som inte har ordnat pensionskydd för de arbetstagare som omfattas av denna lag eller som har ordnat pensionsförsäkringen på ett bristfälligt sätt. Tillsynen måste vara effektiv eftersom en arbetstagare

kan gå miste om sitt lagstadgade arbetspensionskydd, om arbetsgivaren låter bli att ordna pensionskyddet. Pensionskassan har därför enligt den föreslagna paragrafen rätt att av en arbetsgivare, av en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, av myndigheter och av andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. En motsvarande bestämmelse om Pensionskyddscentralens rätt att få de uppgifter den behöver för tillsyn över att skyldigheten att ordna försäkring enligt ArPL har fullgjorts finns i 199 § 1 mom. första meningen i ArPL.

21 kap. **Kompletterande bestämmelser och ikraftträdande**

222 §. Beslut om beloppet av teoretisk pension. Paragrafen är ny i förhållande till den gällande SjPL. När folkpensionen beräknas för en arbetstagare som har arbetat i ett EU- eller EES-land beaktas arbetspension från Finland som teoretisk pension som minskar folkpensionens belopp. Denna teoretiska pension beräknas utifrån alla de tider som arbetstagaren har arbetat i EU- och EES-länder. På så sätt leder också arbete i ett EU- eller EES-land till minskad folkpension, precis som pension som tjänats in genom arbete i Finland. Pensionskassan räknar ut beloppet av arbetstagarens teoretiska pension och meddelar det till Folkpensionsanstalten. Även om beloppet av den teoretiska pensionen minskar beloppet av folkpensionen, ger de gällande bestämmelserna inte arbetstagaren rätt till ett separat beslut om den teoretiska pensionen. Inte heller vid sökande av ändring av folkpensionen granskas beloppet av den teoretiska pensionen, eftersom det inte är Folkpensionsanstalten som räknar ut den. I syfte att rätta till detta missförhållande föreslås en bestämmelse enligt vilken en arbetstagare har rätt att på begäran få ett överklagbart beslut av pensionsanstalten om det belopp av den teoretiska pensionen som pensionskassan meddelar Folkpensionsanstalten för beräkning av hans eller hennes folkpension. Bestämmelsen motsvarar 214 § i ArPL.

223 §. Överföring av pensionsrätt till Europeiska gemenskaperna. En arbetstagare

som börjar arbeta inom Europeiska gemenskaperna har rätt att överföra sin pensionsrätt enligt denna lag till Europeiska gemenskaperna. Överföringen sker på det sätt som bestäms i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999). Motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 69 a § i SjPL. Bestämmelsen motsvarar 215 § i ArPL.

224 §. Beräkning av tidsperiodernas längd. De bestämmelser i 3 § i gällande SjPF om beräkning av tidsperiodernas längd samt i 9 § om beräkning av dagar, enligt vilka en kalendermånad anses bestå av 30 dagar, tas in i paragrafen.

225 §. Handräckning. Pensionskassan har rätt att för utredning av ett ärende låta höra vittnen vid en tingsrätt. Hörandet sker antingen på pensionskassans eget initiativ eller på begäran av den som saken gäller. Motsvarande bestämmelse finns i 63 b § i gällande SjPL. Bestämmelsen motsvarar 216 § i ArPL.

226 §. Jäv. Till paragrafen överförs med oförändrat innehåll den särskilda bestämmelsen i 64 a § 1 mom. i gällande SjPL om jäv i ärenden som gäller verkställigheten av denna lag. Bestämmelsen motsvarar 217 § i ArPL.

227 §. Försäkringsmatematiker. Bestämmelserna i 64 c § i gällande SjPL om en försäkringsmatematiker tas som sådana in i paragrafen.

228 §. Förvaring av handlingar. Bestämmelsen i 23 a § i APF om förvaring av handlingar föreslås bli överförd till denna paragraf med oförändrat innehåll. Bestämmelsen motsvarar 218 § i ArPL.

229 §. Beredskapsplanering. Bestämmelserna i 64 e § i gällande SjPL om beredskapsplanering tas som sådana in i paragrafen.

230 §. Rådgivning till arbetstagare och arbetsgivare. I paragrafen föreslås en bestämmelse som i förhållande till den gällande bestämmelsen är ny och enligt vilken förtydligas vem som i första hand skall ge råd när en arbetsgivare eller arbetstagare behöver information om frågor som hör till denna lags tillämpningsområde. Pensionskassan har det primära ansvaret för rådgivningen i frågor som gäller denna lag och verkställigheten av

den. Bestämmelsen motsvarar i tillämpliga delar 211 § i ArPL.

231 §. Ikraftträdande. Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

1.2. Lagen om införande av lagen om sjömanspensioner

1 §. I denna lag föreskrivs om ikraftträdandet av den nya lagen om sjömanspensioner (SjPL) och om tillämpningen av lagen. Enligt paragrafens 1 mom. träder nya SjPL i kraft den 1 januari 2007. I denna lag används benämningen den nya lagen. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter kan av den orsaken vidtas innan den nya lagen träder i kraft.

Enligt 2 mom. upphävs genom denna lag SjPL av den 26 januari 1956 (72/1956) jämte ändringar. För den lag som upphävs används i denna lag benämningen den gamla lagen.

Enligt paragrafens 3 mom. tillämpas nya SjPL från och med ikraftträdandet på arbete i sådana anställningsförhållanden som hör till lagens tillämpningsområde.

Enligt 4 mom. tillämpas nya SjPL från och med ikraftträdandet också på pension enligt gamla SjPL som beviljats före dess ikraftträdande. Det innebär att bestämmelserna i nya SjPL om utbetalning, återkrav, dröjsmålsränta, justering och indragning av pension, sökande av ändring och om pensionstagarnas anmälningsskyldighet gäller också löpande pensioner som beviljats enligt gamla SjPL. I enlighet med detta kan t.ex. en pension som intjänats enligt gamla SjPL betalas som ett engångsbelopp, om de villkor för engångsbetalning som anges i nya SjPL uppfylls.

Fastställandet av pension enligt gamla SjPL och flera andra bestämmelser som gäller pensionen ändrades genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2005 (884/2005). Enligt ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av SjPL tillämpas den ändrade lagen på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar den 1 januari 2005 eller senare. På pensioner i fråga om vilka pensionsfallet har inträffat före 2005 tillämpas i regel fortsättningsvis de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005. Dessutom föreskrivs i ikraftträdandebestämmelsen i den nämnda lagen om ändring av SjPL om situa-

tioner där de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005 skall tillämpas på pensionen även om pensionsfallet inträffar efter den 1 januari 2005. Enligt ikraftträdandebestämmelserna bestäms bl.a. invalid-, arbetslöshets- och familjepension enligt de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005, om pensionsfallet för pensionerna i fråga inträffar under 2005.

Genom den nämnda ändringen av SjPL som trädde i kraft vid ingången av 2005 ändrades inte bestämmelserna om utbetalning, återkrav, dröjsmålsränta, justering och indragning av pension, sökande av ändring och pensionstagarnas anmälningsskyldighet, utan de överförs enligt förslaget i regel oförändrade till nya SjPL. Dessa bestämmelser i nya SjPL tillämpas även på sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet har inträffat före 2005. Däremot tillämpas på pensioner som beviljats enligt de bestämmelser som gällde före 2005 fortsättningsvis de bestämmelser i gamla SjPL som gällde före den 1 januari 2005 till den del som det föreskrivs i ikraftträdandebestämmelserna i de lagändringar som trädde i kraft vid ingången av 2005, och de fortsätter att tillämpas också efter den nya lagens ikraftträdande. T.ex. ändras en invalidpension som har beviljats enligt de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005 till ålderspension när arbetstagaren fyller 65 år och inte 63 år, så som föreskrivs i nya SjPL. I 4 mom. konstateras av denna anledning att när en pension enligt gamla SjPL har beviljats före den 1 januari 2007 med tillämpning av de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005, iakttas vad som föreskrivs i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av gamla SjPL (884/2004).

Enligt paragrafens 5 mom. tillämpas nya SjPL också på sådana pensionsförsäkringsavgifter enligt gamla SjPL som hänför sig till tiden före nya SjPL:s ikraftträdande. Det innebär att bestämmelserna i den nya lagen om innehållning, betalning, indrivning och återbetalning av pensionsförsäkringsavgift också gäller pensionsförsäkringsavgifter enligt gamla SjPL som hänför sig till tiden före nya SjPL:s ikraftträdande. Ett undantag utgör bestämmelserna om preskription av pensionsförsäkringsavgifter som det föreskrivs särskilt om i 5 § i denna lag.

I flera olika lagar hänvisas till gamla SjPL. Därför finns i paragrafens 6 mom. en allmän tillämpningsbestämmelse som gäller hänvisningsbestämmelserna. Enligt bestämmelsen skall en hänvisning till gamla SjPL som upphävs anses hänvisa till nya SjPL.

I 7 mom. föreskrivs att i fråga om tid före denna lags ikraftträdande avses med inkomster enligt lagen om sjömanspensioner inkomster enligt gamla SjPL.

2 §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs på vilket sätt en arbetstagares fram till utgången av 2004 intjänade pensionsrätt bestäms i de fall där arbetstagarens pension bestäms enligt 66—70 § i den nya lagen. Enligt SjPL:s s.k. huvudregel räknas pension som tjänats in fram till den 31 december 2004 ut enligt 1 punkten. Den intjänade pensionsrätten bestäms då med tillämpning av bestämmelserna om intjänandet av pension i 16 § i den gamla lagen sådana de lydte före den 1 januari 2005 och bestämmelserna om maximibeloppet av en pension i 20 § 1 mom. 1—5 meningens i samma lag samt 7 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av SjPL (1745/1995). Maximibeloppet av en pension som tjänats in före den 1 januari 2005 är 50 procent av arbetstagarens genomsnittliga månadslön beräknad på grundval av de sammanlagda lönerna för arbetstagarens anställningsförhållanden under de tio sista sjötjänståren. Vid beräkandet av de tio sista sjötjänståren beaktas år 2004 och kalenderåren före detta år, dock så att högst fyra kalenderår beaktas i fråga om den tid som föregår 1996. Vid beräkandet av de tio sista sjötjänståren beaktas inte sådana sjötjänstår då arbetstagaren har betalats deltidspension. Den genomsnittliga månadslön som begränsar maximibeloppet av pensionen bestäms dock på basis av de kalenderår och de inkomster på grundval av vilka den hade fastställts om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, med tillämpning av bestämmelserna i 20 § 1 mom. 1—5 meningens i den gamla lagen sådana de lydte före den 1 januari 2005 samt 7 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av SjPL (1745/1995).

Enligt 2 punkten omvandlas en pension som räknats ut enligt 1 punkten med en koeficient som fås genom att man delar talet 1,6,

som utvisar den tillväxtprocent för pensionen som anges i 66 § 1 mom. 1 punkten i den nya lagen, med talet 2. Koefficienten som räknas ut på detta sätt är 0,8.

Enligt 3 punkten fastställs pensionsrätt som intjänats fram till den 31 december 2004 i enlighet den s.k. ArPL-garantiregeln med tillämpning av bestämmelserna i 22 a § i SjPL sådana de lydte före den 1 januari 2005.

I 2 mom. föreskrivs på vilket sätt det sammanlagda beloppet av en pension fastställs när den intjänats enligt den nya lagen, enligt 16 § i den gamla lagen för tiden mellan den 1 januari 2005 och den 31 december 2006 och fram till utgången av 2004 i situationer där pensionen som intjänats enligt den nya lagen fastställs enligt särskilda tillväxtprocenter i enlighet med 66-70 §. Enligt momentets 1 punkt läggs beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjänats för tiden mellan den 1 januari 2005 och den 31 december 2006 till den pension som har räknats ut enligt 1 mom. 1 punkten. Beloppet av den ålderspension eller invalidpension som räknats ut på detta sätt kan dock överskrida det maximibelopp som anges i 1 mom. 1 punkten endast till den del som pensionen enligt den nya lagen och pensionen enligt den gamla lagen för tiden mellan 1 januari 2005 och den 31 december 2006 har intjänats efter utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har uppnått 63 års ålder eller den sänkta pensionsålder som anges i 8 § 2 mom. i den nya lagen eller i 14 § 2 mom. i den gamla lagen som gäller före den 1 januari 2007.

Enligt momentets 2 punkt läggs beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjänats för tiden mellan den 1 januari 2005 och den 31 december 2006 till den pension som har räknats ut enligt 1 mom. 2 punkten. Enligt momentets 3 punkt läggs beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjänats för tiden mellan den 1 januari 2005 och den 31 december 2006 till den pension som har räknats ut enligt 1 mom. 3 punkten. Pensionen bestäms med tillämpning av 2 mom. 1, 2 eller 3 punkten beroende på vilken av dessa som ger det största pensionsbeloppet.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs på vilket

sätt en arbetstagares fram till utgången av 2004 intjänade pensionsrätt bestäms i de fall där arbetstagarens pension fastställs enligt de allmänna tillväxtprocentsatserna i enlighet med 72—76 § i den nya lagen. Pension enligt den s.k. SjPL-fribrevsregeln som tjänats in fram till den 31 december 2004 räknas ut enligt 1 punkten. Den intjänade pensionsrätten bestäms då med tillämpning av bestämmelserna om intjänandet av pension i 17 § i den gamla lagen sådana de lydte före den 1 januari 2005 och bestämmelserna om maximibeloppet av en pension i 20 § 1 mom. 1—5 meningens i samma lag samt 7 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av SjPL (1745/1995). Enligt SjPL-fribrevsregeln intjänas pension med 2 procent per år för tid före den 1 januari 1991 och på motsvarande sätt som enligt APL fr.o.m. den 1 januari 1991. SjPL-fribrevspensionen kan dock inte bli större än en arbetstagares pension enligt SjPL:s huvudregel när arbetstagaren går i pension direkt från en SjPL-anställning. Maximibeloppet av den intjänade pensionen fastställs därför på det sätt som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten.

SjPL-fribrevspension som tjänats in före den 31 december 2004 räknas ut enligt 2 punkten, dock så att beloppet av en pension som intjänats före den 1 januari 1991 utgör för varje till pension berättigande pensionsavgiftsmånad 1/8 procent av den lön som ligger till grund för pensionen. Uträknat på detta sätt begränsar maximibeloppet på 50 procent som det föreskrivs om i 1 mom. 1 punkten inte beloppet av intjänad pension.

I 4 mom. föreskrivs på vilket sätt det sammanlagda beloppet av en pension fastställs när den intjänats enligt den nya lagen, enligt 17 § i den gamla lagen för tiden mellan den 1 januari 2005 och den 31 december 2006 och fram till utgången av 2004 i situationer där pensionen som intjänats enligt den nya lagen fastställs enligt de allmänna tillväxtprocenter som anges i 72-76 §. Enligt momentets 1 punkt läggs beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjänats för tiden mellan den 1 januari 2005 och den 31 december 2006 till den pension som har räknats ut enligt 3 mom. 1 punkten. Uträknat på detta sätt kan det sammanlagda beloppet av en ålderspension

eller invalidpension inte överskrida det sammanlagda belopp på 50 procent som avses i 1 mom. 1 punkten.

Enligt momentets 2 punkt läggs beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjänats för tiden mellan den 1 januari 2005 och den 31 december 2006 till den pension som har räknats ut enligt 3 mom. 2 punkten. Uträknat på detta sätt begränsar maximibeloppet på 50 procent som det föreskrivs om i 1 mom. 1 punkten inte det sammanlagda beloppet av ålderspensionen eller invalidpensionen. Pensionen bestäms med tillämpning av 4 mom. 1 eller 2 punkten beroende på vilken av dessa som ger det större pensionsbeloppet.

I 5 mom. föreskrivs om samordning i vissa fall av SjöPL-pension som intjänats fram till den 31 december 2004, SjöPL-pension som intjänats fr.o.m. den 1 januari 2005, pension som intjänats för oavlönad tid och pension som intjänats enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. När det sammanlagda beloppet av pensionerna överstiger det maximibelopp som anges i 1 mom. 1 punkten, dras den överstigande delen av från SjöPL-pensionen. När det sammanlagda beloppet av pensionerna räknas ut beaktas inte SjöPL-pensionen till den del som den har intjänats efter ingången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har nått 63 års ålder eller en lägre intjänad pensionsålder.

3 §. I paragrafen föreskrivs om tillämpningen av de lagrum som gäller principen om sista pensionsanstalt. Principen om sista pensionsanstalt trädde i kraft vid ingången av 2004. Den tillämpas då en pensionsansökan blir anhängig den 1 januari 2004 eller senare. Tillämpningen av bestämmelserna om principen om sista pensionsanstalt har dock begränsats så att principen inte tillämpas om den som ansöker om ny pension redan får, eller på basis av en ansökan som anhängiggjorts före den 1 januari 2004 har rätt att få pension på grund av ett eget anställnings- eller tjänsteförhållande eller egen företagarverksamhet enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn, pension enligt lagen om kommunala pensioner, lagen om statens pensioner eller pensionslagen för evangelisk-

lutherska kyrkan eller Folkpensionsanstaltens personalpension. Principen om sista pensionsanstalt tillämpas inte heller när en pension som beviljats före den 1 januari 2004 har avbrutits och börjar betalas ut på nytt, oberoende av när utbetalningen av pensionen börjar på nytt. Om en förmånsåtagare vid sin död fick en pension som principen om sista pensionsanstalt inte har tillämpats på, tillämpas principen inte heller vid beviljande av familjepension, om denna grundar sig på en sådan pension. Begränsningarna av tillämpningen av principen om sista pensionsanstalt gäller även sådana pensionsansökningar som blir anhängiga efter nya SjöPL:s ikraftträdande. Därför föreskrivs om detta i 3 §. För att göra verkställigheten klarare ändras samtidigt den tidigare ikraftträdandebestämmelsen så att en tidigare pension, som har beviljats på basis av en ansökan som har blivit anhängig före den 1 januari 2004, hindrar att principen om sista pensionsanstalt tillämpas när den senare pensionen beviljas, oberoende av enligt vilken lag den tidigare pensionen har beviljats. Närmare bestämmelser om hur den sista pensionsanstalten bestäms finns i ArPL och lagen om införande av ArPL samt i den förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 111 § i ArPL.

4 §. Enligt den bestämmelse som föreslås i 81 § i nya SjöPL får arbetstagaren årligen uppgifter om de inkomster som är försäkrade enligt SjöPL och om övriga omständigheter som avses i nämnda lagrum för fem kalenderår före pensionsutdraget. Om arbetstagaren upptäcker brister eller fel i uppgifterna skall pensionskassan på arbetstagarens ansökan reda ut uppgifternas riktighet. Uppgifternas riktighet utreds dock inte retroaktivt för längre tid än fem kalenderår före det år pensionsutdraget skickades.

Utsändandet av pensionsutdrag till arbetstagaren förutsätter att uppgifterna i utdraget fås ur ett register och att uppgifterna är uppdaterade. De datatekniska ändringar som behövs för att framställa och skicka utdragen slutförs under år 2007. Därför föreskrivs i 1 mom. att pensionsutdrag sänds till arbetstagarna första gången 2008. Arbetstagarna har dock rätt att också 2007 på begäran liksom för närvarande få uppgifter om sina registrerade arbetsinkomster.

Den tidsfrist på fem år som avses i 81 § i nya SjöPL är ny. I gamla SjöPL anges inte för hur lång tid bakåt riktigheten hos de uppgifter om inkomster som inverkar på pensionsrätten utreds. Därför införs den föreslagna tiden på fem år stegvis så, att den tillämpas 2013 och därefter. På basis av ett yrkande på utredning som blir anhängigt 2008 skall uppgifter som inverkar på pensionsrätten utredas retroaktivt för tio kalenderår. Den retroaktiva tidens längd förkortas med ett år i sänder så att 2009 är tiden nio år, 2010 åtta år, 2011 sju år och 2012 sex år. I fråga om ett anställningsförhållande som har upphört mer än fem år tidigare, skall arbetstagaren förete tillräcklig utredning till stöd för sitt yrkande. Arbetspension intjänas för oavlönade perioder och för tiden för studier eller vård av barn fr.o.m. ingången av 2005. Därför anges inte uppgifter om dessa förmåner i pensionsutdraget retroaktivt för längre tid än fr.o.m. 2005.

I 4 mom. föreskrivs om de fall då en arbetstagare obestriddligen påvisar att han eller hon för mera än fem år sedan har haft arbetsinkomster som skall beaktas när pensionen bestäms. När pensionen bestäms beaktas sådana arbetsinkomster i enlighet med 81 § 3 mom. i nya SjöPL som inkomster det år de intjänades. När inkomsterna har intjänats före 2005 bestäms pensionen för dessa inkomster i enlighet med de bestämmelser i gamla SjöPL som gällde under det år de intjänades. På samma sätt bestäms pensionen också för sådana av arbetstagaren obestriddligen påvisade inkomster som har intjänats före 2006, om arbetstagaren beviljas en sådan invalid-, arbetslöshets- eller familjepension som bestäms enligt de bestämmelser som gällde före 2005.

5 §. Enligt 122 § i nya SjöPL preskriberas rätten till pension enligt denna lag efter fem år från den dag då pensionen borde ha utbetalats, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. På motsvarande sätt skall enligt 123 § 4 mom. också en pension som utbetalats utan grund återkrävas inom fem år räknat från utbetalningsdagen. Enligt 148 § i nya SjöPL skall en pensionsförsäkringsavgift fastställas inom fem år från förfallodagen för pensionsförsäkringsavgiften. Enligt 150 § i nya SjöPL skall fordran på en återbetalning av en pen-

sionsförsäkringsavgift som betalats utan grund preskriberas fem år från den dag då pensionsförsäkringsavgiften betalades, om fordran inte har eftergivits innan dess. På motsvarande sätt preskriberas återbetalningen av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift som innehållits på arbetstagarens lön utan grund efter fem år från den dag då innehållningen gjordes. Genom dessa bestämmelser förkortas preskriptionstiderna i gamla SjöPL för dessa fordringar från tio år till fem år. Därför införs tidsfristen på fem år stegvis så att preskriptionstiden är tio år 2007 och 2008. Preskriptionstiden förkortas med ett år i sänder så att den i lagen föreslagna preskriptionstiden på fem år tillämpas från ingången av 2013. När preskriptionstiderna för de nämnda fordringarna räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande.

6 §. Enligt de bestämmelser i gamla SjöPL som trädde i kraft vid ingången av 2005 höjs invalidpension från ingången av det kalenderår före vilket invalidpension eller rehabiliteringsstöd har betalats för sammanlagt fem hela kalenderår. Bestämmelserna tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar 2006 eller därefter. Enligt ikraftträdandebestämmelsen i denna lagändring höjs också sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan lagen trädde i kraft. Engångsförhöjningen görs då på den samordnade pensionen enligt en förhöjningsprocentsats som motsvarar pensionstagarens ålder vid ingången av 2010. Även i de fall där en familjepension bestäms enligt de bestämmelser som gällde före 2005 höjs den samordnade familjepensionen. Den nämnda bestämmelsen kommer till tillämpning senare efter det att nya SjöPL träder i kraft. Därför föreslås en motsvarande bestämmelse i denna paragraf.

7 §. Enligt de bestämmelser i gamla SjöPL som trädde i kraft vid ingången av 2005 anpassas pensionsskyddet till förändringen i den förväntade medellivslängden genom att ålderspensionen, när den börjar, omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket den försäkrade fyllde 62 år. Omvandlingen med livslängdskoefficienten har begränsats till att gälla pensioner som börjar den 1 januari 2010 eller senare. Eftersom bestämmelsen kommer att tilläm-

pas senare efter det att nya SjöPL har trätt i kraft föreskrivs om detta i denna paragraf.

8 §. I 137 § i nya SjöPL föreslås en ny bestämmelse, enligt vilken ärenden som gäller undanröjande av pensionskassans laggilla beslut överförs från försäkringsdomstolen till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Bestämmelsen tillämpas på sådana ärenden om undanröjande som blir anhängiga efter nya SjöPL:s ikraftträdande. De ansökningar om undanröjande av beslut som är anhängiga vid försäkringsdomstolen den 31 december 2006 skall behandlas vid försäkringsdomstolen.

9 §. Fastställandet av inkomsten för den återstående tiden ändrades genom en ändring av gamla SjöPL som trädde i kraft vid ingången av 2005. I ikraftträdandebestämmelsen till lagändringen föreskrivs om fastställande av den återstående tiden när pensionsfallet inträffar under åren 2006-2009. Eftersom bestämmelsen gäller tiden efter det att nya SjöPL har trätt i kraft föreskrivs om detta i paragrafens 1 mom.

När pensionsfallet för en invalidpension inträffar 2006 är enligt 2 mom. granskningstiden året 2005 när pensionskassans invalidpensionsansvar fastställs i stället för de två sista kalenderåren så som föreskrivs i 156 § i den nya lagen. Bestämmelsen motsvarar 26 mom. i lagen om ändring av gamla SjöPL (884/2005).

Enligt 3 mom. tillämpas det i 156 § 2 mom. i den nya lagen avsedda gränobeloppet på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar 2007 eller därefter.

10 §. Bestämmelsen om justering av pensionslönen enligt prövning har upphävts genom den ändring av gamla SjöPL som trädde i kraft vid ingången av 2005. Enligt ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av gamla SjöPL (884/2004) kan dock pensionslönen för ett anställningsförhållande som upphört före den 1 januari 2005 eller som har avslutats enligt 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av gamla SjöPL (884/2004) justeras enligt prövning enligt 16 d § i gamla SjöPL sådan den lydte före den 1 januari 2005, och pensionslönen för anställningsförhållanden som upphört före 1996 enligt 8 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av gamla SjöPL

(1745/1995).

Enligt 16 d § i gamla SjöPL sådan den lydte före 2005 justerades pensionslönen enligt prövning först i samband med pensionsfallet. För att detta förfarande skall kunna fortgå förutsätts att systemet för beräkning av pensioner enligt de bestämmelser som gällde före 2005 bevaras i årtionden parallellt med det nya beräkningssystem för pensioner som infördes 2005. Detta kan inte anses vara ändamålsenligt. Eftersom beräkningssystemet enligt de bestämmelser som gällde före 2005 inte längre behövs efter 2011 i andra fall än vid justering av pensionslön enligt prövning, föreskrivs i paragrafen att pensionslönen inte längre justeras enligt prövning efter 2011. En justering av pensionslönen enligt prövning som gäller ett anställningsförhållande som upphört före ingången av 2005 görs på ansökan av arbetstagaren och inte först i samband med pensionsfallet. Ansökan om justering av pensionslönen enligt prövning skall göras till pensionskassan senast 2011. Hur den ändring som en justering enligt prövning i ett sådant fall förutsätter inverkar på hela pensionsskyddet bestäms genom att man räknar ut arbetstagarens invalidpension vid den tidpunkt ansökan om justering enligt prövning anhängiggjordes. Arbetstagarna informeras om att ansökan om justering av pensionslönen enligt prövning skall göras senast 2011 bl.a. i det pensionsutdrag som årligen sänds till arbetstagarna.

11 §. Genom en ändring av gamla SjöPL som trädde i kraft den 1 januari 1982 (476/1981) blev dagpenning enligt sjukförsäkringslagen en primär ersättning i förhållande till arbetspensionerna. Enligt lagens ikraftträdandebestämmelse tillämpas inte lagen på tidigare beviljad invalidpension som fortsätter utan avbrott efter det att lagen trätt i kraft. Om en sådan invalidpension som avses i lagens ikraftträdandebestämmelse betalas som delpension och ändras till full invalidpension, börjar den fulla invalidpensionen utan primärtid enligt sjukförsäkringslagen. Eftersom det är möjligt att sådana invalidpensioner fortfarande betalas ut tas en bestämmelse som motsvarar ikraftträdandebestämmelsen i den lag som trädde i kraft den 1 januari 1982 in i denna paragraf.

12 §. Paragrafen innehåller bestämmelser

om justering av invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat 2005 eller tidigare och som har beviljats med tillämpning av den definition på arbetsoförmåga som finns i 15 § 1 mom. i gamla SjöPL sådan det lydte före den 1 januari 2005, i de fall där delinvalidpension blir full invalidpension, full invalidpension blir delinvalidpension eller upphör när arbetstagaren har återfått arbetsförmågan. När en sådan invalidpension justeras eller dras in tillämpas 15 § 1 mom. och 23 § 1 mom. sådana de lydte den 31 december 2004. Vid justering och indragning av dessa invalidpensioner tillämpas alltså den definition på arbetsoförmåga som finns i gamla SjöPL.

13 §. Enligt en bestämmelse i gamla SjöPL som gällde före den 1 juli 1990 har ett barn som vid förmänslåtarens död inte har fyllt 21 år och som har varit arbetsoförmöget under en längre tid rätt att få familjepension, om arbetsförmågan har börjat innan barnet fyllde 18 år. En sådan familjepension upphör inte då barnet fyller 18 år, utan utbetalningen av pensionen fortsätter på särskild ansökan så länge som arbetsförmågan fortgår utan avbrott. I samband med totalrevideringen av familjepensionssystemet slopades bestämmelsen om ett arbetsförmöget barns rätt till familjepension efter 18 års ålder i gamla SjöPL (lagen om ändring av SjöPL 102/1990). Lagändringen trädde i kraft den 1 juli 1990, men enligt ikraftträdandebestämmelsen skall lagen tillämpas om förmänslåtaren har dött efter lagens ikraftträdande. Ett barn med långvarig arbetsförmåga har alltså fortfarande rätt till familjepension också efter 18 års ålder om förmänslåtaren har dött före juli 1990. Genom den föreslagna bestämmelsen i 1 mom. säkerställs att familjepension som utbetalas till förmänslåtare som uppfyller det ovan nämnda villkoret fortsätter också efter att nya SjöPL har trätt i kraft.

Enligt förslaget slopas möjligheten att foga tillägget till föräldralösa barn till barnpensionen när nya SjöPL träder i kraft. Om tillägg till föräldralösa barn redan har beviljats och tillägget ingår i barnpensionen kvarstår rätten till tillägget enligt de bestämmelser som gällde före nya SjöPL:s ikraftträdande också när beloppet av barnpensionen justeras efter att nya SjöPL har trätt i kraft. Detta föreskrivs i

2 mom.

14 §. I samband med totalrevideringen av familjepensionssystemet infördes som tilläggsvillkor för efterlevandepension bl.a. att äktenskapet bör ha ingåtts innan den efterlevande maken har fyllt 50 år. Detta villkor gäller i de fall då makarna inte har gemensamma barn. Enligt ikraftträdandebestämmelsen kvarstår dock rätten till efterlevandepension för änkor som är födda den 1 juli 1950 eller senare, om de var gifta med förmänslåtaren den 1 juli 1990 och äktenskapet hade ingåtts innan förmänslåtaren hade fyllt 65 år och äktenskapet hade varat i minst tre år vid förmänslåtarens död. Dessa änkor omfattas alltså inte av det krav som infördes vid ingången av juli 1990, dvs. att äktenskapet skall ha ingåtts innan änkan fyllde 50 år. Avsikten är att gällande bestämmelser om rätten till efterlevandepension inte skall ändras i och med att nya SjöPL träder i kraft. Därför tas ikraftträdandebestämmelsen från familjepensionsreformen 1990 också in i denna paragraf.

15 §. Enligt förslaget stryks bestämmelsen om att en efterlevandepension som dragits in på grund av att den efterlevande maken ingått ett nytt äktenskap kan börja utbetalas på nytt, om det nya äktenskapet upplöses inom fem år. Därför föreskrivs i paragrafen att efterlevandepension kan börja betalas ut på nytt enligt de bestämmelser som gällde före nya SjöPL trädde i kraft, om det nya äktenskapet har upplösts före nya SjöPL trädde i kraft. Det förutsätts dock att den efterlevande maken ansöker om ny utbetalning av efterlevandepension till pensionskassan inom sex månader från det att nya SjöPL har trätt i kraft.

16 §. Enligt 25 § i nya SjöPL förutsätter rätten till rehabilitering bl.a. att arbetstagarens inkomster för återstående tid är minst 25 133,40 euro. Om den som ansöker om rehabilitering får invalidpension och pensionsfallet som ligger till grund för pensionen har inträffat före 2006, har den återstående tiden fastställt i enlighet med de bestämmelser som gällde före 2005. Enligt paragrafen uppfyller också en sådan arbetstagar kravet på rätt till återstående tid som är ett villkor för yrkesinriktad rehabilitering, om återstående tid ingår i den före år 2005 beviljade invalidpensionen.

17 §. Om en arbetstagare arbetar i ett annat EU- eller EES-land än Finland efter det att han eller hon har fyllt 53 år, läggs till den teoretiska pensionen ett särskilt tillägg, som räknas ut enligt de tillväxtprocentsatser som anges i 66 § 3 mom. eller 72 § 3 mom. i SjPL. Om en arbetstagare inte har arbetat i Finland efter den 31 december 2004, räknas det särskilda tillägget ut på basis av den lön i ett anställningsförhållande enligt vilken den återstående tiden skall beaktas när pension som beviljas före den 1 januari 2005 fastställs med stöd av de bestämmelser i gamla SjPL som gällde före den 1 januari 2005.

18 §. En bestämmelse motsvarande bestämmelsen i 8 § 6 mom. i APL togs inte in i ArPL. Enligt bestämmelsen beaktas vid samordning av pensioner inte sådan ersättning, grundad på lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst, som arbetstagaren fått under minst tre års tid omedelbart före pensionsfallet, till den del ersättningen inte överstiger ersättningsnivån före pensionsfallet, och inte heller familjepension som grundar sig på sådan ersättning. APL-bestämmelsen har tillämpats på arbetstagare som omfattas av SjPL med stöd av 27 § i gamla SjPL. En motsvarande bestämmelse tas inte heller in i nya SjPL. Enligt den bestämmelse som föreslås i 1 mom. tillämpas dock den nämnda bestämmelsen i 8 § 6 mom. i APL även på en sådan pension som har beviljats efter nya SjPL:s ikraftträdande i de fall där pensionsfallet har inträffat före nya SjPL:s ikraftträdande. En sådan förmån skall enligt bestämmelsen inte heller beaktas som primär förmån när en sådan pension skall justeras efter att nya SjPL har trätt i kraft.

En sådan ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst, som grundar sig på en skada som uppkommit under kriget åren 1939—1945 beaktas inte heller enligt 2 mom. som en förmån som minskar pension enligt nya SjPL. En motsvarande bestämmelse finns för närvarande i 8 § 6 mom. i APL och den skall enligt gamla SjPL tillämpas med stöd av den hänvisningsbestämmelse som finns i 27 § i gamla SjPL.

19 §. Lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) och lagen om avträdelseersättning för lantbruks-

företagare (1330/1992) gällde fram till 1995. Pensioner eller ersättningar kan dock beviljas enligt dessa lagar ända fram till 2010 då dessa pensioner och ersättningar omvandlas till ålderspension. Eftersom utbetalningen av dessa ersättningar och pensioner upphör 2010, är det inte motiverat att ta in bestämmelser om dem i nya SjPL. Dessutom är lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) och lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) tidsbundna. Därför föreslås att det i denna lag föreskrivs om de situationer när dessa ersättningar eller pensioner skall beaktas vid tillämpningen av nya SjPL.

Enligt 1 mom. tillväxer pensionen med 1,6 eller 1,5 procent av de pensionsgrundande inkomster som arbetstagaren får samtidigt som hon eller han får pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk. Om pensionstillväxten för arbete som utförs under tid med pension föreskrivs i övrigt i 68 och 74 § i nya SjPL.

Enligt den gällande lagen beaktas också generationsväxlingspension, avträdelseersättning eller avträdelsestöd som den efterlevande maken eventuellt får så som den efterlevande makens på förvärsarbete baserade pension. Enligt den gällande lagen beaktas den nämnda pensionen och avträdelseersättning eller avträdelsestöd dessutom vid fastställande av den andel som betalas enligt gamla SjPL i de fall där den försäkrade har rätt till både pension enligt flera lagar och en primär förmån. Därför föreslås en bestämmelse enligt vilken avträdelseersättning, avträdelsestöd och generationsväxlingspension beaktas vid tillämpningen av dessa bestämmelser i nya SjPL.

20 §. I nya SjPL görs inga väsentliga ändringar när det gäller fastställandet av pension i jämförelse med de bestämmelser i gamla SjPL som gäller vid utgången av 2006. Det innebär att tillämpningen av SjPL inte binds till pensionsfallet. En pension, som beviljas efter det att nya SjPL har trätt i kraft, beviljas enligt nya SjPL oberoende av när pensions-

fallet har inträffat, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Fastställandet av pension ändrades väsentligt genom de ändringar av gamla SjöPL som trädde i kraft vid ingången av 2005. Dessa ändringar tillämpas i regel på sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet har inträffat efter bestämmelsernas ikraftträdande, eller då det gäller invalidpensioner, arbetslöshetspensioner och familjepensioner, på sådana pensioner vars pensionsfall har inträffat 2006. Eftersom det fortfarande efter ikraftträdandet av nya SjöPL kan beviljas pensioner som enligt de bestämmelser som trädde i kraft vid ingången av 2005 omfattas av de bestämmelser som gällde före 2005, föreskrivs i paragrafen om dessa undantag vid tillämpningen av nya SjöPL.

Om pensionsfallet har inträffat före 2005 bestäms enligt 1 mom. en pension, också när nya SjöPL har trätt i kraft, enligt de bestämmelser i gamla SjöPL som gällde före den 1 januari 2005, om inte något annat följer av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av gamla SjöPL.

I ikraftträdandebestämmelsen för de ändringar av gamla SjöPL som trädde i kraft vid ingången av 2005 föreskrivs att på sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat 2005, eller sådan ålderspension i fråga om vilken arbetstagaren har uppnått den i 14 § 1 eller 2 mom. i gamla SjöPL angivna pensionsåldern före 2005, tillämpas de bestämmelser som gällde före de nämnda bestämmelserna. Avvikelser från detta görs dock bl.a. när en arbetstagare har fyllt 63 år innan arbetsförmågan började. I ett sådant fall beviljas arbetstagaren ålderspension motsvarande det intjänade beloppet i stället för invalidpension. Även i de fall då arbetstagaren fyller 63 år före utgången av primärtiden enligt sjukförsäkringslagen, beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då arbetstagaren fyllde 63 år, i stället för i form av invalidpension. Eftersom en pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat 2005 eller pensionsåldern har uppnåtts före 2005 kan sökas efter ikraftträdandet av nya SjöPL, föreslås en bestämmelse i 2 mom. som motsvarar ikraftträdandebestämmelsen i lagändringarna som

gjordes 2005.

I 3 mom. föreskrivs om samordning av familjepension. Om familjepensionen bestäms på basis av förmånslåtarens sådan pension som samordnats enligt de bestämmelser i APL och SjöPL som gällde före de lagändringar som trädde i kraft vid ingången av 2005, samordnas också familjepensionen i enlighet med de nämnda bestämmelserna även om pensionsfallet för familjepensionen inträffar efter 2005. Varken barnpensionens grundbelopp eller efterlevandepensionens grundbelopp som det föreskrivs om i familjepensionslagen dras dock av när samordningsgränsen räknas ut.

21 §. I paragrafen föreskrivs om rätt till deltidspension för arbetstagare som är födda före 1947. Fastställandet av deltidspension för arbetstagare som är födda före 1947 ändras inte i denna lag i förhållande till hur en deltidspension fastställs enligt de bestämmelser i gamla SjöPL och i ikraftträdandebestämmelsen i den lag om ändring av SjöPL som gäller vid den nya lagens ikraftträdande. För denna arbetstagargrupp kvarstår rätten till deltidspension vid 56 års ålder. I deras fall tillväxer pensionen med 1,5 procent av inkomstbortfallet per år och med 1,9 eller 2 procent per år på grundval av deltidsarbetet fram till 63 års ålder och med 2 procent per år från 63 års ålder till 65 års ålder. Om arbetstagaren slutar arbeta har han eller hon rätt att på ansökan få ålderspension motsvarande det intjänade beloppet vid 63 års ålder. Ålderspensionen samordnas inte med andra arbetspensioner. Om arbetstagaren inte ansöker om ålderspension vid 63 års ålder utan fortsätter deltidsarbete omvandlas deltidspensionen när arbetstagaren fyller 65 år till en ålderspension som är lika stor som deltidspensionen och för den efterföljande tiden tillväxer ny pension på grundval av deltidsarbetet med 1,5 procent per år fram till det att arbetstagaren fyller 68 år.

Om en arbetstagare som hör till denna arbetstagargrupp blir arbetsförmögen eller arbetslös, bestäms invalidpensionen eller arbetslöshetspensionen enligt de bestämmelser som trädde i kraft vid ingången av 2005. Vid invalidpension och arbetslöshetspension beräknas den återstående tiden alltså fram till 63 års ålder eller en lägre intjänad pensions-

ålder och tillväxtprocenten är 1,3 eller 1,4. Inkomsten för den återstående tiden fastställs på grundval av inkomsterna under en granskningstid på fem år.

22 §. Den som är född 1950 eller senare har inte rätt till arbetslöshetspension. Efter som arbetslöshetspensionen är en pensionsform som kommer att försvinna, är det ändamålsenligt att föreskriva om pensionen i lagen om införande av SjPL.

Bestämmelserna om arbetslöshetspension har ändrats bl.a. genom lagändringar som har trätt i kraft 1996, 2000 och 2005 (1345/1995, 1268/1999 och 884/2004). Genom ikraftträdandebestämmelserna i dessa lagar har vissa åldersgrupper garanterats rätt till arbetslöshetspension enligt de bestämmelser som gällde före lagändringarna. Därför konstateras i 1 mom. att en långtidsarbetslös arbetstagare som är född före 1950 har rätt till arbetslöshetspension så som föreskrivs i ovan nämnda lagändringar och deras ikraftträdandebestämmelser.

Enligt 1 mom. tillämpas i övrigt på arbetslöshetspension och dem som får sådan pension bestämmelserna i 15 e §, 16 § 2 mom. 1 punkten och 16 § 4 mom., 17 § 2 mom. 1 punkten och 17 § 4 mom. i den gamla lagen sådana de lyder när nya SjPL träder i kraft samt bestämmelserna i 17 b § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare. I enlighet med detta kan utbetalningen av arbetslöshetspension avbrytas eller fortsätta med stöd av samma bestämmelser som för närvarande, och ny pension intjänas för arbete som utförs under tid med arbetslöshetspension som beviljas medan nya SjPL gäller och för tid med arbetslöshetspension. Den som får arbetslöshetspension skall liksom tidigare anmäla vistelse utomlands eller andra skäl till att han eller hon inte kan ta emot arbete samt anmäla om han eller hon börjar förvärvsarbeta eller vägrar ta emot ett anvisat arbete som fortgår minst en månad.

Enligt 2 mom. bestäms arbetstagarens rätt till pension för återstående tid på samma sätt som den skulle bestämmas om pensionsfallet i fråga om arbetslöshetspensionen inträffade den 31 december 2006. Enligt de bestämmelserna i gamla SjPL som gäller nämnda datum bestäms den återstående tiden i samband med arbetslöshetspension enligt de bestämmelser

som gällde 2004. Pensionslönen för den återstående tiden beräknas vid arbetslöshetspension också då arbetslöshetspensionen beviljas senare sålunda enligt de bestämmelser i gamla SjPL som gällde 2004 och enligt den situation som rådde vid utgången av 2006, och inkomster av arbete som utförs 2007 eller senare ändrar inte lönen för den återstående tiden eller pensionen för den återstående tiden. På grundval av inkomster som arbetstagaren får för arbete som utförs 2007 eller senare tillväxer pensionen med 1,9 eller 2 procent per år, vilket läggs till den arbetslöshetspension som beräknats på det ovan beskrivna sättet.

23 §. I paragrafen föreskrivs om hur pensionsanstalterna svarar för kostnaderna för arbetslöshetspensioner. De föreslagna bestämmelserna gör det möjligt att bevara en kostnadsfördelning som liknar den som tillämpas för närvarande så länge som möjligt. För arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid svarar i de fall där arbetstagaren inte under 2007 eller senare har något anställningsförhållande som omfattas av den nya lagen eller ArPL pensionskassan eller den pensionsanstalt som ansvarar för verkställigheten av lagen om pension för arbetstagare i vilken den återstående tiden eller motsvarande inkomst räknas in i den pension som bestäms på basis av arbetstagarens anställningsförhållande med stöd av 22 § 1 mom.

Enligt 2 mom. svarar pensionskassan och pensionsanstalterna som ansvarar för verkställigheten av lagen om pension för arbetstagare gemensamt för kostnaderna för en arbetslöshetspension för arbetstagare som innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst, om arbetstagaren under 2007 eller senare har arbetsinkomster enligt den nya lagen eller ArPL som uppgår till sammanlagt minst 20 000 euro.

Enligt 3 mom. svarar för kostnaderna för en arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst, om arbetstagarens arbetsinkomster enligt den nya lagen eller ArPL under år 2007 eller senare sammanlagt uppgår till mindre än 20 000 euro, pensionskassan eller den pensionsanstalt som ansvarar för verkställigheten av ArPL i vilken den återstående tiden eller

motsvarande inkomst med stöd av 22 § 1 mom. räknas in i den pension som bestäms på basis av det försäkrade anställningsförhållandet.

De belopp som anges i 2 och 3 mom. motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i ArPL. Detta konstateras i 4 mom.

Paragrafen motsvarar 29 § i lagen om införande av ArPL.

24 §. Bestämmelserna om förtida ålderspension ändrades genom den ändring av gamla SjöPL som trädde i kraft vid ingången av 2005. Enligt ikraftträdandebestämmelsen tillämpas dock de gamla bestämmelserna om arbetstagaren är född före 1950 och den förtida ålderspensionen beviljas före 62 års ålder. Den nämnda ikraftträdandebestämmelsen kommer till tillämpning senare när nya SjöPL träder i kraft. Därför föreslås en motsvarande bestämmelse i denna paragraf.

25 §. I paragrafen föreskrivs om pension som intjänas på grundval av arbetsinkomster under tid med invalidpension eller arbetslöshetspension och som fastställts enligt den gamla lagen sådan den lydte före den 1 januari 2005. Utan hinder av vad som bestäms i 20 § 1 och 2 mom. i denna lag intjänas pension på basis av inkomster som erhålls under en tid med pension och pensionen beviljas när invalidpensionen eller arbetslöshetspensionen omvandlas till ålderspension vid 65 års ålder. Om detta föreskrivs för närvarande i ikraftträdandebestämmelsen i den lag om ändring av gamla SjöPL (884/2004) som trädde i kraft den 1 januari 2005. Den nämnda ikraftträdandebestämmelsen kommer till tillämpning senare när nya SjöPL träder i kraft. Därför behövs en motsvarande bestämmelse också i denna lag.

26 §. I paragrafen föreskrivs om pension som intjänas på grundval av arbetsinkomster under tid med ålderspension och som fastställts enligt den gamla lagen sådan den lydte före den 1 januari 2005. Utan hinder av vad som bestäms i 20 § 1 och 2 mom. i denna lag intjänas pension på basis av inkomster som erhålls under en tid med pension och pensionen beviljas vid 68 års ålder. Om detta föreskrivs för närvarande i ikraftträdandebestämmelsen i den lag om ändring av gamla SjöPL (884/2004) som trädde i kraft den 1 ja-

nuari 2005. Den nämnda ikraftträdandebestämmelsen kommer till tillämpning senare när nya SjöPL träder i kraft. Därför behövs en motsvarande bestämmelse också i denna lag.

27 §. I 65 § i den nya lagen föreskrivs under vilka förutsättningar invalidpension eller arbetspension som beviljas arbetstagare födda före 1950 fastställs med tillämpning av de särskilda tillväxtprocenter som anges i 66—70 § i den nya lagen. Enligt undantagsbestämmelsen i 1 mom. fastställs invalidpension och arbetslöshetspension för arbetstagare födda före 1950 med tillämpning av de särskilda tillväxtprocenterna i SjöPL under förutsättning att pensionskassan är behörig att handlägga ansökan om pensionen, och arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet skulle ha rätt till återstående tid enligt 12 a—12 c § i gamla SjöPL sådana de lydte före 2005. Om detta föreskrivs för närvarande i ikraftträdandebestämmelsen i den lag om ändring av gamla SjöPL (884/2004) som trädde i kraft den 1 januari 2005. Den nämnda ikraftträdandebestämmelsen kommer till tillämpning senare när nya SjöPL träder i kraft. Därför behövs en motsvarande bestämmelse också i denna lag.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om under vilka förutsättningar ålderspension som beviljas med stöd av 15 e § 11 mom. i den gamla lagen som gäller när den nya lagen träder i kraft fastställs med tillämpning av de särskilda tillväxtprocenter som avses i 66 och 68—70 § i den nya lagen. En förutsättning är att pensionskassan enligt 108 § i den nya lagen är behörig att handlägga ansökan om pensionen och att arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet skulle ha rätt till återstående tid enligt 12 a—12 c § i den gamla lagen sådana de lydte före den 1 januari 2005 om pensionen i stället för i form av ålderspension skulle beviljas i form av arbetslöshetspension.

28 §. Enligt paragrafen tillämpas den nya lagen också på pensionskassans fullmäktige och pensionskassans styrelse som avses i 166 § i den nya lagen och som utnämnts före den nya lagens ikraftträdande. När fullmäktiges och styrelsens mandattider räknas ut beaktas också tiden före den nya lagens ikraftträdande.

29 §. I 63 § i den nya lagen föreskrivs om

begravningsunderstöd och om villkoren för erhållande av begravningsunderstöd. Enligt denna paragraf har en efterlevande make som avses i 63 § 1 mom. i den nya lagen och ett dödsbo som avses i 3 mom. i samma paragraf rätt till begravningsunderstöd också om förmänslåtarens vid sin död fick ålderspension enligt 14 § i den gamla lagen sådan den lydte före den 1 januari 2005 eller invalidpension enligt 15 § i samma lag eller ålderspension eller invalidpension som fastställts enligt 16 § i den gamla lagen sådan den lydte före den nya lagens ikraftträdande och de övriga villkoren för beviljande av begravningsunderstöd som anges i 63 § i den nya lagen uppfylls.

30 §. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om situationer där ett över tre år långt avbrott i arbetstagarens SjöPL-anställning har börjat före den 1 januari 1967 eller arbetstagarens SjöPL-anställning har upphört före den 1 januari 1967. En arbetstagare, vars anställningsförhållande enligt den gamla lagen har upphört före den 1 januari 1967 utan att arbetstagaren eller hans eller hennes anhöriga har fått pension och som inte har återgått till ett anställningsförhållande enligt den gamla lagen inom tre år från den dag då anställningsförhållandet upphörde, har inte rätt till pension enligt den gamla lagen för tiden före det nämnda anställningsförhållandets upphörande. Arbetstagaren ges i så fall ett fribrev motsvarande de pensionsförsäkringsavgifter han eller hon erlagt, på vilket tillämpas vad som föreskrivs om fribrev i 17 § i den gamla lagen sådan den lydte den 31 december 1966.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om under vilka förutsättningar en över tre år fortlöpande frånvaro från sjömanstjänst som avses i 1 mom. kan beaktas som till pension berättigande tid. Om den över tre år fortlöpande frånvaron huvudsakligen har berott på nödvändig yrkesutbildning eller fortbildning eller sjukdom, lyte eller kroppsskada som arbetstagaren har ådragit sig under tiden i sjömanstjänst, beaktas på ansökan också tiden i sjömanstjänst före frånvaron som till pension berättigande tid.

31 §. Enligt paragrafen har en arbetstagare som enligt 18 och 19 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen

om pension för arbetstagare (634/2003) och enligt 20 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i den nämnda lagen (886/2004) har rätt att gå i ålderspension före han eller hon har fyllt 62 år, rätt att få ålderspension både enligt den gamla och den nya lagen före han eller hon fyllt 62 år. Närmare bestämmelser om omvandling av pensionen så att den motsvarar en lägre ålder än 62 år utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

32 §. I paragrafen ges Pensionsskyddscentralen rätt att för uträkning av sådana pensioner i fråga om vilka pensionen bestäms enligt de bestämmelser som gällde före 2005 få de uppgifter som är nödvändiga för fastställandet av rätt till pension för återstående tid och uträkning av arbetspensionstillägg. Nödvändiga uppgifter för uträkning av rätten till återstående tid och arbetspensionstillägg är uppgifter om de förmåner som avses i 12 a § 2 mom. och 16 e § 1 mom. i SjöPL sådana de lydte vid utgången av 2004. Pensionsskyddscentralen har rätt att få dessa uppgifter av dem som betalar förmånerna.

33 §. I paragrafen föreskrivs hur den tid som skall beaktas vid uträkning av den sänkta pensionsålder som avses i 8 § 2 mom. i den nya lagen bestäms i fråga om tid före ikraftträdandet av den nya lagen. För tid före 1991 bestäms den på basis av pensionsavgiftsmånader i enlighet med de bestämmelser som då gällde och för åren 1991-2006 på basis av anställningstiden enligt de bestämmelser som då gällde.

34 §. I paragrafen föreskrivs om lagens ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2007.

1.3. Lagen om pension för arbetstagare

175 §. Hänvisningen till SjöPL i paragrafens 3 mom. justeras så att den motsvarar bestämmelserna i nya SjöPL.

179 §. Hänvisningarna till SjöPL i 1 mom. 1 och 9 punkten justeras så att de motsvarar bestämmelserna i nya SjöPL.

I 3 mom. föreskrivs om bestämmandet av pensionsanstalternas andel av de kostnader som avses i 1 mom. 1—9 punkten. Eftersom pensionsanstalternas andel av de kostnader

som avses i de olika punkterna i 1 mom. bestäms på olika sätt föreslås en precisering av 3 mom. I momentet nämns hur pensionsanstalternas andel av de kostnader som avses i var och en av punkterna 1—9 i 1 mom. bestäms.

181 §. I paragrafen föreskrivs om pensionsanstalternas gemensamma ansvar när en pensionsanstalt går i konkurs. Det föreslås att paragrafen justeras så att det gemensamma ansvaret vid en konkurs också gäller Sjömanspensionskassan enligt nya SjPL. Med pension enligt SjPL avses då den del av en pension enligt SjPL som motsvarar pension enligt ArPL i enlighet med 153 § 2 mom. i nya SjPL. Ändringen kan anses motiverad med beaktande av att Sjömanspensionskassan också i övrigt enligt förslaget deltar i Sjömanspensionskassans och arbetspensionsanstalternas gemensamma ansvarsfördelning.

2. Närmare bestämmelser

Enligt förslaget till ny SjPL i denna proposition utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om tillämpningen av betalningsprincipen vid hänförande av arbetsinkomst (79 §), blanketter och intyg som behövs för ansökan om pension och begravningsunderstöd (103 §), maskinellt under-tecknande av pensionskassans beslut (107 §) och betalning av statens andel och förskott (152 §). Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas enligt förslaget närmare bestämmelser om omvandling av pensionsbeloppet och omvandlingskoefficienter (12 §) samt om uträkningen av det belopp av pension enligt nya SjPL som motsvarar pension enligt ArPL (153 §) och om pen-

sionskassans ansvar vid konkurs (160 §). Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan också närmare bestämmelser utfärdas om metoder för lagring av handlingar och uppgifter (227 §). Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet fastställs dessutom livslängdskoefficienten, lönekoeficienten och arbetspensionsindex (88, 101 och 102 §), koefficienterna för engångsbelopp (111 §) och pensionskassans beräkningsgrunder (159 och 202 §). Enligt nya SjPL meddelar Försäkringsinspektionen närmare föreskrifter om den interna kontrollen och ordnandet av riskhanteringen vid pensionskassan (184 §) och placeringen av pensionskassans medel (204 §). Försäkringsinspektionen kan vidare vid behov ge anvisningar om revision av pensionskassan (191 §) och beredskapsplanering för undantagsförhållanden (228 §).

Enligt 32 § i förslaget till lag om införande av nya SjPL utfärdas närmare bestämmelser om omvandling av pensionen så att den motsvarar en lägre ålder än 62 år genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

3. Ikraftträdande

Lagarna som ingår i propositionen föreslås träda i kraft den 1 januari 2007. Åtgärder som verkställigheten av nya SjPL förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4. Lagstiftningsordning

De föreslagna lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

Allmänna bestämmelser

1 kap.

Lagens syfte

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om den rätt till ålderspension, deltidspension, rehabilitering och invalidpension som sjömän har samt om den rätt till familjepension och begravningsunderstöd som sjömännens förmånstagare har.

Arbetsgivaren är skyldig att för en sjöman ordna pensionsskydd enligt denna lag samt att bekosta pensionsskyddet tillsammans med sjömannen och staten enligt vad som föreskrivs i denna lag.

Arbetspensionsförsäkringsverksamhet enligt denna lag bedrivs av Sjömanspensionskassan, vars hemort är Helsingfors.

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

- 1) *arbetstagare* sjömän i ett anställningsförhållande enligt sjömanslagen (423/1978),
- 2) *anställningsförhållande* ett anställningsförhållande som grundar sig på ett arbetsavtal

enligt 1 § i sjömanslagen eller motsvarande anställningsförhållande på ett utländskt fartyg,

3) *befäl* däcksbefäl och maskinbefäl samt med manskap däcksmanskap och maskinmanskap, ekonomipersonal och annan fartygspersonal,

4) *pensionskassan* den i 1 § 3 mom. nämnda Sjömanspensionskassan,

5) *arbetspension* pension enligt de lagar som avses i 3 §,

6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen

(279/1959) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

7) *intjänad pension* pension som intjänats på basis av arbetsinkomster som omfattas av denna lag, på basis av sådan oavlönad tid som avses i 6 punkten och på basis av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003),

8) *primär förmån* en förmån som avses i 97 och 98 § och som oberoende av arbetspensionens belopp betalas till fullt belopp och dras av från en förmån enligt denna lag,

9) *EG:s förordning om social trygghet* rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen,

10) *EU- och EES-land* länder i vilka EG:s förordning om social trygghet tillämpas,

11) *överenskommelse om social trygghet* en internationell överenskommelse om social trygghet som är förpliktande för Finland,

12) *teoretisk pension* en kalkylerad pension vid vars fastställande sådan tid i arbete i ett annat EU- och EES-land som omfattas av arbetspensionslagarna betraktas som tid i arbete enligt denna lag.

I denna lag avses med *pensionsfall*

1) uppfyllande av villkoren för att få ålderspension,

2) uppfyllande av villkoren för att få deltidspension i enlighet med 16 §,

3) inträde av arbetsoförmåga på det sätt som avses i 35 § 1 mom., eller

4) förmånslåtarens död.

3 §

Arbetspensionslagar

Med arbetspensionslagar avses arbetspensionslagarna för den privata och för den offentliga sektorn. Arbetspensionslagar för den privata sektorn är utöver denna lag

1) lagen om pension för arbetstagare (395/2006),

2) lagen om pension för företagare (/2006), och

3) lagen om pension för lantbruksföretagare (/2006).

Arbetspensionslagar för den offentliga sektorn är

1) lagen om kommunala pensioner (549/2003) och lagen om införande av lagen om kommunala pensioner (550/2003),

2) lagen om statens pensioner (/2006) och lagen om införande av lagen om statens pensioner (/2006),

3) pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) och lagen om familjepensioner inom den evangelisk-lutherska kyrkan (258/1970),

4) pensionsbestämmelser som grundar sig på lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969),

5) pensionsbestämmelser som grundar sig på 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001),

6) pensionsstadga som givits med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998), och

7) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 4/1997).

2 kap.

Lagens tillämpningsområde

4 §

Arbetstagare som omfattas av lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på arbetstagare som utför i sjömanslagen avsett arbete på

1) ett finskt handelsfartyg i utrikesfart,

2) ett sjögående finskt bärgnings- eller fiskerifartyg som används i förvärvssyfte,

3) ett annat finskt isbrytarfartyg än en hamnisbrytare,

4) ett sådant finskt handelsfartyg i utrikesfart som hyrts ut till en utländsk redare i huvudsak obemannat, förutsatt att arbetstagaren står i anställningsförhållande till fartygets ägare eller en av denna anlitad arbetsgivare, och på

5) förordnande av arbetsgivaren utför arbete som hör samman med sjöfart tillfälligt någon annanstans än på fartyg som avses i 1—4 punkten.

Denna lag tillämpas också på arbetstagare som utför sådant arbete som motsvarar i sjömanslagen avsett arbete på

1) ett sådant utländskt handelsfartyg i utrikesfart som en finsk redare hyrt i huvudsak obemannat, förutsatt att arbetstagaren står i anställningsförhållande till redaren eller en av denna anlitad annan arbetsgivare,

2) ett utländskt handelsfartyg i utrikesfart när på arbetstagaren tillämpas finsk lagstiftning med stöd av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

3) ett utländskt handelsfartyg i utrikesfart, förutsatt att arbetstagaren i egenskap av utländsk arbetstagare står i anställningsförhållande till en finsk arbetsgivare, och på

4) ett sådant utländskt fartyg i utrikesfart som tillhör ett finskt bolags utländska dotterbolag, förutsatt att arbetstagaren är finsk medborgare eller bosatt i Finland och att det finska moderbolaget har gett pensionskassan en förbindelse om betalningen av försäkringspremien eller ställt en av kassan godkänd säkerhet för denna betalning; pensionskassans styrelse kan på ansökan under samma förutsättningar godkänna att denna lag även tillämpas på en ovan avsedd arbetstagare som är anställd hos något annat utländskt bolag, förutsatt att finska bolag har absolut bestämmanderätt i bolaget i fråga.

5 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte anställningsförhållanden

1) före kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 18 år,

2) efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år, eller

3) som avses fortgå en kortare tid än ett år och i vilka arbetstagaren är verksam som musiker, skådespelare, dansör eller annan utövande konstnär.

Denna lag gäller inte arbetstagare

1) på vilka finsk lagstiftning inte tillämpas enligt bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

2) som arbetar på ett finskt fartyg som är inskrivet i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1701/1991), om arbetstagaren inte är finsk medborgare eller fast bosatt i Finland och något annat inte följer av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet, eller

3) som arbetar på ett fiskefartyg, om fartygets resor inte utsträcks längre än till Östersjön.

6 §

Personer i ledande ställning

Med en ovan i 4 § avsedd arbetstagare jämställs en person i ledande ställning i ett aktiebolag och en person i ledande ställning i någon annan sammanslutning, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller den andra sammanslutningen, förutom om

1) personen i ledande ställning i ett aktiebolag antingen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger mer än hälften av bolagets aktiekapital,

2) röstetalet för de aktier som ägs av personer som avses i 1 punkten utgör mer än hälften av det röstetal som samtliga aktier medför, eller

3) personen i ledande ställning i någon annan sammanslutning skall anses ha sådan motsvarande bestämmanderätt i sammanslutningen som den som avses i 1 eller 2 punkten.

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i någon annan sammanslutning eller något annat samfund som är personligen ansvarig för sammanslutningens eller samfundets förpliktelser och förbindelser jämställs inte med arbetstagare enligt 4 §.

7 §

Avgörande om tillämpningen av lagen

Uppstår det ovisshet om huruvida denna lag skall tillämpas på en viss arbetstagare eller på arbetstagare på ett visst fartyg, avgör

pensionskassans styrelse, efter att ha hört parterna, saken genom ett överklagbart beslut.

II AVDELNINGEN

Bestämmelser om pensioner och rehabilitering och om verkställandet av dem

3 kap.

Pensions- och rehabiliteringsförmåner

Ålderspension

8 §

Rätten till ålderspension

En arbetstagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått 63—68 års ålder.

Arbetstagaren har dock rätt att få ålderspension vid en lägre pensionsålder, den som hör till befälet tidigast vid fyllda 60 år och den som hör till manskapet tidigast vid fyllda 55 år, så att pensionsåldern sänks från 63 år med en månad för varje månad med vilken den tjänstgöringstid som uträknats på det sätt som anges i 9 § överstiger 324 månader. Dessutom förutsätts det att arbetstagarens anställningsförhållande fortsätter tills han eller hon uppnår den på nämnda sätt beräknade sänkta pensionsåldern och att arbetstagaren har stått i ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag i minst 18 månaderstid under tre år innan anställningsförhållande som berättigar till pension upphör.

Ålderspension beviljas på ansökan högst ett år i förtid räknat från 63 års ålder eller från den enligt 2 mom. beräknade sänkta pensionsålder som arbetstagaren har uppnått när pensionen börjar, dock tidigast från ingången av kalendermånaden efter den då arbetstagaren har fyllt 55 år.

Beviljande av ålderspension och förtida ålderspension förutsätter att arbetstagaren inte längre arbetar i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

En arbetstagare har rätt att gå i uppskjuten ålderspension efter kalendermånaden efter

den under vilken arbetstagaren uppnått 68 års ålder.

9 §

Tid som skall beaktas vid beräkningen av sänkt pensionsålder

Vid beräkningen av sänkt pensionsålder enligt 8 § 2 mom. beaktas följande dagar

1) dagar för vilka lön har betalats på grundval av arbete,

2) dagar för vilka lön för sjukdomstid har betalats,

3) semesterdagar,

4) dagar för vilka semesterersättning har betalats vid anställningsförhållandets slut,

5) dagar för vederlagsledighet eller andra motsvarande dagar för avlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet,

6) dagar för vilka vid anställningsförhållandets slut har betalats ersättning för vederlag eller ersättning för annan liknande avlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet, och

7) oavlönad ledighet som i fråga om arbetstagare som beviljats deltidspension eller delinvalidpension ingår i avlösningssystemet för ett deltidsarbetsförhållande.

Vid beräkningen av sänkt pensionsålder omvandlas de dagar som skall beaktas till månader på det sätt som föreskrivs i 224 §.

10 §

Arbetslösa arbetstagares rätt till ålderspension vid sänkt pensionsålder

En arbetstagare, vars anställningsförhållande har upphört innan han eller hon har nått den sänkta pensionsålder som anges i 8 § 2 mom. till följd av att fartyget sålts eller tagits ur trafik eller att arbetskraften inskränkts eller att arbetstagaren sagt upp sitt arbetsavtal eller hävt det på grunder som anges i 46 eller 49 § i sjömanslagen, har rätt att gå i ålderspension vid den i 8 § 2 mom. angivna sänkta pensionsålder som arbetstagaren har intjänat före anställningsförhållandets slut, och den ålderspension som beviljas honom eller henne bestäms i enlighet med 66—70 §. Dessutom förutsätts är att arbetstagaren när den i

8 § 2 mom. angivna sänkta pensionsåldern inom fem år efter det att anställningsförhållandet upphörde och att arbetstagaren för denna tid har rätt till dagpenning eller arbetsmarknadsstöd i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller till arbetslöshetspension i enlighet med 22 § i lagen om införande av lagen om sjömanspensioner (/2006). Ett avbrott i utbetalningen av arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller pension lämnas dock obeaktat, om avbrottet inte har fortgått i en följd längre än 60 dagar.

Om arbetstagaren har tagit emot ett av arbetskraftsmyndigheten erbjudet arbete som avses i 2 kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, vilket arbetstagaren inte kan vägra ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd, eller om arbetstagaren har övergått till att arbeta på ett sådant utländskt fartyg som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten, iaktas i fråga om arbetstagarens rätt att få ålderspension vid sänkt pensionsålder vad som föreskrivs i 1 mom. I dessa fall förutsätts dessutom att arbetstagaren fortlöpande har sökt sådant arbete som avses i 4 § 1 mom. genom arbetskraftsmyndighetens förmedling.

11 §

Ålderspensionens belopp

Börjar ålderspensionen vid ingången av månaden efter den under vilken 63—68 års ålder uppnåtts eller vid en sänkt pensionsålder enligt 8 § 2 mom. vid en pensionsålder som är lägre än 63 år, är ålderspensionens belopp den pension som intjänats fram till begynnelsepunkten för pensionen.

Vid förtida ålderspension minskas pensionen permanent med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts (*förtidsminskning*). Om arbetstagarens sänka pensionsålder som beräknats på basis av tjänstgöringstiden är lägre än 63 år, beräknas förtidsminskningen för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av kalendermånaden efter den under vilken den sänkta pensionsåldern uppnås. Förtidsminskningen beräknas på den pension

som intjänats fram till den tidpunkt då pensionen börjar.

Någon förtidsminskning görs inte, om en arbetstagare som får arbetslöshetsdagpenning på basis av en rätt till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa går i ålderspension vid 62 års ålder.

Om ålderspensionen skjuts upp, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsepunkten för pensionen blir uppskjuten till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnås.

12 §

Konsekvenserna av den offentliga sektorns sänkta pensionsålder i vissa situationer

Går arbetstagaren i ålderspension enligt lagen om kommunala pensioner eller lagen om statens pensioner före 62 års ålder, har han eller hon rätt att gå i ålderspension enligt denna lag vid den pensionsålder som föreskrivs i lagen om kommunala pensioner eller lagen om statens pensioner, förutsatt att behörighetsvillkoret för det sista anställnings- eller tjänsteförhållandet enligt någon av nämnda lagar har varit en sådan examen som förutsätts för sjötjänst enligt denna lag eller en viss mängd sjötjänst enligt denna lag. I det fallet omräknas pensionsbeloppet enligt denna lag så att det försäkringsmatematiskt motsvarar arbetstagarens pensionsålder. Närmare bestämmelser om omräkning av pensionsbeloppet och omräkningskoefficienterna utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

13 §

Begynnelsepunkt för ålderspension

Ålderspension och förtida ålderspension börjar på ansökan från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension eller förtida ålderspension

och har slutat i det arbete på basis av vilket han eller hon ansöker om ålderspension. Ålderspension och förtida ålderspension beviljas dock inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än tre månader före ansökan om pension.

Om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha fyllt 68 år, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.

Pension som intjänats på grundval av arbetsinkomst i ett anställningsförhållande som börjat under tiden för ålderspension beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

Bestämmelser om ändring av invalidpension till ålderspension finns i 52 §.

14 §

Indragning av ålderspension

En arbetstagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av sådan arbetsförmåga på viss tid som, när rehabiliteringsstödet beviljades, har beräknats fortgå efter det att arbetstagaren fyllt 63 år. Indragning av ålderspensionen skall sökas inom en månad från det att arbetsförmågan upphört. Ålderspensionen dras in när arbetsförmågan upphör.

Deltidspension

15 §

Begrepp i anslutning till deltidspension

När rätten till deltidspension avgörs avses i denna lag med

1) *förvärvsarbete* arbete som skall försäkras enligt arbetspensionslagarna, och

2) *heltidsarbete* i 1 punkten avsett förvärvsarbete i vilket arbetstagarens arbetstid är lika lång som den i respektive bransch normalt tillämpade maximala arbetstiden för arbetstagare på heltid; om arbetstagaren samtidigt har flera förvärvsarbeten betraktas arbetet som heltidsarbete om hans eller hennes

sammanlagda arbetstid är minst 35 timmar i veckan.

Med deltidarbete som nämns i 16, 17, 20, 21 och 24 § avses arbete som skall försäkras enligt arbetspensionslagarna och som en arbetstagare utför när han eller hon får deltidspension. Med ett sådant deltidarbete jämföras deltidarbete i ett EU- eller EES-land.

Med i 16 § 4 mom. 1 punkten och 17 § avsedd stabiliserad inkomst avses den i 82 § avsedda inkomst för återstående tid på basis av vilken arbetstagarens invalidpension skulle beräknas, om han eller hon hade blivit arbetsförmögen när deltidspensionen började.

16 §

Rätten till deltidspension

En arbetstagare i åldern 58—67 år som har övergått till deltidarbete har rätt till deltidspension, förutsatt att han eller hon

1) under en tid av 18 månader omedelbart före deltidspensionens början i minst 12 månader haft förvärvsarbete på heltid,

2) under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början har inkomster som omfattas av arbetspensionslagarna eller motsvarande lagar till ett belopp som minst motsvarar talet 60; detta tal fås genom att dividera inkomsten under respektive kalenderår med 25 gånger 41,89 euro, avrunda kvoten nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12, och summera kvoterna för de olika åren,

3) inte får annan pension på grundval av eget arbete eller en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller ett organ inom Europeiska gemenskaperna, och om han eller hon, och

4) efter att anställningsförhållandet enligt denna lag upphörde inte har rätt till deltidspension enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn på grundval av anställning på heltid som omfattas av nämnda lagar.

Med arbete som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten jämföras arbete i ett EU- eller EES-land.

Om arbetstagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen,

partiell sjukdagpenning, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

1) arbetstagarens förvärvsinkomst har minskat så att hans eller hennes arbetsinkomster i deltidarbetet utgör 35—70 procent av arbetstagarens stabiliserade inkomst och motsvarande förändring har skett i arbetstiden, och

2) arbetstagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte semester, vederlagsledighet, oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett deltidarbetsförhållande eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

Om nedgången i arbetstagarens förvärvsinkomster avviker från förkortningen av arbetstiden av den anledningen att i förvärvsinkomsten från förvärvsarbete på heltid har ingått övertidsersättning, tillägg för söndags-, natt- eller skiftarbete eller andra särskilda tillägg eller ersättningar som hänfört sig till lönen men inte ingår i förvärvsinkomsten från deltidarbetet, beaktas sådana tillägg och ersättningar inte vid prövningen av om arbetstagaren uppfyller villkoren i 4 mom. 1 punkten.

17 §

Deltidspensionens belopp

Deltidspensionens belopp är 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten som omfattats av arbetspensionslagarna och inkomsten av deltidarbete som omfattas av arbetspensionslagarna (*inkomstbortfall*).

Har arbetstagaren före deltidarbetet samtidigt varit i två eller flera förvärvsarbeten som omfattas av arbetspensionslagarna, är deltidspensionens belopp 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten av dessa arbeten och inkomsten av deltidarbetet. Av en sådan deltidspension utgör deltidspensionen enligt denna lag en lika stor andel som de enligt denna lag försäkrade arbetsinkomsternas andel utgör av i den stabiliserade inkomsten beaktade arbetsinkomster enligt de lagar med stöd av vilka deltidspension beviljas.

Deltidspensionens maximibelopp är dock 75 procent av de pensioner som arbetstagaren innan deltidspensionen börjar har tjänat in enligt arbetspensionslagarna och av en förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. Om en primär förmån skall dras av från pensionen, beräknas deltidspensionens maximibelopp på den pension som minskats på detta sätt. Deltidspensionens maximibelopp justeras, om deltidspensionstagaren beviljas en primär förmån eller om beloppet av en sådan förmån ändras.

Med ovan i 3 mom. avsedd pension jämställs pension som en arbetstagare har tjänat in i ett EU- eller EES-land eller i ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland.

Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan arbetspensionslag och det maximibelopp på 75 procent som nämns i 3 mom. minskar deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar i förhållande till de arbetsinkomster som beaktats i den stabiliserade förvärvsinkomsten.

18 §

Begynnelsepunkten för deltidspension

Deltidspension börjar från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppfyller villkoren i 16 §, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken pensionen söks. Deltidspension beviljas dock inte retroaktivt.

19 §

Deltidspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionskassan om

- 1) förändringar i sina arbetstidsarrangemang,
- 2) andra än kollektivavtalsenliga lönejusteringar,
- 3) att ett anställningsförhållande eller företagverksamhet upphör eller att ett nytt anställningsförhållande eller ny företagverksamhet inleds,
- 4) förändringar i företagverksamheten,
- 5) att en ny arbetspension eller en motsvarande förmån som beviljats i ett EU- eller EES-land börjar,
- 6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester, vederlagsledighet eller oavlönad ledighet som ingår i avlösningssystemet för ett deltidsarbetsförhållande eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen för högst 12 månader, och
- 7) att en primär förmån börjar eller förändras.

20 §

Justering av deltidspension

Deltidspensionens belopp justeras, om

- 1) det har inträffat en bestående förändring i deltidspensionstagarens förvärvsinkomster under tiden för deltidsarbete och denna förändring på ett betydande sätt avviker från den allmänna löneutvecklingen, eller
- 2) deltidspensionstagaren får rätt till deltidspension med stöd av en sådan arbetspensionslag som inte tidigare har berättigat honom eller henne till deltidspension.

Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter den under vilken förändringen skett, eller om förändringen sker kalendermånadens första dag, från denna dag.

När deltidspensionens belopp justeras anses den förvärvsinkomst som deltidspensionen första gången fastställdes på som stabiliserad förvärvsinkomst.

21 §

Avbrytande av utbetalningen av deltidspension

Om arbetstagarens inkomst av deltidsarbete eller frånvaron från arbetet tillfälligt förändras så att villkoren i 16 § 4 mom. för deltidsarbete inte uppfylls, avbryts utbetalningen av deltidspensionen efter meddelande från pensionstagaren eller på pensionskassans initiativ. Utbetalningen avbryts från ingången av följande möjliga betalningsperiod, förutsatt att orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger. Utbetald deltidspension återkrävs enligt 123 § för den tid under vilken villkoren för att få deltidspension inte uppfyllts.

En deltidspension vars betalning avbrutits börjar efter meddelande från pensionstagaren utbetalas på nytt räknat från den tidpunkt vid vilken villkoren för att få deltidspension uppfylls. Har begäran om att utbetalningen av deltidspensionen skall återupptas inte framställts inom sex månader från det att utbetalningen avbröts, dras pensionen in från tidpunkten för avbrottet.

22 §

Indragning av deltidspension och erhållande av ny deltidspension

Deltidspensionen dras in från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren inte längre uppfyller villkoren i 16 § 4 mom. för att få pensionen, om inte något annat följer av 21 §. Om denna dag är den första dagen i en kalendermånad, dras deltidspensionen dock in från denna dag. Deltidspension kan också dras in retroaktivt.

Om arbetstagarens deltidspension har dragits in, har arbetstagaren rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren för den.

Har deltidspensionen varit indragen i högst sex månader används den stabiliserade in-

komst som låg till grund för den tidigare deltidspensionen som stabiliserad inkomst när den nya deltidspensionen efter den indragna deltidspensionen fastställs.

23 §

Invalidpension efter deltidspension

Om en arbetstagare som får deltidspension beviljas invalidpension för samma tid för vilken deltidspension redan har betalats till honom eller henne, betraktas deltidspensionen som en delbetalning av invalidpensionen.

24 §

Övergång från deltidspension till ålderspension

Fortsätter arbetstagaren i deltidsarbete efter att ha fyllt 68 år, ändras deltidspensionen vid 68 års ålder till en ålderspension som är lika stor som deltidspensionen. När arbetstagaren upphör med deltidsarbetet beräknas ålderspensionen på ansökan av arbetstagaren på nytt.

Arbetspensionsrehabilitering

25 §

Rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare under 63 år har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som har konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för att arbetstagaren blir arbetsoförmögen på det sätt som avses i 35 § 1 mom.,

2) arbetstagaren har sådana inkomster av arbete att inkomsterna för återstående tid enligt 82 § är minst 25 133,40 euro, och

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring.

När rehabiliteringens ändamålsenlighet bedöms beaktas arbetstagarens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och etablering i arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till att arbetstagaren fortsätter i ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller återgår till arbete. När ändamålsenligheten bedöms beaktas dessutom huruvida den yrkesinriktade rehabiliteringen uppskjuter arbetstagarens pensionering.

Med risk för arbetsoförmåga avses en situation där det är sannolikt att arbetstagaren under de närmaste åren, fastän möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering beaktas, utan yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder skulle bli beviljad full invalidpension eller delinvalidpension.

De i 1 mom. 2 punkten avsedda inkomsterna för återstående tid bestäms på samma sätt som om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid tidpunkten för ansökan om rehabilitering. När inkomsterna bestäms beaktas dock inte inkomster på basis av vilka förmåner för oavlönad tid fås eller inkomster som avses i 82 § 4 mom.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på rehabilitering av en sådan arbetstagare som är arbetsoförmögen på det sätt som avses i 35 § 1 mom. I ett sådant fall bestäms inkomsten för återstående tid på samma sätt som den skulle bestämmas vid beräkning av arbetstagarens invalidpension.

26 §

Yrkesinriktad rehabilitering och rehabiliteringsplan

Med yrkesinriktad rehabilitering avses arbetsprövning, arbetsträning, utbildning som leder till arbete eller yrke och stöd för inledande av eller fortsatt näringsverksamhet. Arbetstagaren kan få ersättning för sådana behövliga och nödvändiga kostnader som den yrkesinriktade rehabiliteringen medför.

Innan den yrkesinriktade rehabiliteringen inleds skall arbetstagaren ha en plan för den yrkesinriktade rehabiliteringen (*rehabiliteringsplan*). Pensionskassan kan stödja utarbetandet av planen.

27 §

Förhandsbeslut om rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller villkoren för arbetspensionsrehabilitering. Ett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om arbetstagaren lämnar in en rehabiliteringsplan till pensionskassan inom nio månader från det att förhandsbeslutet har vunnit laga kraft.

28 §

Rehabiliteringspenning

En arbetstagare har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon på grund av yrkesinriktad rehabilitering är helt eller delvis förhindrad att utföra förvärvsarbete.

Rehabiliteringspenningen är lika stor som det sammanräknade beloppet av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som arbetstagaren skulle ha rätt till, om han eller hon när ansökan om rehabilitering gjordes hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

Om arbetstagarens sjukledighet har börjat medan hans eller hennes anställningsförhållande pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började, är rehabiliteringspenningen dock lika stor som det sammanräknade beloppet av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som arbetstagaren skulle ha rätt till, om han eller hon när sjukledigheten började hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

29 §

Partiell rehabiliteringspenning

Om en arbetstagare under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår tjänar mer än hälften av den stabiliserade inkomsten, utgör rehabiliteringspenningen hälften av den rehabiliteringspenning som avses i 28 §.

30 §

Rehabiliteringstillägg till invalidpensionstagare

Om en arbetstagare får invalidpension enligt 35 §, har han eller hon inte rätt till rehabiliteringspenning enligt 28 §. Invalidpensionstagaren får utöver invalidpensionen ett rehabiliteringstillägg för den tid som den yrkesinriktade rehabiliteringen pågår. Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av invalidpensionen.

Delinvalidpension kan betalas som full pension under tiden för yrkesinriktad rehabilitering och förhöjd på det sätt som bestäms i 1 mom.

31 §

Rehabiliteringsunderstöd

En arbetstagare kan beviljas rehabiliteringspenning i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning till ett lika stort belopp som invalidpensionen för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan beviljas också för utarbetande av en i 26 § 2 mom. avsedd rehabiliteringsplan.

Rehabiliteringsunderstöd betalas högst för tre månader per kalenderår så att tiden räknas separat för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd kan dock betalas även för en längre tid, om detta är motiverat för tryggnade av rehabiliteringen.

32 §

Indragning av rehabiliteringspenning eller av invalidpensionstagares rehabiliteringstillägg

Rehabiliteringsunderstödet eller det rehabiliteringstillägg som betalas till en invalidpensionstagare kan dras in, om mottagaren utan giltig orsak vägrar delta i yrkesinriktad rehabilitering eller avbryter sådan rehabilitering.

En arbetstagare har inte utan giltig orsak

rätt till invalidpension förrän rätten till rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner har upphört.

33 §

Pensionskassans anmälningsskyldighet

Pensionskassan skall underrätta Folkpensionsanstalten om yrkesinriktad rehabilitering samt om sådana beslut som gäller rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg.

34 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

Vad som i denna lag bestäms om sökande av invalidpension, fastställande på tidigare grunder, engångsförhöjning, beaktande av förändringar i löne- och prisnivån, avdrag av primära förmåner, utbetalning, justering av invalidpension och ändring av beloppet, dröjsmålsförhöjning, återkrav, lämnande och erhållande av uppgifter, sökande av ändring och anmälningsskyldighet för invalidpensionstagare gäller rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget samt mottagare av dem, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsepunkten för rehabiliteringspenningen. Under den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas intjänas inte pension enligt 69 och 75 §, och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension. För arbete under den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas ny pension in på det sätt som bestäms i 77 §.

Invalidpension

35 §

Rätten till invalidpension

En arbetstagare har rätt till invalidpension, om hans eller hennes arbetsförmåga på grund

av sjukdom, lyte eller skada uppskattas vara utan avbrott nedsatt med minst två femtedelar i åtminstone ett år. Invalidpensionen beviljas som full pension, om arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt med minst tre femtedelar. I annat fall beviljas invalidpensionen som delinvalidpension.

Vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt beaktas arbetstagarens återstående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra. I ett sådant fall beaktas också arbetstagarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra därmed jämförbara omständigheter. Om arbetsförmågan varierar, beaktas arbetstagarens årliga inkomster.

Utöver vad som bestäms i 2 mom. skall arbetsoförmågans yrkesrelaterade karaktär betonas vid bedömningen av rätten till invalidpension i fråga om en arbetstagare som fyllt 60 år.

36 §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna

Innan pensionskassan fattar beslut om invalidpension skall kassan se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering har klarlagts.

37 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn

En arbetstagare har rätt till invalidpension, om han eller hon, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande har beviljats invalidpension enligt

1) 35 § 1 mom. 2 punkten i lagen om statens pensioner,

2) 24 § 1 mom. 2 punkten i lagen om kommunala pensioner,

3) de bestämmelser i 1 § i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten, eller

4) de bestämmelser i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten.

En arbetstagare har rätt till invalidpension också när hans eller hennes pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är högst 688,02 euro per månad och han eller hon, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande har beviljats invalidpension på basis av arbetsförmåga som börjat medan anställningen varade, i enlighet med följande bestämmelser:

1) 35 § 1 mom. 1 punkten i lagen om statens pensioner,

2) 24 § 1 mom. 1 punkten i lagen om kommunala pensioner,

3) de bestämmelser i 1 § i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten, eller

4) de bestämmelser i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten.

38 §

Invalidpensionens belopp

Beloppet av full invalidpension är summan av den intjänade pensionen före utgången av det år som föregick pensionsfallsåret och pensionsdelen för återstående tid enligt 67 eller 73 §. Delinvalidpensionen utgör hälften av full invalidpension.

39 §

Förhandsbeslut om rätten till delinvalidpension

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller de i 35 § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension. Förhandsbeslutet ges av pensionskassan i det fallet att kassan vore behörig att avgöra pensionsansökan, om arbetstagaren skulle ansöka om pension i stället för om förhandsbeslut.

Ett förhandsbeslut är bindande för pensionskassan, om en på besluten grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller

inom en av arbetstagaren och arbetsgivaren avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft.

40 §

Pensionskassans sakkunnigläkare

En eller flera legitimerade läkare skall delta i beredningen vid pensionskassan av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor. Pensionskassans läkare kan anteckna sin ståndpunkt i handlingarna utan att följa vad som i 23 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) bestäms om formkraven i fråga om rättsmedicinska intyg och utlåtanden.

41 §

Begynnelsepunkten för full invalidpension

Full invalidpension börjar tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenningen utgår.

Full invalidpension börjar dock från ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan började, om

1) pensionsansökan har gjorts innan Folkpensionsanstalten har fastställt primärtiden för sjukdagpenningen, och det före utgången av den andra kalendermånaden som följer på pensionsansökan inte har beviljats sådan sjukdagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsförmågans början, eller

2) sjukdagpenningsansökan som gäller tiden efter arbetsförmågans början har avslagits, och arbetstagaren inte har beviljats sådan sjukdagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter avslaget.

Har en arbetstagare rätt att från utlandet få en förmån som motsvarar sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, beaktas förmånen vid fastställandet av begynnelsepunkten för invalidpensionen på samma sätt som sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen,

dock för högst den maximala betalningstiden enligt sjukförsäkringslagen.

42 §

Begynnelsepunkten för delinvalidpension

Delinvalidpension börjar från ingången av den månad som följer på pensionsfallet.

43 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Invalidpension betalas utan giltig orsak inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om pension gjordes.

Om invalidpension beviljas retroaktivt, betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Om invalidpension beviljas retroaktivt såsom delinvalidpension eller full invalidpension på basis av 41 § 2 mom. och sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen eller partiell sjukdagpenning har betalats ut för samma tid, betalas invalidpension för denna tid till den del invalidpensionens belopp överstiger beloppet av dagpenningen.

44 §

Tid för vilken invalidpension beviljas

Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av rehabiliteringsstöd för viss tid.

Är arbetstagarens arbetsförmåga nedsatt för en begränsad tid i minst ett år, har arbetstagaren rätt att så länge som han eller hon bedöms vara arbetsförmögen på det sätt som avses i denna lag få rehabiliteringsstöd för att återställa arbetsförmågan.

När rehabiliteringsstöd beviljas skall pensionskassan se till att en vård- eller rehabiliteringsplan har utarbetats för arbetstagaren.

Rehabiliteringsstöd kan beviljas en arbetsförmögen arbetstagare även för den tid under vilken vård- eller rehabiliteringsplanen utarbetas.

45 §

Invalidpensionstagarens anmälningskyldighet

Den som får invalidpension är skyldig att underrätta pensionskassan om att han eller hon återfått arbetsförmågan, om att han eller hon inleder eller utökar sitt förvärvsarbete och om att rehabiliteringen avbrutits.

46 §

Utredning av om arbetsförmågan fortgår

Om pensionskassan har grundad anledning att anta att pensionstagaren åter är arbetsförmögen, är pensionstagaren, om pensionskassan så bestämmer, skyldig att för utredning av om arbetsförmågan fortgår låta undersöka sig hos en av pensionskassan angiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionskassan. Pensionskassan skall då ersätta skäligena kostnader för undersökningen och eventuella resor.

47 §

Översyn av rätten till invalidpension

Om invalidpensionstagarens arbetsförmåga förändras, justeras rätten till invalidpension på hans eller hennes ansökan eller på pensionskassans initiativ.

Vid bedömning av huruvida invalidpensionstagarens arbetsförmåga har förändrats eller återställts, beaktas förändringarna i arbetstagarens arbetsinkomst. Arbetstagaren har inte rätt till full invalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började eller rätt till delinvalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnitt-

liga inkomsten, såvida överskridandet av inkomstgränsen inte är tillfälligt.

48 §

Ändring av invalidpensionens belopp

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får full invalidpension att han eller hon har rätt att få delinvalidpension och kan arbetstagaren bedömas ha sådan arbetsförmåga i minst ett år, ändras invalidpensionen till delinvalidpension från ingången av månaden efter förändringen.

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får delinvalidpension att han eller hon har rätt att få full invalidpension och kan arbetstagaren bedömas ha sådan arbetsförmåga i minst ett år, ändras delinvalidpensionen till full invalidpension. Full invalidpension börjar så som bestäms i 41 §. Delinvalidpensionen betalas ut till dess full invalidpension börjar.

49 §

Indragning av invalidpension

Om en invalidpensionstagare har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för att få invalidpension, dras pensionen in från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren återfått arbetsförmågan.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan, för stödjande av personens återgång till arbete, utbetalningen av pension fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år.

50 §

Avbrott i utbetalningen av invalidpension

Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas, om pensionstagaren

1) är i förvärvsarbete och inkomsten av detta arbete tillfälligt överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började,

2) inte samtycker till undersökning som pensionskassan förelagt honom eller henne i enlighet med 46 §, förutom om det finns ett godtagbart skäl till detta,

3) inte lämnar resultaten av den undersökning som avses i 46 § till pensionskassan inom en skälig tid som pensionskassan sätter ut, eller

4) utan giltig orsak vägrar delta i rehabilitering eller utbildning som pensionskassan ordnar.

51 §

Justering av invalidpension retroaktivt

Pensionen kan dras in eller justeras eller utbetalningen av den kan avbrytas retroaktivt för högst ett år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren ansökt om justering eller pensionskassan vidtagit justeringsåtgärder. Om utbetalningen av invalidpension har varit avbruten, justeras eller indras dock pensionen från den tidpunkt vid vilken utbetalningen avbröts.

52 §

Ändring av invalidpension till ålderspension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år.

Arbetstagaren har rätt till pension som in-tjänats på grundval av arbete som utförts under tiden för invalidpension. Pension beviljas på ansökan, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år. En förutsättning är i detta fall att arbetstagaren inte längre arbetar i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

Pensionen beräknas och beviljas inte i form av invalidpension, utan i form av ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåddes, om

1) arbetstagaren har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller

2) det för arbetstagaren inte fastställs någon primärtid enligt 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen, eftersom arbetstagaren har fyllt 63 år.

53 §

Information och hänvisning till rehabilitering

Avslås en ansökan om invalidpension eller arbetspensionsrehabilitering, skall pensionskassan i samarbete med de instanser som tillhandahåller rehabiliteringsservice se till att arbetstagaren ges information om andra rehabiliteringsmöjligheter och hänvisas till annan rehabilitering eller någon annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Pensionskassan skall dessutom iakttä lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (497/2003).

Familjepension

54 §

Familjepension och familjepensionstagare

Förmånslåtaren är en arbetstagare som tjänat in pension enligt denna lag och efter vars död familjepension betalas till förmånstagarna på det sätt som föreskrivs nedan.

Förmånstagare är en person som har rätt till familjepension efter förmånslåtarens död. Förmånstagare är på de villkor som anges nedan en efterlevande make, förmånslåtarens samt den efterlevande makens barn och en tidigare make till förmånslåtarens.

Familjepensionen betalas i form av efterlevandepension och barnpension.

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligt har orsakat förmånslåtarens död.

55 §

Efterlevande makes rätt till pension

En efterlevande make har rätt till efterle-

vandepension, om han eller hon hade ingått äktenskap med förmånslåtarens innan denne fyllde 65 år och han eller hon har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtarens.

Rätt till efterlevandepension har också en sådan efterlevande make vars äktenskap hade ingåtts innan den efterlevande maken fyllde 50 år och förmånslåtarens 65 år och äktenskapet hade varat minst fem år, om

1) den efterlevande maken har fyllt 50 år vid förmånslåtarens död, eller

2) den efterlevande maken hade fått invalidpension enligt en arbetspensionslag eller folkpensionslagen (/2006) i minst tre års tid vid förmånslåtarens död.

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension enligt 1 mom., om barnet har givits som adoptivbarn utanför familjen före förmånslåtarens död eller är förmånslåtarens barn som den efterlevande maken har adopterat efter förmånslåtarens död.

Har den efterlevande maken på basis av ett tidigare äktenskap rätt att få familjepension enligt en arbetspensionslag, uppkommer inte rätt till ny familjepension.

56 §

Barns rätt till pension

Rätt till barnpension vid förmånslåtarens död har ett barn som inte har fyllt 18 år och som är

1) barn till förmånslåtarens, och

2) barn till den efterlevande maken och bodde i samma hushåll som förmånslåtarens och den efterlevande maken vid förmånslåtarens död.

Barnpension beviljas i första hand efter barnets egen förälder. Rätt till barnpension kan inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt. Om ett barn som får barnpension efter två förmånslåtare senare beviljas barnpension efter sin egen förälder, upphör den barnpension som först beviljats efter annan förmånslåtaren från den tidpunkt vid vilken den barnpension som beviljas efter den egna föräldern börjar.

57 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtare har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtare vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller en lagakraftvunnen dom eller ett avtal som har fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till den tidigare maken. I fråga om en tidigare make och dennes rätt till efterlevandepension gäller vad som bestäms om den efterlevande maken och dennes rätt till efterlevandepension.

58 §

Begynnelse tidpunkten för familjepension och utbetalning retroaktivt

Familjepension betalas från ingången av månaden efter den under vilken förmånslåtare avled. Till ett barn som fötts efter förmånslåtarens död betalas familjepension från ingången av månaden efter barnets födelse.

Familjepension betalas utan giltig orsak inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om pension gjordes.

59 §

Anmälningsskyldighet

Den som får efterlevandepension är skyldig att underrätta pensionskassan om att han eller hon har ingått äktenskap.

Om ett barn som får barnpension ges som adoptivbarn till någon annan än förmånslåtarens efterlevande make eller dennes nya make, är barnets adoptivföräldrar skyldiga att underrätta pensionskassan om adoptionen.

60 §

Rätten till familjepension upphör

Rätten till efterlevandepension upphör, om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år.

Rätten till barnpension upphör när barnet fyller 18 år eller om barnet ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande maken eller dennes nya make.

61 §

Beviljande av familjepension för viss tid

Kan någon utredning om förmånslåtarens död inte läggas fram, men det är sannolikt att förmånslåtare har avlidit genom drunkning, till följd av någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan familjepension beviljas för viss tid.

Om familjepension beviljas för viss tid i enlighet med 1 mom., dras förmånslåtarens arbetspension in den dag familjepensionen börjar.

62 §

Engångsbetalning av efterlevandepension

När efterlevandepensionen upphör i enlighet med 60 §, betalas till den efterlevande maken i ett för allt ett belopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre år hade varit.

Grunden för beloppet är den månadspension som senast har betalats ut eller, om pensionskassan är sista pensionsanstalt enligt 108 §, det sammanlagda beloppet av de pensioner pensionskassan betalat per månad.

63 §

Begravningsunderstöd

En efterlevande make till en förmånslåtare som vid sin död inte hade fyllt 67 år beviljas begravningsunderstöd förutsatt att förmånslåtare vid sin död fick ålderspension eller invalidpension i enlighet med 66 - 70 § eller vid sin död hade varit berättigad till sådan pension.

Begravningsunderstödet storlek bestäms enligt nedanstående tabell:

Förmånslåtarens ålder vid dödsfallet	Begravningsunderstödet belopp
— 50 år	10 190 euro
51 — 55 år	7 643 euro
56 — 60 år	5 096 euro
61 — 66 år	2 548 euro

Om en förmånslåtare som avses i 1 mom. inte var gift vid sin död, beviljats förmånslåtarens dödsbo begravningsunderstöd försatt att en släkting i rätt nedstigande led, ett adoptivbarn eller en förälder till förmånslåtarens är delägre i dödsboet.

4 kap.

Bestämmande av pension

Pensionstillväxt

64 §

Grunderna för pensionstillväxten

Pensionen tillväxer

1) på grundval av sådana arbetsinkomster enligt 78 § som arbetstagaren har haft från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåddes till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåddes,

2) för oavlönad tid som avses i 80 §, och

3) för tid med invalidpension och deltidspension enligt denna lag.

Till pension berättigar inte arbetsinkomsterna under det år under vilket arbetsförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats såsom till pension berättigande tid på det sätt som föreskrivs i 67 eller 73 §.

65 §

Rätten till särskilda tillväxtprocentsatser

Pensionen tillväxer enligt 66—70 §, under förutsättning att

1) arbetstagaren går i ålderspension från ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag,

2) arbetstagaren har rätt att med stöd av 10 § gå i ålderspension vid sänkt pensionsålder, eller

3) arbetstagaren har rätt till sådan invalidpension i fråga om vilken pensionskassan enligt 108 § är behörig att handlägga pensionsansökan, och arbetstagarens arbetsinkomster enligt denna lag under månaden för pensionsfallet och under de trettiosex kalendermånader som föregår pensionsfallet är sammanlagt minst 16 800 euro.

66 §

Pensionstillväxt på grundval av arbetsinkomster enligt särskild tillväxtprocentsats

Pensionen tillväxer på grundval av de pensionsgrundande arbetsinkomster som avses i 78 § för varje enskilt år (*årsinkomst*) med

1) 1,6 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år,

2) 2,0 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år, och

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

Om en i 1 mom. angiven procentsats ändras under kalenderåret, fastställs pensionstillväxten enligt en genomsnittlig procentsats på grundval av andra inkomster än sådana som intjänats efter ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxten räknas ut genom att tillväxtprocentsatserna enligt 1 mom. beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka procentsatserna hänför sig.

Arbetar arbetstagaren i något annat EU- eller EES-land än i Finland efter att ha uppnått 53 års ålder, fogas till den teoretiska pensionen ett särskilt tillägg som räknas ut på basis av skillnaden mellan den procentsats som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och den procentsats som avses i 1 mom. 1 punkten. Det särskilda tillägget räknas ut på basis av arbetsinkomsterna i Finland.

67 §

Bestämmande av pension för återstående tid enligt särskild tillväxtprocentsats

När invalidpensionen bestäms berättigar tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år till pension (*återstående tid*). När en pensionskassa med stöd av 108 § är behörig att handlägga pensionsansökan, räknas den återstående tiden dock till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren skulle ha uppnått den sänkta pensionsåldern enligt 8 § 2 mom. medan arbetstagaren utan avbrott innehaft en anställning som omfattas av denna lag från ingången av månaden efter den under vilken arbetsoförmågan började tills den nämnda pensionsåldern uppnåddes, om den sålunda beräknade pensionsåldern är lägre än 63 år. En förutsättning för att arbetstagaren skall få pension för återstående tid är att han eller hon under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna.

Av den i 82 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på utgör pensionen för återstående tid

1) 1,6 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år, och

2) 1,4 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

68 §

Pensionstillväxt enligt särskild tillväxtprocentsats för arbete som utförs under tiden i pension

Pensionen tillväxer med 1,6 procent på grundval av de pensionsgrundande årsinkomster som pensionstagaren har under en tid för vilken han eller hon enligt arbetspen-

sionslagarna får invalidpension eller ålderspension eller motsvarande pension från utlandet.

69 §

Pensionstillväxt enligt särskild tillväxtprocentsats för tid med invalidpension som upphört

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder på basis av ålder eller arbetsoförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid under vilken arbetstagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

På basis av 1 mom. tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsoförmågan började till utgången av den månad under vilken invalidpensionen upphörde på grundval av den inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på och som hänför sig till invalidpensionen med

1) 1,6 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år, och

2) 1,4 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Har arbetstagaren utöver invalidpension enligt denna lag fått invalidpension enligt någon annan arbetspensionslag, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag och som hänför sig till den invalidpension som upphört samma relativa andel av de inkomster för återstående tid som hänför sig till de invalidpensioner som arbetstagaren fått som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 82 och 84 §.

Har arbetstagaren fått invalidpension utan grund, räknas vid beräkningen av ny pension

inte denna tid med pension såsom till pension berättigande tid.

70 §

Pensionstillväxt enligt särskild tillväxtprocentsats på grundval av deltidarbete och för tid med deltidspension

På grundval av inkomster av deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension samt på grundval av inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid under tiden för deltidarbete tillväxer pensionen i enlighet med 66 och 77 §.

För tid med deltidspension tillväxer ålderspensionen med 0,75 procent per år av det i 17 § 1 mom. avsedda inkomstbortfall på basis av vilket arbetstagarens deltidspension för första gången har räknats ut.

När invalidpensionen räknas ut på basis av arbetsförmåga som börjat under tid med deltidspension, tillväxer pensionen för tiden med deltidspension med 1,6 procent av inkomstbortfallet. Räknas även pension för återstående tid med i pension som tjänas in på grundval av deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension när invalidpensionen fastställs, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt tillväxtprocentsatserna i 67 § också i fråga om inkomstbortfallet.

71 §

Rätten till allmänna tillväxtprocentsatser

Om en arbetstagare som omfattas av denna lag inte enligt 65 § har rätt till ålders- eller invalidpension som bestäms i enlighet med 66—70 §, tillväxer pensionen på det sätt som föreskrivs i 72—76 §.

72 §

Pensionstillväxt på grundval av arbetsinkomster enligt allmän tillväxtprocentsats

Pensionen tillväxer på grundval av de pensionsgrundande arbetsinkomster som avses i 78 § för varje enskilt år (*årsinkomst*) med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år,

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år, och

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

Om en procentsats som nämns i 1 mom. ändras under kalenderåret, bestäms pensions-tillväxten enligt en genomsnittlig procentsats på grundval av andra inkomster än sådana som intjänats efter ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxten räknas ut genom att tillväxtprocentsatserna enligt 1 mom. beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka procentsatserna hänför sig.

Arbetar arbetstagaren i något annat EU- eller EES-land än i Finland efter att ha uppnått 53 års ålder, fogas till den teoretiska pensionen ett särskilt tillägg som räknas ut på basis av skillnaden mellan den procentsats som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och den procentsats som avses i 1 mom. 1 punkten. Det särskilda tillägget räknas ut på basis av arbetsinkomsterna i Finland.

73 §

Bestämmande av pension för återstående tid enligt allmän tillväxtprocentsats

När invalidpensionen bestäms berättigar tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år till pension (*återstående tid*). När en pensionskassa med stöd av 108 § är behörig att handlägga pensionsansökan, räknas den återstående tiden dock till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren skulle ha uppnått den sänkta pensionsåldern enligt 8 § 2 mom. medan arbetstagaren utan avbrott innehaft en anställning som omfattas av denna lag från ingången av månaden efter den under vilken

arbetsförmågan började tills den nämnda pensionsåldern uppnåddes, om den sålunda beräknade pensionsåldern är lägre än 63 år. En förutsättning för att arbetstagaren skall få pension för återstående tid är att han eller hon under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna.

Av den i 82 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på utgör pensionen för återstående tid

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år, och

2) 1,3 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

74 §

Pensionstillväxt enligt allmän tillväxtprocentsats för arbete som utförs under tiden i pension

Pensionen tillväxer med 1,5 procent på grundval av de pensionsgrundande årsinkomster som pensionstagaren har under en tid för vilken han eller hon enligt arbetspensionslagarna får invalidpension eller ålderspension eller motsvarande pension från utlandet.

75 §

Pensionstillväxt enligt allmän tillväxtprocentsats för tid med invalidpension som upphört

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder på basis av ålder eller arbetsförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid under vilken arbetstagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

På basis av 1 mom. tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken invalidpensionen upphörde på grundval av den inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på och som hänför sig till invalidpensionen med

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken företagaren fyller 50 år, och

2) 1,3 procent per år till den del som pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Har arbetstagaren utöver invalidpension enligt denna lag fått invalidpension enligt någon annan arbetspensionslag, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag och som hänför sig till den invalidpension som upphört samma relativa andel av de inkomster för återstående tid som hänför sig till de invalidpensioner som arbetstagaren fått som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 82 och 84 §.

Har arbetstagaren fått invalidpension utan grund, räknas vid beräkningen av ny pension inte denna tid med pension såsom till pension berättigande tid.

76 §

Pensionstillväxt enligt allmän tillväxtprocentsats på grundval av deltidsarbete och för tid med deltids pension

På grundval av inkomster av deltidsarbete som utförs vid sidan av deltids pension samt på grundval av inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid under tiden för deltidsarbete tillväxer pensionen i enlighet med 72 och 77 §.

För tid med deltids pension tillväxer ålderspensionen med 0,75 procent per år av det i 17 § 1 mom. avsedda inkomstbortfall på basis av vilket arbetstagarens deltids pension för första gången har räknats ut.

När invalidpensionen räknas ut på basis av arbetsoförmåga som börjat under tid med deltidspension, tillväxer pensionen för tiden med deltidspension med 1,5 procent av inkomstbortfallet. Räknas även pension för återstående tid med i pension som tjänas in på grundval av deltidsarbete som utförs vid sidan av deltidspension när invalidpensionen bestäms, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt tillväxtprocentsatserna i 73 § också i fråga om inkomstbortfallet.

77 §

Pensionstillväxt för oavlönad tid

Pensionen tillväxer med 1,5 procent på grundval av den inkomst som ligger till grund för en i 80 § avsedd förmån som arbetstagaren under varje enskilt kalenderår fått för oavlönad tid.

Arbetsinkomster och förmåner som berättigar till pension

78 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

Vid bestämmande av den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen beaktas lön, resultatpremie eller något annat vederlag som har betalats eller avtalats att betalas som ersättning för arbete. Ett sådant vederlag anses som arbetsinkomst på grundval av vilken pension intjänas även då det betalas till arbetstagaren av ett konkursbo, av en sådan myndighet som enligt lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000) ansvarar för lönegarantin eller av någon annan betalare (*ställföreträdande betalare*) i stället för av arbetsgivaren.

Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående vederlag som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av betjäningssavgifter av allmänheten; betjäningssavgifter beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte någon annan tillförlitlig utredning om deras belopp läggs fram.

Som sådant vederlag för arbete som avses i 1 mom. betraktas inte

1) en personalförmån som tillhandahållits av arbetsgivaren,

2) en ränteförmån för ett lån som erhållits på grundval av ett anställningsförhållande,

3) en förmån som innefattar rätten att på grundval av ett anställningsförhållande teckna aktier eller andelar i en sammanslutning till ett lägre pris än det gängse, om förmånen kan utnyttjas av en majoritet av de anställda,

4) en i 66 § i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption, eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier,

5) en premie som ges i form av sådana aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern eller motsvarande ekonomiska sammanslutning som arbetsgivarbolaget och som noteras på en fondbörs som övervakas av myndigheterna eller i form av en placeringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt eller helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, förutsatt att värdet på en sådan förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet av aktierna utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovats,

6) dagtraktamenten eller andra kostnadsersättningar för arbetsresor,

7) lön för väntedagar enligt 18 § 5 mom. i sjömanslagen,

8) ersättningar som betalas vid upphävande av arbetsavtal, eller andra skadestånd,

9) i personalfondslagen (814/1989) avsedda vinstpremieandelar som har överförts till en personalfond eller lyfts kontant, eller en fondandel som har lyfts ur personalfonden,

10) poster som med stöd av bolagsstämmans beslut betalas till en arbetstagare i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, förutsatt att den kontanta vinstpremie betalas till hela personalen och att syftet inte är att med den ersätta det lönesystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för beräkning av den kontanta vinstpremie överensstämmer med 2 § 2 mom. i personalfondslagen och att bolagets fria kapital är större än summan av den kontanta vinstpremie och den utdelning

som skall betalas till aktieägarna och vilka fastställs vid bolagsstämman, och inte heller

11) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft.

I de situationer som avses i 3 mom. 10 punkten förutsätts dessutom att ett avtal som är bindande för arbetsgivaren inte har ingåtts beträffande betalningen av vinstpremie och att ägarna vid bolagsstämman efter räkenskapsperiodens utgång fattar ett bindande beslut om utbetalning av kontant vinstpremie och att vinstpremierna betalas efter det. Dessutom förutsätts är att ärendet behandlas i enlighet med lagen om samarbete inom företag (725/1978) eller på något annat motsvarande sätt.

En arbetstagare som får betjäningssavgifter av allmänheten skall meddela arbetsgivaren det betjäningssavgiftsbelopp som ligger till grund för skatten.

79 §

Hur arbetsinkomst hänförs till kalenderår

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det kalenderår under vilket den betalats (*betalningsprincipen*). Om en snedvridning sker i pensionsbeloppet till följd av att arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det år under vilket den betalats, kan arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det kalenderår under vilket den tjänades in. Närmare bestämmelser om tillämpningen av betalningsprincipen utfärdas genom förordning av statsrådet.

80 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

Oavlönad tid berättigar till pension, om arbetstagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i sådana arbetsinkomster i fråga om vilka försäkring ordnats enligt arbetspensionslagarna.

Till pension berättigar inkomst som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid på det sätt som avses i 3 mom. och som arbets-

tagaren har fått från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av det år som föregår pensionsfallet. Vid uträkning av ålderspension beaktas dock inkomst som ligger till grund för en förmån som arbetstagaren fått fram till utgången av månaden för ålderspensionsfallet.

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 117 procent av sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren och 17 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken 63 års ålder uppnåtts,

4) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om ofentlig arbetskraftsservice ,

5) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

8) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, och

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten intjänas av samma orsak.

Har en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses 523,61 euro i månaden vara den inkomst som ligger till grund för förmånen. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren som den inkomst som ligger till grund för förmånen.

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har fått annan pension enligt arbetspensionslagarna än deltidspension eller familjepension.

Om pensionstagaren har rätt till pension enligt två eller flera arbetspensionslagar, beaktas de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna endast en gång.

81 §

Arbetstagares pensionsutdrag och kontroll av det

Till en i Finland bosatt arbetstagare i åldern 18—67 år sänds årligen ett pensionsutdrag av vilket framgår

1) de arbetsinkomster som berättigar till pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn, särskilt för varje arbetsgivare,

2) de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönad tid och som berättigar till pension, särskilt för varje förmånsslag,

3) grunden och den tid för vilken pension intjänas enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, och

4) beloppet av den pension som intjänats fram till utgången av året före det år under vilket utdraget skickades.

Pensionsutdraget innehåller de uppgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten för fem kalenderår före det år under vilket informationen skickas. Utdraget sänds till arbetstagaren av pensionskassan eller den pensionsanstalt inom den privata sektorn där arbetstagarens anställningsförhållande är försäkrat vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget skickas eller före nämnda tidpunkt senast var försäkrad.

Om arbetstagaren konstaterar en brist eller ett fel i de uppgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten, skall pensionskassan i egenskap av den pensionsanstalt som skickat utdraget på arbetstagarens yrkande reda ut uppgifternas riktighet. Arbetstagaren skall vid behov lägga fram en sådan utredning om grunderna för sitt yrkande som skäligen kan förutsättas av honom eller henne. Pensionskassan är inte skyldig att reda ut dessa uppgifter retroaktivt för längre tid än de fem kalenderår som avses i 2 mom.

Om arbetstagaren ostridigt visar att han eller hon före de fem år som nämns ovan har haft sådana i 1 mom. 1—3 punkten avsedda inkomster eller förmåner som berättigar till pension men inte på rätt sätt har beaktats som pensionberättigande, beaktar pensionskassan uppgifterna retroaktivt. Ostridigt påvisade arbetsinkomster beaktas som inkomster för utbetalningsåret, och inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid, tid för vård av barn under tre år samt studietid beaktas som inkomster för de år till vilka förmånstiden, vårdtiden eller studierna hänförs sig.

Har arbetstagaren inte arbetsinkomster som försäkrats enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn och som berättigar till pension, sänder Pensionsskyddscentralen informationen om de förmåner som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och reder vid behov ut uppgifternas riktighet på det sätt som avses i 3 och 4 mom.

Arbetstagaren har rätt att få ett beslut om de uppgifter som avses i 3 och 4 mom. och som påverkar hans eller hennes pensionsrätt. Beslutet ges av pensionskassan eller den pensionsanstalt som skickat utdraget eller, i det fall som avses i 5 mom., av Pensionsskyddscentralen. Om uppgifterna enligt 3 och 4 mom. hänför sig till ett sådant tillämpningsärende enligt 10 § i lagen om pension för arbetstagare som behandlas av Pensionsskyddscentralen, ger Pensionsskyddscentralen även beslut om de uppgifter som avses i 3 och 4 mom.

Återstående tid

82 §

Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid

Den inkomst som pension för återstående tid grundar sig på (*inkomst för återstående tid*) bestäms på grundval av de arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna och de till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid liggande inkomster som arbetstagaren har fått under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började (*granskningstid*). Inkomsten för återstående tid per månad är summan av dessa under granskningstiden erhållna arbetsinkomster, inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid och inkomster som avses i 4 mom., dividerad med sextio.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som nämns i 80 § 3 mom., och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid till 100 procent.

Har en förmån som avses i 1 mom. på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas 523,61 euro i månaden när inkomsten för återstående tid bestäms. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått

1) grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

2) utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice i form av grundstöd.

Den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Har arbetstagaren under granskningstiden inte några arbetsinkomster som berättigar till pension, räknas pensionsdelen för återstående tid inte heller till pensionen på basis av de inkomster som ligger till grund för i 80 § avsedda förmåner för oavlönad tid eller de inkomster som avses i 4 mom.

83 §

Hur tid för vård av barn inverkar på pension för återstående tid

Är en arbetstagares arbetsinkomster under den granskningstid som avses i 82 § 1 mom. mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av barn under tre år och leder detta till att pensionen enligt arbetspensionslagarna sjunker med minst 20 procent, beaktas på ansökan av arbetstagaren såsom

arbetsinkomst enligt 82 § 1 mom. den arbetsinkomst som vårdtiden inte har minskat. I detta fall beaktas dock arbetsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

84 §

Bestämmande av pension för återstående tid på grundval av inkomst under mindre än fem år

Har en arbetstagare arbetsinkomster som berättigar till pension, inkomster som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid eller inkomster för återstående tid enligt 82 § endast under det år under vilket arbetsförmågan började eller året innan, beaktas när av inkomsten för återstående tid bestäms även inkomsterna under det år då arbetsförmågan började fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren har blivit arbetsförmögen.

Har arbetstagaren blivit arbetsförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är granskningstiden tiden mellan ingången av kalendermånaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsförmågan började. I detta fall är inkomsten för återstående tid per månad summan av de inkomster för återstående tid som avses i 82 § och som erhållits under granskningstiden, dividerad med det antal månader som ingår i samma period, dock med högst 60.

85 §

Andel enligt denna lag av inkomster för återstående tid

Beaktas återstående tid i en arbetstagares pension på basis av flera olika arbetspensionslagar, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag en lika stor andel av summan av inkomsterna för återstående tid som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 82 eller 84 §.

Andra omständigheter som inverkar på invalidpensionens belopp

86 §

Pension på tidigare grunder

Om en arbetstagare som har fått rehabiliteringspenning enligt denna lag beviljas invalidpension på grund av arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att rehabiliteringspenningsperioden löpte ut, bestäms pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha bestäms om arbetsförmågan hade börjat vid ingången av rehabiliteringspenningsperioden.

Beviljas en arbetstagare som har fått invalidpension senare invalidpension på grund av sådan ny arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit sedan den tidigare invalidpensionen upphörde, bestäms den nya invalidpensionen enligt samma grunder som den tidigare beviljade invalidpensionen. Förfarandet är detsamma om en arbetstagare som fått invalidpension beviljas ny invalidpension med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som legat till grund för den tidigare invalidpensionen.

Om en arbetstagare som har fått invalidpension beviljas ålderspension som börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upphörde, bestäms ålderspensionen enligt samma grunder som den ovan nämnda invalidpensionen.

87 §

Engångsförhöjning av invalidpension

En engångsförhöjning läggs till arbetstagarens invalidpension från ingången av det kalenderår fram till vilket det har gått fem kalenderår sedan pensionen började. Förhöjningen görs inte, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen har fyllt 55 år. Någon engångsförhöjning görs inte på rehabiliteringstillägg.

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av summan av de pensioner som beviljats arbetstagaren enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms

enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningen är 21 procent, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är 24—26 år. Förhöjningsprocentsatsen sjunker för varje levnadsår med 0,7 procentenheter.

Livslängdskoefficient

88 §

Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Pensionskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden genom att pensionen, när ålderspensionen börjar, omräknas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen däremot börjar före det år då arbetstagaren fyller 62 år, omräknas ålderspensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började.

När en invalidpension ändras till ålderspension vid 63 års ålder, justeras pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om livslängdskoefficienten så som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare.

Bestämmande av familjepension

89 §

Grund för familjepension

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. När familjepensionen grundar sig på ålderspension, beaktas ålderspensionen utan den omräkning med livslängdskoefficienten som avses i 88 §. Pension som förmånslåtaren tjänat in under sin tid med pension läggs till den pension efter förmånslåtaren som familjepensionen grundar sig på.

Om förmånslåtaren vid sin död inte fick sådan pension som avses i 1 mom., räknas

som grund för familjepensionen den pension ut som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension som inte inkluderade en i 87 § avsedd engångsförhöjning, ökas förmånslåtarens invalidpension, vilken räknas ut som grund för familjepensionen, med en engångsförhöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtaren inte fick pension vid sin död, läggs engångsförhöjningen till förmånslåtarens invalidpension, vilken räknas ut som grund för familjepensionen, från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepensionen har fortgått fem kalenderår. Procentsatsen för engångsförhöjningen bestäms på det sätt som avses i 87 § 2 mom. enligt den ålder som förmånslåtaren skulle ha uppnått vid tidpunkten för förhöjningen.

90 §

Efterlevande makes och tidigare makes pension

Av grunden för familjepensionen utgör efterlevandepensionen, om inte något annat följer av 93—98 §,

1) 6/12 om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn,

2) 5/12 om förmånstagare är den efterlevande maken och två barn,

2) 3/12 om förmånstagare är den efterlevande maken och tre barn, samt

4) 2/12 om förmånstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslåtaren bestäms så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 1 mom. blir lika stor som vad 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslåtaren har betalat till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension enligt 89 §. Är den efterlevande maken också förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner

till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

91 §

Barnpensionens belopp

Av grunden för familjepensionen utgör barnpensionernas sammanlagda belopp, om inte något annat följer av 97 eller 98 §,

- 1) 4/12 om det finns ett barn,
- 2) 7/12 om barnen är två,
- 3) 9/12 om barnen är tre, samt
- 4) 10/12 om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionen fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare.

92 §

Justering av familjepension

Familjepensionens belopp och dess fördelning mellan förmånstagarna justeras, om antalet förmånstagare förändras. Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter förändringen.

Familjepensionens belopp justeras också när en engångsförhöjning i enlighet med 89 § 3 mom. läggs till den invalidpension som ligger till grund för familjepensionen. I detta fall justeras familjepensionen från samma tidpunkt som vid vilken engångsförhöjningen läggs till invalidpensionen.

93 §

Minskning av efterlevandepension

Pensioner som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete och som grundar sig på arbetspensionslagarna och därmed jämförbara lagar minskar efterlevandepensionen. När efterlevandepensionen minskas beaktas de pensioner som den efterlevande maken får, utan avdrag för de primära förmåner som avses i 97 och 98 §, och den efterlevande makens delinvalidpension beaktas till ett belopp som motsvarar full invalidpen-

sion. När efterlevandepensionen minskas beaktas dessutom en förmån som motsvarar ovan nämnda pension och som betalas eller borde betalas till den efterlevande maken från utlandet eller på basis av anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation.

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom., betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denne skulle ha beviljats om han eller hon på förmånslåtarens dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension (den efterlevande makens kalkylerade pension). Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd av en institution inom Europeiska gemenskaperna eller av en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som den efterlevande maken skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete som hänför sig till försäkrings-tid som grundar sig på en anställning utomlands, vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

Om pensionskassan meddelar beloppet av den efterlevande makens kalkylerade pension till den pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn för bestämmande av efterlevandepensionen enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn, har den efterlevande maken rätt att av pensionskassan på begäran få ett beslut om beloppet av den kalkylerade pensionen.

94 §

Tidpunkt för minskning av efterlevandepension

Efterlevandepensionen minskas från ingången av den sjunde kalendermånaden efter förmånslåtarens död. Om den efterlevande maken vid förmånslåtarens död har fyllt 65 år eller om han eller hon får i 93 § 1 mom. nämnd pension, minskas efterlevandepensionen dock från ingången av kalendermånaden efter förmånslåtarens död.

Om ett eller flera barn som har rätt till

barnpension efter förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som denne och den efterlevande maken, minskas efterlevandepensionen inte förrän det yngsta barnet fyller 18 år. Som den efterlevande makens kalkylerade pension betraktas då den invalidpension som denne skulle ha beviljats om han eller hon när det yngsta barnet fyller 18 år hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

95 §

Grund för minskning av efterlevandepension samt belopp

Efterlevandepensionen minskas, om den efterlevande makens i 93 § avsedda arbetspensioner överstiger grunden för minskningen av pensionen. Minskningen av pensionen är 50 procent av skillnaden mellan de arbetspensioner som avses i 93 § och grunden för minskningen av pensionen. Grunden för minskningen av pensionen är

1) 649,69 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 89 § beräknade pension och andra arbetspensioner tillsammans överstiger nämnda belopp,

2) det sammanlagda beloppet av förmånslåtarens enligt 89 § beräknade pension och andra arbetspensioner, om det sammanlagda beloppet av dessa arbetspensioner överstiger 324,77 euro men inte 649,69 euro,

3) 324,77 euro, om det sammanlagda beloppet av de arbetspensioner som nämns i 1 punkten är högst 324,77 euro.

Vid bestämmande av grunden för minskning av pension beaktas på det sätt som föreskrivs i 93 § 1 och 2 mom. en förmån som motsvarar i 1 mom. 1 och 2 punkten avsedda arbetspensioner och som betalas från utlandet eller på basis av en anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation.

Om den efterlevande maken har rätt att utöver efterlevandepension enligt denna lag få efterlevandepension enligt någon annan arbetspensionslag, avdras från efterlevandepensionen enligt denna lag ett belopp som utgör en lika stor del av den ovan avsedda minskningen som efterlevandepensionen en-

ligt denna lag utgör av alla efterlevandepensionerna enligt arbetspensionslagarna.

När efterlevandepensionen minskas omräknas efterlevandepensionen med den livslängdskoefficient enligt 88 § som har fastställts för det år då efterlevandepensionen minskas.

96 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på grundval av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och

3) summan av de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 93 § har fastställts för den efterlevande maken.

Den genomsnittliga förvärvsinkomst som avses i 1 mom. räknas ut på grundval av den efterlevande makens förvärvsinkomster under sex månader före ansökan, och minskningen av pensionen i enlighet med 1 mom. görs tidigast från ingången av denna retroaktiva period.

Efterlevandepensionen justeras, om det i den efterlevande makens förhållanden sker en sådan förändring att villkoren i 1 mom. inte längre uppfylls. Dessutom justeras efterlevandepensionen, om den efterlevande maken beviljas pension enligt arbetspensionslagarna i någon annan form än deltidspension.

När efterlevandepensionen justeras används samma grund för minskning av pensionen som när efterlevandepensionen första gången minskades.

5 kap.

Primära förmåner som dras av från pension

97 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring,

2) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen,

3) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring,

4) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

5) livränta beviljad med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), och

6) dagpenning eller olycksfallspension beviljad med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst.

Om en arbetstagare har rätt till en i 1 mom. nämnd förmån, betalas i pension enligt denna lag av skillnaden mellan summan av alla arbetspensioner och den förmån som nämns i 1 mom. en lika stor del som pensionen enligt denna lag utgör av samtliga arbetspensioner.

98 §

Avdrag för förmåner från utlandet

Som primär förmån betraktas även en sådan förmån från en annan stat som motsvarar en förmån som avses i 97 § 1 mom.

Om, när arbetstagarens pension bestäms, återstående tid skall beaktas enligt pensionslagstiftningen i två eller flera EU- eller EES-länder eller länder med vilka en överenskommelse om social trygghet ingåtts, förhindras överlappande återstående tid genom att återstående tid beviljas på basis av denna lag i samma förhållande som förhållandet

mellan arbetstagarens försäkringstid enligt arbetspensionslagarna och försäkringstiden i alla länder som beviljar återstående tid.

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån

Beviljas pensionstagaren en primär förmån eller ändras beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag av någon annan orsak än en indexjustering, justeras pensionens belopp. Pensionsbeloppet justeras också, om från pension som avses i denna lag har avdragits en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension avdras dock inte dagpenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfall i militärtjänst, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett olycksfall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Familjepensionens belopp justeras, om pensionstagaren beviljas familjepension som motsvarar en primär förmån eller familjepension enligt arbetspensionslagarna och från familjepension enligt denna lag har avdragits en primär förmån.

Pensionen justeras från den tidpunkt vid vilken en förmån som avses i 1 mom. beviljas eller från den tidpunkt vid vilken beloppet av förmånen eller en pension enligt denna lag ändras. Om pensionstagaren beviljas en i 98 § 1 mom. avsedd förmån från utlandet eller beloppet av en sådan förmån ändras, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionskassan får kännedom om att en sådan förmån beviljas eller ändras.

Pensionsbeloppet justeras inte, om den primära förmånen beviljas eller dess belopp ändras för högst fyra månader från det att förmånen började eller ändrades.

100 §

Regressrätt

Pension enligt denna lag kan beviljas utan

avdrag till dess att beloppet av den primära förmånen har blivit slutligt bestämt. Pensionstagarens rätt till den primära förmånen övergår på pensionskassan till den del förmånen hade minskat pensionen.

6 kap.

Beaktande av förändringar i löne- och prisnivån

101 §

Justering av inkomstgränser, belopp och årsinkomster med en lönekoeficient

De inkomstgränser, belopp och gränsbelopp som avses i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Vid beräkningen av en pension justeras årsinkomsterna med lönekoeficienten till nivån det år under vilket pensionen börjar.

Inkomstgränserna, beloppen och gränsbeloppen enligt denna lag motsvarar värdet 1 (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 1 mom.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om lönekoeficienten så som föreskrivs i 100 § i lagen om pension för arbetstagare.

102 §

Indexjustering av pensionerna

En löpande pension justeras årligen från ingången av januari med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om arbetspensionsindex så som föreskrivs i 100 § i lagen om pension för arbetstagare.

7 kap.

Ansökan om pension och beslut

103 §

Pensionsansökan

Pension skall sökas hos pensionskassan på en blankett som Pensionsskyddscentralen fastställer för detta ändamål. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras.

Begravningsunderstöd skall sökas hos pensionskassan genom en skriftlig ansökan. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att ärendet skall kunna avgöras.

Närmare bestämmelser om de blanketter och intyg som behövs för ansökan om pension och begravningsunderstöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

104 §

Utredning av hälsotillståndet hos den som ansöker om invalidpension

Den som ansöker om invalidpension skall lämna pensionskassan ett läkarutlåtande om sitt hälsotillstånd. Utlåtandet skall innehålla en vård- eller rehabiliteringsplan. Pensionskassan kan dock godkänna också ett läkarutlåtande av annat slag eller en motsvarande utredning. Pensionskassan kan också på egen bekostnad inhämta ett läkarutlåtande, om sökanden vårdas på sjukhus eller om det finns något annat särskilt skäl därtill.

Den som ansöker om invalidpension är skyldig att på anvisning av pensionskassan för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan låta undersöka sig hos en av pensionskassan namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionskassan. Om sökanden utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som pensionskassan har tillgång till.

Pensionskassan är skyldig att ersätta den som ansöker om invalidpension för skäliga kostnader för den undersökning som avses i 2 mom. och för eventuella resor.

105 §

Ansökan om pension på en arbetstagares vägnar

Om en arbetstagare på grund av ålder, skada, sjukdom eller av någon annan orsak är oförmögen att själv ansöka om pension eller att i övrigt sköta sina pensionsärenden och saknar en intressebevakare, kan en av pensionskassan godkänd nära anhörig till arbetstagaren eller en person som har skött arbetstagaren på arbetstagarens vägnar ansöka om pension och även i övrigt föra arbetstagarens talan i ärenden som gäller pension enligt denna lag.

106 §

Anhängiggörande av pensionsansökan

En pensionsansökan anses vara gjord den dag den inkommit till pensionskassan eller till någon annan pensionsanstalt som avses i arbetspensionslagarna eller till Pensionskyddscentralen eller till ett ombud som pensionskassan, en pensionsanstalt eller Pensionskyddscentralen har bemyndigat för ändamålet. Bestämmelserna om anhängiggörande av pensionsansökan gäller också anhängiggörande av ansökan om begravningsunderstöd.

107 §

Beslutsfattande och delgivning av beslut

Rätten till pension enligt denna lag och pensionsbeloppet avgörs genom beslut av pensionskassan eller någon annan behörig pensionsanstalt. Pensionskassan eller den behöriga pensionsanstalten skall avgöra pensionsansökan utan dröjsmål efter det att den har fått nödvändiga utredningar.

Rätten till begravningsunderstöd enligt denna lag avgörs genom beslut av pensionskassan. Pensionskassan skall avgöra en ansökan om begravningsunderstöd utan dröjsmål efter det att den har fått nödvändiga utredningar.

Pensionskassan eller någon annan behörig pensionsanstalt delger sitt beslut genom att

sända beslutet per brev till mottagaren under den adress som han eller hon uppgett.

Närmare bestämmelser om maskinellt undertecknande av pensionskassans och någon annan behörig pensionsanstalts beslut utfärdas genom förordning av statsrådet.

108 §

Behörig pensionsanstalt

Den behöriga pensionsanstalten inom den privata sektorn och den sista pensionsanstalten, vilka avses i denna lag, samt den behöriga pensionsanstaltens uppgifter bestäms på det sätt som föreskrivs i 106—111 § i lagen om pension för arbetstagare och i förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 111 § 3 mom. i nämnda lag.

8 kap.

Utbetalning av pension, dröjsmålsförhöjning och återkrav

109 §

Utbetalning av pension

Pensionen betalas till pensionstagaren, om inte något annat bestäms i detta kapitel.

Pensionen utbetalas månatligen i efterskott den sista dagen i varje kalendermånad på det konto pensionstagaren uppgett i ett penninginstitut som han eller hon valt. Om den sista dagen i kalendermånaden är en helgdag eller en helgfri lördag, utbetalas pensionen närmast föregående vardag.

110 §

Inledande, upphörande, avbrytande och indragning av utbetalning

Pension betalas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken rätten till pension uppkommit, om inte något annat följer av bestämmelserna i 3 kap. Pension utbetalas till utgången av den kalendermånad under vilken rätten till pension upphör.

Om pensionskassan har skäl att misstänka att pensionstagaren inte längre uppfyller vill-

koren för att få pension, kan pensionskassan avbryta utbetalningen av pensionen. Detta förutsätter att pensionskassan har begärt en utredning av pensionstagaren om omständigheter i anslutning till pensionens belopp eller pensionsrätten, men pensionstagaren inte lägger fram någon sådan utredning inom en skälig tid som pensionskassan anvisar.

Kan någon utredning om pensionstagarens död inte läggas fram, men är det sannolikt att han eller hon har avlidit genom drunkning, till följd av någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan pensionskassan dra in pensionen från den dag då pensionstagaren försvunnit.

111 §

Pension som engångsbelopp

Om beloppet av en ålderspension, familjepension eller full invalidpension före avdraget för en primär förmån understiger 20 euro per månad, kan pensionskassan betala ut pensionen som ett engångsbelopp.

Är beloppet av den pension som avses i 1 mom. minst 20 euro, men högst 50 euro per månad, kan pensionskassan betala ut pensionen som ett engångsbelopp, om pensionstagaren har underrättats om att pensionen betalas ut som ett engångsbelopp och om pensionstagaren inte har motsatt sig detta inom en skälig tid som pensionskassan anvisar.

Engångsbeloppet av invalidpension som beviljats tills vidare innehåller även den ålderspension som skall beviljas därefter.

När invalidpension betalas som ett engångsbelopp, betalas den retroaktiva pensionen inte till sjukförsäkringsfonden.

När pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt betalar pension enligt en beslutssammanställning som avses i 107 § i lagen om pension för arbetstagare, avses med pensionsbeloppet enligt 1 och 2 mom. summan av de pensioner som ingår i beslutssammanställningen.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om koefficienterna för engångsbelopp, vilka skall bestämmas enligt försäkringsmatematiska grunder.

112 §

Dröjsmålsförhöjning

Försenas utbetalningen av pension som avses i denna lag, skall pensionskassan betala den försenade pensionen förhöjd för dröjsmålstiden. Förhöjningen per år följer den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Skyldigheten att betala pensionen förhöjd gäller också de pensioner som pensionskassan betalar i egenskap av sista pensionsanstalt.

Skyldigheten att betala pensionen förhöjd enligt 1 mom. gäller inte den del av pensionen som betalas ut till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa på grund av regressanspråk från någon av dem.

Dröjsmålsförhöjning som understiger 5,39 euro betalas inte.

113 §

Tid för vilken dröjsmålsförhöjning beräknas

Förhöjning av pension räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren hos pensionskassan framställt sina anspråk samt lämnat in en sådan utredning om pensionens grund som skäligen kan krävas av honom eller henne med beaktande även av pensionskassans möjligheter att inhämta utredning. Dröjsmålsförhöjningen räknas från förfallodagen för en sådan pensionspost som senare skall betalas med stöd av samma beslut.

Försenas utbetalningen av pension av en orsak som beror på pensionstagaren, är pensionskassan inte skyldig att betala pensionen förhöjd för längre tid än från den dag då pensionskassan har fått kännedom om att hindret inte längre föreligger.

Försenas utbetalningen av pension till följd av en bestämmelse i lag eller ett avbrott i betalningsrörelsen eller något annat liknande allmänt hinder, är pensionskassan inte skyldig att betala pensionen förhöjd för den dröjsmålstid som ett sådant hinder orsakat.

Vad som i 112 § och i 1—3 mom. i denna paragraf föreskrivs om dröjsmålsförhöjning av pension gäller också begravningsunderstöd.

114 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren

Har pensionskassan beviljat en arbetstagare invalidpension retroaktivt och har arbetsgivaren för samma tid betalat arbetstagaren lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Har en arbetstagare i stället för invalidpension beviljats ålderspension retroaktivt på det sätt som avses i 52 § 3 mom. från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon uppnådde 63 års ålder och har arbetsgivaren för samma tid betalat honom eller henne lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid med arbetsoförmåga på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Har pensionskassan beviljat en arbetstagare invalidpension retroaktivt eller ålderspension i de fall som avses i 2 mom. och har arbetsgivaren för samma tid betalat honom eller henne lön för uppsägningstid i stället för lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Betalar arbetsgivaren lön till en arbetstagare för samma tid som den för vilken arbetstagaren får rehabiliteringspenning eller invalidpension jämte rehabiliteringstillägg, betalas rehabiliteringspenningen eller invalidpensionen och därtill anslutet rehabiliteringstillägg för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Rehabiliteringspenningen eller pensionen jämte rehabiliteringstillägget betalas inte till arbetsgivaren till den del betalning med stöd av 115 § skall ske till sjukförsäkringsfonden och inte heller när arbetsgivaren med stöd av någon annan lag har fått ersättning för lön som arbetsgivaren har betalat.

115 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till sjukförsäkringsfonden

Om en arbetstagare har fått sjukdagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen för samma tid som den för vilken han eller hon beviljas ålderspension, betalas ålderspensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den sjukdagpenning eller partiella sjukdagpenning som har betalats för samma tid.

Beviljas full invalidpension retroaktivt efter den primärtid som avses i 41 § 1 mom. och har för samma tid betalats dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas invalidpensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den dagpenning eller partiella sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som har betalats för samma tid.

Beviljas rehabiliteringspenning eller rehabiliteringstillägg retroaktivt för samma tid som den för vilken arbetstagaren har fått dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget till sjukförsäkringsfonden till den del de till sina belopp motsvarar den dagpenning eller partiella sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som har betalats för samma tid.

116 §

Betalning av pension till kommunen eller ett organ enligt socialvårdslagen

Om en arbetstagare har fått utkomststöd enligt 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) i förskott, skall pensionskassan till det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) på dess yrkande betala för samma tid retroaktivt utgående pension eller del därav som ersättning för redan utbetalt utkomststöd.

Om kommunen eller samkommunen har ordnat vård eller omvårdnad på institution eller familjevård för en pensionsberättigad, skall pensionskassan på yrkande av kommu-

nen eller samkommunen betala kommunen eller samkommunen den pension som den pensionsberättigade har rätt till för tiden i vård eller omvårdnad på institution eller i familjevård för att användas på det sätt som föreskrivs i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (723/1992).

117 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa

Om en arbetstagare tillfälligt har fått pension som utbetalats av Folkpensionsanstalten enligt 72 § i folkpensionslagen eller ovan nämnda pension och bostadsbidrag enligt 1 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) för samma tid för vilken arbetstagaren med anledning av ändringssökande beviljas pension enligt denna lag retroaktivt, skall pensionskassan betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten på dess yrkande till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den förmån som Folkpensionsanstalten har betalat för samma tid till ett för stort belopp.

Pensionskassan kan betala en pension som den beviljat retroaktivt till Folkpensionsanstalten på det sätt som avses i 1 mom. även då pensionskassan

- 1) fortsätter att betala ut rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande,
- 2) beviljar förmånstagaren familjepension enligt denna lag,
- 3) i enlighet med 136 § rättar ett tidigare beslut,
- 4) i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension, eller
- 5) efter ett beslut om rättelse beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.

Pension betalas dock inte till Folkpensionsanstalten för att ersätta bostadsbidrag som betalats till ett för stort belopp, om samtidigt retroaktiv pension inte betalas för att ersätta den pension som Folkpensionsanstalten har betalat till ett för stort belopp.

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsstöd en-

ligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för samma tid för vilken han eller hon retroaktivt beviljas pension, skall pensionskassan på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den arbetslöshetsdagpenning, det arbetsmarknadsstöd, det utbildningsstöd eller den utbildningsdagpenning som har betalats för samma tid.

Har en arbetstagare fått studiepenning, vuxenstudiepenning eller bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994) för samma tid för vilken honom eller henne retroaktivt beviljas annan pension än delinvalidpension, skall pensionsanstalten på yrkande av Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen till sitt belopp motsvarar det studiestöd som har betalats för samma tid.

118 §

Tidsfrist för framställande av betalningsyrkande

I de fall som avses i 114—117 § betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden, arbetsgivaren, kommunen, samkommunen, ett organ inom socialvården, Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan endast under förutsättning att betalningsyrkandet har framställts hos pensionskassan minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

119 §

Betalning av pension till ett organ enligt socialvårdslagen på basis av samtycke

Pensionskassan kan med pensionstagarens samtycke besluta att pensionen skall betalas till ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett organ i den kommun där pensionstagaren är bosatt för att användas till vård av pensionstagaren och av en sådan person vars uppehälle pensionstagaren enligt 2 § i lagen om utkomststöd är skyldig att dra försorg om. Detta förutsätter att det inte kan anses vara ändamålsenligt att betala pensionen till pensionstagaren själv på grund av hans eller

hennes levnadsvanor eller sjukdom eller av någon annan särskild orsak och en intressebevakare inte har förordnats för honom eller henne.

En framställning om betalning av en pension till ett organ som avses i socialvårdslagen kan göras av pensionstagaren, dennes make, någon annan anhörig eller den som huvudsakligen sköter honom eller henne, eller av ifrågavarande organ i kommunen.

Pension får inte i strid med pensionstagarens samtycke användas för något annat ändamål än för omvårdnaden under den månad för vilken pensionen har betalats ut.

120 §

Ordningen för utbetalning av pension

Om pension skall betalas till någon annan än pensionstagaren själv på basis av denna eller någon annan lag, och två eller flera myndigheter, kommuner, anstalter eller organ eller andra instanser har rätt till den, betalas pensionen i följande ordning:

- 1) till sjukförsäkringsfonden enligt 115 §,
- 2) som obetalda försäkringspremier till pensionsanstalten enligt 120 § 1 mom. i lagen om pension för företagare eller till lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt 28 § i lagen om pension för lantbruksföretagare,
- 3) till pensionsanstalten som återkrav av pension som betalats utan grund enligt 123 §,
- 4) till arbetsgivaren enligt 114 §,
- 5) till en arbetslöshetskassa eller Folkpensionsanstalten enligt 117 § 4 mom.,
- 6) till Folkpensionsanstalten enligt 117 § 1 eller 2 mom.,
- 7) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 116 § 1 mom.,
- 8) till en kommun eller en samkommun enligt 116 § 2 mom.,
- 9) till Folkpensionsanstalten enligt 117 § 5 mom.,
- 10) till Patientförsäkringscentralen enligt 9 § i patientskadlagen (585/1986),
- 11) en betalning utan grund till en anstalt i ett EU- eller EES-land och till Schweiz enligt

artikel 111.1 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet,

12) till en utökningsmyndighet enligt 4 kap. 7 § i utökningslagen (37/1895),

13) en betalning utan grund av annan förmån än pension till en anstalt i ett EU- eller EES-land och till Schweiz enligt artiklarna 111.2 och 111.3 i rådets förordning (EEG) om tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet,

14) en betalning utan grund av pension och annan förmån till en anstalt i ett land som ingått en överenskommelse om social trygghet enligt bestämmelserna i en överenskommelse om social trygghet, samt

15) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 119 §.

121 §

Överföring eller pantsättning av pension samt förbud mot utmätning av begravningsunderstöd eller någon annan kostnadsersättning

Pension får inte överföras på någon annan person. Ett avtal som avser pantsättning av pension är ogiltigt.

Begravningsunderstöd eller annan kostnadsersättning som betalas enligt denna lag får inte mätas ut.

122 §

Preskription av pension och begravningsunderstöd

Rätten att få pension och begravningsunderstöd preskriberas fem år efter den dag då pensionen borde ha betalats ut eller då förmånslåtarens dog, om inte preskriptionen har avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionen avbryts

på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

123 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

Om pension har betalats till ett större belopp än vad mottagaren har rätt till, skall pensionskassan återkräva den pension som betalas utan grund.

Pensionskassan kan helt eller delvis avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund, om detta anses skäligt och betalningen av pensionen inte kan anses ha berott på pensionstagarens eller dennes företrädares svikliga förfarande. Pensionskassan kan avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund även när det belopp som skall återkrävas är ringa.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också när pensionskassan i egenskap av pensionsanstalt inom den privata sektorn eller sista pensionsanstalt har betalat ut pension enligt pensionslagarna för den privata sektorn utan grund. Om pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt har betalat ut pension enligt pensionslagarna för den offentliga sektorn utan grund, fattas återkravsbeslutet av ifrågavarande pensionsanstalt inom den offentliga sektorn enligt vad som föreskrivs i den lag som gäller den. Pensionskassan ger i egenskap av sista pensionsanstalt en beslutssammanställning över de pensioner som skall återkrävas och återkräver beloppet.

Beslut om återkrav av en pension som betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från den dag pensionen betalades ut. En fordran som fastställdes genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställdes genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som

föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

124 §

Kvittning av pension som betalats utan grund

Pensionsanskassan kan också återkräva pension som den betalat utan grund genom kvittning mot framtida pensionsposter. Från den pensionspost som i varje enskilt fall skall betalas ut får dock inte utan pensionstagarens samtycke dras av mer än en sjättedel av den del av pensionsposten som återstår då på denna verkställdes förskottsinnehållning enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

Om pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt genomför återkravet genom kvittning, skall såsom den pensionspost som avses i 1 mom. betraktas summan av de pensionsposter som pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt skall betala.

9 kap.

Ändringssökande

125 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvär snämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvär snämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003).

I ett beslut som pensionskassan eller Pensionsskyddscentralen har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvär snämnden för arbetspensionsärenden så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I ett beslut som besvär snämnden för arbetspensionsärenden har meddelat i ett besvär särende får en part söka ändring genom besvär hos försäkringsdomstolen så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

I Pensionsskyddscentralens beslut enligt 108 § och enligt 111 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare om vilken pensionsanstalt som är behörig att handlägga en pensionsansökan får ändring inte sökas genom besvär.

126 §

Sökande av ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning och i det sammanfattande meddelandet om EU-beslut

På en beslutssammanställning som pensionskassan gett i egenskap av sista pensionsanstalt tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om beslut. Om pensionskassans beslut ingår i den beslutssammanställning som en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn har gett i egenskap av sista pensionsanstalt, får ändring i beslutssammanställningen sökas och skall besvärärendet behandlas så som bestäms i pensionslagarna för den offentliga sektorn.

Den som har varit försäkrad i två eller flera EU-länder och som är missnöjd med ett beslut som pensionskassan meddelat enligt denna lag, får söka ändring i beslutet efter att ha fått det sammanfattande meddelande med alla EU-länders beslut som avses i artikel 48 i rådets förordning om tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet. I ett beslut som pensionskassan meddelat om förutsättningarna för att få invalidpension får dock ändring sökas så som föreskrivs i denna lag.

127 §

Tid för sökande av ändring

Tiden för sökande av ändring är 30 dagar från den dag då parten har fått del av det beslut som pensionskassan eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat. En part anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som parten har uppgett, om det inte visas något annat i samband med sökandet av ändring.

128 §

Grundbesvär över debitering

En part får anföra grundbesvär över en debitering, om han eller hon anser att en debitering av en pensionsförsäkringsavgift som med stöd av denna lag påförts av pensionskassan eller en innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift som arbetsgivaren verkställt på basis av 142 eller 143 § strider mot lag. Grundbesvär skall anföras skriftligen hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden senast inom två år från ingången av året efter det år under vilket fordran påfordes eller debiterades.

Om grundbesvär anføres med anledning av utmätning, gäller dessutom vad som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningssväg (367/1961) bestäms om grundbesvär.

129 §

Inlämnande av besvärsskrift

En part skall lämna in en besvärsskrift som gäller ett beslut som meddelats av pensionskassan eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden till pensionskassan inom den föreskrivna tiden för sökande av ändring.

130 §

Rättelse av beslut i samband med sökande av ändring

Pensionskassan undersöker om den själv kan rätta sitt beslut. Om pensionskassan till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i rättelsebeslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Om pensionskassan har gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt, skall den till den del besvären gäller pensionsskydd som verkställs av pensionsanstalten inom den offentliga sektorn innan ärendet behandlas begära ett utlåtande av pensionsanstalten inom den offentliga sektorn. Gäller besvären enbart bedömning

av arbetsförmågan, begärs dock inte något utlåtande.

Om pensionskassan och alla andra pensionsanstalter vilkas beslut besvärerna gäller godkänner ändringssökandens yrkanden, ger pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt en ny, rättad beslutssammanställning. Pensionskassan ger en ny, rättad beslutssammanställning även då besvärerna över beslutssammanställningen gäller enbart bedömning av arbetsförmågan och pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt godkänner de yrkanden som framställts i den besvärsskrift som tillställts den. I en på detta sätt rättad beslutssammanställning får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Om pensionskassan endast delvis rättar sitt tidigare beslut, skall den meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

131 §

Överföring av besvär till besvärinstans

Godkänner pensionskassan inte ändringssökandens yrkanden till alla delar, skall den inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande om besvärerna till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Gäller besvärerna ett beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, skall pensionskassan sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till försäkringsdomstolen inom den nämnda tiden.

Godkänner pensionskassan de yrkanden som framställts i besvärsskriften helt eller delvis efter det att besvärsskriften har inlämnats till besvärinstansen, kan pensionskassan meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. Besvärinstansen skall utan dröjsmål underrättas om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Pensionskassan kan avvika från den tidsfrist som nämns i 1 mom., om inhämtandet av tilläggsutredning som krävs med anledning av besvärerna förutsätter detta. Ändringssökanden skall då utan dröjsmål underrättas om att tilläggsutredning inhämtas. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock sändas till

besvärinstansen senast 60 dagar från besvärstidens utgång.

Har pensionskassan gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt och begärt ett i 130 § 2 mom. avsett utlåtande av en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn, och rättar den inte sitt beslut i enlighet med ändringssökandens yrkande, skall pensionskassan inom 60 dagar från besvärstidens utgång tillställa den besvärinstans som avses i 1 mom. besvärsskriften samt de utlåtanden som getts med anledning av den.

132 §

Besvär som inkommit efter besvärstidens utgång

Har besvär som anförs hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen kommit till pensionskassan eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen efter utgången av den tid som bestäms i 127 eller 128 §, kan besvärerna ändå tas upp till behandling, om det finns vägande orsaker till förseeningen.

133 §

Verkställighet av beslut

Ett beslut som pensionskassan meddelat skall, även om ändring har sökts, iakttas till dess ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av pensionskassan och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden får verkställas såsom en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

134 §

Rättelse av skriv- eller räknefel

Pensionskassan skall rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i sitt beslut. Ett fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

135 §

Rättelse av sakfel

Pensionskassan kan undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt, om beslutet grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades.

Pensionskassan får inte ändra sitt beslut eller undanröja det till en parts nackdel, om inte parten samtycker till detta.

136 §

Rättelse av lagakraftvunnet beslut på basis av ny utredning

Pensionskassan skall pröva ett ärende som avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut på nytt, om ny utredning framkommer i ärendet. Pensionskassan kan då utan hinder av det tidigare lagakraftvunna beslutet bevilja en förvägrad pension eller justera en redan beviljad pension till ett större belopp. Även besvärnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. Ändring i ett sådant beslut får sökas på det sätt som föreskrivs i 125—127 §.

137 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som pensionskassan meddelat med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärnämnden för arbetspensionsärenden på yrkande av den försäkrade eller pensionskassan undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Besvärnämnden för arbetspensionsärenden skall ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. I ett sådant beslut får ändring sökas i enlighet med 125—127 §.

Om ett lagakraftvunnet beslut som be-

svärnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen meddelat med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan försäkringsdomstolen på yrkande av parten eller pensionskassan undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Försäkringsdomstolen skall ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Om pensionskassan yrkar att ett beslut skall undanröjas, kan den avbryta utbetalningen av en pension eller betala pensionen enligt sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt.

Ansökan om undanröjande av ett beslut skall göras inom fem år från det att beslutet har vunnit laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut även undanröjas på ansökan som gjorts efter utgången av den föreskrivna tiden.

III AVDELNINGEN

Bestämmelser om försäkring och fördelning av kostnader

10 kap.

Ordnanande av pensionskydd och avgifter till pensionskassan*Ordnanande av pensionskydd*

138 §

Arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd för arbetstagarna

Arbetsgivaren skall ordna pensionskydd i pensionskassan för sådana arbetstagare som avses i 4 § senast den 10 dagen i den andra kalendermånaden efter arbetsmånaden.

139 §

Anmälningar som krävs för ordnandet och skötseln av pensionskydd

För ordnandet och skötseln av pensionskydd skall arbetsgivaren anmäla sina identi-

fieringsuppgifter till pensionskassan och göra en månadsanmälan till pensionskassan för var och en av de arbetstagare som varit anställd hos arbetsgivaren under kalendermånaden. Månadsanmälan till pensionskassan skall göras senast den 10 dagen i den andra kalendermånaden efter arbetsmånaden och i anmälan skall i enlighet med pensionskassans anmälningsförfarande uppges:

- 1) arbetstagarens namn och personbeteckning,
- 2) arbetstagarens arbetsinkomst under kalendermånaden,
- 3) arbetstagarens antal dagar i kalendermånaden enligt 9 § som skall beaktas vid beräkningen av sänkt pensionsålder, och
- 4) arbetstagarens tjänsteställning i sjöfartsverkets sjömansregister vid utgången av månaden.

140 §

Arbetsgivarens rätt att få ett beslut om den arbetsinkomst som ligger till grund för försäkringen

På ansökan av arbetsgivaren skall pensionskassan meddela ett beslut om huruvida den lön eller något annat vederlag som betalas till arbetstagaren är sådan arbetsinkomst på basis av vilken arbetsgivaren skall ordna pensionskydd enligt denna lag.

Avgifter till pensionskassan

141 §

Pensionsförsäkringsavgift

För bekostandet av pensionsskydd enligt denna lag är arbetsgivaren och arbetstagaren skyldiga att vardera betala en lika stor pensionsförsäkringsavgift till pensionskassan. Den arbetsinkomst pensionsförsäkringsavgiften grundar sig på bestäms enligt 78 §. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av pensionskassan procentsatserna för arbetsgivarens och arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift.

Staten deltar i bekostandet av pensionsskydd enligt denna lag så som bestäms i 152 §.

142 §

Innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift, betalning av pensionsförsäkringsavgift och indrivning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift

Arbetsgivaren är skyldig att i samband med lönebetalningen på arbetstagarens lön (arbetsinkomst) innehålla den pensionsförsäkringsavgift som arbetstagaren skall betala till pensionskassan.

Arbetsgivaren skall betala den pensionsförsäkringsavgift som han innehåller på arbetstagarens lön och sin egen motsvarande pensionsförsäkringsavgift till pensionskassan senast den 10 dagen i den andra kalendermånaden efter den lönebetalningsperiod som avses i 18 § 3 mom. i sjömanslagen (förfallodag för pensionsförsäkringsavgift). Inom samma tid skall arbetsgivaren kalendermånadsvis sända pensionskassan en redovisning över pensionsförsäkringsavgifterna per fartyg av vilken framgår beloppet av de pensionsförsäkringsavgifter som innehållits på arbetstagarnas löner och arbetsgivarens motsvarande pensionsförsäkringsavgift.

Om arbetsgivaren inte senast på förfalldagen har betalat den pensionsförsäkringsavgift som han innehållit av arbetstagaren till pensionskassan, har pensionskassan rätt att inkäva premien på arbetstagarens vägnar.

143 §

Retroaktiv innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift

Om innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift till någon del eller inte alls har verkställts, har arbetsgivaren rätt att innehålla det felande beloppet på lön som utbetalas till arbetstagaren senare. Innehållningen skall dock ske före utgången av det andra kalenderåret efter utbetalningen av lönen.

144 §

Innehållning av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift på lön som betalas av en ställföreträdande betalare

Arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift innehålls också på lön som betalas av en ställföreträdande betalare.

145 §

Arbetsgivarens ansvar för pensionsförsäkringsavgifter som inte har innehållits av arbetstagaren

Arbetsgivaren är ansvarig gentemot pensionskassan för den pensionsförsäkringsavgift som arbetsgivaren inte har innehållit på arbetstagarens lön.

146 §

Dröjsmålsränta på pensionsförsäkringsavgift

Om en arbetsgivare har försummat att betala pensionsförsäkringsavgiften senast på förfallodagen, skall arbetsgivaren till pensionskassan för dröjsmålstiden betala en dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

147 §

Utsökning av pensionsförsäkringsavgifter

En pensionsförsäkringsavgift som påförts med stöd av denna lag får jämte dröjsmålsränta utmätas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961).

Pensionsförsäkringsavgifter, om vilkas betalning det har getts en förbindelse som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten, får hos den som gett förbindelsen utmätas på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

Om arbetsgivaren eller den som har gett en förbindelse som avses i 4 § 2 mom. 4 punkten är ett samfund eller en sammanslutning, för vars förpliktelser en delägare eller bolagsman svarar såsom för egen skuld, kan en

pensionsförsäkringsavgift som påförts med stöd av denna lag utmätas hos delägaren eller bolagsmannen på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

148 §

Preskription av pensionsförsäkringsavgifter

Pensionskassan skall påföra en pensionsförsäkringsavgift som baserar sig på denna lag inom fem år från den förfallodag för en pensionsförsäkringsavgift som anges i 142 § 1 mom.

Om en arbetstagares arbetsinkomst på det sätt som avses i 81 § 3 mom. med stöd av arbetstagarens utredning eller av annan anledning har utökats retroaktivt med till pension berättigande arbetsinkomster som är mer än fem år gamla, skall pensionskassan på basis av dessa arbetsinkomster påföra pensionsförsäkringsavgiften inom tio år från den förfallodag för pensionsförsäkringsavgiften som anges i 142 § 2 mom.

149 §

Återbetalning när arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift har innehållits utan grund

Arbetsgivaren skall på arbetstagarens yrkande till arbetstagaren återbetala en pensionsförsäkringsavgift som har innehållits utan grund på arbetstagarens lön eller den del av avgiften som överstiger arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift.

150 §

Preskription av återbetalning av pensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund och av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift som innehållits på arbetstagarens lön utan grund

Återbetalningen av en pensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund och av arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift som innehållits på arbetstagarens lön utan grund preskriberas fem år från den dag då pensionsförsäkringsavgiften betalades eller arbetstagarens pensionsförsäkringsavgift innehölls

på arbetstagarens lön, om preskriptionen inte har avbrutits före det. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

151 §

Förhöjning på grund av försummelse

Pensionskassan kan enligt uppskattning påföra en arbetsgivare, eller den som gett pensionskassan en förbindelse enligt 4 § 2 mom. 4 punkten om betalning av pensionsförsäkringsavgiften, en högst till det dubbla beloppet förhöjd skäligen pensionsförsäkringsavgift, om arbetsgivaren eller den som gett nämnda förbindelse försummar

1) att lämna de uppgifter som avses i 139 § inom den tid som anges i lagrummet, eller

2) att lämna den redovisning som avses i 142 § 2 mom. inom den tid som anges i lagrummet.

Den förhöjda pensionsförsäkringsavgift för den tid under vilken ovan nämnda skyldigheter försummas fastställs med hänsyn till hur länge försummelsen pågått, om försummelsen varit upprepad och andra med dem jämförliga omständigheter med anknytning till bedömningen av försummelsens klandervärde. Pensionskassan skall på begäran meddela arbetsgivaren eller den som gett den nämnda förbindelsen ett överklagbart beslut om den förhöjda pensionsförsäkringsavgiften.

152 §

Statens andel

Staten är skyldig att till pensionskassan betala en tredjedel av alla de pensioner och rehabiliteringspenningar enligt denna lag som pensionskassan eller någon annan pensionsanstalt betalar.

Staten betalar varje år i förskott ett belopp som motsvarar vad staten uppskattas komma att betala som sin andel.

Närmare bestämmelser om betalningen av statens andel och förskott utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 kap.

Bestämmande av kostnader mellan pensionsanstalterna

153 §

Bestämmande av pensionens ansvarsfördelning

För pension enligt denna lag ansvarar pensionskassan ensam till den del som pensionen överstiger ett belopp som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare.

För det belopp av pensionen enligt denna lag som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare och för hela beloppet av rehabiliteringspenning enligt denna lag ansvarar pensionskassan enligt vad som föreskrivs i 154—159 §.

Närmare bestämmelser om beräkningen av det belopp av en pension enligt denna lag som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

154 §

Pensionskassans ansvar för ålderspensionen

Pensionskassan svarar för

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före det år under vilket han eller hon fyller 55 år och som motsvarar en pensionstillväxt på en halv procent per år med 65 år som pensionsålder och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet givna beräkningsgrunderna; i pensionskassans ansvar ingår dock inte förhöjningar till följd av i 101 § avsedd justering av årsinkomsterna med lönekoeficienten eller i 102 § avsedd indexjustering av löpande pensioner och inte heller ändringar på grund av livslängdskoefficienten,

2) det belopp som i enlighet med 155 § och de av social- och hälsovårdsministeriet givna beräkningsgrunderna har överförts till den

del av ålderspensionen som pensionskassan svarar för, och

3) det belopp som separat för utökande av den fonderade delen har överförts till den ålderspensionsdel som pensionskassan svarar för.

155 §

Komplettering av ålderspensionsansvaret med en avsättningskoefficient för pensionsansvaret

För utökande av fonderingen kompletteras årligen de fonderade delarna av ålderspensionerna med ett belopp som beräknas med hjälp av den avsättningskoefficient för pensionsansvaret enligt 171 § i lagen om pension för arbetstagare som ingår i beräkningsgrunderna enligt 202 §.

156 §

Pensionskassans ansvar för invalidpensionen

Pensionskassan svarar för kostnaderna för sådan invalidpension i fråga om vilken den försäkrades sammanlagda arbetsinkomster enligt denna lag och lagen om pension för arbetstagare under de två senaste kalenderåren av den granskningstid som avses i 82 § uppgår till minst 12 566,70 euro, i samma förhållande som de i pensionskassan försäkrade, av denna lag omfattade arbetsinkomsternas andel utgör av det sammanlagda beloppet av motsvarande arbetsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 3 § och arbets- och förvärvsinkomsterna enligt 80 § och 82 § 2 mom. under de nämnda kalenderåren.

Pensionskassan svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag understiger 2 094,45 euro under de i 1 mom. nämnda två kalenderåren.

Till den ovan i 1 mom. avsedda pensionen räknas också en pensionsdel som erhålls med stöd av lagen om pension för arbetstagare.

Pensionskassans ansvar omfattar dock inte

1) rehabiliteringstillägg enligt 30 §; pensionskassans ansvar omfattar inte heller re-

habiliteringstillägg till den del som tillägget hänförs till den i 153 § 1 mom. avsedda del med vilken beloppet av en pension enligt denna lag överstiger pension enligt lagen om pension för arbetstagare,

2) en pensionsdel som intjänats för sådan oavlönad tid som avses i 80 §,

3) förhöjning till följd av sådan indexjustering enligt 102 § som gjorts efter pensionens början, och inte heller

4) engångsförhöjning av invalidpension enligt 87 §.

157 §

Pensionskassans ansvar för rehabiliteringspenningen och övriga rehabiliteringskostnader

Pensionskassans ansvar för rehabiliteringspenningen är lika stort som ansvaret enligt 156 § för en sådan invalidpension som den försäkrade skulle ha rätt till om han eller hon vid den tidpunkt som avses i 28 § hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension.

Pensionskassan svarar i egenskap av pensionsanstalt som sörjer för rehabiliteringen ensam för andra rehabiliteringskostnader än de som orsakas av rehabiliteringsstödet och rehabiliteringspenningen.

158 §

Pensionskassans ansvar för en pensionsdel som intjänats för oavlönad tid

För den pensionsdel som intjänats på grundval av ovan i 80 § avsedd oavlönad tid svarar, i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsinkomsterna, de pensionsanstalter gemensamt som sköter pensionsskyddet enligt de lagar som nämns i 3 § 1 och 2 mom. De grunder för pensionskassans eventuella förskott och slutliga avgifter som Pensionsskyddscentralens ansökan gäller samt tidpunkterna för betalning av dem ingår i de ansvarsfördelningsgrunder som nämns i 183 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

159 §

Pensionskassans ansvar för förmåner som skall bekostas gemensamt

Pensionskassan och de pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare svarar gemensamt för följande kostnader till den del dessa inte bekostas av någon annan:

1) övriga än de i 154 och 156 § avsedda ålderspensionerna och invalidpensionerna, med undantag för belopp enligt 174 och 175 § i lagen om pension för arbetstagare,

2) de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 154—157 § angivna beloppen; kostnaderna för rehabiliteringspenningen anses då helt och hållet bli bestämda utifrån den pensionslag enligt vilken rehabiliteringspenningen beviljats,

3) familjepension,

4) deltidspension,

5) rehabiliteringstillägg; till beloppet av rehabiliteringstillägg räknas då också den del av tillägget som hänför sig till den i 153 § 1 mom. avsedda del med vilken en pension enligt denna lag överstiger pension enligt lagen om pension för arbetstagare,

6) kostnader på grund av ändringar i social- och hälsovårdsministeriets beräkningsgrunder för ansvarsskulden och pensionsansvaret,

7) kostnader på grund av överföringar som avses i 154 § 1 mom. 2 och 3 punkten, och

8) i 179 § 1 mom. 1—8 punkten i lagen om pension för arbetstagare avsedda andelar i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lag.

De i 1 mom. uppräknade kostnaderna, med undantag för kostnaderna för rehabiliteringspenning, omfattar inte pensionsdelar som avses i 158 §.

Pensionskassans andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för ålderspensionerna, med undantag för kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i anslutning till invalidpension, bestäms i förhållande till de medel som är avsedda för utgifter som bekostas gemensamt. Pensionskassans andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för invalidpensionerna, kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i anslutning till invalid-

pension samt de kostnader för ålderspensionerna som avses i 1 mom. 2—5 punkten, bestäms i förhållande till de i pensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna. Pensionskassans andel av de kostnader som avses i 1 mom. 6 och 7 punkten bestäms så som föreskrivs närmare i de beräkningsgrunder som avses i 4 mom. Pensionskassans andel av kostnader motsvarande de kostnader som avses i 1 mom. 8 punkten, bestäms på samma sätt som de i 1 mom. avsedda kostnaderna som skall bekostas gemensamt.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om fördelningen av de i 1 mom. nämnda kostnaderna mellan pensionsanstalterna. De storheter som behövs för fördelningen av de kostnader som skall bekostas gemensamt bestäms i de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet meddelar pensionskassan genom förordning.

160 §

Ansvar till följd av pensionskassans eller en annan pensionsanstalts konkurs

Om en pension, rehabiliteringsförmån, förhöjning till följd av indexförhöjning enligt 102 § eller registrerad tilläggsförmån som avses i 32 § 5 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare helt eller delvis inte längre är tryggad på grund av pensionskassans eller en i 1 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsanstalts konkurs, svarar pensionskassan och de i 1 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsanstalterna gemensamt för dessa i förhållande till de i pensionskassan och respektive nämnda pensionsanstalter försäkrade arbetsinkomsterna. Med pension enligt denna lag avses då i enlighet med 153 § 2 mom. den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare. Närmare bestämmelser om pensionskassans ansvar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Pensionskassan och de i 1 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsanstalterna svarar härvid gemensamt även för det utjämningsbelopp som avses i

14 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och 79 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor upp till ett minimibelopp som bestäms enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunderna.

161 §

Ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader och utredning av kostnader

I fråga om pensionskassans ansvar för Pensionsskyddscentralens kostnader, arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift, utredning av kostnader, beslut om kostnadsfördelning samt pensionskassans och pensionsanstaltens rätt att komma överens om kostnadsfördelningen tillämpas bestämmelserna i 180 och 182—185 § i lagen om pension för arbetstagare.

12 kap.

Tillsynen över ordnandet av försäkring

162 §

Pensionskassans skyldighet att utöva tillsyn

Pensionskassan övervakar att arbetsgivarna fullgör sin försäkringsskyldighet enligt denna lag.

163 §

Pensionskassans och Pensionsskyddscentralens inspektionsrätt

Pensionskassan och Pensionsskyddscentralen har rätt att företa en inspektion i arbetsgivarens lokaler och att vidta andra tillsynsåtgärder för att utreda om arbetsgivaren har fullgjort sina skyldigheter enligt denna lag. Den arbetsgivare som inspektionen gäller skall vid inspektionen förete sin lönebokföring, sin arbetstidsbokföring samt, oberoende av framställnings- eller lagringsform, allt annat material som kan inverka på den inspek-

terades skyldighet att teckna försäkring enligt denna lag.

Pensionskassan och Pensionsskyddscentralen har rätt att få handräckning av polisen och andra myndigheter för att kunna företa inspektioner.

I arbetsgivarens bostad får en inspektion företas endast om det finns motiverad anledning att misstänka att arbetsgivaren har försummat sin försäkringsskyldighet enligt denna lag och inspektionen är nödvändig för att få klarhet i saken. Bara polisen eller skattemyndigheten får företa en inspektion i arbetsgivarens bostad.

164 §

Kringgående och missbruk av skyldigheten att ordna pensionsskydd

Om en rättshandling

1) för att skyldigheten att ordna pensionsskydd skall kunna kringgåas,

2) för att en pensionsförsäkringsavgift skall kunna undvikas,

3) för att pensionsskydd utan grund skall kunna ordnas, eller

4) av något annat liknande skäl har getts ett sådant innehåll som inte motsvarar sakens faktiska natur eller syfte, skall, när denna skyldighet att ordna pensionsskydd avgörs eller när pensionsförsäkringsavgiften fastställs eller när ett pensionsärende behandlas, förfaras enligt sakens faktiska natur och syfte.

165 §

Pensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri

Bestämmelserna om arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri och grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri samt om straffet för dem i 29 kap. 4 a och 4 b i strafflagen (39/1889) gäller också i denna lag avsedda arbetsgivare och företrädare för dessa som på det sätt som avses i de nämnda bestämmelserna i strafflagen har brutit mot sina skyldigheter enligt denna lag.

IV AVDELNINGEN

Pensionskassans förvaltning

13 kap.

Pensionskassans ledning*Pensionskassans förvaltningsorgan*

166 §

Pensionskassans fullmäktige och styrelse

Pensionskassan har fullmäktige och styrelse. En person får inte samtidigt vara medlem i fullmäktige och medlem i styrelsen.

167 §

Utnämmande av fullmäktige och fullmäktiges sammansättning

Fullmäktige för pensionskassan utnämns av social- och hälsovårdsministeriet för tre kalenderår i sänder. Fullmäktige har tretton medlemmar och personliga suppleanter för dem. Av medlemmarna skall två företrädas social- och hälsovårdsministeriet samt en kommunikationsministeriet. Av de övriga medlemmarna företräder fem arbetsgivarna och fem arbetstagarna. Av de sistnämnda skall tre företrädas manskapet, en däcksbefälet och en maskinbefälet.

Social- och hälsovårdsministeriet förordnar en av medlemmarna i fullmäktige till ordförande och en till viceordförande.

Social- och hälsovårdsministeriet skall innan de medlemmar och de suppleanter för dem som företräder arbetsgivarna och arbetstagarna utses inhämta förslag till medlemmar och suppleanter från varje erkänd organisation inom respektive område. Ministeriet skall följa förslagen när de medlemmar som avses i detta moment utses. Om en organisation inte framställer ett behörigt förslag inom den tid ministeriet har utsatt, skall ministeriet likväl verkställa utnämning.

Vad som i denna lag bestäms om medlemmarna av fullmäktige tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

168 §

Behörighetsvillkor för medlem i fullmäktige

En medlem i fullmäktige skall uppfylla följande behörighetsvillkor:

1) den som är omyndig, försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud får inte vara medlem av fullmäktige,

2) minst hälften av medlemmarna i fullmäktige skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte social- och hälsovårdsministeriet ger pensionskassan rätt att göra undantag från detta, och

3) den som är medlem i fullmäktige skall ha kännedom om sjöfart eller försäkringsbranschen eller om placeringsverksamhet.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. skall fullmäktiges ordförande eller vice ordförande ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet.

169 §

Fullmäktigemedlems avgång eller entledigande

En medlem i fullmäktige kan avgå från sitt uppdrag under fullmäktiges mandattid. En medlem kan också entledigas från sitt uppdrag under mandattiden, om det finns synnerliga skäl därtill.

Avgår eller entledigas en medlem under fullmäktiges mandattid skall i hans eller hennes ställe utses en ny medlem för den återstående tiden.

170 §

Fullmäktiges arvoden

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer fullmäktiges arvoden vilka betalas av pensionskassans medel.

171 §

Fullmäktiges uppgifter

Fullmäktige beslutar om de allmänna principerna för pensionskassans verksamhet och övervakar styrelsens och verkställande direk-

törens verksamhet. Fullmäktige sammanträder till ordinarie möte minst en gång om kalenderåret, senast inom juni.

172 §

Sammankallande av fullmäktige

Fullmäktige sammankallas av fullmäktiges ordförande eller av styrelsen.

Kallelse till möte skall sändas till varje fullmäktigemedlem och suppleant under av honom eller henne uppgiven adress med ett rekommenderat brev som skall postas minst två veckor före ett ordinarie möte och minst en vecka före ett extra möte.

173 §

Styrelsemedlems rätt att närvara på fullmäktiges möte

Medlemmarna i styrelsen skall ges tillfälle att närvara och yttra sig på fullmäktiges möte.

174 §

Fullmäktiges ordinarie möte

Vid fullmäktiges ordinarie möte

- 1) framläggs bokslutet, verksamhetsberättelsen och revisionsberättelsen,
- 2) framläggs frågan om fastställande av bokslutet och verksamhetsberättelsen för föregående år,
- 3) fattas beslut om de åtgärder som föranleds av det föregående årets förvaltning och bokslut,
- 4) bestäms styrelsemedlemmarnas och suppleanternas samt revisorernas arvoden,
- 5) förrättas val av revisorer och revisors-suppleanter, samt
- 6) behandlas övriga i möteskallelsen nämnda ärenden.

175 §

Fullmäktiges extra möte

Fullmäktiges extra möte skall hållas, om Försäkringsinspektionen så förordnar eller

pensionskassans styrelse finner det nödvändigt eller minst sex fullmäktige skriftligen yrkar sådant möte för behandling av ett visst uppgivet ärende. Om revisorerna på grund av verkställd granskning finner det nödvändigt, skall extra möte sammankallas på yrkande av dem.

Extra möte skall hållas inom en månad efter det att ett yrkande om extra möte kommit fullmäktiges ordförande eller styrelsen till handa.

176 §

Ärenden som skall avgöras vid fullmäktiges möte

Vid fullmäktiges möte får beslut inte fattas i andra än i sådana ärenden som enligt lag skall behandlas vid mötet eller som särskilt har nämnts i kallelsen. Utan hinder av detta kan dock beslut fattas om nytt möte för behandling av ett visst ärende.

Önskar en fullmäktigemedlem få ett ärende behandlat vid ett möte, skall han eller hon meddela det till fullmäktiges ordförande eller styrelsen minst två veckor före den tidpunkt vid vilken möteskallelsen senast skall sändas, och ett på detta sätt anmält ärende skall nämnas i kallelsen. Om möteskallelsen har sänts till fullmäktigemedlemmarna innan ett sådant ärende som avses ovan har anmälts, skall fullmäktigemedlemmarna underrättas särskilt om detta ärende på det sätt som föreskrivs i 172 § 2 mom.

177 §

Beslut vid fullmäktiges möte

Beslut vid fullmäktiges möte fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal, avgör ordförandens röst. Omröstning skall ske med slutna sedlar, om en tredjedel av de närvarande fullmäktigemedlemmarna yrkar på det.

En fullmäktigemedlem får inte rösta i en sak som berör honom eller henne personligen.

178 §

Fullmäktiges mötesprotokoll

Vid fullmäktiges möte skall föras protokoll, vars upprättande ankommer på en av ordföranden utsedd sekreterare. I protokollet skall antecknas vid mötet närvarande fullmäktige, förslag som gjorts och beslut som fattats vid mötet samt företagna omröstningar. Protokollet skall kontrasieras av sekreteraren samt granskas och undertecknas av ordföranden och minst två fullmäktige som utsetts för ändamålet bland de vid mötet närvarande.

179 §

Utnämning av styrelsen och styrelsens sammansättning

Styrelsen för pensionskassan utnämns av social- och hälsovårdsministeriet för fyra kalenderår i sänder, om inte något annat föreskrivs nedan. Styrelsen har fem medlemmar och personliga suppleanter för dem. Av dessa är den medlem som ministeriet utser ordförande och samtidigt representant för staten, och denna medlems suppleant är vice ordförande. Av de övriga medlemmarna företräder två arbetsgivarna och två arbetstagarna. Av arbetstagarnas representanter företräder den ena manskapet och den andra befälet. Den medlem som representerar befälet utses för ett kalenderår i sänder så att däcksbefälet och maskinbefälet turvis är företrädare i styrelsen.

Social- och hälsovårdsministeriet skall innan de medlemmar och de suppleanter för dem som företräder arbetsgivarna och arbetstagarna utses inhämta förslag till medlemmar och suppleanter från varje erkänd organisation inom respektive område. När styrelsen utses skall ministeriet följa förslagen. Om en organisation inte framställer ett behörigt förslag inom den tid ministeriet har utsatt, skall ministeriet likväl verkställa utnämning.

Vad som i denna lag bestäms om medlemmarna av styrelsen tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

180 §

Behörighetsvillkor för styrelsemedlemmar

En medlem i styrelsen skall uppfylla följande behörighetsvillkor:

1) den som är omyndig, försatt i konkurs eller som har meddelats näringsförbud får inte vara medlem av styrelsen,

2) minst hälften av medlemmarna i styrelsen skall vara bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte social- och hälsovårdsministeriet ger pensionskassan rätt att göra undantag från detta, och

3) styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. skall styrelsens ordförande och vice ordförande ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet och i styrelsen skall finnas god sakkunskap om sjöfartsbranschen och om placeringsverksamhet.

181 §

Styrelsemedlems avgång och entledigande

En styrelsemedlem kan avgå från sitt uppdrag under styrelsens mandattid. En medlem kan också entledigas från sitt uppdrag under mandattiden, om det finns synnerliga skäl därtill.

Avgår eller entledigas en medlem under styrelsens mandattid skall i hans eller hennes ställe utses en ny medlem för den återstående tiden.

182 §

Sammankallande av styrelsen

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller verkställande direktören.

Ordföranden skall sammankalla styrelsen, om minst två av styrelsens medlemmar skriftligen yrkar detta för behandling av ett visst anmält ärende.

183 §

Styrelsens arbete i sektioner

Styrelsen har rätt att arbeta i sektioner, till vilka också kan höra tjänstemän vid pensionskassan. Närmare bestämmelser om detta utfärdas genom förordning av statsrådet.

184 §

Styrelsens uppgifter

Styrelsen skall

1) ha hand om pensionskassans förvaltning och sörja för att verksamheten ordnas på behörigt sätt,

2) avgöra pensionsärenden,

3) avge utlåtanden och framställa förslag i ärenden som gäller pensionsskyddet för sjömän och utvecklandet av det,

4) sörja för att tillsynen över pensionskassans bokföring och medelsförvaltning ordnas på behörigt sätt samt att pensionskassan har tillräcklig intern kontroll och tillräckliga riskhanteringssystem med beaktande av verksamhetens art och omfattning,

5) godkänna pensionskassans placeringsplan,

6) besluta om placeringen av pensionskassans medel,

7) utse pensionskassans verkställande direktör och övriga ledande tjänstemän samt besluta om deras avlöning och andra frågor som har samband med tjänsterna,

8) årligen för pensionskassan upprätta ett bokslut och en verksamhetsberättelse,

9) kära och svara på pensionskassans vägnar,

10) sköta de ärenden som enligt lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden (/2006) hör till styrelsens uppgifter, samt

11) sköta de ärenden vid pensionskassan som inte ankommer på fullmäktige.

Avgörandet av de ärenden som nämns i 1 mom. 2, 6, 9 och 11 punkten eller en del av dem får styrelsen anförtro någon sektion eller medlem eller någon tjänsteman vid pensionskassan.

Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om hur den interna kontrollen

och riskhanteringen som avses i 1 mom. 4 punkten skall ordnas.

185 §

Styrelsens beslutförhet och jäv för styrelsemedlemmar

Styrelsen är beslutför när ordföranden och två andra medlemmar, av vilka den ena skall företråda arbetsgivarna och den andra arbetstagarna, är närvarande och ense om beslutet. I andra fall krävs för beslutförhet att ordföranden och minst tre andra medlemmar är närvarande.

En styrelsemedlem får inte delta i behandlingen av ett ärende som gäller ett avtal mellan styrelsemedlemmen och pensionskassan. En styrelsemedlem får inte heller delta i behandlingen av ett ärende som gäller avtal mellan pensionskassan och tredje man, om styrelsemedlemmen i ärendet har ett väsentligt intresse som kan stå i strid med pensionskassans intresse. Vad som här föreskrivs om avtal skall på motsvarande sätt tillämpas på andra rättshandlingar samt på rättegångar och annan talan.

186 §

Styrelsens beslutsfattande

Styrelsens beslut om godkännande av placeringsplanen skall fattas med två tredjedels majoritet av de av medlemmarna avgivna rösterna. I övriga ärenden fattar styrelsen beslut med enkel majoritet. Vid lika röstetal, avgör ordförandens röst.

Den som särskilt bemyndigats av den erkända befälsorganisation vars representant enligt 179 § 1 mom. inte står i tur som medlem av styrelsen har rätt att vara närvarande vid styrelsens sammanträde och att delta i överläggningarna.

187 §

Verkställande direktör

Pensionskassan har en verkställande direktör som utnämns av styrelsen. Pensionskassan kan för verkställande direktören ha en

ställföreträdare som utnämns av styrelsen. Vad som i denna lag bestäms om verkställande direktören tillämpas på motsvarande sätt på verkställande direktörens ställföreträdare.

Verkställande direktören skall ha gott anseende och ha god kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamhet, placeringsverksamhet och företagsledning.

Verkställande direktören sköter pensionskassans löpande förvaltning i enlighet med styrelsens anvisningar och föreskrifter. Verkställande direktören skall svara för att pensionskassans bokföring är lagenlig och medelförvaltningen ordnad på ett betryggande sätt.

188 §

Delgivning till pensionskassan

Stämning eller annan delgivning anses ha kommit pensionskassan till handa när den i laga ordning har delgivits en styrelsemedlem eller den som har rätt att ensam eller tillsammans med någon annan person teckna pensionskassans namn. Minst den ena av de i denna paragraf avsedda personerna skall vara bosatt i Finland.

189 §

Tecknande av pensionskassans namn

Pensionskassans namn tecknas av

1) styrelsens ordförande tillsammans med en styrelsemedlem eller verkställande direktören,

2) verkställande direktören tillsammans med en styrelsemedlem eller någon som styrelsen har gett bemyndigat för detta, eller av

3) två av styrelsen bemyndigade tjänstemän tillsammans.

Pensionskassan skall utan dröjsmål meddela social- och hälsovårdsministeriet och Försäkringsinspektionen namn och hemort i fråga om de personer som har rätt att teckna pensionskassans namn. Försäkringsinspektionen utfärdar på begäran intyg om vilka som har rätt att teckna pensionskassans namn.

190 §

Skadeståndsskyldighet

En medlem av styrelsen eller fullmäktige, pensionskassans verkställande direktör och en i 184 § 2 mom. nämnd person som inte hör till styrelsen skall ersätta skada som de i sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet har orsakat pensionskassan. Detsamma gäller skada som de genom överträdelse av denna lag, social- och hälsovårdsministeriets eller Försäkringsinspektionens föreskrifter eller försäkringsgrunderna har tillfogat personer som hör till eller har hört till pensionskassans verksamhetskrets, en pensionstagare eller mottagaren av någon annan förmån, eller någon annan person. Angående jämkning av skadestånd samt fördelning av skadeståndsansvaret mellan två eller flera skadeståndsskyldiga gäller 2 och 6 kap. i skadeståndslagen (412/1974).

På skadeståndsansvaret för den som är i arbetstagares ställning skall dock tillämpas vad som bestäms om arbetstagares skadeståndsansvar i 4 kap. i skadeståndslagen och i 12 kap. 1 § 3 mom. i arbetsavtalslagen (55/2001).

14 kap.

Revision av pensionskassan

191 §

Tillämplig lag

I fråga om revision av pensionskassan gäller vad som föreskrivs i detta kapitel och i revisionslagen (/2006).

I fråga om revision av pensionskassan tillämpas vad som föreskrivs i 5 kap. och 40 § 3 mom. 1 punkten i revisionslagen om revision av och revisor för en sammanslutning som är föremål för offentlig handel.

Försäkringsinspektionen meddelar vid behov anvisningar om revision av pensionskassan.

192 §

Val av revisorer och revisorernas behörighet

För revision av pensionskassans bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse samt förvaltning skall utses minst två revisorer och för dem revisorssuppleanter, som uppfyller motsvarande behörighetsvillkor. Minst en revisor och en revisorssuppleant skall vara en sådan CGR-revisor eller CGR-sammanslutning som avses i 2 § 2 punkten i revisionslagen.

En revisor skall utses att såsom övervakningsrevisor sörja för att pensionskassans bokföring och förvaltning övervakas effektivt under räkenskapsperioden. Dessutom skall en revisor eller en revisorssuppleant utses till ställföreträdare för övervakningsrevisorn. Övervakningsrevisorn och dennes ställföreträdare skall vara sådan CGR-revisor eller CGR-sammanslutning som avses i 2 § 2 punkten i revisionslagen.

1) om en revisor inte har utsetts enligt detta kapitel eller revisionslagen, eller

2) om en revisor inte är behörig enligt denna lag eller 3 § 2 mom. i revisionslagen eller inte är oberoende på det sätt som avses i 23 och 24 § i revisionslagen.

Anmälan får i de fall som nämns i 1 mom. göras av vem som helst. Pensionskassans styrelse är skyldig att göra anmälan, om fullmäktige inte utan dröjsmål utser en revisor som uppfyller behörighetsvillkoren.

Försäkringsinspektionen skall i ett sådant ärende som avses i 8 § 1 mom. 2 punkten i revisionslagen begära ett utlåtande av Centralhandelskammarens revisionsnämnd innan ärendet avgörs.

Innan ett i denna paragraf avsett förordnande av revisor meddelas skall pensionskassans styrelse höras. Förordnandet gäller fram till det att för pensionskassan i föreskriven ordning utsetts en revisor i stället för den revisor som Försäkringsinspektionen förordnat.

195 §

Revisorernas anmälningsskyldighet

Pensionskassans revisorer skall utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om sådana omständigheter och beslut i fråga om pensionskassan som de i sitt uppdrag har fått kännedom om och som kan anses

1) väsentligt strida mot lagstiftningen om bedrivande av pensionskassaverksamhet,

2) äventyra pensionskassans fortsatta verksamhet, eller

3) leda till en anmärkning i revisionsberättelsen eller till ett negativt utlåtande om fastställande av bokslutet och verksamhetsberättelsen.

Pensionskassans revisorer är även skyldiga att till Försäkringsinspektionen anmäla sådana i 1 mom. avsedda omständigheter och beslut som de får kännedom om i sitt uppdrag i en sammanslutning i vilken pensionskassan har sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997).

193 §

En revisors mandattid

De revisorer som avses i 192 § utses för en räkenskapsperiod i sänder.

Revisorernas uppdrag upphör vid det ordinarie möte som pensionskassans fullmäktige håller efter räkenskapsperiodens utgång eller om en ny revisor väljs i stället för den revisor som sköter uppdraget.

194 §

Rätt att kräva förordnande av revisor

Försäkringsinspektionen skall på anmälan förordna en behörig revisor för pensionskassan,

En revisor som har handlat i god tro blir inte ansvarig för ekonomisk skada som eventuellt orsakas av åtgärder som avses i denna paragraf.

15 kap.

Pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse

196 §

Tillämpliga lagar

I pensionskassans bokföring och vid upprättandet av bokslut och verksamhetsberättelse samt koncernbokslut iaktas bokföringslagen, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, samt bokföringsförordningen (1339/1997), om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel eller av den förordning av social- och hälsovårdsministeriet som avses i 197 § eller av Försäkringsinspektionens föreskrifter.

Utöver vad som bestäms i detta kapitel iaktas i fråga om pensionskassans bokslut och verksamhetsberättelse i tillämpliga delar även 10 kap. 1 § 5 och 6 mom., 1 a—1 c §, 4 och 4 a §, 4 b § 1 mom. 1 och 3 punkten och 2 mom. samt 4 c § i lagen om försäkringsbolag (1062/1979).

På upprättande av pensionskassans bokslut och på upprättande av verksamhetsberättelse tillämpas inte 1 kap. 4 § 1 mom., 2 kap. 4 § 2 mom., 3 kap. 1 §, 2 § 2 mom. samt 6, 9 och 11 §, 4 kap. 1, 3 och 4 §, 5 § 5 mom. och 7 §, 5 kap. 2, 2 a, 13, 16 och 17 §, 7 a kap. 2—5 § samt 8 kap. 6 § i bokföringslagen.

Pensionskassan skall upprätta och i sitt bokslut ta in ett koncernbokslut och därvid i tillämpliga delar iaktta 10 kap. 1 § 4 mom., 1 c § 1, 2, 4 och 5 mom., 4 och 4 a §, 4 b § 1 mom. 1 och 3 punkten och 2 mom., 4 c §, 11 § 1 mom. 2—4 mening, 3—5 och 8 mom. samt 11 a och 11 b § i lagen om försäkringsbolag.

På upprättande av pensionskassans koncernbokslut och verksamhetsberättelse för en pensionskassa som är moderföretag tillämpas inte 6 kap. 1 och 2 §, 7 § 6 mom., 7 a kap. 2—5 § och 8 kap. 6 § i bokföringslagen.

197 §

Tillämpliga förordningar, föreskrifter och anvisningar

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser som beror på försäkringsverksamhetens speciella karaktär

1) om balansräknings- och resultaträknings- och finansieringsanalysen,

2) om noter till balansräkningen, resultaträkningen och finansieringsanalysen samt om uppgifter som skall ges i verksamhetsberättelsen,

3) om koncernbalansräkningen, koncernresultaträkningen och koncernens finansieringsanalys, och

4) om uppgifter som skall ges i noterna till koncernbalansräkningen, koncernresultaträkningen och koncernens finansieringsanalys samt om balansspecifikationer och specifikationer av noterna.

Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter som beror på försäkringsverksamhetens speciella karaktär om hur bokslut och verksamhetsberättelse för pensionskassan och dess koncern skall upprättas.

Försäkringsinspektionen kan ge anvisningar och utlåtanden om hur bestämmelserna om bokföring och bokslut samt verksamhetsberättelse i denna lag, den förordning av social- och hälsovårdsministeriet som avses i 1 mom. samt bokföringslagen och bokföringsförordningen skall tillämpas på en pensionskassa.

Resultaträkningen och balansräkningen för pensionskassan skall upprättas i större detalj än de scheman som avses i 1 mom., om detta är nödvändigt för att de faktorer som inverkar på räkenskapsperiodens resultatbildning eller balansräkningsposterna skall kunna klagöras eller om det är nödvändigt för att ge en rättvisande och tillräcklig bild av resultatet av pensionskassans verksamhet och av dess ekonomiska ställning.

Om en förordning, en föreskrift, en anvisning, ett tillstånd eller ett utlåtande som avses i denna paragraf är av betydelse med tanke på den allmänna tillämpningen av bokföringslagen eller bokföringsförordningen, skall ministeriet eller Försäkringsinspektio-

nen, innan förordningen, föreskriften, anvisningen, tillståndet eller utlåtandet utfärdas, begära bokföringsnämndens utlåtande härom.

198 §

Försäkringsinspektionens rätt att bevilja pensionskassan undantag

Försäkringsinspektionen kan av särskilda skäl för viss tid i enskilda fall bevilja pensionskassan undantag från bestämmelserna

- 1) i 196 § 4 mom.,
- 2) i 10 kap. 1 c § 5 mom. och 11 a § 2 mom. i lagen om försäkringsbolag,
- 3) i fråga om de scheman och noter som skall användas i resultaträkningen och balansräkningen,
- 4) det närmare innehållet i verksamhetsberättelsen,
- 5) balansspecifikationerna och specifikationerna till noterna, och
- 6) de scheman och noter som skall användas i koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen.

199 §

Överlämnande av bokslutet och verksamhetsberättelsen till revisorerna

Bokslutet och verksamhetsberättelsen skall lämnas till revisorerna minst en månad innan pensionskassans fullmäktige håller möte.

16 kap.

Pensionskassans ansvarsskuld och täckningen av ansvarsskulden

200 §

Bokföring av ansvarsskuld

Pensionskassan skall såsom ansvarsskuld bokföra de medel som behövs för att täcka de framtida utgifterna för ordnandet av pensionskyddet enligt denna lag i den mån pensionskassans sådana inkomster som inte skall användas för andra ändamål förslår för att täcka de nämnda utgifterna.

201 §

Täckning av ansvarsskulden

Pensionskassan skall täcka den ansvarsskuld som avses i 200 §, den skuld som grundar sig på ansvarsfördelningen enligt 183 § i lagen om pension för arbetstagare, den skuld som grundar sig på ansvarsfördelningen enligt 147 § i lagen om pension för företagare, skulden till staten till följd av 152 § samt de skulder som orsakas av försäkringsavgifterna med iakttagande av bestämmelserna i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden och dessutom med beaktande av bestämmelserna i 10 kap. 3 § 3 mom. 3 och 7 punkten i lagen om försäkringsbolag.

202 §

Beräkningsgrunder för den försäkringstekniska ansvarsskulden

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning beräkningsgrunder för den försäkringstekniska ansvarsskulden för pensionskassan med beaktande av vad som föreskrivs i 152 § 1 mom. och 153—160 § i denna lag samt i 167, 168, 170 och 171 § i lagen om pension för arbetstagare

17 kap.

Placering av pensionskassans medel

203 §

Ordandet av placeringsverksamheten

Pensionskassans placeringsverksamhet skall vara oavhängig och pensionskassan skall ha tillräcklig personal för placeringsverksamheten med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

Försäkringsinspektionen meddelar vid behov föreskrifter om den oavhängighet som avses i 1 mom. i fråga om placeringsverksamheten samt om anlitaandet av sådana tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster i anslutning till placerings-

verksamheten, hjälptjänster och med dem jämförbara tjänster som kompletterar placeringsverksamheten.

204 §

Placeringsplan

Styrelsen skall för pensionskassan göra upp en plan för placering av dess tillgångar (*placeringsplan*). I placeringsplanen skall särskilt beaktas att den försäkringsverksamhet som pensionskassan bedriver är en del av den lagstadgade socialförsäkringen och de krav som ställs på pensionskassans verksamhet i 207 §. Till placeringsplanen skall fogas ett utlåtande av pensionskassans försäkringsmatematiker om huruvida placeringsplanen uppfyller de krav som arten av pensionskassans ansvarsskuld ställer på pensionskassans placeringsverksamhet.

Av placeringsplanen skall framgå i vilken omfattning pensionskassan köper tjänster i anslutning till medelsförvaltningen, sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten, hjälptjänster eller andra med dem jämförbara tjänster.

Försäkringsinspektionen meddelar närmare föreskrifter om den placeringsplan som avses i denna paragraf.

205 §

Begränsningar som gäller placeringarna

Pensionskassans tillgångar får inte användas för ändamål som är främmande för dess verksamhet.

Pensionskassan får utan tillstånd av Försäkringsinspektionen inte förvärva bestämmanderätt enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen i en sammanslutning som bedriver annan rörelse än försäkringsrörelse, om inte sammanslutningens verksamhet kan anses ha samband med arbetspensionsförsäkringsrörelsen och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om en bostads- eller fastighetssammanslutning.

Pensionskassan får inte ensam eller tillsammans med sina dottersamfund utan till-

stånd av Försäkringsinspektionen äga mer än tio procent av aktierna, medlemsandelarna eller bolagsandelarna och inte mer än tio procent av det röstetal som samtliga aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar medför i ett kreditinstitut eller finansiellt institut som står under offentlig övervakning eller, med undantag av fondbolag, i en sådan holding-sammanslutning som utövar bestämmande inflytande i dem som avses i 4 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (1607/1993).

Till innehav enligt 2 och 3 mom. hänförs även sådana aktier och det röstetal de medför vilka pensionskassan kan teckna på grundval av en optionsrätt eller ett konvertibelt skuldebrev.

18 kap.

Pensionskassans solvens*Solvens och verksamhetskapital*

206 §

Försäkringsteknisk analys

Pensionskassan skall göra en försäkringsteknisk analys av pensionskassans tillstånd minst vartannat år eller oftare, om Försäkringsinspektionen anser det vara motiverat. Om det på basis av analysen konstateras att avgifterna inte tryggar pensionskassans solvens eller att de är alltför höga, skall pensionskassan utan dröjsmål underrätta Försäkringsinspektionen om detta och göra en framställning hos social- och hälsovårdministeriet om ändring av avgifterna.

207 §

Ordnande av solvensen

Pensionskassans verksamhetskapital och övriga omständigheter som inverkar på pensionskassans solvens skall ordnas på ett sätt som tryggar de försäkrades förmåner, med beaktande av sannolika växlingar i intäkterna och kostnaderna samt övriga kalkylerbara osäkerhetsfaktorer.

208 §

Beräkning av solvensgräns och verksamhetskapital

Pensionskassans solvensgräns beräknas enligt lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden. Såsom ansvarsskuld används då det sammanlagda beloppet av den försäkringstekniska ansvarsskulden enligt 202 § och den kalkylmässiga del som skall reserveras för fluktuationer i försäkringsriskerna. Den kalkylmässiga del som skall reserveras för fluktuationer i försäkringsriskerna fastställs i den förordning av social- och hälsovårdsministeriet som avses i 202 §.

Med pensionskassans verksamhetskapital avses det belopp med vilket pensionskassans tillgångar skall anses överstiga pensionskassans skulder och andra därmed jämförbara förbindelser med iakttagande i tillämpliga delar av 11 kap. 2 och 5 § i lagen om försäkringsbolag. Som ansvarsskuld som hör till skulderna används den försäkringstekniska ansvarsskulden enligt 1 mom.

209 §

Planer för fastställande av solvensgränsen

Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider solvensgränsen enligt 208 §, skall pensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillställa Försäkringsinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning.

Om pensionskassans verksamhetskapital underskrider solvensgränsen enligt 208 § med mer än en tredjedel, skall pensionskassan utan dröjsmål för godkännande tillställa Försäkringsinspektionen en plan för kortfristig finansiering.

210 §

Anvisningar om solvens och verksamhetskapital

Försäkringsinspektionen meddelar vid behov närmare anvisningar om den framställning om ändring av avgifterna och den för-

säkringstekniska analys som avses i 206 § och om de planer som avses i 209 §.

19 kap.

Tillsynen över pensionskassan

211 §

Tillsynen över pensionskassan och de uppgifter som skall lämnas om verksamheten

Pensionskassan står under Försäkringsinspektionens tillsyn. Pensionskassan skall årligen inom två veckor från det att bokslutet och verksamhetsberättelsen har fastställts till Försäkringsinspektionen lämna en kopia av bokslutet, verksamhetsberättelsen och revisorernas utlåtande samt en berättelse över sin verksamhet och sitt tillstånd. Berättelsen skall tillställas Försäkringsinspektionen på en blankett enligt formulär som inspektionen fastställt.

Pensionskassan skall till Försäkringsinspektionen och social- och hälsovårdsministeriet inom skälig tid de bestämmer till dessa lämna även andra än i 1 mom. avsedda uppgifter som gäller pensionskassans verksamhet och är nödvändiga för fullgörandet av åligganden enligt denna lag. Försäkringsinspektionen har rätt att även på annat sätt granska pensionskassans verksamhet.

212 §

Försäkringsinspektionens rätt att utfärda förbud, ge en uppmaning eller framställa straffyrkande

Om Försäkringsinspektionen finner att pensionskassan har förfarit i strid med denna lag, kan Försäkringsinspektionen förbjuda verkställigheten av ett felaktigt beslut. Om beslutet redan har verkställts, kan Försäkringsinspektionen ålägga pensionskassan att vidta åtgärder för att få en rättelse till stånd. Försäkringsinspektionen kan förena ett förbud eller en uppmaning med vite. Vitet döms ut av länsstyrelsen i Södra Finlands län. Angående vite gäller i övrigt det som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

Har en person som avses i 190 § på det sätt

som anges i sagda paragraf orsakat kassan skada, kan Försäkringsinspektionen vidta en sådan åtgärd att allmänna åklagaren förordnas att vid domstol framställa ett av saken påkallat skadestånds- och straffyrkande.

213 §

Sökande av ändring i Försäkringsinspektionens beslut

I ett beslut som Försäkringsinspektionen meddelat med stöd av 212 § kan ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i 6 § i lagen om Försäkringsinspektionen (78/1999).

Ett beslut som Försäkringsinspektionen som meddelats med stöd av 212 § 1 mom. kan verkställas även om besvär har anförts.

214 §

Förbud att överlåta och pantsätta egendom

Vad som föreskrivs om förbud att överlåta och pantsätta egendom i 31 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) gäller också överlåtelse och pantsättning av pensionskassans egendom.

V AVDELNINGEN

Särskilda föreskrifter

20 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

215 §

Tillämpliga bestämmelser

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen) tillämpas på offentligheten i fråga om pensionskassans och Pensionsskyddscentralens handlingar och verksamhet till den del pensionskassan och Pensionsskyddscentralen utövar i 4 § 2 mom. i offentlighetslagen avsedd offentlig makt, om inte något annat bestäms i denna eller i någon annan lag.

Också när det inte är fråga om utövande av offentlig makt enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen, tillämpas i pensionskassan och Pensionsskyddscentralen i ärenden som hänför sig till verkställigheten av denna lag offentlighetslagen när det gäller

- 1) handlingssekretess,
- 2) tystnadsplikt,
- 3) förbud mot utnyttjande,
- 4) sekretessbelagda handlingar enligt 22—24 § i offentlighetslagen, och
- 5) straffbestämmelser enligt 35 § i offentlighetslagen.

I fråga om utlämnande av uppgifter gäller vad som i 7 kap. i offentlighetslagen bestäms om undantag från och upphörande av sekretess.

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

- 1) 197 § om uppgifter om inkomster som ligger till grund för sådana till pension berättigande förmåner som utbetalas för oavlönad tid,
- 2) 198 § om rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och för verkställighet av lagstadgade uppgifter,
- 3) 201 § om utlämnande av uppgifter till Pensionsskyddscentralen för beräkning av avsättningskoefficienterna för ålderspensionersansvaren,
- 4) 202 § om avgiftsfrihet,
- 5) 205 § om utlämnande av uppgifter för utredning av brott och missbruk,
- 6) 206 § om utlämnande av uppgifter till myndigheter och till registeransvariga som bedriver kreditupplysningsverksamhet,
- 7) 207 § om utlämnande av uppgifter för arbetstagarnas grupplivförsäkring,
- 8) 208 § om vidarelämnande av uppgifter,
- 9) 209 § om ansvaret beträffande den som vidare lämnar uppgifter, och
- 10) 210 § om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning.

Vad som i de nämnda paragraferna i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om pensionsanstalter gäller också pensionskassan.

Till den del som pensionskassans verksamhet inte gäller verkställande av pensionsskyddet, tillämpas på pensionskassans verk-

samhet i tillämpliga delar 165 och 165 a—165 c § i lagen om försäkringskassor (1164/1992).

216 §

Uppgifter om en arbetsgivares ekonomiska ställning

Utöver det som i 24 § 1 mom. 20 punkten i offentlighetslagen bestäms om hemlighållande av uppgifter som gäller näringsidkare, är också sådana handlingar och uppgifter sekretessbelagda som grundar sig på verkställigheten av denna lag och som gäller en arbetsgivares ekonomiska ställning.

217 §

Arbetstagarnas och de pensionssökandes rätt att få uppgifter

Pensionskassan och Pensionsskyddscentralen skall på en arbetstgares begäran till honom eller henne lämna de uppgifter som pensionskassan eller Pensionsskyddscentralen har om arbetstgarens rätt till pension. I fråga om en parts rätt att få information, rätt att ta del av en handling som gäller parten själv samt rätt att kontrollera sådana uppgifter om sig själv som införts i ett register gäller i övrigt det som bestäms i offentlighetslagen och personuppgiftslagen (523/1999).

Pensionskassan skall genom en pensionsansökningsblankett eller på något annat motsvarande sätt på förhand informera en pensionssökande om var uppgifter om honom eller henne kommer att inhämtas och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut.

218 §

Arbetsgivarnas rätt att få uppgifter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har en arbetsgivare rätt att för sin bokföring, sin löneadministration och för att kunna kontrollera företagets pensionsförsäkringsavgifter av pensionskassan få nödvändiga uppgifter om pensioner som bevil-

jats enligt denna lag och andra uppgifter som behövs för ovan nämnda ändamål.

219 §

Arbetsgivarnas skyldighet att lämna uppgifter

Om det för avgörandet av ett anhängigt försäkrings-, pensions- eller rehabiliteringsärende eller av någon annan orsak vid fullgörandet av uppgifter enligt denna lag eller lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006) behövs uppgifter om arbetstgarens arbete och arbetsförhållanden eller om andra motsvarande omständigheter, är arbetsgivaren skyldig att lämna dessa uppgifter till pensionskassan, Pensionsskyddscentralen och en besvärinstans som avses i denna lag.

När arbetsgivaren ombeds att lämna uppgifter som behövs för behandlingen av arbetstgarens pensions- eller rehabiliteringsärende, får till arbetsgivaren utan arbetstgarens samtycke lämnas endast de sekretessbelagda uppgifter om arbetstgaren som är nödvändiga för att specificera de uppgifter som arbetsgivaren ombeds lämna.

220 §

Pensionstagarens utredning om omständigheter i anslutning till pensionens belopp och pensionsrätten

Oberoende av pensionstagarens upplysningskyldighet kan pensionskassan kräva en utredning av pensionstagaren angående omständigheter som påverkar pensionens belopp och pensionsrätten, om det finns skäl att misstänka att förändringar har skett i dessa omständigheter.

221 §

Pensionskassans rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har pensionskassan rätt att av en arbetsgivare, av en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad för-

säkring, av myndigheter och av andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av den tillsynsskyldighet som föreskrivs i 162 §.

21 kap.

Kompletterande bestämmelser och ikraftträdande

222 §

Beslut om beloppet av teoretisk pension

Om en arbetstagare har arbetat i två eller flera EU- eller EES-länder och arbetstagaren ansöker om folkpension, har han eller hon rätt att på begäran få ett beslut om beloppet av den teoretiska pension som pensionskassan meddelar Folkpensionsanstalten för beräkning av hans eller hennes folkpension.

223 §

Överföring av pensionsrätt till Europeiska gemenskaperna

En arbetstagare har rätt att överföra sin pensionsrätt enligt denna lag till Europeiska gemenskaperna så som bestäms i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999).

I fråga om pensionsrätt som överförs till Europeiska gemenskaperna eller som återförs därifrån tillämpas bestämmelserna i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem till den del den nämnda lagen innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i denna lag.

224 §

Beräkning av tidsperiodernas längd

Vid beräkning av tidsperiodernas längd och de dagar som avses i 9 § anses en kalendermånad ingå 30 dagar. Kalendermånadernas längd utjämnas så att den sista dagen i en

månad alltid betraktas som den 30 dagen i en kalendermånad.

Tidsperiodens längd och de dagar som avses i 9 § omvandlas till månader genom att det antal dagar som enligt 1 mom. ingår i tidsperioden divideras med trettio. Om det vid omvandlingen till månader av de dagar som avses i 9 § utöver fulla månader återstår minst femton dagar anses de motsvara en månad.

225 §

Handräckning

Pensionskassan har rätt att på eget initiativ eller på begäran av den som saken gäller för utredning av ett ärende som är under behandling låta höra vittnen vid en tingsrätt.

226 §

Jäv

Anställda och styrelsemedlemmar i pensionskassan kan, utan hinder av 28 § 1 mom. 4 och 5 punkten i förvaltningslagen (434/2003), behandla sådana ärenden som gäller verkställigheten av denna lag och som avser en arbetsgivare som ordnat pensionskydd i pensionskassan eller en arbetstagare som är anställd hos en sådan arbetsgivare.

227 §

Försäkringsmatematiker

För uppgörande av försäkringstekniska beräkningar och utredningar skall pensionskassan ha en försäkringsmatematiker.

I fråga om försäkringsmatematikerns uppgifter och behörighetsvillkor gäller på motsvarande sätt 18 kap. 8 § i lagen om försäkringsbolag.

Pensionskassan skall göra en anmälan till Försäkringsinspektionen när en försäkringsmatematiker har anställts och när denne avgår.

228 §

Förvaring av handlingar

Pensionskassan skall på det sätt som bestäms i arkivlagen (831/1994) förvara de handlingar som hänför sig till ordnandet av pensionskydd enligt denna lag eller till ett pensionsärende. Om arkivverket inte har förordnat att nämnda handlingar skall förvaras permanent, skall pensionskassan förvara

1) handlingar och uppgifter om en försäkrings giltighet och upphörande, pensionsansökningar, utlåtanden och ställningstaganden av läkare samt andra utlåtanden, undersökningsresultat, utredningar och andra med dem jämförliga handlingar och uppgifter om pensionstagares hälsotillstånd, arbets- och funktionsförmåga och rehabiliteringsmöjligheter samt om betalda och förvägrade förmåner, uppgifter om inkomster som påverkar pension och familjepension samt pensionskassans beslut om pension och begravningsunderstöd, i 100 år,

2) handlingar som gäller överklagande, i 50 år om de inte enligt 1 punkten skall förvaras en längre tid,

3) handlingar som gäller ägarförhållandena i arbetsgivares företagsverksamhet, uppgifter om arbetstagares löner som behövs för att fastställa försäkringsavgiften, uppbörderna av försäkringsavgifter, myndigheters och försäkringsanstalters meddelanden om förbud att betala ut förmåner samt försäkringsanstaltens regressrätt, i 10 år, och

4) övriga handlingar som gäller verksamhet enligt denna lag, i sex år.

Förvaringstiden för handlingar och uppgifter börjar när en försäkrings- eller pensionsansökan har kommit in till pensionskassan eller när ärendet inletts på något annat sätt vid pensionskassan.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan föreskrivas om metoder

för lagring av handlingar och uppgifter genom vilka innehållet i handlingarna och uppgifterna bevaras på ett tillförlitligt sätt. Om inte något annat visas, skall handlingar och uppgifter som har lagrats på detta sätt anses motsvara originalen.

229 §

Beredskapsplanering

Pensionskassan skall genom deltagande i beredskapsplanering inom försäkringsbranschen och förberedelser av verksamhet under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder säkerställa att dess uppgifter kan skötas så störningsfritt som möjligt också under undantagsförhållanden.

Om de uppgifter som följer av 1 mom. förutsätter åtgärder som klart avviker från sådan verksamhet som skall anses vara sedvanlig för pensionskassan och som medför väsentliga merkostnader, kan dessa kostnader ersättas ur den försörjningsberedskapsfond som avses i lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992).

Försäkringsinspektionen kan meddela anvisningar om tillämpningen av 1 mom.

230 §

Rådgivning till arbetstagare och arbetsgivare

Pensionskassan har det primära ansvaret för rådgivningen i ärenden som hör till denna lags tillämpningsområde.

231 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

2.

Lag**om införande av lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagen om sjömanspensioner (/2006), nedan den nya lagen, träder i kraft den 1 januari 2007. Åtgärder som verkställigheten av den nya lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Genom denna lag upphävs lagen av den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) jämte ändringar, nedan den gamla lagen.

Den nya lagen tillämpas från och med ikraftträdandet på arbete i sådana anställningsförhållanden som hör till lagens tillämpningsområde.

Den nya lagen tillämpas också på sådan pension enligt den gamla lagen som beviljats före den nya lagen ikraftträdande. Om de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005 dock har iakttagits vid bestämmandet av en sådan pension, iakttas vad som föreskrivs i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (884/2004).

Den nya lagen tillämpas också på sådan pensionsförsäkringsavgift enligt den gamla lagen som hänför sig till tiden före den nya lagens ikraftträdande, om inte något annat föreskrivs i 5 § i denna lag.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till en bestämmelse i den gamla lagen eller annars avses en bestämmelse i den gamla lagen, skall den bestämmelse i den nya lagen tillämpas som har trätt i stället för bestämmelsen i den gamla lagen, om inte något annat följer av den nya lagen eller av denna lag.

I fråga om tiden före ikraftträdandet av

denna lag avses med inkomster enligt lagen om sjömanspensioner inkomster enligt den gamla lagen.

2 §

När en pension enligt den nya lagen bestäms enligt 66—70 §, bestäms pension som intjänats före den 1 januari 2005 på det sätt som föreskrivs i 1—3 punkten, i fråga om 1 punkten med tillämpning av 16 § och 20 § 1 mom. 1—5 mening i den gamla lagen, i den lydelse de hade i den lag som gällde före den 1 januari 2005, samt 7 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995), som följer:

1) de pensioner som bestäms särskilt för varje anställningsförhållande sammanräknas; maximibeloppet av en pension som intjänats före den 1 januari 2005 är dock 50 procent av arbetstagarens genomsnittliga månadslön beräknad på grundval av de sammanlagda lönerna för arbetstagarens anställningsförhållanden under de tio sista sjötjänståren; vid beräkandet av de tio sista sjötjänståren beaktas 2004 och de kalenderår som föregår detta år, dock så att högst fyra kalenderår beaktas i fråga om den tid som föregår 1996 och så att sådana sjötjänstår för vilka arbetstagaren har betalats deltidspension inte beaktas; den genomsnittliga månadslönen bestäms dock på basis av de kalenderår och de inkomster på grundval av vilka den hade bestäms om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, eller om den ovan nämnda genomsnittliga månadslö-

nen är väsentligt lägre eller högre än den lön som arbetstagaren har fått för sjömansarbete under en så lång tid att den högre eller lägre lönen kan anses stabiliserad, beaktas såsom genomsnittlig månadslön den genomsnittliga arbetsinkomst som arbetstagaren skulle ha haft om någon förändring inte hade inträffat,

2) en pension som räknats ut enligt 1 punkten omräknas med en koefficient som fås genom att talet 1,6, som utvisar den tillväxtprocent för pensionen som anges i 66 § 1 mom. 1 punkten i den nya lagen, divideras med talet 2,

3) den intjänade pensionen bestäms enligt 22 a § i den gamla lagen, i den lydelse paragrafen hade i den lag som gällde före den 1 januari 2005.

När en pension enligt den nya lagen bestäms med stöd av 66—70 §, bestäms det sammanlagda beloppet av en pension som intjänats enligt den nya lagen, en pension som intjänats enligt 16 § i den gamla lagen för åren 2005 och 2006 och en pension som anges ovan i 1 mom. vilken intjänats för tiden före den 1 januari 2005 på det sätt som föreskrivs i 1, 2 eller 3 punkten, så att den bestämmelse i 1, 2 eller 3 punkten tillämpas som ger det största pensionsbeloppet, som följer:

1) beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av pension som intjänats för 2005 och 2006 läggs till den pension som räknats ut enligt 1 mom. 1 punkten; beloppet av den ålderspension eller invalidpension som räknats ut på detta sätt kan dock överskrida det maximibelopp som anges ovan i 1 mom. 1 punkten endast till den del pensionen enligt den nya lagen och pensionen enligt den gamla lagen för 2005 och 2006 har intjänats efter utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har uppnått 63 års ålder eller den sänkta pensionsålder som anges i 8 § 2 mom. i den nya lagen eller i 14 § 2 mom. i den gamla lagen i den lydelse moment hade vid den nya lagens ikraftträdande,

2) beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjänats för 2005 och 2006 läggs till den pension som har räknats ut enligt 1 mom. 2 punkten,

3) beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjä-

nats för 2005 och 2006 läggs till den pension som har räknats ut enligt 1 mom. 3 punkten.

När en pension enligt den nya lagen bestäms enligt 72—76 §, bestäms pension som intjänats före den 1 januari 2005 på det sätt som föreskrivs i 1 eller 2 punkten, i fråga om 1 punkten med tillämpning av 17 § och 20 § 1 mom. 1—5 meningens i den gamla lagen, sådana de lydte före den 1 januari 2005, samt 7 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995), som följer:

1) den intjänade pensionen bestäms på det sätt som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten,

2) den intjänade pensionen bestäms enligt 17 § i den gamla lagen, i den lydelse paragrafen hade den 31 december 2004, till den del den till pension berättigande tiden hänför sig till 1991—2004; beloppet av en pension som intjänats före den 1 januari 1991 utgör för varje till pension berättigande betalningsmånad 1/8 procent av den lön som utgör grund för pensionen.

När en pension enligt den nya lagen bestäms med stöd av 72—76 §, bestäms det sammanlagda beloppet av en pension som intjänats enligt den nya lagen, en pension som intjänats enligt 17 § i den gamla lagen för 2005 och 2006 och en pension som anges ovan i 3 mom. vilken intjänats för tiden före den 1 januari 2005 på det sätt som föreskrivs i 1 eller 2 punkten, så att den bestämmelse i 1 eller 2 punkten tillämpas som ger det största pensionsbeloppet, som följer:

1) beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av pension som intjänats för 2005 och 2006 läggs till den pension som räknats ut enligt 3 mom. 1 punkten; det belopp som beviljas i ålderspension eller invalidpension och som räknats ut på detta sätt kan dock vara högst lika stort som det maximibelopp som anges ovan i 1 mom. 1 punkten,

2) beloppet av en pension enligt den nya lagen samt beloppet av en pension som intjänats för 2005 och 2006 läggs till den pension som har räknats ut enligt 3 mom. 2 punkten.

Om det sammanlagda beloppet av en ålders- eller invalidpension som uträknats enligt 2 mom. 1 punkten eller 4 mom. 1 punkten, en pension som intjänats för sådan oavlönad tid som avses i 11 b § i den gamla la-

gen i den lydelse paragrafen hade vid den nya lagens ikraftträdande, en pension som intjänats för sådan oavlönad tid som avses i 80 § i den nya lagen och enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) överstiger det maximibelopp som anges i 1 mom. 1 punkten, avdras från beloppet av en pension som intjänats enligt den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade före den 1 januari 2005, en pension som intjänats på grundval av sådana arbetsinkomster som avses i 11 a § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade vid den nya lagens ikraftträdande eller en pension som intjänats på grundval av sådana arbetsinkomster som avses i 78 § i den nya lagen, det belopp som överstiger det nämnda maximibeloppet. När pensionernas sammanlagda belopp räknas ut beaktas dock inte en i 2 mom. 1 punkten angiven pension som intjänats på grundval av arbetsinkomster som avses i 11 a § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade vid den nya lagens ikraftträdande eller en pension som intjänats på grundval av arbetsinkomster som avses i 78 § i den nya lagen och som intjänats efter utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren har nått 63 års ålder eller den sänkta pensionsålder som anges i 8 § 2 mom. i den nya lagen eller i 14 § 2 mom. i den gamla lagen i den lydelse moment hade vid den nya lagens ikraftträdande.

3 §

Vad som i 37 och 108 § i den nya lagen bestäms om arrangemanget med sista pensionsanstalt tillämpas inte när den som ansöker om pension får eller på basis av en ansökan som anhängiggjorts före den 1 januari 2004 har rätt att få en pension som grundar sig på ett eget arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet eller egen företagarverksamhet eller en pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994), och han eller hon ansöker om ny en pension eller förlängning av en pension som beviljats tidigare. De nämnda bestäm-

melserna tillämpas inte heller när pension som beviljats på basis av en före den 1 januari 2004 anhängiggjord ansökan och som senare avbrutits börjar betalas ut på nytt. Om en förmånslåtare vid sin död fick en sådan pension på vilken bestämmelserna i första meningen i denna paragraf inte har tillämpats, tillämpas dessa bestämmelser inte heller på en familjepension som beviljas efter honom eller henne.

4 §

Det pensionsutdrag som avses i 81 § i den nya lagen sänds första gången till arbetstagaren senast 2008. Arbetstagaren har dock rätt att på begäran få uppgift om sina registrerade arbetsinkomster redan 2007.

Den tid av fem år som avses i 81 § 2 och 3 mom. i den nya lagen tillämpas 2013 och därefter.

Det pensionsutdrag för arbetstagare som sänds ut 2008 innehåller uppgifter om de i 81 § 1 mom. 1—3 punkten i den nya lagen avsedda arbetsinkomsterna och förmånerna under de tio kalenderår som föregår utsändandet av pensionsutdraget. År 2009 innehåller pensionsutdraget motsvarande uppgifter för de nio, år 2010 för de åtta, år 2011 för de sju och år 2012 för de sex år som föregår utsändandet av pensionsutdraget. I pensionsutdraget lämnas de uppgifter som avses i 81 § 1 mom. 2 och 3 punkten i den nya lagen dock inte för år som föregått 2005.

Om de av arbetstagaren ostridigt påvisade arbetsinkomsterna enligt 81 § 4 mom. i den nya lagen har intjänats före 2005, bestäms pensionen för dessa inkomster i enlighet med den gamla lagen i den lydelse den hade under intjäningsåret. Pensionen bestäms på samma sätt också i fråga om sådana av arbetstagaren ostridigt påvisade arbetsinkomster som har intjänats före 2006, om invalid-, arbetslöshets- eller familjepension för arbetstagaren skall bestämmas i enlighet med 20 § 2 mom. i denna lag.

5 §

Den preskriptionstid på fem år som avses i 81 § 3 och 4 mom., 122 § och 123 § 4 mom. samt i 148 och 150 § i den nya lagen tillämpas från och med ingången av 2013. Åren 2007 och 2008 är den nämnda preskriptions-

tiden tio år, år 2009 nio år, år 2010 åtta år, år 2011 sju år och år 2012 sex år. När preskriptionstiderna räknas ut beaktas också tiden före den nya lagens ikraftträdande.

6 §

Engångsförhöjningen av invalidpensionen läggs till första gången den 1 januari 2010. Engångsförhöjningen läggs också till sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före den 1 januari 2006. Engångsförhöjningen läggs i så fall till enligt den förhöjningsprocentsats som motsvarar arbetstagarens ålder vid ingången av 2010, förutsatt att minst fem kalenderår då har flutit sedan invalidpension började.

När pensionsfallet i fråga om invalidpension har inträffat före den 1 januari 2006, läggs engångsförhöjningen till pension som samordnats enligt 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961) i den lydelse de hade före den 1 januari 2005. Om familjepension bestäms enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande, läggs engångsförhöjningen till familjepension som samordnats enligt 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare i den lydelse de hade före den 1 januari 2005.

7 §

Ålderspensioner som börjar 2010 eller därefter omräknas med en i 88 § i den nya lagen avsedd livslängdskoefficient. Livslängdskoefficienten fastställs första gången för 2009.

8 §

På ansökningar om undanröjande av beslut som blir anhängiga den 1 januari 2007 eller därefter tillämpas 137 § i den nya lagen.

9 §

Om pensionsfallet inträffar under åren 2006—2009, beaktas som arbetsinkomst för 2004 när inkomsten för återstående tid bestäms den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för återstående tid skulle ha beräknats om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen den 31 december 2004, och arbetsinkomsterna för 2005 beaktas så som bestäms i 82—84 § i den nya lagen. Härvid används som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som

skall beaktas som grund för inkomsten för återstående tid. Om pensionsfallet inträffar 2010, beaktas arbetsinkomsterna för 2005 så som bestäms i 69, 75, 82—84 § samt 86 § 1 och 2 mom. i den nya lagen, och granskningstiden fastställs på motsvarande sätt på basis av åren 2005—2010. Vid bestämmandet av den inkomstförutsättning som avses i 25 § 1 mom. 2 punkten eller 25 § 2 mom. i den nya lagen beaktas arbetsinkomsterna under de fem kalenderår som föregått ansökan om rehabilitering.

I stället för de två sista kalenderåren av granskningstiden enligt 156 § 1 mom. i den nya lagen är granskningstiden året 2005 om pensionsfallet för invalidpensionen inträffar 2006.

Det i 156 § 2 mom. i den nya lagen avsedda gränobeloppet tillämpas på invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar 2007 eller därefter.

10 §

Pensionslönen i ett anställningsförhållande som upphört före 2005 eller som har avslutats enligt 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (884/2004) kan på ansökan av arbetstagaren justeras enligt prövning enligt 16 d § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade före den 1 januari 2005, och pensionslönen i ett anställningsförhållande som upphört före 1996 enligt 8 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (1745/1995). Justeringen av pensionslönen förutsätter att arbetstagarens ansökan om justering enligt prövning av pensionslönen inkommer till pensionskassan senast den 31 december 2011.

11 §

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får delinvalidpension som börjat före den 1 januari 1982 och fortgått utan avbrott att arbetstagaren har rätt till full invalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras delinvalidpensionen till full invalidpension från ingången av månaden efter förändringen.

12 §

En invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat 2005 eller tidigare och som har beviljats med tillämpning av den definition på arbetsoförmåga som anges i 15 § 1 mom. i den gamla lagen i den lydelse moment hade före den 1 januari 2005 justeras med anledning av en förändring av arbetsförmågan så att delinvalidpension blir full invalidpension eller full invalidpension blir delinvalidpension, eller dras in med anledning av att pensionstagaren har återfått arbetsförmågan med tillämpning av 15 § 1 mom. och 23 § 1 mom. i den gamla i den lydelse de hade den 31 december 2004.

13 §

Ett barn som får familjepension efter en förmånslåtare som har avlidit före den 1 juli 1990 har rätt att få familjepension så länge som arbetsförmågan fortgår utan avbrott, och barnet på grund av sjukdom, lyte eller skada är oförmöget att utföra arbete som med beaktande av dess ålder, yrkesskicklighet och övriga omständigheter bör anses vara lämpligt för barnet och trygga det en skälig utkomst, och om arbetsförmågan har inträtt innan barnet fyllde 18 år. Fortsatt utbetalning av familjepension efter det att barnet fyllt 18 år förutsätter särskild ansökan.

Den rätt till tillägg för föräldralösa barn som en familjepensionstagare som får nämnda tillägg har bestäms enligt den gamla lagen i den lydelse den hade före den nya lagens ikraftträdande också när beloppet av familjepensionen skall justeras efter det att den nya lagen har trätt i kraft.

14 §

Rätt till efterlevandepension har en efterlevande make som är född den 1 juli 1955 eller tidigare, så som bestäms i 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (102/1990).

15 §

En efterlevandepension som indragits på grund av att den efterlevande maken ingått ett nytt äktenskap börjar på ansökan av den efterlevande maken betalas ut på nytt enligt 28 a § 1 mom. i den gamla lagen i den lydelse moment hade före den nya lagens ikraft-

trädande, om den efterlevande makens nya äktenskap upplöses innan den nya lagen har trätt i kraft och ansökan om ny utbetalning inkommer till pensionskassan inom sex månader från det att den nya lagen har trätt i kraft.

16 §

Det villkor beträffande inkomster för återstående tid som utgör en förutsättning för yrkesinriktad rehabilitering uppfylls när den återstående tiden har beaktats i arbetstagarens pension i enlighet med bestämmelserna i 12 a och 12 b § i den gamla lagen i den lydelse de hade före den 1 januari 2005.

17 §

Om en arbetstagare har arbetat i Finland före den 1 januari 2005, räknas det särskilda tillägg till den teoretiska pension som avses i 66 § 3 mom. eller 72 § 3 mom. i den nya lagen ut på basis av lönen i det anställningsförhållande på basis av vilket återstående tid bör beaktas vid bestämmandet av pension som beviljas före den 1 januari 2005 med stöd av den gamla lagen i den lydelse den hade före den 1 januari 2005.

18 §

På en pension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar före den 1 januari 2007 tillämpas 8 § 6 mom. i lagen om pension för arbetstagare i den lydelse moment hade före den 1 januari 2007 också efter det att den nya lagen har trätt i kraft.

En ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) som grundar sig på en skada som uppkommit under kriget åren 1939—1945 dras inte av från pension enligt den gamla lagen eller pension enligt den nya lagen.

19 §

Om en arbetstagare får pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelseersättning enligt lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare, avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006), intjänas i pension enligt 68 § i den nya lagen 1,6 procent per år eller

enligt 74 § i den nya lagen 1,5 procent per år i för arbete som utförs under denna tid pensionen, ersättningen eller stödet betalas.

Grundbeloppet av generationsväxlingspension, avträdelsetersättning och avträdelsetöd enligt 1 mom. beaktas

1) som pension som medför att pensionstagaren inte har rätt till deltidspension,

2) vid bestämmandet av efterlevandepension som pension som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete,

3) som pension som avses i 97 § 2 mom. i den nya lagen och

4) som pension som avses i 80 § 5 mom. i den nya lagen.

20 §

En pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före 2005 bestäms enligt den gamla lagen i den lydelse den hade före 2005, om inte något annat följer av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (884/2004).

På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat 2005, eller sådan ålderspension i fråga om vilken arbetstagararen har uppnått den i 14 § 1 eller 2 mom. i den gamla lagen angivna pensionsåldern före 2005, tillämpas den gamla lagen i den lydelse den hade den 31 december 2004. Om arbetstagararen dock har fyllt 63 år innan arbetsoförmågan börjat, beviljas ålderspension motsvarande det intjänade beloppet i stället för invalidpension. Om arbetstagararen fyller 63 år före utgången av den primärtid som anges i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004), beräknas och beviljas pensionen, i stället för såsom invalidpension, i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då arbetstagararen uppnått 63 års ålder.

Om pensionsfallet i fråga om familjepension inträffar efter 2005, men familjepensionen bestäms på basis av förmånslätarens sådan pension som samordnats enligt den gamla lagen i den lydelse den hade före den 1 januari 2005, samordnas också familjepensionen i enlighet med de ovan nämnda lagarna. Vid uträkningen av samordningsgränsen avdras i detta fall dock varken grundbeloppet av barnpension eller grundbeloppet av efter-

levandepension enligt familjepensionslagen (38/1969).

21 §

På deltidspension för en arbetstagarare som är född före 1947 och på ålderspension som beviljas efter deltidspensionen tillämpas bestämmelserna i 14 §, det inledande stycket i 14 b § 1 mom. samt 14 c § 2 mom. i den gamla lagen i den lydelse de hade den 31 december 2004, samt 16 § 4 mom. och 17 § 7 mom. i den gamla lagen sådana de lydde den 31 december 2002. En sådan arbetstagarare har rätt till förtida ålderspension enligt bestämmelserna i den gamla lagen i den lydelse de hade den 31 december 2004.

En arbetstagarare som avses i 1 mom. har rätt till oreducerad ålderspension vid fyllda 63 år. Fortsätter arbetstagararen dock i deltidarbete efter att ha fyllt 65 år, omvandlas deltidspensionen vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagararen uppnått 65 års ålder till en lika stor ålderspension. Utan hinder av bestämmelserna i 66 § 1 mom. 3 punkten och 72 § 1 mom. 3 punkten i den nya lagen tillväxer pensionen med 2 procent av arbetsinkomsterna per år från ingången av den kalendermånad under vilken arbetstagararen fyller 63 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagararen fyller 65 år, och med 1,6 procent per år under tiden mellan ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagararen fyller 65 år och utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagararen fyller 68 år. Börjar ålderspensionen för deltidarbetet senare än från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagararen uppnått 68 års ålder, höjs den uppskjutna pensionsdelen på det sätt som föreskrivs i 11 § 4 mom. i den nya lagen. Vad som bestäms i denna paragraf tillämpas också när ny pension beviljas efter en sådan deltidspension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före den 1 januari 2005.

22 §

En långtidsarbetslös arbetstagarare som är född före 1950 har rätt till arbetslöshetspension på det sätt som bestäms i den gamla lagen i den lydelse den hade vid den nya lagens ikraftträdande och i ikraftträdandebes-

tämmelserna i lagarna om ändring av lagen om sjömanspensioner. Till övriga delar tillämpas på arbetslöshetspension och dem som får sådan pension bestämmelserna i 15 e §, 16 § 2 mom. 1 punkten och 16 § 4 mom., 17 § 2 mom. 1 punkten och 17 § 4 mom. i den gamla lagen i den lydelse de hade vid den nya lagens ikraftträdande samt bestämmelserna i 17 b § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Utan hinder av vad som föreskrivs i 1 mom. bestäms en arbetstagares rätt till pension för återstående tid på samma sätt som den skulle bestämmas om pensionsfallet i fråga om arbetslöshetspensionen inträffade den 31 december 2006. Vid beräkningen av den lön som ligger till grund för pensionen för återstående tid beaktas då inkomsterna fram till den 31 december 2006.

23 §

Om en arbetstagare inte har något anställningsförhållande som lyder under den nya lagen eller lagen om pension för arbetstagare under 2007 eller därefter, svarar för den arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid pensionskassan eller den pensionsanstalt som ansvarar för verkställigheten av lagen om pension för arbetstagare där den återstående tiden eller arbetstagarens motsvarande inkomst med stöd av 22 § 1 mom. räknas in i den pension som bestäms på basis av arbetstagarens anställningsförhållande.

Har arbetstagaren under 2007 eller därefter arbetsinkomster enligt den nya lagen eller lagen om pension för arbetstagare som uppgår till sammanlagt minst 20 000 euro, svarar pensionskassan och pensionsanstalterna som ansvarar för verkställigheten av lagen om pension för arbetstagare gemensamt för kostnaderna för en arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst, på det sätt som bestäms i 159 § i den nya lagen. Pensionskassan och de pensionsanstalter som ansvarar för verkställigheten av lagen om pension för arbetstagare svarar gemensamt också för kostnaderna för en sådan arbetslöshetspension som inte innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst.

Om arbetstagarens arbetsinkomster enligt den nya lagen eller lagen om pension för ar-

betstagare under 2007 eller därefter sammanlagt uppgår till mindre än 20 000 euro, svarar för kostnaderna för en arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst pensionskassan eller den pensionsanstalt som ansvarar för verkställigheten av lagen om pension för arbetstagare där den återstående tiden eller motsvarande inkomst med stöd av 22 § 2 mom. räknas in i den pension som bestäms på basis av det försäkrade anställningsförhållandet.

De belopp som anges ovan i 2 och 3 mom. motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

24 §

En arbetstagare som är född före 1950 har enligt bestämmelserna i den gamla lagen i den lydelse de hade den 1 januari 2005 rätt att få förtida ålderspension innan han eller hon har fyllt 62 år.

25 §

Om en invalidpension eller en arbetslöshetspension har beviljats med tillämpning av bestämmelserna i den gamla lag som gällde före den 1 januari 2005, intjänas ny pension efter den nya lagens ikraftträdande på basis av inkomster som erhålls under en tid med pension, utan hinder av vad som bestäms i 20 § 1 och 2 mom. i denna lag, i enlighet med 66—70 § eller 72—76 § i den nya lagen, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas när invalidpensionen eller arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension vid 65 år ålder.

26 §

Utan hinder av vad som bestäms i 20 § 2 mom. i denna lag intjänas ny pension efter den nya lagens ikraftträdande på basis av inkomster som erhålls under en tid med ålderspension i enlighet med 66—70 § eller 72—76 § i den nya lagen, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas enligt 13 § 3 mom. i den nya lagen, även om arbetstagaren före den 1 januari 2005 har uppnått den pensionsålder som anges i 14 § 1 eller 2 mom. i den gamla lagen i den lydelse de hade före den 1 januari 2005.

27 §

Utan hinder av vad som bestäms i 65 § i den nya lagen har en arbetstagare som är född före år 1950 rätt till invalidpension eller arbetslöshetspension som fastställs enligt 66—70 § i den nya lagen, under förutsättning att pensionskassan enligt 108 § i den nya lagen är behörig att handlägga ansökan om pensionen och arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet skulle ha rätt till återstående tid enligt 12 a—12 c § i den gamla lagen i den lydelse de hade före den 1 januari 2005.

Utan hinder av vad som bestäms i 65 § i den nya lagen skall ålderspension som beviljas i enlighet med 15 e § 11 mom. i den gamla lagen i den lydelse moment hade vid den nya lagens ikraftträdande fastställas enligt 66 och 68—70 § i den nya lagen, under förutsättning att pensionskassan enligt 108 § i den nya lagen är behörig att handlägga ansökan om pensionen och arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet skulle ha rätt till återstående tid enligt 12 a—12 c § i den gamla lagen i den lydelse de hade före den 1 januari 2005 om pensionen i stället för i form av ålderspension skulle beviljas i form av arbetslöshetspension.

28 §

Den nya lagen tillämpas också på pensionskassans fullmäktige och pensionskassans styrelse som avses i 166 § i den nya lagen och som utnämnts före den nya lagens ikraftträdande. När fullmäktiges och styrelsens mandattider räknas ut beaktas också tid som förflutit före den nya lagens ikraftträdande.

29 §

Utan hinder av vad som bestäms i 63 § i den nya lagen har en efterlevande make som avses i 63 § 1 mom. i den nya lagen eller ett dödsbo som avses i 3 mom. i samma paragraf rätt till begravningsunderstöd också om förmänslåtaren vid sin död fick ålderspension enligt 14 § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade före den 1 januari 2005 eller invalidpension enligt 15 § i samma lag eller ålderspension eller invalidpension som fastställts enligt 16 § i den gamla lagen i den ly-

delse paragrafen hade före den nya lagens ikraftträdande och de övriga villkoren för beviljande av begravningsunderstöd som anges i 63 § i den nya lagen uppfylls.

30 §

En arbetstagare, vars anställningsförhållande enligt den gamla lagen har upphört före den 1 januari 1967 utan att arbetstagaren eller hans eller hennes anhöriga har fått pension och som inte har återgått till ett anställningsförhållande enligt den gamla lagen inom tre år från den dag då anställningsförhållandet upphörde, har inte rätt till pension enligt den gamla lagen för tiden före det nämnda anställningsförhållandets upphörande. Arbetstagaren ges i så fall ett fribrev motsvarande de pensionsförsäkringsavgifter han eller hon erlagt, på vilket tillämpas vad som föreskrivs om fribrev i 17 § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade den 31 december 1966.

Om en sådan över tre år fortlöpande frånvaro från sjömanstjänst enligt den gamla lagen som avses i 1 mom. huvudsakligen har berott på att arbetstagaren deltagit i nödvändig yrkesutbildning eller fortbildning eller vårdats för sjukdom, lyte eller kroppsskada som arbetstagaren har ådragit sig under tiden i sjömanstjänst, beaktas på ansökan också sjömanstjänst före frånvaron som till pension berättigande tid.

31 §

En arbetstagare som enligt 18 och 19 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) och enligt 20 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i den nämnda lagen (886/2004) har rätt att gå i ålderspension innan han eller hon har fyllt 62 år, har rätt att få ålderspension både enligt den gamla och den nya lagen innan han eller hon fyllt 62 år. Närmare bestämmelser om omräkning av pensionen så att den motsvarar en lägre ålder än 62 år utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

32 §

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsskyddscentralen för uträkning av en pension som avses i 4 § 4 mom. och 20—22 § rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för fastställande av pensionsgrundande rätt till återstående tid enligt 12 a § i den gamla lagen och för uträkning av arbetspensionstillägg enligt 16 e § i den gamla lagen.

Den som beviljar eller betalar ut förmåner enligt 1 mom. skall på det sätt som Pensionsskyddscentralen bestämmer lämna uppgifterna till Pensionsskyddscentralen för varje kalenderår före utgången av maj det följande

året eller före en annan med Pensionsskyddscentralen överenskommen tidpunkt.

33 §

Vid beräkning av den sänkta pensionsålder som avses i 8 § 2 mom. i den nya lagen bestäms den tid som skall beaktas i fråga om tid före den 1 januari 1991 enligt 11 § i den gamla lagen i den lydelse paragrafen hade den 31 december 1990, samt i fråga om åren 1991—2006 enligt 14 § 6 mom. i den gamla lagen i den lydelse moment hade vid den nya lagens ikraftträdande.

34 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

3.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 19 maj 2006 om pension för arbetstagare (395/2006) 175 § 3 mom.,
179 § 1 mom. 1 och 9 punkten samt 3 mom. och 181 § som följer:

175 §

Pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionen

Till den ovan i 1 mom. avsedda pensionen räknas också en i 153 § 2 och 3 mom. i lagen om sjömanspensioner avsedd pensionsdel som erhålls med stöd av nämnda lag.

179 §

Pensionsanstalternas ansvar för förmåner som skall bekostas gemensamt

Pensionsanstalterna, inklusive Sjömanspensionskassan, svarar gemensamt för följande kostnader till den del dessa inte bekostas av någon annan:

1) andra än de i 174 och 175 § avsedda ålderspensionerna och invalidpensionerna, med undantag för belopp enligt 154 och 156 § i lagen om sjömanspensioner,

9) i 159 § 1 mom. 1—7 punkten i lagen om sjömanspensioner avsedda andelar i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lag.

Pensionsanstalternas andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för ålderspensionerna, med undantag för kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i anslutning till invalidpension, samt de kostnader som avses i 8 punkten bestäms i förhållande till de medel som är avsedda för utgifter som bekostas gemensamt.

Pensionsanstalternas andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för invalidpensionerna, kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i anslutning till invalidpension samt de kostnader för ålderspensionerna som avses i 1 mom. 2—5 punkten bestäms i förhållande till de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomsterna. Pensionsanstalternas andel av de kostnader som avses i 1 mom. 6 och 7 punkten bestäms så som föreskrivs närmare i de beräkningsgrunder som anges i 4 mom. Pensionsanstaltens andel av kostnader motsvarande de kostnader som avses i 1 mom. 9 punkten, bestäms på samma sätt som de i 1 mom. avsedda kostnaderna som skall bekostas gemensamt. Vid bestämmandet av en pensionsanstalts andel av nämnda kostnader beaktas även överföringsavgiften enligt lagen om överföringsavgift då statens ämbetsverk, inrättningar och affärsverk ombildas till aktiebolag (1341/1992).

181 §

Ansvaret till följd av en pensionsanstalts konkurs

Om pension, rehabiliteringsförmån, förhöjning till följd av indexförhöjning enligt 98 § eller registrerad tilläggsförmån som avses i 32 § 5 mom. i lagen om införande av denna lag helt eller delvis inte längre är tryggad på grund av en pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans konkurs, svarar pensionsanstalterna, inklusive Sjömanspensionskassan, gemensamt för dessa i förhållande till de i re-

spektive pensionsanstalt eller i Sjömanspensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna. Med pension enligt lagen om sjömanspensioner avses då i enlighet med 153 § 2 mom. i lagen om sjömanspensioner den del av pensionen enligt lagen om sjömanspensioner som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagare. Närmare bestämmelser om pensionsanstalternas och Sjömanspensionskassans ansvar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Pensionsanstalterna, inklusive Sjömanspensionskassan, svarar härvid gemensamt även för det utjämningsbelopp som avses i 14 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och 79 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor upp till ett minimibelopp som bestäms enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunderna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

Helsingfors den 3 november 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

3.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 19 maj 2006 om pension för arbetstagare (395/2006) 175 § 3 mom.,
179 § 1 mom. 1 och 9 punkten samt 3 mom. och 181 § som följer:

Gällande lydelse

175 §

*Pensionsanstalternas ansvar för invalid-
pensionen*

Till den ovan i 1 mom. avsedda pensionen
räknas också en i 3 a § 4 mom. i lagen om
sjömanspensioner avsedd pensionsdel som
erhålls med stöd av nämnda lag.

179 §

*Pensionsanstalternas ansvar för förmåner
som skall bekostas gemensamt*

Pensionsanstalterna, inklusive sjömans-
pensionskassan, svarar gemensamt för föl-
jande kostnader till den del dessa inte be-
kostas av någon annan:

1) övriga än de ovan i 174 och 175 § av-
sedda ålderspensionerna och invalidpension-
erna, med undantag för belopp enligt 3 a §
2 mom. 2 punkten i lagen om sjömanspen-
sioner,

9) i 3 a § 2 mom. 3 punkten i lagen om
sjömanspensioner avsedda andelar i kostna-
derna för pensionsskyddet enligt nämnda
lag.

Föreslagen lydelse

175 §

*Pensionsanstalternas ansvar för invalid-
pensionen*

Till den ovan i 1 mom. avsedda pensionen
räknas också en i 153 § 2 och 3 mom. i la-
gen om sjömanspensioner avsedd pensions-
del som erhålls med stöd av nämnda lag.

179 §

*Pensionsanstalternas ansvar för förmåner
som skall bekostas gemensamt*

Pensionsanstalterna, inklusive Sjömans-
pensionskassan, svarar gemensamt för föl-
jande kostnader till den del dessa inte be-
kostas av någon annan:

1) *andra* än de i 174 och 175 § avsedda
ålderspensionerna och invalidpensionerna,
med undantag för belopp enligt 154 och
156 § i lagen om sjömanspensioner,

9) i 159 § 1 mom. 1—7 punkten i lagen
om sjömanspensioner avsedda andelar i
kostnaderna för pensionsskyddet enligt
nämnda lag.

Gällande lydelse

Pensionsanstalternas andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för ålderspensionerna bestäms i förhållande till de medel som är avsedda för utgifter som bekostas gemensamt. Pensionsanstalternas andel av de övriga kostnaderna bestäms i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsinkomsterna. Vid bestämmandet av en pensionsanstalts andel av nämnda kostnader beaktas även överföringsavgiften enligt lagen om överföringsavgift då statens ämbetsverk, inrättningar och affärsverk ombildas till aktiebolag (1341/1992).

Föreslagen lydelse

Pensionsanstalternas andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för ålderspensionerna, *med undantag för kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i anslutning till invalidpension, samt de kostnader som avses i 8 punkten* bestäms i förhållande till de medel som är avsedda för utgifter som bekostas gemensamt. Pensionsanstalternas andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för invalidpensionerna, *kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i anslutning till invalidpension samt de kostnader för ålderspensionerna som avses i 1 mom. 2—5 punkten* bestäms i förhållande till de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomsterna. *Pensionsanstalternas andel av de kostnader som avses i 1 mom. 6 och 7 punkten bestäms så som föreskrivs närmare i de beräkningsgrunder som anges i 4 mom. Pensionsanstaltens andel av kostnader motsvarande de kostnader som avses i 1 mom. 9 punkten. bestäms på samma sätt som de i 1 mom. avsedda kostnaderna som skall bekostas gemensamt.* Vid bestämmandet av en pensionsanstalts andel av nämnda kostnader beaktas även överföringsavgiften enligt lagen om överföringsavgift då statens ämbetsverk, inrättningar och affärsverk ombildas till aktiebolag (1341/1992).

181 §

Ansvar till följd av en pensionsanstalts konkurs

Om pension, rehabiliteringsförmån, förhöjning till följd av indexförhöjning enligt 98 § eller registrerad tilläggsförmån som avses i 32 § 5 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare helt eller delvis inte längre är tryggad på grund av en pensionsanstalts konkurs, svarar pensionsanstalterna gemensamt för dessa i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsinkomsterna. Närmare bestämmelser om pensionsanstalternas ansvar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Pensionsanstalterna svarar härvid gemen-

181 §

Ansvar till följd av en pensionsanstalts konkurs

Om pension, rehabiliteringsförmån, förhöjning till följd av indexförhöjning enligt 98 § eller registrerad tilläggsförmån som avses i 32 § 5 mom. i lagen om införande av denna lag helt eller delvis inte längre är tryggad på grund av en pensionsanstalts *eller Sjömanspensionskassans* konkurs, svarar pensionsanstalterna, *inklusive Sjömanspensionskassan*, gemensamt för dessa i förhållande till de i respektive pensionsanstalt eller i Sjömanspensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna. *Med pension enligt lagen om sjömanspensioner avses då i enlighet med 153 § 2 mom. i lagen om sjömans-*

samt även för det utjämningsbelopp som avses i 14 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och 79 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor upp till ett minimibelopp som bestäms enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunderna.

pensioner den del av pensionen enligt lagen om sjömanspensioner som motsvarar pension enligt lagen om pension för arbetstagarare. Närmare bestämmelser om pensionsanstalternas och Sjömanspensionskassans ansvar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Pensionsanstalterna, inklusive Sjömanspensionskassan, svarar härvid gemensamt även för det utjämningsbelopp som avses i 14 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och 79 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor upp till ett minimibelopp som bestäms enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunderna.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.
—————